

JAAERVERSLAG 2024

Inhoudsopgave

1. Voorwoord en 2023 in vogelvlucht	5
2. Profiel van het pensioenfonds	9
2.1 Missie, visie en strategie	9
2.2 Governance	10
2.3 Uitbesteding, controle, ondersteuning en advies	14
2.4 Geschiktheid, deskundigheid en diversiteit	15
2.5 Compliance	16
2.6 Code Pensioenfondsen	16
2.7 Klachten, geschillen en incidenten	16
2.8 Toezichthouders	18
2.9 Beloningsbeleid	18
3. Kerncijfers en kengetallen	20
4. Intern Toezicht en verantwoording	22
4.1 Oordeel 2023 Intern Toezicht	22
4.2 Oordeel 2023 Verantwoordingsorgaan	31
4.3 Opvolging aanbevelingen boekjaar 2022	35
5. Pensioenparagraaf	37
5.1 Kenmerken pensioenregeling	37
5.2 Aanpassingen pensioenreglementen en uitvoeringsovereenkomsten	38
5.3 Toeslagverlening	38
6. Financiële paragraaf	41
6.1 Financiële positie	41
6.2 Geen herstelplan in 2023	42
6.3 Premiebeleid	42
6.4 Kosten	46

7. Beleggingsparagraaf	53
7.1 Risicohouding	53
7.2 Beleggingsbeleid	54
7.3 Verantwoord beleggen	59
7.4 Performance	65
8. Risicoparagraaf	70
8.1 Risicobeleid	70
8.2 Risicogovernance	70
8.3 Risicomanagementraamwerk	70
8.4 Risicobeoordeling	72
9. Communicatieparagraaf	75
10. Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum	84
11. Ondertekening Bestuur	85
12. Jaarrekening	86
12.1 Balans per 31 december 2023	87
12.2 Staat van baten en lasten	88
12.3 Kasstroomoverzicht	90
12.4 Algemene toelichting	91
12.5 Toelichting op de balans	107
12.6 Toelichting op de staat van baten en lasten	134
13. OVERIGE GEGEVENS	144
Statutaire winstbestemming	145
Actuariële verklaring	145
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	147
14. BIJLAGEN	155
Bijlage 1: Overzicht naleving Code Pensioenfondsen	156
Bijlage 2: Personalía	165
Bijlage 3: Template periodieke informatieverschaffing inzake art. 8 SFDR	170
Bijlage 4: Overzicht risicobeoordelingen binnen tolerantie	183
Bijlage 5: Begrippenlijst	187

BESTUURSVERSLAG

Voorwoord

2024 stond deels in het teken van de voorbereiding op het nieuwe pensioenstelsel. SBZ Pensioen gaat naar verwachting op 1 januari 2028 over naar de Flexibele Premiereregeling met Collectief Variabel Pensioen en een risicodelingsreserve. Onze huidige pensioenregelingen blijven wij uiteraard tot die tijd goed en zorgvuldig uitvoeren. Daarnaast vraagt het verhogen van onze digitale operationele weerbaarheid en het door ontwikkelen van ons duurzaam en verantwoorde beleggingsbeleid extra aandacht. Van dat alles zullen onze deelnemers en werkgevers geen last hebben, want tijdens deze ‘verbouwing’ blijft de SBZ-winkel gewoon open en op die winkel blijven wij goed letten: daar kunt u van op aan.

Juist in tijden van verandering is goede en duidelijke informatie en communicatie van groot belang. Wij vinden het belangrijk dat deelnemers ons goed weten te vinden en snel antwoord krijgen op hun vragen. Onze website sbzpensioen.nl is geheel vernieuwd waarbij we de navigatie nog eenvoudiger hebben gemaakt. Zo vindt u op de beginpagina een ‘tegel’ die verwijst naar alle belangrijke informatie over de nieuwe pensioenregeling, inclusief vaak gestelde vragen. Wij werken die informatie voortdurend bij, dus neem af en toe een kijkje en verbreed uw kennis van de nieuwe pensioenregeling. Zowel nu als straks in het nieuwe stelsel blijven wij ons richten op een kwalitatief hoge en klantgerichte uitvoering tegen een zo laag mogelijke prijs, want elke euro die wij niet uitgeven, komt ten goede aan uw pensioen. Daar zetten we ons elke dag voor in.

SBZ Pensioen werkt voor u op basis van een integere en een beheerste bedrijfsvoering. Dat wil zeggen dat wij de hoogste eisen stellen aan integriteit binnen ons eigen fonds en dat ook verwachten van alle partijen waar wij mee werken. Bovendien vindt de uitvoering van de pensioenregeling op een beheerste, zorgvuldige en transparante manier plaats, waarbij het belang van de deelnemer altijd voorop staat. Nu en in de toekomst. De invoering van de nieuwe pensioenregeling is een complex project waarbij we ook veel aandacht besteden aan inrichten en testen.

In 2024 is veel werk verricht om te borgen dat de kwaliteit van de data van onze pensioenadministratie goed is en tot de overgangsdatum goed blijft. Dit is des te belangrijker omdat op basis van die administratie straks de deelnemerskapitalen worden bepaald die de basis vormen voor de nieuwe Flexibele Premiereregeling. Gelukkig zijn we goed op weg om op tijd klaar te zijn. De voorbereidingen op de nieuwe regeling pakken we projectmatig op. Daarbij zijn niet alleen bestuursleden betrokken, ook onze zogenoemde sleutelfunctiehouders en het Verantwoordingsorgaan. Zij hebben een aantal belangrijke taken tijdens de overgang naar de nieuwe regeling, waaronder samen met het bestuur beoordelen of het vullen van de deelnemerskapitalen en pensioenen evenwichtig (lees eerlijk) gebeurt. Daarnaast is het Verantwoordingsorgaan een belangrijke schakel tussen onze rechthebbenden, werkgevers en het bestuur. De samenwerking met het Verantwoordingsorgaan vonden wij in 2024 weer professioneel en prettig.

Ik benoemde al een aantal partijen en mensen die gezamenlijk zorgen voor een goede uitvoering nu en later. Ik wil bij die lijst zeker ook onze Klantenservice noemen. Met hen hebt u het eerste contact en zij zijn het kwalitatieve, hoogwaardige ‘eerste uithangbord’ van SBZ Pensioen. Via deze weg bedank ik mede namens het gehele bestuur alle betrokkenen bij SBZ Pensioen, bestuursondersteuning, sleutelfunctiehouders, leden Verantwoordingsorgaan, adviseurs, uitbestedingspartners, leveranciers en anderen, die zich ook in 2024 weer enorm hebben ingezet voor ons pensioenfonds. Samen maken en zijn wij SBZ Pensioen.

Daarnaast noem ik in het bijzonder Reiniera van der Feltz, die na 10 jaar bestuurslidmaatschap als Uitvoerend Bestuurslid Vermogensbeheer & Communicatie in juni 2024 afscheid nam van het fonds. We zijn haar zeer erkentelijk voor haar grote bijdrage en inzet voor SBZ Pensioen. Verheugd zijn wij ook dat we Dominique Dijkhuis hebben mogen verwelkomen als haar opvolgster per 1 augustus 2024. Ik wil ook mijn bijzondere dank uitspreken naar Desiree Wareman die in december 2024 afscheid nam als Niet-Uitvoerend Bestuurslid en voorzitter van de Beleggingsadviescommissie. Ook haar toegevoegde waarde in de afgelopen vier jaar aan het fonds hebben wij zeer op prijs gesteld. Tot slot dank ik de leden van de Commissie van Beroep: deze commissie is mei 2024 opgeheven.

Namens het Bestuur van SBZ Pensioen

Ties Tiessen

Onafhankelijk voorzitter Bestuur

2024 in vogelvlucht

Pensioenfondsen in Nederland zijn momenteel volop bezig met voorbereiden op het nieuwe pensioenstelsel, zo ook SBZ Pensioen. Tegelijk gaat het werk in het huidige stelsel gewoon door. Premies worden geïncasseerd en belegd en uitkeringen worden betaald. Daarnaast zijn we druk bezig met de doorontwikkeling van ons Maatschappelijk verantwoord beleggingsbeleid en de implementatie van nieuwe digitale weerbaarheidswetgeving, zoals DORA (*Digital Operational Resilience Act, ofwel de Verordening Digitale Operationele Weerbaarheid*).

Onze financiële positie is gezond

De financiële positie drukken wij uit in een dekkingsgraad. Dat is de mate waarin de verplichtingen die het fonds heeft om pensioenen uit te keren, gedekt zijn door bezittingen of het vermogen van het fonds. In 2024 is de actuele dekkingsgraad gestegen van 118,2% naar 119,4%. In die laatste dekkingsgraad is de toeslag van 0,85% op 1 januari 2025 (in de Middelloonregeling) verwerkt. Op onze website vindt u meer informatie over hoe die toeslag bepaald is en waar deze voor gebruikt wordt. Wij lichten dat ook elders toe in dit jaarverslag.

De actuele dekkingsgraad is een momentopname. Voor besluiten zoals het verlenen van toeslagen, kijken wij naar het gemiddelde van actuele dekkingsgraden over een periode van twaalf maanden. Dit is de beleidsdekkingsgraad. Die beleidsdekkingsgraad is afgenomen van 122,4% naar 120,3%. Bij de Beschikbarepremieregeling en Nettopensioenregeling steeg de verwachte pensioenuitkomst in 2024 voor alle leeftijdsgroepen.

Nieuw pensioenstel: van plannen naar uitvoering

Vorig jaar berichtten wij u dat sociale partners ZN (Zorgverzekeraars Nederland) begin 2024 gekozen hebben voor de Flexibele Premieregeling met een collectieve uitkeringsfase. Het is geen geheim dat het Bestuur van mening is dat deze regeling voor deelnemers van SBZ Pensioen het beste past. Keuzevrijheid in de opbouwfase van pensioenkapitaal met collectief variabel pensioen in de uitkeringsfase past goed bij de bedrijfstakken en klanten (deelnemers en werkgevers) waar wij voor werken. Begin 2025 hebben wij de plannen voor overgang naar de nieuwe pensioenregeling (transitieplannen) van de diverse sociale partners ontvangen en opgepakt. Wij hebben vastgesteld dat die plannen uitgevoerd kunnen worden door SBZ Pensioen. De politieke ontwikkelingen volgen wij op de voet. Omdat SBZ Pensioen nu al een Beschikbarepremieregeling voert en flexibiliteit biedt aan onze verschillende klanten zijn wij bij uitstek wendbaar om ook in de nieuwe Flexibele Premieregeling in te spelen op de wensen van onze klanten.

Met onze uitbestedingspartijen bereiden wij ons voor op een beheerste invoering van de Flexibele Premieregeling. Onderdelen van de uitvoering gaan er immers anders uitzien. Zo zal de administratie van pensioenen directer gekoppeld zijn met de administratie van onze beleggingen. Deelnemers bouwen straks een eigen pensioenkapitaal op en wij gaan daarover maandelijks rapporteren. Wij willen ervoor zorgen dat deelnemers bewuste keuzes maken die bij hen passen en zich bewust zijn van de risico's van deze keuzes. Dat

heet keuzebegeleiding. De overgang naar het nieuwe pensioenstelsel en daarna vraagt dus ook veel van onze communicatie.

Kosten omlaag

Wij willen dat onze deelnemers een aantrekkelijk pensioenproduct krijgen voor een goede prijs. Zorgvuldig op de kosten letten past daarbij. We zitten in een fase waarin we 'de winkel verbouwen terwijl hij openblijft'. We investeren in de toekomst: het nieuwe pensioenstelsel. Tijdelijk, in de transitieperiode, maken we dus meer kosten, maar we verwachten daarvoor in de toekomst lagere kosten per deelnemer. De investering in moderne administraties gaat hierbij helpen. De kosten voor pensioenbeheer (dus zonder vermogensbeheerkosten) inclusief deze investeringen waren in 2024 per deelnemer € 204. Dat is voor het tweede jaar op rij lager dan het voorgaande jaar (2023: € 210). De kosten zonder werkzaamheden rondom de nieuwe pensioenregeling kwamen over 2024 uit op €180 per deelnemer (2023: € 199).

Wij beleggen de premies van SBZ Pensioen en streven daarbij naar een gezond rendement na kosten. De wijze van beleggen heeft invloed op de kosten. Wij willen de vermogensbeheerkosten beheersbaar houden en hebben in 2024 verschillende stappen hiertoe gezet. Zo hebben we de beheerfee van onze vermogensbeheerders naar beneden gebracht. Het drukkende effect hiervan op de kosten is echter tenietgedaan door hogere performance fees maar daar staat dan ook een hoger rendement in de beleggingsportefeuille van de deelnemers tegenover. De totale vermogensbeheerkosten inclusief transactiekosten zijn gelijk gebleven (0,657%). De beleggingen tussen de Middelloodregeling en de Beschikbarepremieregeling verschillen van elkaar en dus ook de kosten. Beide regelingen worden samengevoegd in het nieuwe stelsel.

Elke drie jaar voert het pensioenfonds een Eigen Risicobeoordeling ('ERB') uit. In de ERB kijkt het fonds naar de belangrijkste risico's van het pensioenfonds en de ontwikkelingen daarin.

Het Bestuur heeft vastgesteld dat we ook zonder ambitie van schaalvergroting en zonder in te boeten op de kwaliteit van de dienstverlening, nagaan waar verdere kostenbesparingen mogelijk zijn. Zowel voor als na de overgang naar de nieuwe pensioenregeling.

Beleggingen: positieve resultaten

Net als bij andere pensioenfonds worden de ingelegde premies belegd. Beleggen levert op lange termijn meer rendement op dan sparen, waarmee we beter een koopkrachtig pensioen kunnen realiseren voor onze deelnemers. Beleggen brengt wel meer risico's met zich mee; er kan (korte termijn) bewegelijkheid zijn van beleggingsresultaten. Deze worden straks directer zichtbaar in de persoonlijke pensioenkapitalen, wat een zorgvuldige communicatie vraagt.

Resultaat in Middelloodregeling

De beleggingen van de Middelloodregeling behaalden in 2024 een rendement van 6,2%. In het huidige stelsel zijn de uitkeringen leidend en moet de totale waarde van de beleggingen afgezet worden tegen de totale waarde van de verplichtingen (de Dekkingsgraad). De rente is daarbij heel bepalend voor de waardering van de verplichtingen en daarmee ook voor de noodzakelijke omvang van onze beleggingen. Het fonds belegt daarom, naast aandelen en vastgoed, ook in obligaties (waarden die afhankelijk zijn van de rentestand). En wij dekken ontwikkelingen in de rente deels af met specifieke instrumenten (derivaten). In het nieuwe stelsel zal dat minder zijn omdat dan de premie het uitgangspunt is en er geen sprake meer is van verplichtingen die gewaardeerd moeten worden (tegen de risicovrije rente). Het verloop van de rente over 2024 was grillig: met periodes van stijging en periodes van daling. Dit leidde tot een positief resultaat op vastrentende beleggingen. Maar ook dat SBZ Pensioen meer vermogen moest aanhouden om de verplichtingen te dekken. Met de andere beleggingen van het fonds samen nam de waarde van onze beleggingen in de Middelloodregeling wel harder toe dan de verplichtingen. U ziet dat terug in een positieve ontwikkeling van de actuele dekkingsraad over 2024 (van 118,2% naar 119,4%).

Resultaat in Beschikbarepremieregeling

In onze Beschikbarepremieregeling worden de beleggingen verdeeld over de Modules Rendement, Rente en Matching. De verdeling over de modules hangt af van leeftijd en het (gekozen) risicoprofiel van de deelnemer. Bij een premieregeling is het verleidelijk om alleen naar het beleggingsresultaat te kijken. Een lager pensioenkapitaal betekent echter niet altijd een lager pensioen. Andersom geldt hetzelfde. Hoeveel pensioen iemand met het

pensioenkapitaal kan inkopen is ook afhankelijk van de rentestand op moment van pensioneren. Hoe hoger de rente, hoe hoger het pensioen bij hetzelfde kapitaal.

Voor een 28-jarige fictieve deelnemer was het rendement in de beleggingsportefeuille positief met 15,5%, maar had de rente een negatief effect op de prijs van pensioen (12,7% duurder). Hierop en op de resultaten van de Nettopensioenregeling gaan wij elders in dit jaarverslag in.

Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)

MVB is een onderdeel van hoe wij naar rendement en risico kijken: zowel de impact die de wereld heeft op onze beleggingen als de impact van die beleggingen op onze wereld. Onze 3 focusthema's zijn klimaat & milieu, verbetering van gezondheidszorg en een betere toegang tot financiële dienstverlening en zekerheid. Onze benadering, onze MVB-instrumenten, uitdagingen en resultaten kunt u vinden op de website bij het kopje 'Onze beleggingen'. In 2025 ontwikkelen wij ons MVB-beleid verder. Wij nemen daar de recent onderzochte voorkeuren van onze deelnemers in mee.

Onze communicatie van groot belang

Wij benaderen deelnemers en werkgevers op verschillende manieren, via de website, via webinars, via persoonlijke portalen, medewerkersbijeenkomsten en via persoonlijke communicatie. In onze communicatie staan de kernwaarden vertrouwen, flexibel en persoonlijk centraal. SBZ Pensioen kiest zoveel mogelijk voor een persoonlijke benadering: vanuit ons Klantcontact-centrum, maar ook via het Bestuur als de situatie daarom vraagt. Daar kunt u op vertrouwen. In 2025 gaan we nog doelgroep gericht communiceren en meer fysieke bijeenkomsten organiseren. We willen het pensioenbewustzijn vergroten zodat keuzes over de (nieuwe) pensioenregeling nog bewuster gemaakt kunnen worden.

Verantwoordingsorgaan (VO)

Het VO heeft een belangrijke rol in de organisatie van SBZ Pensioen. Hierin hebben vertegenwoordigers van werkgevers, deelnemers en pensioengerechtigden zitting. Het VO geeft het Bestuur advies over een aantal wettelijke onderwerpen, maar is daarnaast de afspiegeling van de werkgevers en deelnemers waar SBZ Pensioen het voor doet. In een open dialoog krijgt het Bestuur nog beter mee wat er speelt bij werkgevers en belanghebbenden en kan het daar rekening mee houden. De wijzigingen in het VO zijn elders toegelicht in het verslag. Wij staan hier in het voorwoord stil bij het overlijden van mevrouw Jantina Polling in 2024: een zeer gewaardeerd en toegewijd lid van het VO.

Vooruitblik

Ook in 2025 gaan wij verder met de voorbereidingen voor de nieuwe pensioenregeling. Dat vergt extra tijd en budget, maar dat beschouwen wij als een investering zien in een robuuste toekomst voor SBZ Pensioen. Tegelijkertijd blijven wij ons vertrouwd, flexibel en persoonlijk inzetten voor de uitvoering van onze huidige pensioenregelingen: op het gebied van pensioen, beleggen, communiceren en het overzien en beheersen van onze risico's. Samen voor u.

2. Profiel van het pensioenfonds

SBZ Pensioen (hierna: het fonds) is opgericht op 19 december 1961 en statutair gevestigd in Zeist. Het fonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel in Utrecht (41178751). De laatste statutenwijziging vond 24 december 2024 plaats. SBZ Pensioen is een vrijwillig bedrijfstakpensioenfonds voor financiële en zakelijke dienstverleners. Werkgevers die onder de in de statuten omschreven werkingssfeer vallen, kunnen aansluiten maar zijn hiertoe niet verplicht.

In de statuten van het fonds is het doel beschreven als het verlenen van pensioenen aan de deelnemers, gewezen deelnemers en hun nabestaanden. Het fonds int de premies bij de aangesloten organisaties, belegt en beheert de gelden en doet daaruit uitkeringen bij ouderdom, overlijden en arbeidsongeschiktheid. Het beleid hierover is vastgelegd in beleidsdocumenten, waarvan de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (abtn) een overzicht geeft. In de abtn zijn zaken zoals de opzet van het fonds en de wijze van uitvoering opgenomen. De abtn is laatstelijk geactualiseerd in maart 2024 en staat op de website van het fonds.

2.1 Missie, visie en strategie

SBZ Pensioen is hét pensioenfonds voor werknemers, ex-werknemers en gepensioneerden van werkgevers in de sector van financiële en zakelijke dienstverleners. Het fonds voert de pensioenregeling voor de toekomst uit in het belang van onze deelnemers en verzekert de (ex)-deelnemers en de familieleden daarmee van een goed inkomen voor later. Onze klanten ervaren ons als vertrouwd, flexibel en persoonlijk.

Pensioen is mensenwerk. We staan in voor een persoonlijke benadering. We voelen ons nauw verwant met onze sector. Als vrijwillig fonds zijn we vertrouwd met de omstandigheden en wensen van de markt. We zijn ervan overtuigd dat we ons kunnen blijven onderscheiden met sectorspecifiek maatwerk, hoge kwaliteit in producten en service tegen marktconforme kosten. Onze omvang en gezonde financiële basis helpen ons in efficiency en flexibiliteit, en ook in innovatie. Door beheerste groei kunnen we onze kosten per deelnemer verlagen. En dat komt ten goede aan het pensioen. Bij nieuwe ontwikkelingen voelen we ons thuis in de voorhoede. Zowel bij doorontwikkeling van pensioenregelingen als een verantwoord en duurzaam beleggingsbeleid.

Een duurzame toekomst

- onze klanten kiezen vrijwillig voor aansluiting. We zijn daarom gewend om goed naar onze klanten te luisteren.
- door permanente innovatie en digitalisering zijn we met een breed productaanbod klaar voor het nieuwe stelsel. Maar de ontwikkeling gaat door, elke dag. Het houdt ons en onze partners scherp.
- ons beleid van duurzaam en verantwoord beleggen leverde ons een solide financiële positie op. Daar gaan we dus vol overtuiging mee door. We zorgen dat we ons steeds blijven ontwikkelen op dit vlak, want stilstand is achteruitgang.
- we zien een beheerste groei als voorwaarde voor kostenbeheersing. Minder kosten per deelnemer betekent meer pensioen. En groei leidt tot meer slagkracht en wendbaarheid.
- wij stellen hoge eisen aan onze Bestuurders en onze partners. Door onze wortels en achtergrond in de financiële sector zijn we goed in staat om onder onze deelnemers goede Niet-Uitvoerende Bestuurders te werven. Ons professionele Uitvoerend Bestuur zorgt voor een goede dagelijkse aansturing van het fonds en reageert slagvaardig op alle relevante ontwikkelingen.

De deelnemer staat centraal

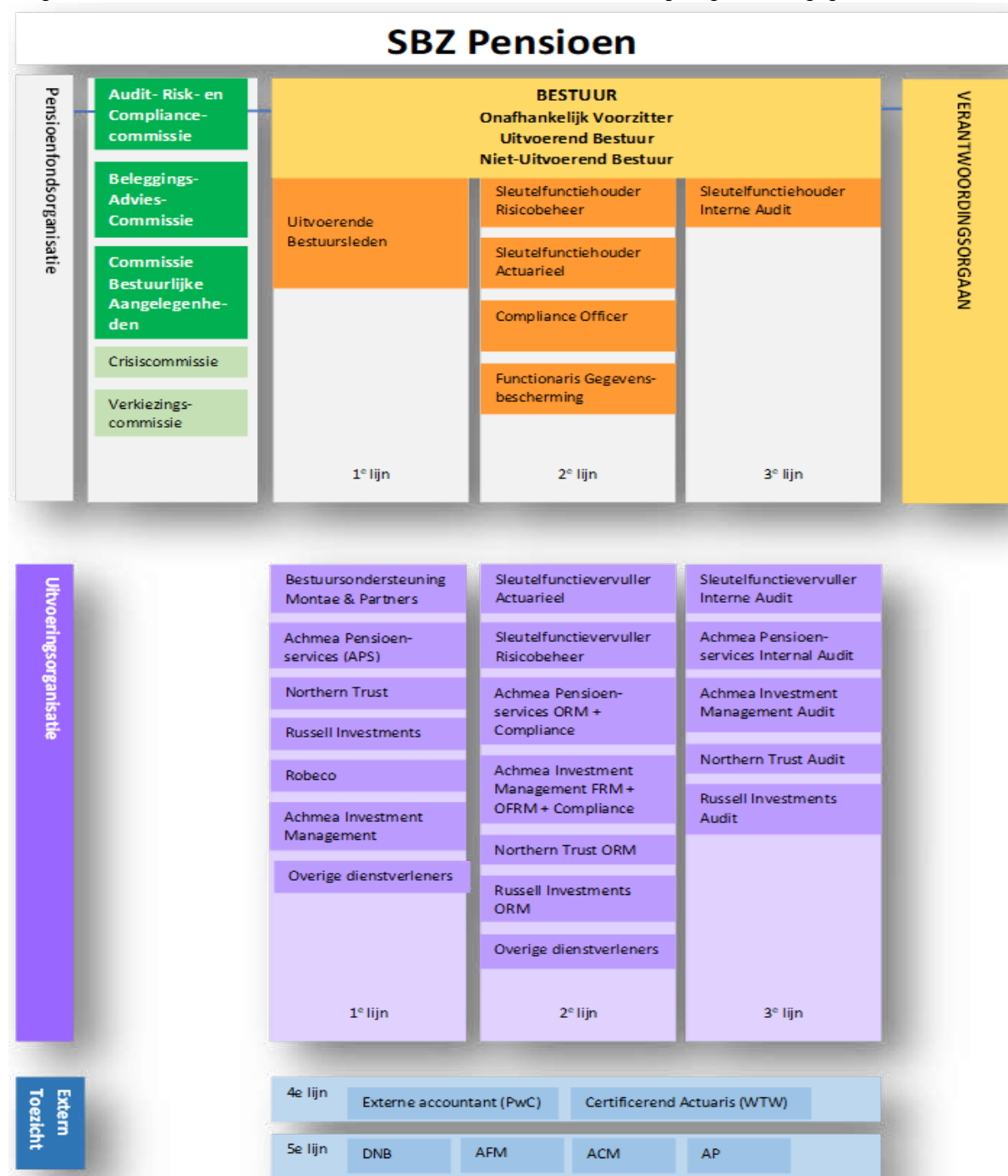
- de risicohouding en communicatie is specifiek afgestemd op onze deelnemersgroepen.
- de communicatie brengt onze deelnemers laagdrempelig en persoonlijk inzicht en overzicht, waardoor ze zich bewust zijn van een inkomen voor later.
- we brengen persoonlijke keuzebegeleiding op een hoger plan en oriënteren ons op zaken als financiële planning en een meer integraal aanbod.
- we leren van onze deelnemers via ons deelnemerspanel en deelnemersonderzoeken.
- we brengen onderwerpen in bij de Pensioenfederatie, Tweede kamer en De Nederlandsche Bank (DNB) in het belang van deelnemers.

Aantrekkelijk voor werkgevers

- we ontzorgen onze werkgevers in een persoonlijke, hechte samenwerking bij een van de belangrijkste arbeidsvoorwaarden.
- wij zetten in op flexibiliteit en maatwerk voor werkgevers, binnen solide kaders en randvoorwaarden zoals een volledig geautomatiseerde en daardoor zeer kosten- efficiënte procesverwerking
- onze vooroplopende digitale dienstverlening blijft onderwerp van constante verbetering. We innoveren zodat werkgevers ook in de toekomst hun medewerkers kunnen voorzien van een goed en betaalbaar inkomen voor later.
- we maken onszelf beter zichtbaar en relevant bij (nieuwe) werkgevers en in de media.

2.2 Governance

De governancestructuur van SBZ Pensioen wordt in het onderstaande organogram weergegeven.

Het Bestuur

SBZ Pensioen is georganiseerd volgens het omgekeerd gemengd model en wordt bestuurd door een Bestuur dat bestaat uit negen leden (tien sinds 1 januari 2025):

- Het aantal Uitvoerende Bestuursleden bedraagt twee (drie sinds 1 januari 2025).
- Het aantal Niet-Uitvoerende Bestuursleden bedraagt zeven. Van hen:
 - worden drie leden voorgedragen door Zorgverzekeraars Nederland;
 - worden twee leden voorgedragen door de bij de cao Zorgverzekeraars betrokken vakorganisaties (FNV, CNV en De Unie);
 - wordt één lid voorgedragen door de vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden in het VO en,
 - wordt één onafhankelijke voorzitter benoemd.

De personele samenstelling van het Bestuur en verdere gegevens van de leden (inclusief hun eventuele nevenactiviteiten) op de balansdatum is opgenomen in bijlage 2.

Bestuurlijke taken en taakverdeling

De eindverantwoordelijkheid voor het fonds berust bij het Bestuur als geheel, ook voor de taken die uitgevoerd worden door de Uitvoerende respectievelijk Niet-Uitvoerende Bestuursleden.

Het Bestuur bepaalt het beleid bij, met name:

- strategische onderwerpen zoals het strategisch meerjarenbeleidsplan en meerjarenbegroting, missie, visie en strategie, risicomanagement en investment beliefs;
- kernbesluiten zoals het Beleggingsplan, jaarplannen en bijbehorende begrotingen, toezichtthema's, kernzaken van pensioen, vermogens- en risicobeheer en de financiële opzet en,
- onderwerpen van institutionele aard, waaronder statuten, reglementen en de structuur van de governance.

Het Bestuur stelt zich bij het uitoefenen van zijn taak onafhankelijk op en zorgt dat het fonds uitsluitend handelt ten behoeve van alle belanghebbenden. Het Bestuur vergadert in de regel tien keer per jaar, aangevuld met een jaarlijkse actualiteitendag. Indien hiertoe aanleiding is, kan het Bestuur besluiten tot het inlassen van extra vergaderingen.

De twee Uitvoerende Bestuursleden richten zich op de aandachtsgebieden vermogensbeheer & communicatie en pensioenzaken & relatiebeheer. Vanaf 1 januari 2025 is er een derde Uitvoerend Bestuurslid dat zich richt op uitbesteding en IT. Uitvoerende Bestuursleden zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid ten aanzien van hun aandachtsgebieden. In dit kader bewaken zij ook de uitbestede werkzaamheden en handelen zij operationele zaken af. Daarnaast zijn de Uitvoerende Bestuursleden verantwoordelijk voor de beleidsvoorbereiding op alle aandachtsgebieden binnen het fonds. Zij leggen verantwoording af aan het Bestuur.

Het wettelijk intern toezicht is belegd bij de Niet-Uitvoerende Bestuursleden. Zij houden toezicht op:

- de uitvoering van het beleid door de Uitvoerende Bestuursleden;
- de algemene gang van zaken binnen het fonds en,
- adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging.

Daarnaast staan zij de Uitvoerende Bestuursleden met raad terzijde en dienen voor hen als klankbord. De Niet-Uitvoerende Bestuursleden leggen over hun toezichtstaken verantwoording af aan het VO.

De procedures rondom benoeming, ontslag en schorsing van bestuursleden en leden van het VO zijn vastgelegd in de statuten en fondsreglementen.

De statuten werden in 2024 aangepast om herbenoeming van bestuursleden en leden van het VO eenmaal toe te staan. Onder voorwaarden is een tweede herbenoeming mogelijk. Dit is in lijn met de aanpassing van de Code Pensioenfondsen. Ook werden de statuten aangepast in verband met de uitbreiding (per 1 januari 2025) van het aantal Uitvoerend Bestuurders naar drie. Verder is al voorgesorteerd op de Wtp en werden interne en externe aansprakelijkheid van Bestuurders beter afgehecht en is de collectieve (eind)verantwoordelijkheid van het hele Bestuur beter verwoord. Ook zijn er bepalingen ten aanzien van décharge en vrijwaring opgenomen.

Vergaderingen Bestuur

In 2024 vergaderde het Bestuur negen keer op reguliere basis inclusief de (begeleide) jaarlijkse zelfevaluatie. Daarnaast vergaderde het Bestuur achtmaal over zijn marktpropositie en de ontwikkelingen daaromheen. Er vonden vier bestuurlijke vergaderingen plaats inzake de implementatie van de Wet toekomst pensioenen en daarnaast vonden vier stuurgroepbijeenkomsten plaats en 14 werkgroepbijeenkomsten over dat onderwerp. Ook werden er kennissessies gehouden samen met het VO. De belangrijkste onderwerpen waarbij het Bestuur stilstond in de vergaderingen in 2024 waren diverse facetten van de Wet toekomst pensioenen. Daarnaast vormde de Digital Operational Resilience Act (DORA) een belangrijk onderwerp van aandacht. Het Bestuur besprak en implementeerde verdere regels voor het beheer van ICT-risico's en incidenten en besprak maatregelen om digitale systemen nog beter te beschermen tegen cyberdreigingen en andere digitale operationele risico's. Vaste agendapunten zijn de strategie van het pensioenfonds, jaarplannen van de diverse gremia, bezetting van de diverse gremia, het risicobeheerraamwerk, bespreken van compliance en integriteit, de evaluatie van uitbestedingspartijen en het bespreken van rapportages zoals die van de sleutelfuncties en Uitvoerende Bestuursleden.

Daarnaast waren er vier vergaderingen van de Niet-Uitvoerend Bestuursleden. Ook vergaderde het volledige Bestuur éénmaal samen met het VO. Deze vergadering ging met name over de toezichtagenda 2024, de strategie van het fonds en de Wet toekomst pensioenen. Bij de overige vergaderingen van het VO was een afvaardiging vanuit het Bestuur aanwezig om informatie en toelichting te verstrekken. De Uitvoerende Bestuursleden vergaderen in principe eens per twee weken en rapporteren hun besluiten door middel van het besluitenregister en/of verantwoording in de bestuursvergaderingen.

SBZ Pensioen pakt de voorbereiding voor de Wet toekomst pensioenen zorgvuldig aan. Hierboven las u dat het Bestuur, zoals bij alle zaken, besluit over implementatievraagstukken. Die vraagstukken worden voorbereid door een Werkgroep en vervolgens besproken in een Stuurgroep.

Bestuurlijke commissies

Om effectief te besturen kent het fonds een aantal bestuurlijke commissies en kunnen ad hoc commissies worden ingesteld. De Niet-Uitvoerende Bestuursleden hebben de volgende commissies ingesteld:

Audit-, Risk- en Compliancecommissie (ARC)

De ARC adviseert het Bestuur over (onder meer) de financiële en niet-financiële risicobeheersing en de financiële informatieverschaffing door het fonds. Deze commissie bestaat in beginsel uit drie Niet-Uitvoerende Bestuursleden. De taken en bevoegdheden van de commissie zijn reglementair vastgelegd. De ARC heeft in 2024 achtmaal vergaderd. De personele samenstelling van de ARC op de balansdatum is opgenomen in bijlage 2.

BeleggingsAdviesCommissie (BAC)

De BAC adviseert het Bestuur met name over het beleggingsbeleid en de uitvoering en monitoring daarvan. Deze commissie bestaat in beginsel uit drie Niet-Uitvoerende Bestuursleden aangevuld met een externe adviseur. De taken en bevoegdheden van de commissie zijn opgenomen in een reglement evenals bij het Strategisch Beleggingsbeleid. De BAC heeft in 2024 tienmaal vergaderd. De personele samenstelling van de BAC op de balansdatum is opgenomen in bijlage 2.

Commissie Bestuurlijke aangelegenheden (CBA)

De CBA adviseert over een adequate personele bezetting van de bestuurlijke gremia, waaronder begrepen de opvolging, beloning en de rol van de Niet-Uitvoerende Bestuursleden als intern toezichthouder. De commissie bereidt ook de jaarlijkse individuele evaluatiegesprekken van de bestuursleden voor. Deze commissie bestaat uit de voorzitter van de ARC, de voorzitter van de BAC en een Niet-Uitvoerend Bestuurslid die voorzitter van de CBA is. De taken en bevoegdheden van deze commissie zijn vastgelegd in een commissiereglement. De CBA heeft in 2024 viermaal vergaderd. De personele samenstelling van de CBA op de balansdatum is opgenomen in bijlage 2.

Commissie van Beroep

Vanwege de oprichting van de Geschilleninstantie Pensioenfondsen (en verplichte aansluiting daarbij) heeft het Bestuur eind 2023 besloten deze commissie op te heffen. Lopende zaken op balansdatum zijn nog wel afgehandeld door hen. En per 1 mei 2024 is deze commissie opgeheven.

Ad hoc commissies

Naast de vaste commissies kan het Bestuur ook ad hoc commissies instellen. Eén daarvan is een crisiscommissie. De wijze waarop in geval van een crisis wordt gehandeld, is vastgelegd in een reglement. Ook kent SBZ Pensioen en Verkiezingscommissie die op ad hoc basis wordt ingesteld en wordt belast met de organisatie van de verkiezingen namens de pensioengerechtigden in het VO. De Crisiscommissie en Verkiezingscommissie zijn in 2024 niet bijeengekomen.

Sleutelfuncties

Het fonds kent drie sleutelfuncties. Zij dienen op hun onderscheidenlijke taakgebied zodanige activiteiten in te richten dat zij hun taken objectief, eerlijk en onafhankelijk kunnen uitvoeren. Die taken zijn afhankelijk van het soort van functie. De risicobeheerfunctie heeft als taak een risicobeheersysteem in te richten waarmee (onder meer) het aangaan van pensioenverplichtingen, asset en liability management te beoordelen is en hoe het fonds omgaat met risico's. De functie interne audit evalueert periodiek of de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van een integere en beheerste bedrijfsvoering, in voorkomend geval met inbegrip van uitbestede werkzaamheden, adequaat en doeltreffend zijn. De actuariële functie heeft als taken (onder meer) om toezicht te houden op de berekening van de technische voorzieningen en of de bij de berekening van de technische voorzieningen gebruikte methodieken, onderliggende modellen en aannames passend zijn. Vanwege het omgekeerd gemengd bestuursmodel zijn voor alle drie de functies externe houders ingehuurd. Houders van de functies kunnen (delen) van activiteiten onder hun verantwoording laten verrichten door vervullers. Verantwoordelijkheden, taken, bevoegdheden en meldplicht van de sleutelfuncties zijn vastgelegd in een reglement. Een overzicht van de houders van de sleutelfuncties op de balansdatum is opgenomen in bijlage 2.

Het Verantwoordingsorgaan

Het VO bestaat uit acht leden: twee leden namens de werkgevers, drie namens de deelnemers en drie namens de pensioengerechtigden. De verhouding tussen de laatste twee geledingen is een weerspiegeling van hun verhouding in het deelnemersbestand van SBZ Pensioen. De samenstelling van het VO op de balansdatum is opgenomen in bijlage 2. Het VO heeft een technisch voorzitter. Zijn taak is, met name, het efficiënt voorbereiden en leiden van de vergaderingen en hij heeft geen stemrecht.

Het Bestuur legt verantwoording af aan het VO over het beleid en de wijze waarop het beleid is uitgevoerd. Het VO heeft de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het Bestuur, over het door het Bestuur gevoerde beleid en over beleidskeuzes voor de toekomst. Ook heeft het VO adviesrecht over wettelijke en reglementair vastgelegde onderwerpen. Het VO heeft in 2024 advies uitgebracht aan het Bestuur over de volgende onderwerpen:

- de actuariële grondslagen.
- aanpassingen aan het Beloningsbeleid vanaf 1 januari 2025 en de tijdelijke aanpassing van de vergoeding van de sleutelfunctiehouder Risicobeheer.

Vergaderingen VO

Het VO heeft in 2024 achtmaal een reguliere vergadering gehouden (inclusief een workshop met zelfevaluatie). Voorafgaande aan elke reguliere vergadering heeft het VO een vooroverleg om de te bespreken zaken goed voor te bereiden. Bij die reguliere vergaderingen (behalve de workshops) was een afvaardiging van het Bestuur aanwezig. Daarnaast was er één gezamenlijke vergadering van het VO met het Bestuur begin 2024 en nam het VO deel aan de jaarlijkse Actualiteitendag. Ook is een aantal kennissessies in het kader van de Wet toekomst pensioenen georganiseerd waaraan het VO deelnam. Het VO doet in hoofdstuk 4 verslag van zijn werkzaamheden en bevindingen over 2024.

2.3 Uitbesteding, controle, ondersteuning en advies

Het fonds heeft de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden uitbesteed aan uitvoeringsorganisaties. Deze werkzaamheden betreffen pensioenadministratie, bestuursondersteuning pensioenen/vermogensbeheer, het (fiduciaire) vermogensbeheer en communicatie. Uitgangspunt is dat het Bestuur, overeenkomstig de eisen van de Pensioenwet, eindverantwoordelijk blijft voor de juiste uitvoering van uitbesteede taken. Afspraken over kwaliteit van de dienstverlening zijn vastgelegd in dienstverleningsovereenkomsten voor pensioenbeheer, vermogensbeheer en bestuursondersteuning. Alle overeenkomsten bieden de mogelijkheid om de bestaande dienstverlening tussentijds aan te passen of nieuwe diensten toe te voegen. Het fonds en de uitvoerders leggen eventuele nieuwe afspraken altijd contractueel vast. Met de pensioenuitvoeringsorganisatie en vermogensbeheerders zijn concrete afspraken rondom vergoedingen gemaakt. De prestatiebeloningen in de contracten zijn zodanig dat ze de partijen niet aanmoedigen om meer risico te nemen dan het Bestuur aanvaardbaar acht (ook op het terrein van duurzaamheid).

Het Bestuur beoordeelt periodiek de kwaliteit van de uitvoering door de pensioenuitvoeringsorganisatie en vermogensbeheerder(s) en voert zo nodig daarover overleg. De uitvoerders verstrekken jaarlijks een interne beheersingsrapportage (zoals ISAE 3402, 3000 of SOC). Het fonds werkt samen met de volgende primaire externe partijen:

Activiteit	Partij	Omschrijving activiteit
Pensioenadministratie	Achmea Pensioenservices (APS)	APS voert (onder meer) de volgende werkzaamheden uit voor het fonds: het aansluiten van nieuwe werkgevers, het afhandelen van individuele werkgeversdossiers, invorderen van de relevante pensioenpremie, vaststellen en uitbetalen van de pensioenuitkeringen, communiceren richting (gewezen) deelnemers.
Vermogensbeheer	Achmea Investment Management (AIM)	Uitvoering van het beleggingsbeleid van de Beschikbarepremieregeling en de Nettopensioenregeling. Fiduciair manager, beleggingsadministrateur Middelloonregeling en beheerder LDI-portefeuille.
	Russell Investments	Manager of Managers en de MVB-coördinator: Stelt namens SBZ Pensioen uitvoerende vermogensbeheerders aan voor het beheer van de verschillende onderdelen van de beleggingsportefeuille (inzake de Middelloonregeling), en controleert en vervangt deze managers.
	Robeco	Uitvoering van het aan het beleggingsbeleid gerelateerde engagement- en stembeleid.
	Northern Trust (NT)	Custodian/bewaarbank.
Bestuursondersteuning	Montae & Partners	Ondersteunen het (uitvoerende deel van het) Bestuur bij de voorbereiding en uitvoering beleid. Daaronder valt het opstellen en onderhouden van de fondsdocumenten, monitoring van de bij het pensioen- en vermogensbeheer betrokken uitvoerders.
Advisering IT-risicobeheersing	KoutersVanderMeer	Adviseren en ondersteunen het Bestuur met betrekking tot het beheersen van IT-risico's.

Activiteit	Partij	Omschrijving activiteit
Beleggingsadvies	De heer M. Andringa.	Beleggingsadvies en deelnemer aan de vergaderingen van de BAC.
ALM-advies	Ortec	Adviseren over ALM en haalbaarheidstoetsen.
Actuariaat, risicobeheersing, communicatie en specifiek juridisch advies	APS	Adviseren en ondersteunen het fonds met betrekking tot respectievelijk het actuariaat, communicatie aan deelnemers en werkgevers en (pensioen)juridische zaken ten aanzien van bepaalde individuele werkgevers- en werknemersdossiers.
Sleutelfunctiehouder Risicobeheer	De heer J.A.W. Winterink	Ziet toe op (de inrichting van) het risicobeheersysteem van het pensioenfonds.
Sleutelfunctiehouder Actuarieel	De heer R. Schilder van WTW	Ziet toe op de berekeningen van de technische voorzieningen en premiestelling van het pensioenfonds.
Sleutelfunctiehouder Interne audit	De heer W. van Duijn	Ziet toe op de interne controlemechanismen en andere procedures en maatregelen ter waarborging van de integere en beheerste bedrijfsvoering van het pensioenfonds.
Compliance officer	De heer P. Westdijk van het Nederlands Compliance Instituut	Adviseert en ondersteunt het Bestuur bij de uitvoering van een aantal taken, benoemd in het complianceprogramma, en adviseert over voor het Bestuur relevante compliancethema's.
Functionaris gegevensbescherming	De heer P. Westdijk van het Nederlands Compliance Instituut	Informeert, adviseert en ondersteunt het fonds over onderwerpen met betrekking tot de Algemene Verordening Gegevensbescherming.
Vertrouwenspersoon	Mevrouw A. Pierik van het Nederlands Compliance Instituut	Behandelt de op basis van de Regeling melden vermoeden misstand gemelde onregelmatigheden.
Certificerend actuaaris	De heer R. Schilder van WTW	Is verantwoordelijk voor het verstrekken van een actuariële verklaring op basis van de artikelen 126 t/m 140 PW.
Externe accountant	De heer H. van der Rijst van PricewaterhouseCoopers	Is verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening en geeft daarbij een controleverklaring af.
Perswoordvoerder	De heer A. Kool van KOOL Corporate Communicatie	Adviseert het Bestuur over persbeleid en fungeert als woordvoerder in opdracht van het Bestuur.

2.4 Geschiktheid, deskundigheid en diversiteit

De deskundigheden, competenties en aantoonbaar professioneel gedrag waarover het Bestuur dient te beschikken, zijn bepaald aan de hand van het profiel van het fonds. De complexiteit van het fonds heeft zijn weerslag op de eisen die aan het Bestuur worden gesteld. Het Bestuur heeft die complexiteit en de daarbij behorende eisen neergelegd in een algemeen functieprofiel. Dat functieprofiel wordt gebruikt bij het opstellen van een profiel voor individuele bestuursleden. De kandidaten voor een bestuursfunctie worden getoetst aan dit functieprofiel en de eventuele aanvullende eisen en wensen daarop.

Het Bestuur beschikt over een actueel Geschiktheidsplan. Het Geschiktheidsplan is in december 2024 voor het laatst geactualiseerd. Eisen voor leden van het VO zijn uitgewerkt in een competentievisie en vastgelegd in een profiel. De kandidaten voor een zetel in het VO worden aan dit profiel getoetst.

Het Bestuur heeft vastgesteld jaarlijks een zelfevaluatie te doen en wordt hierdoor tenminste één keer in de drie jaar begeleid door een externe partij. Tijdens de zelfevaluatie wordt in ieder geval gesproken over geschiktheid, competenties en diversiteit. Op 4 november 2024 heeft de laatste begeleide zelfevaluatie plaatsgevonden. Ook (Niet-)Uitvoerende Bestuursleden en bestuurscommissies voeren jaarlijks een zelfevaluatie uit. Het VO evalueert periodiek het eigen functioneren. Naast deze zelfevaluaties vinden elk jaar evaluatiegesprekken plaats tussen enerzijds de individuele bestuursleden, sleutelfunctiehouders risicobeheer en interne audit en anderzijds de voorzitter. Ook met de voorzitter vindt jaarlijks een evaluatiegesprek plaats.

Omdat het fonds erin gelooft en vanuit de diversiteitsvereisten in de Code Pensioenfondsen, streeft SBZ Pensioen ernaar dat fondsorganen complementair zijn samengesteld en een afspiegeling vormen van de belanghebbenden. Bij benoemingen houdt het Bestuur zo veel mogelijk rekening met de diversiteitsdoelstellingen om in Bestuur en VO minimaal een lid te hebben ouder en jonger dan 40 jaar en minimaal een man en vrouw. Dat zijn de minimale grenzen vanuit de Code Pensioenfondsen. Het Bestuur streeft naar meer: zo wil het de verdeling mannen-vrouwen op 50 om 50% hebben. Het Bestuur is zich bewust dat diversiteit ook met andere criteria wordt bepaald.

Om zijn doelstellingen te kunnen vervullen, benadert het fonds actief personen die voldoen aan de door het fonds gestelde diversiteitscriteria en kan het fonds gebruik maken van andere instrumenten zoals het organiseren van bijeenkomsten met jongeren om ze voor te bereiden op de vervulling van een zetel in een van de fondsorganen. Het fonds stelt jaarlijks vast op welke wijze in het betreffende kalenderjaar nadere invulling wordt gegeven aan het diversiteitsbeleid. In het verslagjaar (maar wel na de balansdatum 31 december 2024) werd niet voldaan aan de diversiteitsdoelstellingen voor wat betreft leeftijd in het Bestuur. Eind 2024 is een aspirant lid toegetreden tot het Bestuur, met het doel hem op termijn te benoemen tot bestuurslid. Dit aspirante bestuurslid is jonger dan 40 jaar. Voor het VO wordt gedurende 2024 wel voldaan aan de diversiteitsdoelstelling, omdat daar een lid jonger dan 40 jaar zitting heeft. Dit lid is echter eind 2024 afgetreden. In 2025 is een nieuw VO-lid toegetreden die jonger is dan 40 jaar. In het Bestuur zitten twee vrouwen op balansdatum. Per 1 januari 2025 treedt een derde Uitvoerend Bestuurslid toe, waarna er weer drie vrouwen in het bestuur zitten. In het VO zitten vier vrouwen op balansdatum. Het fonds streeft naar een evenwichtige verdeling, streeft daarom naar evenveel vrouwen als mannen op een kandidatenshortlist en geeft bij vacatures aan dat, bij voldoende geschiktheid, de voorkeur uitgaat naar een vrouw en het liefst ook jonger dan 40 jaar. Daarnaast besteedt het fonds aandacht aan diversiteit in persoonlijkheden.

2.5 Compliance

Onder compliance wordt het geheel van maatregelen verstaan dat zich richt op de implementatie, handhaving en naleving van wet- en regelgeving en op interne procedures en gedragsregels om te voorkomen dat de reputatie en integriteit van het fonds wordt aangetast. De uitgangspunten voor de inrichting van compliance heeft het fonds vastgelegd in een Compliance Charter, de werkwijze en de bijbehorende structuur in een Compliance Program. Bestuursleden, sleutelfunctiehouders, leden van het VO en externe leden van bestuurscommissies tekenen bij aantreden de door het fonds opgestelde gedragscode. Jaarlijks wordt de naleving daarvan achteraf getoetst middels een verklaring. Bij het aangaan van contracten met externe uitvoerders toetst het fonds of deze uitvoerders beschikken over een compliancebeleid en gedragscode. Externe uitvoerders leveren jaarlijks een compliancerapportage aan, die wordt besproken door de ARC in aanwezigheid van de Compliance Officer. In de Integriteitsincidentenregeling van het fonds zijn de contactgegevens van de Vertrouwenspersoon opgenomen. In het bredere kader van compliance, cultuur, gedrag en integriteit is te melden dat zowel de externe compliance officer, als de functionaris gegevensbescherming en de vertrouwenspersoon van SBZ Pensioen geen bijzonderheden hebben gemeld over 2024. In 2024 heeft geen datalek plaatsgevonden

2.6 Code Pensioenfondsen

Pensioenfondsen rapporteren over de Code op basis van het 'pas toe of leg uit-beginsel'. Elk pensioenfonds past de normen van de Code toe of zet in het bestuursverslag gemotiveerd uiteen waarom een norm niet (volledig) is toegepast. Het Bestuur van SBZ Pensioen beoordeelt jaarlijks met het vaststellen van het jaarwerk of het fonds voldoet aan de vereisten uit de Code. Vanaf 1 januari 2024 geldt een nieuwe versie van de code. Het Bestuur voldoet aan vrijwel alle in de Code opgenomen normen, uitzonderingen zijn de (nieuwe) norm 35. Volgens die

norm dient in zowel het Bestuur als in het VO minimaal één lid onder de 40 en één lid boven de 40 te zitten. Dit is voor het Bestuur en het VO op balansdatum niet het geval: zij kennen (nog) geen leden jonger dan 40 jaar. Het aspirant-bestuurslid is wel jonger dan 40 jaar. Na 1 januari 2025 wordt wel aan deze norm voldaan. Norm 37 stelt maximeringen aan het aantal herbenoemingen. SBZ Pensioen past voor een deel die norm niet toe: dit wordt toegelicht in bijlage 1 over de Code Pensioenfondsen.

2.7 Klachten, geschillen en incidenten

Wanneer een (gewezen) deelnemer, pensioengerechtigde of werkgever ongenoegen kenbaar maakt over de uitvoering van de pensioenregeling of de behandeling door/dienstverlening van medewerkers van de pensioenuitvoeringsorganisatie, is er sprake van een klacht. Alle klachten worden door de uitvoeringsorganisatie geregistreerd en met het Bestuur gedeeld. In eerste instantie handelt de uitvoeringsorganisatie klachten, die ontstaan naar aanleiding van de pensioenreglementen of de uitvoering daarvan, af. Wanneer er verschil van inzicht blijft bestaan tussen de betrokkene en de uitvoeringsorganisatie, wordt dit een klacht in beroep die de betrokkene voor kan leggen aan het Bestuur. Als ook daarna een verschil van inzicht blijft bestaan, dan spreken we van een geschil. Betrokkene kan het geschil voorleggen aan de Geschilleninstantie Pensioenfondsen of aan de rechter.

SBZ Pensioen heeft een Integriteitsincidentenregeling. Op grond hiervan kunnen betrokkenen gesignaleerde onregelmatigheden binnen het fonds, de organen of bij de partijen aan wie taken zijn uitbesteed, rapporteren bij de Compliance Officer. Daarnaast heeft het fonds een Klokkenluidersregeling voor integriteitsincidenten die voldoen aan criteria van een misstand of een inbreuk op Unierecht, waarover de melder melding doet binnen of buiten het fonds en/of de publiciteit zoekt. Ook bij de pensioenuitvoeringsorganisatie en vermogensbeheerders zijn klokkenluidersregelingen geïmplementeerd.

Ook in 2024 nam SBZ Pensioen deel aan de uitvraag met betrekking tot de gedragslijn 'Goed omgaan met klachten'. SBZ Pensioen scoorde met 8,8 (op een schaal van 10) goed. Dit laat zien dat het Bestuur klachten (en geschillen) serieus neemt en daar op een volwassen wijze mee omgaat. Op het gebied van rapporteren over klachten zijn richtlijnen opgenomen in de gedragslijn. De gedragslijn schrijft voor hoe besturen dienen te rapporteren in hun jaarverslag. De meting van de behandelingsduur is per kwartaal een gemiddeld aantal werkdagen. SBZ Pensioen hanteert in zijn documenten de term 'klachten in beroep' in plaats van 'geëscaleerde klachten'. Het betreft dezelfde procedure: een klacht die voorgelegd wordt aan de Uitvoerende Bestuursleden.

Onderwerpen	Aantal behandelde klachten	Klacht in beroep	Geschillen
Pensioenberekening en -betaling	17	3	3
Service en klantgerichtheid			
Informatieverstrekking			
Toepassing wet- en regelgeving			
Deelnemersportaal			
Financiële situatie			
Registratie werknemersgegevens	5		
Overig	15		
Totaal	37	3	3

Het soort van klachten ligt in lijn met wat in het algemeen bij pensioenfondsen voorkomt. Klachten zijn afgehandeld binnen gemiddeld 2 werkdagen en dat is ruim binnen de afgesproken termijn van 10 werkdagen. Daarna is een aantal van die klachten uitgelopen op een geschil. In de rubriek 'Overig' vallen diverse klachten die niet in te delen zijn naar de andere categorieën. Daarbij valt te denken aan vragen over de hoogte van de indexatie per 1 januari 2024, vragen over het te gebruiken emailadres bij communicatie over pensioenaanvragen en over een uitvraag waarbij niet geheel duidelijk en eenduidig was wie de doelgroep was.

1 januari 2024 is de Geschilleninstantie Pensioenen ('GIP') van start gegaan. De GIP behandelt klachten die binnen een fonds geëscaleerd zijn en na 1 juli 2023 zijn ontstaan. Het betreft klachten m.b.t. de uitvoering en toepassing van het pensioenreglement. De GIP kan kiezen voor bemiddeling bij een geschil tussen betrokkene en fonds of tot het beslechten van een geschil. Fondsen zijn verplicht aangesloten bij de GIP. SBZ Pensioen

kende een onafhankelijke Commissie van Beroep tot mei 2024: die interne commissie deed hetzelfde als de verplichte externe GIP en daarom is besloten de Commissie van Beroep op te heffen na behandeling van de laatste casus (afgehandeld in april 2024). Dit wil zeggen dat bovenstaande geschillen de klachten zijn die na escalatie binnen de procedures van SBZ Pensioen terecht zijn gekomen bij de GIP. In 2024 speelden drie dossiers bij de GIP. In het kader van vertrouwelijkheid lichten wij de aanleidingen niet in detail toe. Wel is te stellen dat zij allen in te delen zijn in geschillen m.b.t. Pensioenberekening- en betaling en dus de uitvoering van het pensioenreglement van het fonds. In twee gevallen heeft de Ombudsman Pensioenen (onderdeel van de GIP) besloten niet voldoende grond te zien voor verdere bemiddeling tussen betrokkenen en fonds. Het derde geval betreft een wat ouder dossier dat voorgelegd is ter beslechting. Begin 2025 is duidelijk geworden dat het GIP voor het deel waar het zich bevoegd acht de vordering van de betrokkene heeft afgewezen.

Het Bestuur draagt zorg (rechtstreeks of via de pensioenuitvoeringsorganisatie) voor tijdige en persoonlijke afhandeling van klachten. Klachten worden per maand en per kwartaal gerapporteerd en per kwartaal besproken om de voortgang en kwaliteit van afhandeling te bewaken. Daarbij wordt stilgestaan bij de lessen die daaruit geleerd kunnen worden en de verbeteringen die mogelijk zijn op het gebied van uitvoering en communicatie.

In 2024 was sprake van in totaal 17 incidenten die betrekking hadden op pensioenbeheer (10) en vermogensbeheer (7). Incidenten op het gebied van pensioenbeheer varieerden van een onterechte overdracht van kleine pensioenen tot verstoringen van de website van het fonds en een berekening van ervaringssterfte die niet geheel correct was. Incidenten op het gebied van vermogensbeheer betroffen noodzakelijke aanpassingen in de DNB-rapportages en de toepassing van bruto i.p.v. netto rendementen in delen van een investment analyse. In de melding van incidenten wordt een 'root-cause analyse' uitgevoerd door de uitvoerders en worden procedures, processen en systemen aangescherpt. De Uitvoerende Bestuursleden analyseren de incidenten en deze worden ter informatie ook gedeeld met de voorzitter van de Audit-, Risk- en Compliance commissie van SBZ Pensioen.

Incidenten worden door de Uitvoerende Bestuursleden bijgehouden in een register. Dat register wordt gedeeld binnen de organisatie. SBZ Pensioen stimuleert de uitbestedingspartijen om incidenten zo snel mogelijk te melden. Het fonds vindt het belangrijk om in de bedrijfsvoering te leren. Het Bestuur stelt vast dat de bereidheid van uitbestedingspartijen om incidenten te melden goed is. Incidenten worden serieus onderzocht en vormen een input voor periodieke gesprekken met partijen. Begin 2025 is de meldingsprocedure en het register uitgebreid in het kader van de invoering van DORA.

2.8 Toezichthouders

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) is als toezichthouder belast met het bewaken van de informatie die pensioenfondsen verschaffen ten aanzien van juistheid en begrijpelijkheid. In 2024 heeft het fonds beperkt specifieke informatieverzoeken gehad van AFM, buiten de reguliere, jaarlijkse uitvraag over de aantallen pensioenen. DNB is als toezichthouder belast met het toezicht vanuit de Pensioenwet en kijkt daarbij vooral naar de financiële opzet en deskundigheid en integriteit van bestuursleden van fondsen. Het fonds heeft in 2024 meegewerkt aan de jaarlijks terugkerende uitvraag 'niet-financiële risico's' en de uitvragen met betrekking tot de voorbereiding op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel. Het Bestuur heeft ook op een aantal momenten informeel overleg gevoerd met DNB over de Wtp. In het boekjaar zijn geen dwangsommen of bestuurlijke boetes opgelegd (artikel 96 sub a Pw), is geen artikel 171 aanwijzing gedaan aan de pensioenuitvoerder (artikel 96 sub b Pw) en is geen bewindvoerder aangesteld (artikel 96 sub c Pw).

2.9 Beloningsbeleid

Het fonds heeft een Beloningsbeleid vastgesteld. Het betreft een beheerst en duurzaam beleid dat in redelijke verhouding staat tot de verantwoordelijkheid, functie-eisen en het tijdsbeslag van bestuursleden, sleutelfunctiehouders en VO-leden. Daarbij wordt ook rekening gehouden met de tijd en inspanning die de voorbereiding op en besluitvorming over de Wet toekomst pensioenen met zich meebrengt de komende tijd. In 2024 is in het kader van de Wtp-transitie een tijdelijke extra beloning toegekend aan Niet-Uitvoerende Bestuursleden ter compensatie van de toegenomen tijdsbesteding

Er is geen sprake van een prestatiegerelateerde beloning voor leden van fondsorganen, er is rekening gehouden met het feit dat een kritische opstelling van deze personen niet mag worden belemmerd en dat de beloning niet mag leiden tot risico's op het gebied van duurzaamheid. Op de website van het pensioenfonds is het beleid te vinden, inclusief de beloningen van bestuursleden, leden van het VO en de sleutelfunctiehouders. Bij ontslag wordt geen ontslagvergoeding verstrekt. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen

op (voormalige) bestuursleden. In 2025 zijn aanpassingen in het beleid doorgevoerd als gevolg van een gewijzigde arbeidsrechtelijke verhouding met de Uitvoerende Bestuursleden.

3. Kerncijfers en kengetallen

	2024	2023	2022	2021	2020
Aantallen*					
Aangesloten organisaties	43	45	46	49	50
Actieve deelnemers	10.456	10.406	10.218	10.341	10.260
Arbeidsongeschikte deelnemers vrijgesteld van premiebetaling	671	688	690	696	652
Gewezen deelnemers	23.391	23.545	23.977	23.719	26.386
Pensioengerechtigden	9.723	9.240	8.775	8.328	7.852
Totaal	44.241	43.879	43.660	43.084	45.150
Toeslagverlening per 1 januari komend boekjaar					
Deelnemers, gewezen deelnemers, pensioengerechtigden	0,85%	1,88%	5,90%	0,16%	0,0%
Financiële gegevens (x EUR 1.000) / Procenten**					
Kostendeekkende premie	132.944	113.528	119.218	122.033	178.427
Gedempte premie	127.982	119.740	110.696	92.136	114.557
Feitelijke premie	131.346	120.175	117.193	112.117	114.745
Pensioenuitkeringen	135.941	128.127	117.142	113.147	108.201
Beleggingen risico fonds (incl. negatieve derivaten)	5.792.522	5.578.405	5.329.479	7.174.517	7.128.927
Negatieve derivaten	248.112	214.612	379.138	212.438	16.427
Beleggingen risico fonds (excl. negatieve derivaten)	6.040.634	5.793.017	5.708.617	7.386.955	7.386.955
Beleggingen risico deelnemers	315.993	195.284	92.436	19.477	3.163
Beleggingsopbrengsten risico fonds	316.852	357.920	-1.748.205	80.478	850.935
Beleggingsopbrengsten risico deelnemers	31.283	19.041	-9.418	1.133	159
Technische voorziening totaal	5.125.063	4.893.578	4.544.056	6.163.559	6.678.359
Technische voorzieningen risico fonds	4.809.070	4.698.294	4.451.620	6.144.082	6.675.196
Technische voorzieningen risico deelnemers	315.993	195.284	92.436	19.477	3.163
Vrij vermogen	228.996	85.752	87.068	20.457	-525.747
Reserve beleggingsrisico's (VEV)	763.793	803.981	795.541	1.016.470	986.000
Reserve MVEV***	127	160	-	-	-
Dekkingsgraad o.b.v. marktrente	119,4%	118,2%	119,0%	112,7%	99,6%
Beleidsdekkingsgraad o.b.v. UFR	120,3%	122,4%	121,1%	112,1%	101,7%
Actuele dekkingsgraad o.b.v. UFR	119,4%	118,2%	119,4%	116,8%	106,9%
Vereiste dekkingsgraad	114,9%	116,4%	117,5%	116,5%	114,8%
Minimaal vereiste dekkingsgraad	104,1%	104,2%	104,3%	104,4%	104,4%
Resultaat	103.023	7.284	-154.379	576.735	108.386

	2024	2023	2022	2021	2020
Kostenratio's					
Pensioenbeheerkosten per deelnemer €				195	211
Incl. externe kosten voorbereiding Wtp	204	210	214		
Excl. externe kosten voorbereiding Wtp	180	199	202		
Kosten vermogensbeheer in % van het gemiddeld belegd vermogen (Middellood)	0,588%	0,593%	0,791%	0,772%	0,601%
Transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen (Middellood)	0,069%	0,064%	0,128%	0,121%	0,298%
Kosten vermogensbeheer incl. transactiekosten (Middellood)	0,657%	0,657%	0,920%	0,893%	0,900%
Kosten vermogensbeheer in % van het gemiddeld belegd vermogen (BPR/NPR)	0,247%	0,269%	0,319%	0,673%	0,242%
Transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen (BPR/NPR)	0,211%	0,226%	0,231%	0,210%	0,265%
Kosten vermogensbeheer incl. transactiekosten (BPR/NPR)	0,458%	0,495%	0,550%	0,883%	0,883%

* Deelnemers (actief, arbeidsongeschikt, gewezen en pensioengerechtigd) zijn niet allemaal te splitsen naar de Middellood-, Beschikbarepremie- en Nettopensioenregeling. Een persoon kan bijvoorbeeld actief zijn in alle regelingen of actief in de ene regeling en gewezen in de andere regeling. Dat leidt tot een vertekend beeld.

** De uitsplitsing van de premies, portefeuillewaarden en technische voorzieningen naar de Middellood-, Beschikbare- en Nettopensioenregeling is verderop in het verslag te vinden.

*** Het MVEV is vanaf 2024 toegevoegd. Vergelijkende cijfers zijn weergegeven voor boekjaar 2023.

4. Toezicht en verantwoording

4.1 Oordeel 2024 Intern toezicht

Inleiding

Het Bestuur van SBZ Pensioen is ingericht volgens het omgekeerd gemengd model met een professioneel, onafhankelijk Uitvoerend Bestuur (UB), een paritair Niet-Uitvoerend Bestuur (NUB) en een onafhankelijke voorzitter. Van de NUB-leden zijn er drie voorgedragen door de werkgevers, twee door de werknemersorganisaties en één lid is afkomstig uit de kring van de gepensioneerden. Het NUB, waar de voorzitter deel van uitmaakt, vervult in een dergelijk model de functie van het Intern Toezicht. Het Bestuur, UB en NUB, is gezamenlijk verantwoordelijk voor de strategie, het beleid en de uitvoering van het pensioenfonds. De UB-leden zijn belast met de aansturing van de dagelijkse gang van zaken. Het UB is bevoegd zelfstandig operationele besluiten te nemen binnen een afgesproken mandaat. Dat wil zeggen dat zaken die binnen het afgesproken beleid en budget vallen en die geen gevolgen hebben voor de strategie en de reputatie van SBZ Pensioen door het UB worden uitgevoerd. SBZ Pensioen heeft twee UB-leden. Een met de aandachtsgebieden vermogensbeheer en communicatie en een met het aandachtsgebied pensioenzaken, relatiebeheer en risicomanagement. In hun lijnverantwoordelijkheid voeren de UB leden regie op de uitvoering van de werkzaamheden door derden namens het pensioenfonds. SBZ Pensioen heeft verschillende adviescommissies van het Bestuur.

In dit document legt het NUB verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan (VO) over het uitgeoefende Intern Toezicht in 2024.

Opdracht

De NUB-leden houden toezicht op het beleid, de strategie en de algemene gang van zaken bij het pensioenfonds. Het toezicht richt zich vooral op een adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging, zoals bepaald in artikel 104 lid 2 PW. Daarnaast vervult het paritaire deel van het NUB de rol van opdrachtgever en sparringpartner voor de UB-leden. Het NUB geeft zich in haar functioneren rekenschap van de Code pensioenfondsen. De interne toezichthouders zijn zich bewust van hun verantwoordelijkheid als toezichthouder en dragen zorg voor hun geschiktheid en de effectiviteit van hun werkzaamheden. Zij leggen verantwoording af over het gehouden toezicht.

Het NUB stelt ieder jaar een toezichtsplan op waarin de werkwijze en meest relevante aandachtsgebieden zijn toegelicht voorzien van de norm waarop het toezicht plaatsvindt. De toezichtsthema's voor 2024 betroffen: 1. algemene gang van zaken, 2. governance en bestuur, 3. missie visie en strategie, 4. uitvoering en uitbesteding, 5. risicobeheersing, audit en compliance, 6. evenwichtige belangenafweging, 7. beleggingen en vermogensbeheer en 8. communicatie.

Binnen deze thema's hebben de volgende onderwerpen specifieke aandacht gehad: (1) Wet Toekomst Pensioenen (Wtp), (2) bestuurlijke continuïteit, (3) marktbewerking, (4) project Implementatie Wtp & Ithaka, (5) DORA, (6) evenwichtigheid bij invaren, (7) project unitizing, (8) gerichte doelgroepen communicatie en zorgplicht / keuzebegeleiding.

Manieren waarop Intern Toezicht is gehouden

Het NUB heeft op verschillende manieren vormgegeven aan het Intern Toezicht. Elk van die manieren heeft betrekking op een deel van de activiteiten binnen het fonds.

1. Alle beleidsbeslissingen worden, voorbereid door de UB-leden en voorzien van advies van de commissies, gezamenlijk als Bestuur genomen. Het Bestuur vergaderde daartoe in 2024 zestienmaal: negen reguliere vergaderingen, een actualiteitenmiddag, een vergadering tezamen met het VO, een zelfevaluatie, aangevuld met vijf overleggen inzake de Wtp. Daarnaast heeft het Bestuur drie kennissessies over Wtp met het VO gehouden. Elk beleidsvoorstel wordt standaard voorzien van een risico-inventarisatie en van een beoordeling of het besluit voldoende evenwichtig is. Daarmee wordt de rol van het NUB in het toezicht op de risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging ondersteund. In de agenda van de bestuursvergaderingen wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen de onderwerpen ter besluitvorming, vaststelling en verantwoording, gevolgd door de

onderwerpen ter bespreking en ter informatie. Ook bij deze onderwerpen is door NUB-leden kritisch gevraagd naar nadere details over de uitvoering en de dagelijkse gang van zaken. Bij zijn toezicht maakt het NUB gebruik van de kwartaalrapportages van de sleutelfunctiehouders risicomanagement, interne audit en actuarieel. Deze drie sleutelfunctiehouders versterken het toezicht. Dit blijkt ook uit de vastlegging van de besluiten. Hiermee wordt de countervailing power binnen het Bestuur aantoonbaar gemaakt.

In het omgekeerd gemengd model heeft de voorzitter enkele expliciete taken. De voorzitter ziet toe op een goede samenstelling en het adequaat functioneren van het bestuur. In overleg met het UB bepaalt de voorzitter de bestuurlijke agenda en betreft daarin in zijn coördinerende rol de relevante stakeholders en gremia van het fonds. Namens het Bestuur is de voorzitter ook het eerste aanspreekpunt voor het VO over het functioneren van het Bestuur. Het NUB betreft deze taken in de jaarlijkse evaluatie van het functioneren van de voorzitter.

De UB-leden stellen jaarlijks een jaarplan op met daarin opgenomen strategische doelstellingen, waarvoor meetbare Kritische Risico Indicatoren (KRI) en Kritische Prestatie Indicatoren (KPI) geformuleerd zijn. Op kwartaalbasis rapporteren zij in het Bestuur over de realisatie ervan en leggen zo verantwoording af over hun werkzaamheden.

2. Het NUB laat zich in de uitvoering van haar advies- en toezichtstaken bijstaan door een drietal commissies, namelijk: de Audit- Risk- en Compliance Commissie (ARC), de Beleggings Advies Commissie (BAC) en de Commissie Bestuurlijke Aangelegenheden (CBA). Alle commissies zijn samengesteld uit en voorgezeten door leden van het paritaire deel van het NUB. Voor de ARC en de BAC geldt dat het betrokken UB-lid deelneemt aan de vergadering. Te gast in de ARC zijn daarnaast het UB-lid met aandachtsgebied vermogensbeheer en de sleutelfunctiehouders risicomanagement en interne audit. De sleutelfunctiehouder actuarieel is op afroep beschikbaar en in ieder geval aanwezig bij de ARC voor de behandeling van het jaarverslag. De CBA zelf bestaat uit de voorzitter van de ARC, de voorzitter van de BAC en een ander niet- uitvoerend bestuurslid dat optreedt als voorzitter. In de CBA neemt de onafhankelijk voorzitter als adviseur deel aan de vergadering. Voor de ARC en de BAC geldt dat geen enkel niet uitvoerend bestuurslid in beide commissies zit. In 2024 is de ARC vijf keer bijeengeweesd aangevuld met een sessie over datakwaliteit. De BAC kwam achtmaal bijeen. De CBA vergaderde in 2024 een maal fysiek aangevuld met drie digitale overleggen.

De voorzitters van de commissies koppelen tijdens de bestuursvergaderingen terug aan het plenaire Bestuur over de relevante onderwerpen uit de commissie. Dit als aanvulling op een advies van het NUB c.q. inzicht van de diverse agendapunten behandeld in de bewuste commissievergaderingen.

3. De ARC ondersteunt in voorbereidende zin het toezicht op het functioneren van het totale risicobeheersings- raamwerk in opzet, bestaan en werking. De BAC adviseert het Bestuur over het totale spectrum van het vermogensbeheer, van beleid tot uitvoering. De commissies staan met raad het verantwoordelijke UB-lid bij in de totstandkoming en uitvoering van het door het Bestuur vastgestelde beleid. Beide commissies houden zo goed zicht op het wel en wee van het fonds, op het functioneren van de leden van het UB en op de kwesties die spelen in de uitvoeringsketens. De behandeling in het Bestuur van de periodieke verantwoording- en voortgangsrapportages over het pensioenbeheer, het vermogensbeheer en de gerelateerde risico's wordt voorbereid in de commissies. De ARC bespreekt jaarlijks de bevindingen uit de oordeelsvorming van de externe accountant en de externe actuaris en vooraf de door de externe accountant en actuaris ingebrachte controleprogramma's. Voor de behandeling in het Bestuur bespreekt de ARC ook de periodieke voortgangsrapportage van het UB. Aan de hand van deze rapportage en de rapportage operationeel risicobeheer van de sleutelfunctiehouder risicomanagement, wordt in toenemende mate integraal de status van de beheersing van alle, strategische en operationele risico's verantwoord.

De voorzitters van de ARC en de BAC hebben geconstateerd dat de UB-leden in het verslagjaar 2024 goed inhoudelijk werk hebben geleverd, open stonden voor advies en inbreng vanuit de commissies en opvolging gegeven hebben aan de verzoeken om informatie en verantwoording. Bovendien hebben ze kunnen constateren dat de UB-leden duidelijk hun opdrachtgeversrol naar de uitvoeringsketens van zowel vermogensbeheer als pensioenbeheer conform het vastgestelde bestuursprofiel hebben ingevuld. Het NUB vergaderde in 2024 tenminste viermaal in afwezigheid van het UB. Het onderwerp voor deze vergaderingen is de kwaliteit van de

besturing van het fonds; zowel het functioneren van het UB als de inbreng en het toezicht vanuit het NUB. In de uitoefening van haar toezicht hanteert het NUB een toezichtsplan en de Code Pensioenfondsen. In 2024 zijn de sleutelfunctiehouders Risicobeheer en Interne Audit een keer bij het overleg aanwezig geweest. Het NUB heeft een toezichtsplan voor 2024 opgesteld en monitort de toezichtthema's structureel. Gedurende het gehele jaar is de CBA een keer fysiek bijeengekomen en heeft deze commissie drie keer digitaal vergaderd. Dit jaar was onder andere aan de orde: de invulling van de vacature voor een derde UB'er uitbesteding en IT in het Bestuur, werving van een nieuwe niet-uitvoerend bestuurder, statutenwijziging en aanpassing van de overeenkomst van opdracht. De sleutelfunctiehouders dragen efficiënt en effectief bij aan het intern toezicht en versturen een kwartaalrapportage die in de ARC, het Bestuur en het VO wordt besproken.

4. Het Bestuur evalueert jaarlijks het eigen functioneren; verbeterpunten zijn goed opgepakt. In 2024 is de evaluatie van het Bestuur als collectief zonder externe begeleiding uitgevoerd. Het betrof de evaluatie van de aandachtspunten van de geschiktheidsmeting in 2023. Daarnaast evalueert het Bestuur elke bestuursvergadering en vindt er jaarlijks een afzonderlijke evaluatie van de commissies ARC, BAC en CBA plaats. Het functioneren van de onafhankelijk voorzitter, de UB-leden en de sleutelfunctiehouders risicomanagement en interne audit wordt ook jaarlijks geëvalueerd. Ook het functioneren van de certificerend actuaire en zijn werkzaamheden in de rol van sleutelfunctiehouder worden jaarlijks geëvalueerd. Het NUB bereidt de evaluaties voor en koppelt de bevindingen terug in de individuele functioneringsgesprekken. Ook worden jaarlijks met de NUB-leden individuele evaluatiegesprekken gehouden. Generieke verbeterpunten uit de evaluatiegesprekken worden in het Bestuur besproken.

5. In het kader van de Wtp heeft de werkgroep Implementatie Wtp vier keer vergaderd met de stuurgroep Implementatie Wtp die naast de werkgroepleden bestaat uit drie leden van het NUB.

Aanbevelingen 2025

Hieronder beschrijft het NUB de ontwikkelingen of aandachtspunten per toezichtsgebied van het Bestuur en doet het per gebied aanbevelingen voor 2025.

1. Algemene gang van zaken

In het voorjaar van het verslagjaar hebben de sociale partners hun keuze voor het type contract in het nieuwe pensioenstelsel kenbaar gemaakt: de flexibele premieregeling met een risicodelingsreserve. Het Bestuur van het pensioenfonds ondersteunt deze keuze omdat dit in belang van de deelnemers is. Ook de pensioenuitvoeringsorganisatie (PUO) heeft zijn keuze voor het automatiseringskernstelsel kenbaar gemaakt. Belangrijk uitgangspunt bij de keuze was proven technology. SBZ Pensioen heeft in 2024 een lobby op onduidelijkheden en weeffouten in de Wtp richting politiek Den Haag opgezet.

Wat betreft de Wtp heeft de PUO een herziene planning doorgevoerd en meegedeeld dat de transitiedatum voor SBZ Pensioen wordt doorgeschoven naar 1 januari 2028. Dit mede gezien de relatieve complexiteit van de pensioenregelingen van SBZ Pensioen. De PUO heeft SBZ Pensioen hiertoe gevraagd om een intentieverklaring en projectovereenkomst in 2025 te tekenen. Voorafgaand zal de producten - en dienstencatalogus van de PUO duidelijk moeten zijn.

2. Governance en bestuur

In de opvolging van de Wet versterking bestuur pensioenfondsen heeft SBZ Pensioen in 2014 gekozen voor het omgekeerd gemengd bestuursmodel. Voor het Bestuur destijds gold deze keuze als het combineren van het "best of two worlds". Met het aantrekken van twee professionele uitvoerende bestuurders is in de gewenste professionalisering een belangrijke stap gezet mét behoud van de beschikbare competenties en deskundigheid uit de kring van de werkgevers, werknemers en gepensioneerden uit de (zorg)verzekeringsbedrijfstak.

Halverwege het verslagjaar legde de uitvoerend bestuurder Vermogensbeheer en Communicatie haar werkzaamheden na 10 jaar neer en heeft het Bestuur een volwaardige opvolger geworven. De toegenomen werkzaamheden door onder andere de invoering van de Wtp legden een fors tijdsbeslag op het uitvoerend bestuur. Om een robuuste inrichting van Bestuur in stand te houden heeft het Bestuur besloten het uitvoerend bestuur uit te breiden en heeft een derde uitvoerend bestuurder geworven. Deze derde uitvoerend bestuurder

richt zich vanaf januari 2025 op uitbesteding, IT en risicomanagement. De deskundige sleutelfunctiehouders oefenen hun rol uit en voorzien het Bestuur van hun oordeel en advies. De sleutelfunctiehouder risicobeheer heeft een werkplan 2024 met hierin ook specifiek aandacht voor de change opgesteld en ook de sleutelfunctiehouder interne audit stelde een intern audit (jaar)plan op. Onder andere heeft er een onderzoek naar frauderisico plaatsgevonden wat leidde tot aanscherping van de procesgang facturenafwikkeling. De bespreking van de plannen en de rapportages van de sleutelfunctiehouders borgt de professionalisering van het toezicht. In het verlengde daarvan is de ondersteuning van de verantwoordelijkheid van het NUB voor het totale risicobeheer van de financiële én niet- financiële risico's belegd bij de ARC. De ARC bespreekt deze risico's aan de hand van een integrale risicorapportage. In het kader van zijn rol als toezichthouder heeft het NUB voor de periode 2024 in het toezichtplan acht toezichtthema's opgesteld, welke op kwartaalbasis worden gemonitord.

Het Bestuur zoekt de samenwerking op het vlak van toezicht, VITP, audit en evenementen op met de andere fondsen. Ook treedt het pensioenfonds in overleg met zijn toezichthouders DNB en AFM en pensioenconsultants. Daarnaast doet het Bestuur aan permanente educatie. De gremia van het fonds tonen zich als een lerende organisatie en scholen zich continu bij en leren van anderen. Zo heeft het Bestuur in het verslagjaar drie Wtp kennissessies gehouden. Daarnaast heeft het Bestuur samen met het VO een sessie over DORA en biodiversiteit gehouden.

Op het vlak van duurzaamheid heeft het fonds stappen gezet met opstellen van een integraal beleid. De uitgangspunten om een goede volger te zijn zorgen ervoor dat er steeds aandacht is gegeven aan dit onderwerp door het hele Bestuur.

Aanbeveling

Relatief veel vacatures en mutaties hebben in het Bestuur in 2024 plaatsgevonden. Dit vraagt aandacht voor kwaliteit, diversiteit en behoud van kennis en continuïteit.

3. Missie, visie, strategie en beleid van het Bestuur

De invulling van de strategische ambities van SBZ Pensioen heeft de afgelopen jaren energie en tijd van alle bestuursleden gevraagd. Ook in 2024 is de marktwerking gericht op het versterken van het draagvlak intensief behandeld. Het Bestuur heeft vastgesteld dat op kortere termijn een zorgvuldige en beheerste overgang naar het nieuwe pensioenstelsel en een nieuw administratiesysteem belangrijker is dan de beoogde groei. Te meer daar de verwachting is dat de groei/consolidatie gaat plaatsvinden nadat SBZ Pensioen is overgegaan naar het nieuwe pensioenstelsel en een nieuw administratiesysteem. Het Bestuur en de werk- en stuurgroep Implementatie Wtp volgen nauwgezet een roadmap met mijlpalen om de Wtp implementatie voor SBZ Pensioen en al zijn belanghebbenden in goede banen te leiden. De uitwerking van de Wtp brengt in de voorbereiding veel overleg en afstemming met diverse stakeholders met zich mee en SBZ Pensioen heeft meerdere sessies ter informatie met sociale partners (tripartiet overleg) en werkgevers georganiseerd. Dit heeft eind verslagjaar geresulteerd dat alle transitieplannen van werkgevers (voor zover mogelijk) tijdig zijn ontvangen.

Het communicatiebeleid zette onder andere in op het positioneren van Collectief Variabel Pensioen en op het voorbereiden van een deelnemersonderzoek naar het MVB-beleid van SBZ Pensioen. Het Bestuur van SBZ Pensioen meent dat het met het Collectief Variabel Pensioen product goed gepositioneerd is voor dit nieuwe pensioenstelsel. Het uitrollen van de groeistrategie heeft het Bestuur verzet tot na de transitiedatum.

Aanbeveling

Blijf aandacht besteden aan de relatie met sociale partners en zorg voor transparante informatievoorziening aan werkgevers. Breng de voordelen van SBZ Pensioen als pensioenuitvoerder onder de aandacht in de pensioenmarkt. Geef aandacht aan een breed draagvlak bij sociale partners wat betreft het doorlopen van het proces naar het nieuwe pensioenstelsel. Contact met mogelijke nieuwe klanten dient, ondanks het uitstel van de transitiedatum, warm gehouden te worden, waarbij oog gehouden wordt voor de belangen van de deelnemers.

4. Uitvoering en uitbesteding

Op het vlak van uitbesteding is de PUO bezig het pensioen doelplatform te ontwikkelen. Dit proces is complex en vergt veel van de PUO. De voortgang van het migratievoorbereidingsproces en automatiseringsproces vanuit de

PUO blijkt in 2024 vertraging te hebben opgelopen. Het Bestuur volgt de ontwikkelingen in dit implementatieproject nauwgezet. Hierbij heeft SBZ Pensioen samen met een aantal andere pensioenfondsen een externe adviseur ter hand genomen die de kwaliteit en snelheid van het proces bij de PUO monitort. Het uitvoerend bestuur heeft veelvuldig contact met de directie van de PUO. Voor SBZ Pensioen is het moment van transitie naar 1 januari 2028 verzet zodat een beheerste overgang gegarandeerd kan worden. Uiteraard gaat SBZ Pensioen ervan uit dat wetgeving hiervoor aangepast wordt, maar houdt rekening met diverse scenario's. Naar aanleiding hiervan heeft SBZ Pensioen een aantal risicoscenario's uitgevoerd en voert SBZ Pensioen opnieuw contractonderhandelingen met de PUO. In de tussentijd zal SBZ Pensioen in nauwe samenwerking met de PUO haar pensioendienstverlening nog verder rationaliseren en standaardiseren.

Aanbeveling

Stuur strak op realisatie van de implementatie van een pensioenadministratiesysteem bij de pensioenuitvoeringsorganisatie. Dwing commitment van de PUO op deliverables af en leg deze resultaatsverplichtingen schriftelijk vast. Draag zorg voor een definitieve kostenopgave voor de change van de PUO en welke producten en diensten de PUO definitief aan SBZ Pensioen wil en kan leveren.

5. Risicobeheersing, audit, compliance

Jaarlijks wordt een vooraf bepaald aantal risicocategorieën uit de ATM-classificatie herzien. De in het integraal risicomanagement jaarplan 2024 opgenomen risico's zijn voorbereid door de ARC en BAC. Daarnaast is elk voorgelegd bestuursbesluit voorzien van een risicoparagraaf met een inschatting van mogelijke risico's. De inhoud van deze risicoparagrafen heeft de aandacht van het UB.

In het kader van het IT-beleid, ziet een adviseur toe op opvolging van aanbevelingen IT-risico's bij de pensioenadministrateur en de vermogensbeheerders. In het verslagjaar heeft het Bestuur een datakwaliteits- en herzieningenbeleid vastgesteld en hiermee de eerste fase afgerond en heeft vervolgens de controle op de datakwaliteit aangevangen.

Aanvullende controles op partnerpensioen hebben in 2024 plaatsgevonden en hebben geen materiële verschillen opgeleverd. Het Bestuur heeft de KDE's en de MTA gezamenlijk vastgesteld in 2024. Bij de datakwaliteit worden de opinies van de sleutelfunctiehouders meegewogen. In het kader van de Wtp heeft het Bestuur de eigen risicobeoordeling (ERB) aangepast. Daarnaast heeft het Bestuur in het kader van cybersecurity zich voorbereid op DORA en zijn kritieke of belangrijke functies vastgesteld. Ook zijn de operationele en ICT gerelateerde incidentenregeling, het aangepaste integriteitsincidentenregeling en het incidenten- en datalekkenregister geactualiseerd en vastgesteld in het kader van deze wet. De Sleutelfunctiehouder interne audit heeft de samenwerking gezocht met de sleutelfunctiehouders interne audit van andere pensioenfondsen gerelateerd aan de PUO. Ook heeft de sleutelfunctiehouder interne audit een audit laten uitvoeren naar het frauderisico. Tenslotte is er een multiclient audit uitgevoerd bij AIM in verband met het project Ithaka(veranderprogramma) en audit op de riskgovernance.

Aanbeveling

Zorg op het gebied van cybersecurity voor een plan van aanpak DORA voor de zaken die niet af zijn op 17 januari 2025. Houdt aandacht voor de "stay clean" fase met betrekking tot de datakwaliteit.

6. Evenwichtige belangenafweging

Ter ondersteuning van het toezicht op de evenwichtige belangenafweging wordt voor zover relevant door het UB voor elk besluit inzichtelijk gemaakt welke afweging er is gemaakt. Een evenwichtige belangenafweging veronderstelt ook een goede en toereikende communicatie over het beleid en de individuele pensioensituatie naar de deelnemers. Het Bestuur heeft de wijze waarop een evenwichtige transitie naar het nieuwe pensioenstelsel kan plaatsvinden behandeld.

Het Bestuur heeft in 2024 moeten constateren dat de Wtp vooralsnog geen mogelijkheid biedt dat SBZ Pensioen zelf een vaste pensioenuitkering kan aanbieden voor deelnemers in het nFTK, zonder gebruik te maken van een duurdere levensverzekeraar.

Van een aantal gewezen deelnemers is de oorspronkelijke werkgever niet te achterhalen. Voor deze deelnemers lijkt invaren wettelijk niet mogelijk te zijn. Hoewel dat mogelijk niet in het belang is van deze deelnemers, is er geen juridische basis om deze mensen wel in te varen. Dat is mogelijk minder evenwichtig, maar waarschijnlijk wel onvermijdbaar.

Aanbeveling

Ga de mogelijkheden na hoe SBZ Pensioen als pensioenfonds elders een vaste pensioenuitkering kan laten uitvoeren en wetgeving voor een vast pensioen in belang van de deelnemers kan realiseren. Kijk nog eens naar de pensioenovereenkomsten en of deze aangepast zouden moeten worden in de context van de ervaringen die SBZ heeft opgedaan rond de onvindbare werkgevers. Breng de evenwichtigheid tussen deelnemers die wel en die niet invaren goed in beeld.

7. Beleggingen en vermogensbeheer

Naast de reguliere onderwerpen is aandacht besteed aan het opzetten van een raamwerk voor implementatiekeuzes voor het vermogensbeheer. Het raamwerk bevat afwegingen voor de implementatie van beleggingscategorieën in een mandaat of beleggingsfonds. Afstemming met uitbestedingspartijen vindt doorlopend plaats. Zo ook over het project Ithaka; dit betreft een veranderprogramma bij de fiduciair beheerder. SBZ Pensioen heeft hiervoor een risicoanalyse uitgevoerd. In het kader van Wtp is onderzocht of dezelfde beleggingsmodules kunnen worden gehanteerd voor de DB- en DC-regeling. Daarnaast is een analyse DC ALM-studie uitgevoerd en besproken. Gekeken is naar het beleggingsbeleid, het uitkeringsbeleid en de risicodelingsreserve onder Wtp. Op het vlak van maatschappelijk verantwoord beleggen is het beleid geactualiseerd. Daarnaast is een ESG-risicomanagement analyse opgesteld voor het beoordelen van zowel de financiële impact als de niet financiële impact van de relevante ESG-risico's in de portefeuille die eerder zijn geïdentificeerd, zoals klimaatverandering, biodiversiteitsverlies, mensenrechtenschendingen. In 2025 wordt verder invulling gegeven aan de volgende twee processtappen; het mitigeren en monitoren van de ESG-risico's. Ook heeft het Bestuur besloten tot twee nieuwe impact beliefs die de basis vormen voor het ontwikkelen van een impactbeleid.

Aanbeveling

Relatief veel verschillende onderwerpen vragen tijd en aandacht, en niet alles kan, naast reguliere onderwerpen, tegelijkertijd worden opgepakt. Maak een overzicht van de belangrijkste onderwerpen en stem de prioriteit en daarmee planning af met het Bestuur.

8. Communicatie

In het verslagjaar is er een deelnemersonderzoek uitgevoerd waarin naar voren kwam dat het pensioenbewustzijn voldoende scoort. SBZ Pensioen heeft digitaal deelnemers een update gegeven over Wtp en de voorbereidingen, die SBZ Pensioen heeft getroffen. Er is een concept communicatieplan voor Wtp opgesteld dat nog nadere verdieping behoeft op het vlak van doelgroepencommunicatie. Keuzebegeleiding zal een belangrijk speerpunt worden om de deelnemers goed te begeleiden over het keuzemoment om met pensioen te gaan en over de mogelijkheden, die er bestaan om de hoogte van het pensioen te reguleren.

Algeheel oordeel

In 2024 is sprake van een beheerste en integere bedrijfsvoering. Het Bestuur heeft aandacht voor evenwichtige belangenafweging. De Wtp, de uitbreidingsstrategie en de overgang naar het nieuwe pensioenadministratiesysteem zijn intensief behandeld. De groei/consolidatiestrategie zal na de transitie verder gestalte krijgen. Het hele Bestuur bereidt zich voor op de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel en betreft hierbij alle belanghebbenden van het fonds. Een beheerste overgang naar een nieuw pensioenadministratiesysteem zal naar verwachting plaatsvinden per transitiedatum 1 januari 2028.

Opvolging bevindingen (observaties) en aanbevelingen voor 2024

In het Rapport Intern Toezicht 2023 deed het NUB de onderstaande aanbevelingen voor 2024. Hieronder wordt ingegaan op de opvolging van deze aanbevelingen:

1. Governance en bestuur

Continueer de politieke lobby om de puntjes op de i te zetten met betrekking tot het flexibele contract in de wetgeving. Met name het invaren zal nog de nodige aandachtspunten vergen.

Opvolging

Het Uitvoerend Bestuur is een aantal malen in overleg getreden met het Ministerie van Sociale Zaken om aandacht te vestigen op belangrijke zaken voor de flexibele premieregeling van SBZ Pensioen.

2. Uitvoering en uitbesteding

Stuur strak op tijdige selectie en implementatie van een pensioenadministratiesysteem bij de pensioenuitvoeringsorganisatie. Houd de kostenontwikkeling in het oog als gevolg van mogelijke vertraging bij de pensioenuitvoeringsorganisatie. Monitor de verschillende scenario's ten aanzien van de groeistrategie en werk deze verder uit zodra bekend is of de WTP wordt aangenomen of niet.

Opvolging

Het UB is veelvuldig met de directie van de PUO en van het Achmea concern in contact getreden in het kader van het kritische tijdpad, de roadmap met mijlpalen, in verband met de implementatie van het nieuwe pensioenadministratiesysteem in het kader van de Wtp. Ondanks geleverde inspanningen is een beheerste transitie per aanvankelijk 1 juli 2025 ook niet op 1 juli 2026 haalbaar. De transitiedatum is uitgesteld naar 1 januari 2028. De kostenbeheersing op het vlak van pensioenbeheer is in het oog gehouden tot aan de eerder overeengekomen transitiedatum 1 juli 2026. In het kader van de groeistrategie heeft het Bestuur verschillende scenario's uitgewerkt en vastgesteld dat de effectuering van de groeistrategie/consolidatie pas plaats vindt na transitiedatum.

3. Missie, visie, strategie en beleid van het Bestuur

Blijf aandacht besteden aan de begeleiding van sociale partners bij het opstellen van het transitieplan en actief (nieuwe) werkgevers (en adviseurs) blijven benaderen om de voordelen van SBZ Pensioen als pensioenuitvoerder onder de aandacht te brengen draag zorg voor een transparante informatievoorziening en een zorgvuldige afstemming met alle belanghebbenden. Geef aandacht aan een breed draagvlak bij sociale partners wat betreft het doorlopen van het proces naar het nieuwe pensioenstelsel en faciliteer hen waar mogelijk om te komen tot een tijdige keuze voor het type pensioencontract. Draag hierbij zorg dat de uitslag van het risicobereidheidsonderzoek onder deelnemers zijn weerslag in het keuzeprocess vindt. Onderzoek in 2024 of een specifiek beleid ter bescherming van de invaardekkingsgraad noodzakelijk is.

Opvolging

Het Uitvoerend Bestuur van SBZ Pensioen is veelvuldig en intensief met haar belanghebbenden in gesprek over het transitieplan. Het transitieplan ZN (Zorgverzekeraars Nederland) is tijdig door sociale partners vastgesteld. Ook zijn er werkgeversbijeenkomsten en webinars georganiseerd onder andere ter ondersteuning van de overige sponsors die niet vallen onder ZN met als resultaat dat ook van hen de transitieplannen op tijd door het pensioenfonds zijn ontvangen, voor zover partijen gekozen hebben voor invaren. Een aantal partijen zal niet invaren en gebruik maken van overgangsregelingen onder het nFTK. Daarnaast heeft het Bestuur op hoofdlijnen gesproken over het al dan niet invoeren van een beschermingsconstructie voor de dekkingsgraad bij invaren; uiteindelijk heeft dit geresulteerd in het verhogen van de rentehedge.

4. Uitvoering en uitbesteding

Stuur strak op tijdige implementatie van een pensioenadministratiesysteem bij de pensioenuitvoeringsorganisatie. Houdt hierbij in het oog of er nog voldoende "slack" is. Stel een verscherpte tijdsplanning op met heldere deliverables en mijlpalen. Dwing commitment van de PUO op deliverables af en leg dit vast. Draag zorg voor een definitieve kostenopgave voor de change van de PUO en welke producten en diensten de PUO definitief aan SBZ Pensioen wil en kan leveren.

Opvolging

Het Bestuur is samen met andere pensioenfondsen bij de PUO een samenwerkingsverband aangegaan voor de controle op de kwaliteit en de voortgang van het pensioenadministratiesysteem met een consultancybureau.

Frequent wordt de voortgang bij de PUO bewaakt. Dit heeft tot meer inzicht geleid. Ten aanzien van de change kosten is veelvuldig overleg geweest. Nadat de PUO een concept dienstencatalogus heeft opgesteld en er in een collectief van pensioenfondsen juridisch advies is ingewonnen zijn eind 2024 de verwachte kosten meer inzichtelijk gemaakt.

5. Risicobeheersing, audit, compliance

Zie scherp toe op de IT-risico's bij vermogensbeheerders en het pensioenadministratiesysteem en volg de ontwikkelingen van cybersecurity op de voet en draag zorg dat de datakwaliteit voor de transitie op orde is. Stel vast dat de door het fonds uitgevoerde controle datakwaliteit voor invaren past binnen de door de Pensioenfederatie gestelde richtlijnen. Stel bovendien vast dat de datagovernance bij de PUO op orde is conform hun datakwaliteit beleid, Ten aanzien van de datakwaliteit en datavalidatie: zorg voor een aantoonbare behandeling in het Bestuur en audit trail. Betrek de SFH actuarieel, risicomanagement en interne audit bij dit proces zodat zij onafhankelijk hun oordeel vellen en input leveren aan het Bestuur voordat het Bestuur zijn definitief besluit neemt ten aanzien van de datavalidatie. Zorg ook voor een plan op bij een goede uitkomst van de datakwaliteit dat dit goed blijft: "stay clean". Draag zorg voor een koppeling en tijdig testen tussen project Implementatie Wtp en Ithaka project.

Opvolging

Wat betreft de datakwaliteit heeft het Bestuur de kwaliteit laten controleren door een onafhankelijke partij. De controle gaf aan dat de datakwaliteit grotendeels op orde is en dat in enkele specifieke gevallen een nadere steekproef nodig was. Ook uit deze steekproef zijn geen grote bevindingen gekomen. In het afgelopen jaar heeft het Bestuur de "get clean" fase van de data gerealiseerd. Het Bestuur heeft aandacht besteed aan het tijdig betrekken van de sleutelfunctiehouders en het vastleggen van een audit trail. In de tweede helft van 2024 heeft het Bestuur de kritieke of belangrijke uitbestedingen bepaald in het kader van Digital Operational Resilience Act (DORA). Het UB is in overleg getreden met verschillende uitbestedingspartijen om inzicht in de ketenuitbesteding te krijgen.

Op het Ithaka project zijn afgelopen jaar vorderingen gemaakt, echter het project Accelerate (inmiddels project implementatie Wtp) heeft vertraging opgelopen wat zijn weerslag heeft gehad op de koppeling tussen de beide trajecten.

6. Evenwichtige belangen afweging

In 2024 dient te worden nagegaan of SBZ Pensioen een vaste pensioenuitkering kan uitvoeren.

Opvolging

Het UB is veelvuldig met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ministerie SZ&W) en DNB in overleg getreden. Uiteindelijk is in 2024 vooralsnog duidelijk geworden dat er volgens de huidige wetgeving geen vaste pensioenuitkering in het nFTK mag worden uitgevoerd. Het Bestuur gaat in 2025 nader in overleg met het ministerie SZ&W om dit alsnog te realiseren in verband met het grote belang voor de deelnemers.

7. Beleggingen en vermogensbeheer

Het NUB adviseert om na te gaan of aanpassingen in het verantwoord beleggen beleid van SBZ Pensioen nodig zijn, zodat het beleid toonaangevend blijft; de ontwikkelingen, zowel qua wet- en regelgeving, als marktontwikkelingen gaan snel. Dit is mede gebleken uit het laatste VBDO-benchmark onderzoek.

Opvolging

Het UB heeft het verantwoord beleggen beleid verder ontwikkeld. Ook heeft het Bestuur aandacht besteed aan een sessie over biodiversiteit en twee impactbeliefs vastgesteld om hier in de toekomst beleid op te kunnen ontwikkelen. Draagvlak voor verantwoord beleggen bij deelnemers en werkgevers wordt een belangrijk aandachtspunt in 2025. Daarnaast vindt een maatschappelijke discussie plaats of een pensioenfonds rendement en indexatie van de deelnemerspensioenen het zwaarst moeten laten wegen of vooraan moet lopen bij maatschappelijke doelstellingen zoals ESG en duurzaamheid. De discussie rendement/indexatie potentieel voor deelnemers versus maatschappelijke doelstellingen zal in het Bestuur gevoerd gaan worden.

8. Communicatie

Geef aanstaande pensioengerechtigden de mogelijkheid tot persoonlijk advies en onderzoek op welke wijze de propositie voor deze persoonlijke gesprekken het beste vorm gegeven kan worden.

Opvolging

Het Bestuur heeft in zijn communicatieplan de mogelijkheid tot persoonlijk advies en de wijze waarop opgenomen. Daarnaast zal in 2025 en verder meer aan doelgroepencommunicatie gaan plaatsvinden.

Oordeel

Het NUB is van mening dat er voldoende opvolging gegeven is aan de aanbevelingen op het vlak van de governance en bestuur, uitvoering en uitbesteding, missie, visie, strategie en het bestuursbeleid, als ook risicobeheersing, audit, compliance en evenwichtige belangenafweging over het verslagjaar 2024 gedane aanbevelingen.

Zeist, 16 juni 2025

De heer K. Bangma
De heer S. de Groot
De heer R. van Hees
De heer H. Radder
De heer T. Tiessen
Mevrouw P.M.B. Wilson

Reactie Uitvoerende Bestuursleden op 2024 rapportage NUB

De UB's danken de NUB's voor het uitgebreide "Rapport Intern Toezicht 2024". De UB's waarderen de aanbevelingen. De UB's ondersteunen de flexibele premiereregeling en streven naar een beheerste overgang per 1 januari 2028. De UB's monitoren de voortgang van de implementatie nauwgezet. De uitbreiding van het Uitvoerend Bestuur zal bijdragen aan een nog meer robuuste structuur. De UB's blijven zich inzetten voor professionalisering en blijven communiceren met sociale partners en werkgevers voor een breed draagvlak. Ook blijven zij zich inzetten voor risicobeheersing en cybersecurity en onderzoeken zij de mogelijkheden voor een vaste pensioenuitkering. De UB's stellen prioriteiten en blijven zich inzetten voor verantwoord beleggen. Het implementeren van het communicatiejaarplan wordt verder uitgewerkt waarbij ook rekening gehouden wordt met doelgroepencommunicatie en keuzebegeleiding. De UB's danken de NUB's voor de inzichten en aanbevelingen en kijken uit naar verdere samenwerking in 2025.

4.2 Oordeel 2024 Verantwoordingsorgaan

Statutaire opdracht

Op grond van de statuten van het fonds heeft het Verantwoordingsorgaan (het VO) de bevoegdheid een oordeel te geven over het handelen van het Bestuur aan de hand van het bestuursverslag, de jaarrekening en andere informatie, waaronder de bevindingen van het intern toezicht over het door het Bestuur uitgevoerde beleid, evenals over beleidskeuzes voor de toekomst. Het VO adviseert het Bestuur, gevraagd of uit eigen beweging, over verschillende onderwerpen waaronder een aantal wettelijk en reglementair vastgelegde onderwerpen zoals:

- het beleid inzake beloningen;
- de vorm en inrichting van het intern toezicht;
- het vaststellen en wijzigen van een interne klachten- en geschillenprocedure;
- het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid;
- het sluiten, wijzigen of beëindigen van de uitvoeringsovereenkomst;
- de samenstelling van de feitelijke premie en de hoogte van de premiecomponenten.

Daarnaast dragen de vertegenwoordigers van de geleding pensioengerechtigden binnen het VO de bestuurs-vertegenwoordiger van diezelfde geleding voor.

Samenstelling VO

Het VO bestaat uit acht leden, twee namens de werkgevers, drie namens de deelnemers en drie namens de pensioengerechtigden. Daarnaast heeft het VO een technisch voorzitter zonder stemrecht. In 2024 werden twee vacatures ingevuld met nieuwe leden, een namens gepensioneerden en een namens deelnemers. Vanwege het terugtreden van de vicevoorzitter hebben de leden uit hun midden een ander lid benoemd tot vicevoorzitter. Ultimo 2024 is sprake van een vacature vanwege de overstap in december van een van de leden naar het bestuur als kandidaat-bestuurslid.

Vergaderingen

Het VO heeft in haar vergaderingen kennisgenomen van het in 2024 gevoerde bestuursbeleid en de behaalde resultaten. Voorafgaande aan elke vergadering heeft het VO een vooroverleg om de zaken die in de vergadering besproken worden met de vertegenwoordiging van het bestuur goed voor te bereiden. Naast de in totaal 9 onderlinge en met het Bestuur gehouden vergaderingen, heeft het VO deelgenomen aan de jaarlijkse Actualiteitenmiddag in november 2024. Tijdens deze Actualiteitenmiddag 2024 is aandacht besteed aan biodiversiteit en de Digital Operational Resilience Act (DORA). Daarnaast heeft het VO in 2024 een workshop zelfevaluatie gehouden.

Verder heeft het VO in 2024 deelgenomen aan 2 kennissessies en 1 kennissessie in het eerste kwartaal van 2025. Hierin is gezamenlijk met het bestuur en andere gremia ingegaan op verschillende onderwerpen over de invoering van de Wet toekomst pensioenen (Wtp). De volgende onderwerpen zijn onder andere voor het voetlicht gekomen: Premiebeleid en beleggingsbeleid en Evenwichtigheid in het kader van het aanvaardingskader. Daarnaast is er aandacht besteed aan het hoorrecht en de Risicobeoordeling en het Evenwichtigheidskader. Voorts heeft het bestuur een update gegeven inzake de voortgang Wtp.

Het VO heeft de beleidskeuzes van het Bestuur in 2024 en de verwachtingen voor 2025 besproken aan de hand van de concepttekst van het bestuursverslag 2024 (inclusief rapportage van het Intern Toezicht), de jaarrekening 2024 en de bevindingen van de certificerend actuaire en de externe accountant naar aanleiding van zijn controle over 2024. Er is geen gebruik gemaakt van het recht op overleg met de compliance officer.

Bevindingen

Het VO heeft op basis van de gesprekken met het Bestuur, de externe accountant, de certificerend actuaire en op basis van de jaarstukken, het volgende oordeel over het beleid en de uitvoering over het verslagjaar 2024.

Oordeel 2024

Beleidsgericht oordeel

Governance en Deskundigheid

In 2024 is, zoals in de afgelopen jaren gebruikelijk, in iedere vergadering van het VO een vertegenwoordiging van de Uitvoerende en de Niet-Uitvoerende Bestuursleden aanwezig geweest. Hierbij heeft het bestuur lopende dossiers, actualiteiten, relevante beleidsontwikkelingen en adviesaanvragen toegelicht. De Niet-Uitvoerende Bestuursleden gaven tijdens de vergaderingen waarin zij deelnamen uitleg en toelichting over specifieke onderwerpen uit de portefeuille van de door hen bezette commissies. Ook zijn er bij deze vergaderingen antwoorden gegeven op de op dat moment bij het VO levende vragen.

Het VO is van mening dat op deze wijze de 'toezichtslin' van Uitvoerende Bestuursleden - Niet-Uitvoerende Bestuursleden - VO goed functioneert.

Vergaderstukken zoals die door het Bestuur worden aangeleverd, zijn naar het oordeel van het VO van goede kwaliteit. De notulen, notities en fondsdocumenten die definitief dan wel vastgesteld zijn, worden doorgaans direct aan het VO ter beschikking gesteld. Het VO blijft van mening dat deze methodiek ten goede komt aan de vergaderefficiëntie van het VO. Het VO heeft verder begrip voor de situaties waarin – onder andere in verband met actualiteit van informatie – soms een nazending plaatsvindt.

Op verzoek van het VO zijn bij adviesaanvragen, al dan niet in een notitie of in de voorlegger, in een systematische onderbouwing de overwegingen weergegeven die het bestuur heeft gebruikt voor zijn besluitvorming.

Het reglement van het Verantwoordingsorgaan is aangepast naar aanleiding van de Code Pensioenfondsen 2024 en de transitie naar de Wtp. Ook is de mogelijkheid opgenomen dat een opvolger van een tussentijds afgetreden gekozen vertegenwoordiger van pensioengerechtigden in de termijn van de voorganger treedt. Het competentieprofiel VO en VO-profiel zijn aangepast vanwege voorziene vacatures door het aflopen van zittingstermijnen.

In 2024 is in 2 intern gehouden kennissessies inhoudelijk dieper ingegaan op een aantal onderwerpen die van belang zijn voor de besluitvorming over de Wtp. De projectgroep Wtp neemt op deze manier, onder andere het VO mee in welke aspecten de besluitvorming rondom invoering van de Wtp raken en hoe het Bestuur hiermee omgaat om tot een goed en evenwichtig besluit te komen. Het VO voelt zich daarmee gesteund in het proces om zijn rol in de uiteindelijke besluitvorming daarin goed te kunnen invullen. Daarnaast heeft het VO in 2024 een eigen studiesessie georganiseerd over het onderwerp: Wtp en de rol van het VO, en compensatie en evenwichtigheid.

Premiebeleid en actuariële grondslagen

Het VO is schriftelijk gevraagd om advies te geven over de wijziging van de actuariële grondslagen. Zoals de overgang naar prognosetafel AG2024 en de aanpassing van een aantal fondsspecifieke situaties betreffende de ervaringssterfte voor de Middelloodregeling en Beschikbarepremieregeling en Nettopensioenregeling. Het VO heeft hierover een positief advies uitgebracht.

Beloningsbeleid

Het VO heeft in december 2024 een positief advies uitgebracht over het beloningsbeleid 2025. De addenda voor beloningen voor extra werkzaamheden door het Uitvoerend Bestuur, niet zijnde de Voorzitter, en de extra tijdsbesteding door het VO vanwege de implementatie van de Wtp (voor de duur van deze werkzaamheden) zijn nu geïntegreerd in het beloningsbeleid.

Daarnaast heeft het VO positief geadviseerd over de aanvullende beloning van de Sleutelfunctiehouder Risicobeheer over het derde en vierde kwartaal van 2024. De sleutelfunctiehouder heeft taken waargenomen van de Sleutelfunctie Vervuller (de Adviseur risicomanagement APS) en vervangt het bestuurslid bij overleggen met APS

in het kader van Wtp. Het VO had graag gezien dat het hierover eerder was geïnformeerd, maar heeft er ook begrip voor dat de extra tijdsbesteding pas later duidelijk is geworden.

Uitvoeringskosten

Met de invoering van de Wtp sinds juli 2023 moet het VO expliciet een oordeel geven over de uitvoeringskosten van het fonds. Op basis van het verloop van de uitvoeringskosten 2023 en 2024, en de begroting 2025 komt het VO tot een positief oordeel. Een vergelijking met de pensioenuitvoeringskosten per deelnemer van andere fondsen, zoals blijkt uit de vergelijking van DNB van pensioenfondsen met 10.000 tot 30.000 deelnemers en een vergelijkbare verhouding aan actieven versus niet-actieven, bevestigt dit beeld.

Wel is het VO van mening dat de vermogensbeheerkosten, weliswaar veroorzaakt door de keuze voor actief beleggen en bepaalde beleggingsvormen (zoals illiquide beleggingen en impactbeleggingen), aan de hoge kant zijn. En ook in 2024 niet geleid hebben tot de beoogde toegevoegde waarde van het resultaat. Het VO vindt het een goede zaak dat de – nieuwe – Uitvoerend Bestuurder hier strak op stuurt.

Toeslagbeleid

Het VO heeft in 2023 de wens aangegeven vooraf over toeslagverlening te worden geïnformeerd en niet achteraf in haar vergadering. Het VO vindt het prettig dat het bestuur in 2024 rekening heeft gehouden met deze wens en de informatie over de toeslagverlening met het VO heeft gedeeld voorafgaande aan de bestuursvergadering. Het VO werd meteen na de bestuursvergadering geïnformeerd over het genomen besluit.

Communicatie

In de vergadering van 10 december 2024 heeft het Bestuur de inhoud van het communicatiejaarplan 2025 toegelicht aan het VO. Het communicatieplan was op dat moment nog niet gereed. Wel was duidelijk dat het Bestuur duidelijk aandacht heeft voor de kosten die communicatie met zich meebrengt. Het VO heeft tevens geadviseerd om ook de gepensioneerden goed mee te nemen in de communicatie en het Bestuur aanbevolen om aan de gepensioneerden te vragen op welke wijze zij geïnformeerd willen worden. In april 2025 heeft het VO positief gereageerd op de adviesaanvraag van het Bestuur over het communicatiejaarplan.

Bestuur

Het VO heeft een positief oordeel gegeven over de gevolgde procedures voor:

- De benoeming van 2 nieuwe Uitvoerende Bestuursleden.
- De benoeming van 1 (aspirant) Niet-uitvoerend Bestuurslid.
- En de functiewijziging van een BAC-lid.

Risicobeleid

Het VO wordt door het bestuur door toezending van de rapportages van de Sleutelfunctionarissen en de rapportage Jaarplan NUB goed op de hoogte gehouden over de beheersing van de risico's.

Een belangrijk onderdeel van het risicomanagementraamwerk van SBZ Pensioen is de Eigen Risicobeoordeling (ERB). De ERB is een instrument om inzicht te krijgen in de samenhang tussen de strategie, de materiële risico's die het Pensioenfonds kunnen bedreigen, en de mogelijke gevolgen hiervan voor de financiële positie van SBZ Pensioen en de pensioenaanspraken en pensioenrechten. De ERB geeft inzicht in de effectiviteit van het risicobeheer inclusief de (feitelijke) beheersmaatregelen. In 2024 werd een regulier ERB uitgevoerd. De belangrijkste risico's die samenhangen met de beheerste overgang naar een flexibele premieregeling met collectief variabel pensioen zijn geanalyseerd en, waar nodig, van vervolgacties voorzien. Het VO is van mening dat met deze werkwijze het risicobeleid goed is vormgegeven.

Beleggingsbeleid

Het VO is goed op de hoogte gehouden van de belangrijke ontwikkelingen over het vermogensbeheer van het pensioenfonds. In het projectplan Implementatie Wtp zijn voor vermogensbeheer de benodigde stappen op hoofdlijnen opgenomen. Deze stappen zijn door de werkgroep Vermogensbeheer nader uitgewerkt. Daarnaast monitort het Bestuur de projecten Ithaka en IPA die lopen bij Achmea IM inclusief de onafhankelijke audits. Het VO beveelt

het bestuur aan om de risico's van de implementatie van de Wtp goed te blijven managen en het VO op de hoogte te houden van de ontwikkelingen. Vooral nu de pensioenuitvoerder de transitiedatum wil opschuiven. Daarnaast adviseert het VO om het VO mee te nemen bij het onderwerp Impactbeleggingen als daarover meer duidelijk is.

Duurzaamheid

Op het vlak van duurzaamheid heeft het fonds stappen gezet door het opstellen van een integraal beleid. De uitgangspunten om een goede volger te zijn, zorgen ervoor dat het hele Bestuur steeds aandacht geeft aan dit onderwerp. De informatie op de website van SBZ Pensioen over Duurzaamheid is geactualiseerd en tevens vraagt SBZ Pensioen periodiek uit wat belanghebbenden belangrijk vinden op het gebied van duurzaamheid. Het VO is van mening dat op die wijze duurzaamheid op een juiste wijze aandacht krijgt van het Bestuur.

Pensioenuitvoering

Het VO is door het Bestuur goed op de hoogte gehouden en geïnformeerd over de afstemming over problemen op uitvoerend niveau en de voortgang van het programma Implementatie Wtp. Het VO blijft bezorgd over de voortgang en vraagt het Bestuur blijvend aandacht te houden voor de ontwikkelingen op dit vlak en strak te blijven sturen richting de uitvoeringsorganisatie. Het VO constateert dat het Bestuur in 2024 diverse acties heeft ondernomen aangaande de Wtp. Alle daarvoor in aanmerking komende werkgevers hebben de benodigde transitieplannen ultimo 2024 ingeleverd. Het VO vindt dat het Bestuur voldoende initiatief neemt, maar constateert tevens dat de voortgang bij de pensioenuitvoerder al tijden moeizaam gaat. Zeker nu duidelijk is dat de pensioenuitvoerder de transitiedatum naar de nieuwe pensioenregeling wil opschuiven naar 1 januari 2028. Het creëren van voldoende urgentiebesef bij de pensioenuitvoerder hoort daar naar de mening van het VO ook bij.

Oordeel

Het VO is positief over het gevoerde beleid, de uitvoering daarvan, en de toelichting en terugkoppeling daarop door het Bestuur. Bij de bestuursbesluiten is naar het oordeel van het VO rekening gehouden met de belangen van alle betrokkenen.

Het VO geeft het Bestuur de volgende aanbevelingen mee:

- Bij het vragen van een advies of oordeel van het VO:
 - Informeer het VO tijdig wanneer (mogelijk) een advies of oordeel van het VO wordt verwacht en betrek het VO tijdens het proces. Zeker nu de transitiedatum wordt opgeschoven.
- De gepensioneerden goed mee te nemen in de communicatie over de transitie en te vragen op welke wijze zij geïnformeerd willen worden
- Strak te blijven sturen op de uitvoeringsorganisatie met betrekking tot het project Implementatie Wtp.
- En eveneens strak te blijven sturen op de uitvoeringskosten beleggingen.

Daarnaast onderschrijft het VO de aanbevelingen van de externe accountant en certificerend actuaaris.

Zeist, 16 juni 2025

Het Verantwoordingsorgaan van SBZ Pensioen

Reactie Bestuur op Oordeel 2024 Verantwoordingsorgaan

Het Bestuur van SBZ Pensioen bedankt het Verantwoordingsorgaan (VO) voor het uitgebrachte oordeel over het gevoerde beleid en de uitvoering daarvan in 2024. Wij waarderen de zorgvuldige wijze waarop het VO zijn taak heeft vervuld en de constructieve wijze waarop het overleg tussen VO en Bestuur heeft plaatsgevonden.

Wij zijn verheugd dat het VO positief oordeelt over het gevoerde beleid, de uitvoering daarvan en de wijze waarop het Bestuur de belangen van alle belanghebbenden heeft meegewogen in zijn besluitvorming. De opmerkingen over de kwaliteit van de vergaderstukken, de toelichting op beleidskeuzes en de samenwerking in het kader van de Wet toekomst pensioenen (Wtp) bevestigen voor ons dat de ingezette werkwijze bijdraagt aan transparantie en betrokkenheid.

Het Bestuur neemt de aanbevelingen van het VO ter harte. Wij zullen:

- Het VO tijdig blijven informeren (over onder meer Impactbeleggen) en betrekken bij advies- en oordeelsaanvragen, zeker in het kader van de voortgang van de Wtp-transitie;
- Extra aandacht blijven besteden aan de communicatie richting gepensioneerden, inclusief het actief ophalen van hun voorkeuren ten aanzien van informatievoorziening;
- De voortgang bij de uitvoeringsorganisatie nauwgezet blijven volgen en waar nodig stevig blijven sturen op tijdige en kwalitatieve uitvoering.

Ook de opmerkingen over de vermogensbeheerkosten en het belang van een scherp risicobeleid worden door het Bestuur onderkend. Wij blijven inzetten op een doelmatige en verantwoorde uitvoering van het vermogensbeheer, met oog voor kosten en toegevoegde waarde.

Tot slot spreekt het Bestuur zijn waardering uit voor de betrokkenheid en inzet van het VO in het afgelopen jaar. De actieve deelname aan vergaderingen, kennissessies en de constructieve bijdragen aan het transitieproces naar het nieuwe pensioenstelsel zijn van grote waarde geweest. Wij kijken uit naar een voortzetting van de goede samenwerking in 2025.

4.3 Opvolging aanbevelingen boekjaar 2023 in 2024

Onafhankelijke accountant en certificerend actuaaris

De certificerend actuaaris heeft naar aanleiding van boekjaar 2024 een aantal aanbevelingen gedaan.

1. Grondslagen en uitgangspunten
 - a. In de periode voorafgaand aan het invaarmoment alle actuariële grondslagen herijken. Dit om te waarborgen dat deze op het invaarmoment zijn gebaseerd op de meest recente inzichten. Tegelijkertijd kan worden beoordeeld of de actuariële grondslagen ook onder het nieuwe pensioencontract (ongewijzigd) toepasbaar blijven.
 - b. In aanloop naar het transitiemoment ook aandacht geven aan of de waardering op het transitiemoment (invaarmethodiek) aanleiding geeft om anders om te gaan met de vaststelling van de flexibiliseringsfactoren om mogelijke verschillen tussen toepassing van flexibilisering net voor en net na het transitiemoment (naar verwachting) te verkleinen.
2. Toeslagverlening
 - a. De voorwaardelijke toeslagverlening over de pensioengrondslagen bij premievrije voortzetting zal na de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel in elk geval niet ongewijzigd kunnen worden voortgezet. Het verdient daarom ook de aanbeveling om stil te staan hoe hiermee wordt omgegaan bij de inrichting van de nieuwe regeling en de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel.
3. Vastlegging
 - a. Wij geven ter overweging mee om de abtn voor wat betreft het punt van de solvabiliteitsopslag op de risicokoopsommen voor premievrijstelling en het arbeidsongeschiktheidspensioen in de Beschikbarepremieregeling verder te verduidelijken. Zo zou de laatste zin in de abtn hiervoor mogelijk als volgt gewijzigd kunnen worden: De opslag is van toepassing op de risicopremies voor levenslang partnerpensioen, tijdelijk partnerpensioen (Anw-hiaat), wezenpensioen, premievrijstelling en arbeidsongeschiktheidspensioen.
4. Prudent person
 - a. Wij bevelen aan om in het komende jaar nadruk te leggen op het onderwerp transitie Wtp, waaronder onderbouwde keuzes maken over de overgang naar het nieuwe stelsel, transitiedatum, soort regeling en mogelijke deelnemerskeuzes op basis van nog in kaart te brengen deelnemersvoorkeuren.
 - b. Tevens bevelen wij aan om expliciet te maken of de beleidswijzigingen die in 2023 zijn doorgevoerd te beschouwen zijn in het licht van de voorgenomen aanstaande transitie, en wat daarvan de consequenties zijn in het licht van de te maken vergelijkingen tussen het huidige en het nieuwe stelsel, zowel voor het transitieplan als voor het implementatieplan.

- c. Wij zijn van mening dat het fonds oog heeft voor klimaat- en milieurisico's, maar om deze risico's beter te meten en concretiseren er nog op onderdelen uitbreiding kan plaatsvinden. Wij bevelen daarom aan om het ingezette proces op dit gebied te continueren.

Acties die konden worden afgehandeld zijn afgehandeld. De aanpassingen in de abtn zijn begin 2025 doorgevoerd. Overige aanbevelingen zijn meegenomen in het lopende Wtp-project, marktwerkingsvergaderingen en de algemene agendastelling. Ook worden de aanbevelingen meegenomen in de vorming van beleid. Ze zijn daarmee een continu onderwerp van aandacht van de ARC en het Bestuur. De onafhankelijke accountant had geen aanbevelingen.

Verantwoordingsorgaan

Het VO heeft over 2024 een aantal aanbevelingen gedaan:

1. Bij het vragen van een advies of oordeel van het VO:
 - a. Geef een systematische onderbouwing van de overwegingen bij de besluitvorming en maak de consequenties van besluiten op korte en lange termijn inzichtelijk;
 - b. Informeer het VO tijdig wanneer (mogelijk) een advies of oordeel van het VO wordt verwacht en betrek het VO tijdens het proces.
2. Na te denken over de communicatie aan de diverse doelgroepen over de effecten op de pensioenuitkering – zowel positief als negatief – na de overgang van de regeling.
3. Strak te blijven sturen op de uitvoeringsorganisatie met betrekking tot het project Implementatie Wtp.

De aanbevelingen zijn meegenomen in het lopende Wtp-project, marktwerkingsvergaderingen en de algemene agendaopstelling.

5. Pensioenparagraaf

5.1 Kenmerken pensioenregelingen

De inhoud van de door het fonds uitgevoerde regelingen is vastgelegd in pensioenreglementen. Deelnemers kunnen in beginsel aanspraken doen gelden op basis van het:

1. Pensioenreglement Middelloonregeling
2. Pensioenreglement Beschikbarepremieregeling en indien van toepassing,
3. Pensioenreglement Nettopensioenregeling.

Daarnaast kunnen specifieke (gewezen) deelnemersgroepen aanspraak doen gelden op het Pensioenreglement Achmea I (zoals van toepassing was op 31 december 2013 en het daarbij behorende addendum).

De belangrijkste kenmerken van de drie pensioenregelingen in 2024 zijn hierna opgenomen. Op een aantal punten kunnen werkgevers keuzes maken. De door de werkgever gemaakte keuzes zijn vastgelegd in de werkgeversbijlage, die als bijlage wordt toegevoegd aan het Pensioenreglement en de Uitvoeringsovereenkomst. In onderstaande tabel worden de standaardkeuzes weergegeven.

Kenmerk	Middelloonregeling	Beschikbarepremieregeling	Nettopensioenregeling
Pensioensysteem	Uitkeringsovereenkomst in de vorm van een middelloonregeling.	Premieovereenkomst in de vorm van een bruto beschikbarepremieregeling met Collectief Variabel Pensioen.	Premieovereenkomst in de vorm van een netto beschikbarepremieregeling met Collectief Variabel Pensioen.
Standaard pensioenleeftijd	68 jaar	68 jaar	68 jaar
Opbouwpercentage OP	Max. 1,875%	Geen, er is sprake van een werkgeverspecifieke premiestaffel (staffel II).	Geen, er is sprake van een werkgeverspecifieke premiestaffel.
Partnerpensioen	70% van het OP, op opbouwbasis.	Ja, verzekerd op risicobasis.	Vrijwillig, op risicobasis te verzekeren.
Wezenpensioen	20% van het partnerpensioen.	Ja, verzekerd op risicobasis.	Vrijwillig, op risicobasis te verzekeren.
Tijdelijk partnerpensioen	Vrijwillig, aanvulling tot maximaal de ongekorte Anw.	Vrijwillig, aanvulling tot maximaal de ongekorte Anw.	Nee.
Premievrije pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid	Ja, vast onderdeel van de regeling.	Ja, verzekerd op risicobasis.	Vrijwillig, op risicobasis te verzekeren.
Arbeidsongeschiktheids pensioen	Vrijwillig, op risicobasis te verzekeren. Vast percentage van het salaris als aanvulling op de WIA-uitkering van de overheid, maximaal vier jaar.	Vrijwillig, op risicobasis te verzekeren. Vast percentage van het salaris als aanvulling op de WIA-uitkering van de overheid, maximaal vier jaar.	Nee.
Pensioengevend salaris	Maximaal € 137.800.	Maximaal € 137.800.	Geen maximum.
Franchise	Cao Zorgverz.: € 16.322. Cao Verzekeraars: € 16.051.		€ 137.800.
Toeslagverlening	Voorwaardelijk, op basis van de algemene prijsontwikkeling.	Nee, alleen bij ingegane uitkeringen van partner- en wezenpensioen.	Nee.
Bijdrage werknemer	Vastgelegd in (collectieve) arbeidsovereenkomst.	Vastgelegd in (collectieve) arbeidsovereenkomst.	Vastgelegd in (collectieve) arbeidsovereenkomst.

5.2 Aanpassingen pensioenreglementen en uitvoeringsovereenkomsten

De drie pensioenreglementen zijn per 1 januari 2024 aangepast. De hoofdpunten van de aanpassingen betreft:

- De grens voor het voortzetten van partnerpensioen, nadat een werknemer stopt met deelnemen, is gewijzigd: dit geldt alleen voor de Beschikbarepremie- en Nettopensioenregeling en betreft de grens waarboven het voortzetten van de dekking voor het partnerpensioen voortgezet wordt (eerder gebaseerd op een bepaald minimum aan ouderdomspensioen en nu dus partnerpensioen).
- U mag uw pensioen tot 5 jaar voor uw AOW-leeftijd eerder laten ingaan zonder verklaring: een eerdere wettelijke, fiscale bepaling op dat gebied is komen te vervallen.
- Het arbeidsongeschiktheidspensioen kan niet meer hoger worden dan wettelijk is bepaald: dit is een verdere tekstuele verduidelijking van een eerder bestaande bepaling in de pensioenreglementen waarbij explicieter ook voorgaande parttime-dienstverbanden zijn toegelicht.
- Als u valt onder de CAO Zorgverzekeraars blijft het deel van uw salaris waarover u geen pensioen opbouwt gelijk, voor het partnerpensioen wordt het percentage lager: dit heeft te maken met wettelijke, fiscale beperkingen inzake regelingen zoals de Beschikbarepremieregeling van SBZ Pensioen.
- Er zijn verschillende bedragen aangepast en tekstuele verduidelijkingen doorgevoerd in de tekst van de pensioenreglementen.

In 2024 is nog een aantal tekstuele aanpassingen doorgevoerd om ervoor onder meer voor te zorgen dat de beoogde manier van vaststellen van het partnerpensioen wordt verduidelijkt en om de regelingen in overeenstemming te brengen met de Klachten- en geschillenprocedure.

Aan het einde van 2024 zijn besluiten genomen die verwerkt zijn in de pensioenregelingen vanaf 1 januari 2025. Dit betreft:

- Verduidelijkingen rondom de toepassing van het Herzieningenbeleid van het fonds.
- Zoals elk jaar zijn verschillende bedragen aangepast: zoals de franchise (het bedrag waarover bij SBZ Pensioen geen pensioen wordt opgebouwd omdat er AOW is), het grensbedrag voor de Nettopensioenregeling en andere bedragen als gevolg van wettelijke aanpassingen.
- Tot slot zijn diverse tekstuele wijzigingen toegepast om de leesbaarheid en begrijpbaarheid te vergroten.

De model uitvoeringsovereenkomsten zijn in 2024 niet aangepast.

5.3 Toeslagverlening

De ruimte voor het verhogen van pensioen is wettelijk voorgeschreven. Daarbij speelt de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds een belangrijke rol en moet een verhoging toekomstbestendig zijn. Oftewel een toeslag mag niet zo hoog zijn dat er in de toekomst niet of minder verhoogd kan worden.

Ook een rol speelt de gehanteerde maatstaf. Sinds 31 december 2023 is de door SBZ Pensioen gebruikte maatstaf voor toeslagverlening een vergelijking van de gemiddelde prijsinflatie in het jaar voor de indexatie tegenover de gemiddelde prijsinflatie in het jaar daar voorafgaand en dan van november op oktober.

De beleidsdekkingsgraad per 31 oktober 2024 was met 120,6% hoger dan 109,4% (110% vanuit de wet gecorrigeerd voor de pensioenregelingen waar geen toeslag plaats vindt). Mede gezien de eis tot toekomstbestendigheid heeft het Bestuur in november 2024 besloten tot een toeslag van 0,85% per 1 januari 2025, te verlenen op de lopende pensioenen en de tot en met 31 december 2024 opgebouwde pensioenaanspraken van de actieve deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers in de Middelloodneregeling. De toeslagverlening is ook van toepassing op het nabestaandenpensioen in de Beschikbarepremieregeling. Deze is eveneens met 0,85% verhoogd. De verandering van arbeidsongeschiktheidspensioen is afhankelijk van een aantal factoren en betrokkenen zijn daar begin 2025 persoonlijk over bericht. Toeslagverlening is niet van toepassing op het persoonlijk pensioenkapitaal of een aanspraak in het Collectief Variabel Pensioen (CVP). Het CVP wordt ieder jaar per 1 juli verhoogd of verlaagd aan de hand van de behaalde resultaten.

De Wet toekomst pensioenen biedt ruimte voor meer toeslagverlening indien sociale partners een intentie tot invaren hebben afgegeven. SBZ Pensioen heeft hier geen gebruik van kunnen maken omdat er geen eensluidende intentie tot invaren is bij sociale partners.

Er bestaat geen recht op toeslagverlening en er is dus geen zekerheid of en in hoeverre het fonds in de toekomst een toeslag zal verlenen. Het fonds reserveert namelijk geen gelden voor toekomstige toeslagen en daar wordt eveneens geen premie voor in rekening gebracht.

Sinds 2019 kent SBZ Pensioen naast een uitkeringsovereenkomst (Middelloodregeling) ook premieovereenkomsten (Beschikbarepremie- en Nettopensioenregeling). De (totale) beleidsdekkingsgraad van SBZ Pensioen wordt vastgesteld inclusief dat deel van de voorziening (Beschikbarepremie- en Nettopensioenregeling) waar geen toeslag over verleend wordt. Hierom mag SBZ Pensioen voor de ondergrens van 110% uitgaan van een gewogen gemiddelde. Deze wordt bepaald door voor het deel in eigen beheer (risico fonds) de 110%-grens te hanteren en voor de zuivere premieovereenkomsten (risico deelnemers) de grens van de technische voorzieningen (TV) plus het minimaal vereist eigen vermogen (MVEV). De ondergrens voor de toeslagverlening kwam daarmee eind 2024 uit op 109,4%.

Indexatie-achterstand Middelloodregeling

SBZ Pensioen heeft het beleid om in het verleden niet toegekende toeslagen niet alsnog toe te kennen. Het fonds biedt wel de mogelijkheid tot extra toeslagen indien de financiële positie dit toelaat en dit wettelijk is toegestaan. Extra toeslagen kunnen ook zorgen voor herstel van gemiste toeslagen. Deze mogelijkheid was er in het verslagjaar niet. De achterstand (gemeten vanaf 1 januari 2016) per 31 december 2024 (inclusief de 1 januari 2025 toegekende indexatie van 0,85%) bedraagt voor niet-actieven 24,4% en 21,7% voor actieven. Dit verschil is ontstaan door separate bijdragen voor aanvullende toeslagen voor actieven in het verleden.

Aanpassingen variabel pensioen

Deelnemers aan de Beschikbarepremieregeling en Nettopensioenregeling hebben een pensioenkapitaal of nemen deel in het Collectief Variabel Pensioen (CVP). Toeslagverlening is niet van toepassing op persoonlijk pensioenkapitaal of een aanspraak in het CVP. De pensioenkapitalen bewegen mee met de beleggingsresultaten. In het CVP werkt dat anders. De variabele pensioenen in het CVP stelt SBZ Pensioen eens per jaar bij. Er is een CVP voor de Beschikbarepremieregeling en één voor de Nettopensioenregeling. Het beschikbare resultaat over 2024 daarin was respectievelijk 4,64% en 5,79%. Het fonds spreidt het beschikbare resultaat over drie jaar (resp. 1,601% en 2,011% per jaar) en doet dat ieder jaar. Goede en slechte jaren kunnen elkaar zo (deels) compenseren. Zo worden fluctuaties in de pensioenen beperkt.

Hieronder staan de resultaten over de afgelopen vier jaren en wat dat betekent voor de variabele pensioenen. De uiteindelijke bijstelling voor een deelnemer in het CVP hangt niet alleen af van bovenstaande percentages maar ook van zijn of haar instap- en uitkeringsmomenten.

Beschikbarepremieregeling

Kalenderjaar	Beschikbaar Resultaat	Aanpassing variabel pensioen (spreiding over 3 jaar)*				
		1-7-2023	1-7-2024	1-7-2025	1-7-2026	1-7-2027
2020	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2021	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2022	9,70%	3,433%	3,433%	3,433%	n.v.t.	n.v.t.
2023	1,58%	n.v.t.	0,545%	0,545%	0,545%	n.v.t.
2024	4,635%	n.v.t.	n.v.t.	1,601%	1,601%	1,601%

Nettopensioenregeling

Kalenderjaar	Beschikbaar Resultaat	Aanpassing variabel pensioen (spreiding over 3 jaar)*				
		1-7-2023	1-7-2024	1-7-2025	1-7-2026	1-7-2027
2020	-4,90%	-1,643%	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2021	10,40%	3,569%	3,569%	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
2022	4,90%	1,723%	1,723%	1,723%	n.v.t.	n.v.t.
2023	1,53%	n.v.t.	0,534%	0,534%	0,534%	n.v.t.
2024	5,787%	n.v.t.	n.v.t.	2,011%	2,011%	2,011%

De berekening van de aanpassing is niet simpelweg delen door drie. Er is sprake van een rente-effect en ook neemt het fonds, bijvoorbeeld, voorspellingen van hoeveel mensen er de komende jaren overlijden mee. Meer uitleg over het Collectief Variabel Pensioen (CVP) en de spreiding van resultaten is te vinden op de website van het fonds.

Communicatie over toeslagverlening

Pensioenfondsen moeten deelnemers tijdig, correct, duidelijk en evenwichtig informeren over wat de komende jaren verwacht mag worden aan verhoging of verlaging van pensioenen. SBZ Pensioen heeft beleid opgesteld hoe en op welke momenten over toeslagverlening wordt gecommuniceerd. Ook overleggen met, en informeren van het VO heeft hierbij een plek.

Bij de communicatie aan deelnemers over verhogingen van pensioen legt SBZ Pensioen uit dat de prijzen de afgelopen jaren harder zijn gestegen dan het pensioen. Daardoor kunnen deelnemers minder kopen met hun pensioen dan in het verleden. Ook is het de verwachting van SBZ Pensioen dat de komende jaren het pensioen waarschijnlijk minder verhoogd wordt dan de prijzen. Het pensioen kan in uitzonderlijke situaties ook worden verlaagd. De afgelopen jaren is het pensioen in de Middelloonregeling niet verlaagd.

6. Financiële paragraaf

6.1 Financiële positie

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Pensioenvermogen	Technische voorziening	Dekkingsgraad (%)
Stand per 1 januari 2024	5.783.471	4.893.578	118,2%
Premie	130.372	125.581	-0,4%
Uitkeringen	-135.941	-136.737	0,5%
Toeslagen	-	40.377	-1,0%
Wijziging rentetermijnstructuur	-	93.085	-2,2%
Rendement	348.135	190.548	2,4%
Overig	-8.058	-81.369	1,9%
Kruiseffect	0	0	0,0%
Stand per 31 december 2024	6.117.979	5.125.063	119,4%

Het pensioenvermogen is gelijk aan het belegd vermogen plus 'het saldo van overige vorderingen en overlopende activa' minus 'overige schulden en overlopende passiva'. De technische voorziening is gelijk aan de voorziening die nodig is om de pensioenaanspraken van de deelnemers op het fonds te dekken. De technische voorziening per 31 december 2024 is gebaseerd op de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De bepaling van de procentuele effecten van de diverse resultaatbronnen op de dekkingsgraad zijn conform de richtlijnen van DNB uitgedrukt ten opzichte van de primo dekkingsgraad. Dit zorgt ervoor dat de optelling van de primo dekkingsgraad plus alle afzonderlijke procentuele effecten niet leidt tot de ultimo dekkingsgraad.

<i>Beleidsdekkingsgraad ultimo jaar (op basis van jaarrekening)</i>		
	2024	2023
Beleidsdekkingsgraad ultimo	120,3%	122,4%
Vereiste dekkingsgraad ultimo	114,9%	116,4%
Minimaal vereiste dekkingsgraad ultimo	104,1%	104,2%
Gemiddelde interest van verplichtingen	2,1%	2,3%

<i>Saldo baten en lasten over de afgelopen jaren</i>		
<i>Bedragen x 1.000 Euro</i>	2024	2023
	EUR	EUR
Premieresultaat	4.747	11.451
Interestresultaat	64.502	68.975
Overig resultaat	33.774	-73.142
Saldo van baten en lasten	103.023	7.284

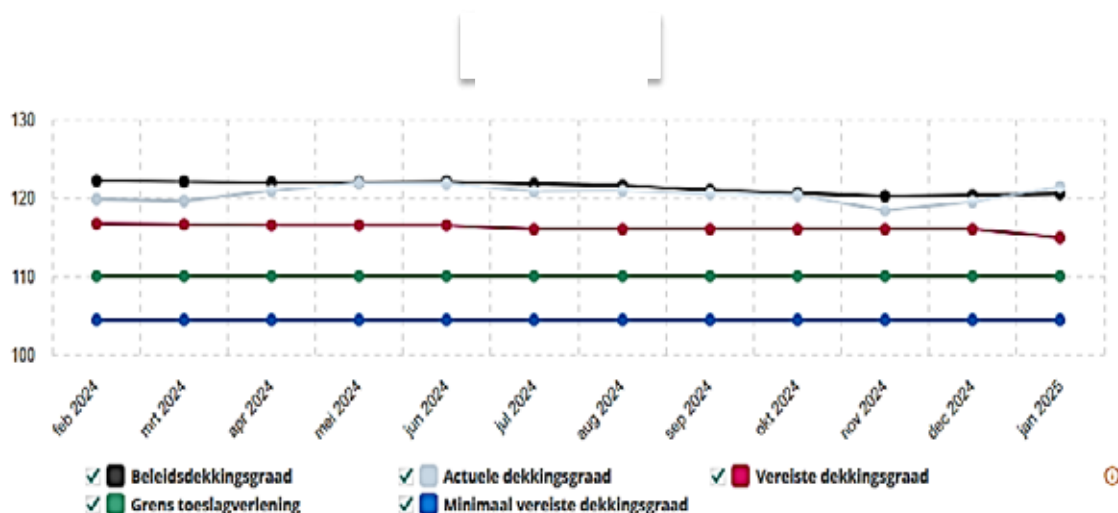
De feitelijke premie minus opslag voor directe kosten, is hoger dan het actuariel benodigd bedrag voor coming service aanspraken, risicokoopsommen overlijden en arbeidsongeschiktheid, inclusief excassokosten. Dit komt terug in een premiedekkingsgraad hoger dan 100% (namelijk 114%).

Solvabiliteit

De actuele dekkingsgraad is in 2024 gestegen van 118,2% naar 119,4%. Het beleggingsresultaat leverde een positieve bijdrage aan de dekkingsgraad. De wijziging van de rentetermijnstructuur leverde daarentegen een negatieve bijdrage aan de dekkingsgraad.

De beleidsdekkingsgraad is sinds 1 januari 2015 leidend voor beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is de uitkomst van het gemiddelde van de (UFR-)dekkingsgraden over de laatste 12 maanden. Per 1 januari 2024 bedroeg deze 122,4% en per 31 december 2024, 120,3%. Eens per jaar berekent het fonds de reële dekkingsgraad. Deze bedraagt ultimo 2024 91,1% (2023: 91,0%).

Onderstaande grafiek geeft de maand-op-maand-ontwikkeling aan van de beleidsdekkingsgraad, de vereiste dekkingsgraad en (minimaal) vereiste dekkingsgraad. De toeslagverlening per 1 januari 2025 is onderdeel van de dekkingsgraden op het moment dat in 2024 het Bestuur dat besluit genomen heeft. Dat effect is in deze grafiek verwerkt.

6.2 Geen herstelplan in 2024

Wanneer de beleidsdekkingsgraad van een fonds lager is dan de vereiste dekkingsgraad is sprake van een reservetekort en dient een fonds een herstelplan op te stellen en te actualiseren, zolang sprake is van een dergelijk tekort. Gedurende 2024 was geen sprake van een beleidsdekkingsgraad die zich onder de vereiste dekkingsgraad bevond.

6.3 Premiebeleid

Feitelijke premie pensioenregelingen

De feitelijke premie die door de aangesloten organisaties jaarlijks verschuldigd is voor de deelname aan de Middelloodregeling wordt per deelnemer berekend en is in beginsel gelijk aan de actuariële premie, zijnde de koopsom voor de pensioenopbouw van de actieve deelnemers inclusief de benodigde opslagen voor kosten, premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid (coming service) en opslag voor de aanwezige reserve. De feitelijke premie wordt vastgesteld op basis van de in de abtn vermelde actuariële grondslagen.

De voorwaardelijke toeslagen aan deelnemers zijn gebaseerd op de algemene prijsontwikkeling, indien de financiële positie van SBZ Pensioen dit toelaat. Hiervoor wordt niet gereserveerd en hiervoor wordt geen premie in rekening gebracht. Een eventuele verhoging wordt jaarlijks door het Bestuur vastgesteld.

De risicopremie voor het aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen en tijdelijk partnerpensioen wordt separaat

premie voor het arbeidsongeschiktheidspensioen zodanig vast, dat het toekomstig uit te keren arbeidsongeschiktheids-pensioen wordt gedekt.

Als de feitelijke premie hoger is dan voor de bij de cao betrokken sociale partners acceptabel, kunnen de bij de cao betrokken sociale partners de pensioenovereenkomst aanpassen door de hoogte van de op te bouwen aanspraken in de toekomst naar beneden bij te stellen.

In geval van een crisissituatie kan besloten worden de feitelijke premie tijdelijk te verhogen naar een niveau waarbij de actuariële inkoop van aanspraken (ten minste) kostendekkend is.

Feitelijke premie over 2024 (Bedragen x € 1.000):

Premie 2024	123.342
Uitvoeringskosten	1.412
Solvabiliteitsopslag	6.592
Totaal	131.346

Hieronder staat de verdeling van de feitelijke premie naar de drie pensioenregelingen van SBZ Pensioen (MLR staat voor Middelloonregeling, BPR voor Beschikbarepremieregeling en NPR voor Nettopensioenregeling).

	MLR	BPR	NPR
Premie 2024	31.040	91.801	501
Uitvoeringskosten	592	809	11
Solvabiliteitsopslag	6.577	0	15
Totaal	38.209	92.610	527

(Gedempte) kostendekkende premie

De gedempte kostendekkende premie onderscheidt zich qua actuariële grondslagen van de feitelijke premie op een aantal onderdelen zoals de opslag voor kosten. Dat is de opslag die bestaat uit de gemaakte kosten in het betreffende boekjaar minus de vrijgevallen excassokosten door het doen van uitkeringen.

Het verwacht rendement is gebaseerd op de beleggingsmix van SBZ Pensioen behorende bij de Middelloonregeling en de bijbehorende rendementen, waarbij de rendementen per beleggingscategorie gelijk zijn gesteld aan de maximale rendementen zoals voorgeschreven door de Commissie Parameters 2019 (van toepassing op het moment van vaststellen in 2024). Daarnaast wordt een correctie toegepast in verband met toekomstbestendige toeslagverlening door middel van een toeslagcurve. Deze toeslagcurve is gebaseerd op de prijsinflatie en kent een ingroepad voor de eerste vijf jaar. Bij het ingroepad zoals gepubliceerd door DNB wordt de minimale groeivoet voor het prijsindexcijfer voor het eerste jaar gelijkgesteld aan de CPB-ramingen.

Voor het inflatie ingroepad wordt jaarlijks uitgegaan van het door DNB gepubliceerde ingroepad per 1 oktober van het voorgaande jaar. Voor de premie wordt voor het ingroepad gestart met de door het CPB gepubliceerde verwachte inflatiecijfer van 2,9% voor 2023, dat in vijf jaar toegroeit naar het lange termijn verwachte inflatiecijfer van 1,9%. De rendementscurve kan jaarlijks wijzigen als gevolg van wijzigingen in het beleggingsbeleid, de ratingverdeling en/of het ingroepad. Het Bestuur kan op advies van de adviserend actuaaris het gehanteerde verwachte rendement aanpassen indien marktomstandigheden dit noodzakelijk maken.

De kostendekkende premie onderscheidt zich qua actuariële grondslagen van de feitelijke premie op de volgende onderdelen:

- Opslag voor kosten: de opslag voor kosten bestaat uit de gemaakte kosten in het betreffende boekjaar minus de vrijgevallen excassokosten door het doen van uitkeringen.
- Interest: de primo boekjaar geldende door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

- Solvabiliteitsopslag: voor de kostendekkende premie wordt een solvabiliteitsopslag gehanteerd ter grootte van de opslag benodigd voor de vereiste dekkinggraad (voor risico fonds) primo boekjaar op basis van de strategische mix.

Kostendekkende premie over 2024 (Bedragen x 1.000)

Premie 2024 (incl. risicokoopsom overlijden, premievrijstelling en arbeidsongeschiktheid)	125.275
Uitvoeringskosten	974
Solvabiliteitsopslag (17,1%)	6.695
Totaal	132.944

De procentuele solvabiliteitsopslag bij de zuivere kostendekkende premie is gelijk aan het percentage vereist eigen vermogen per 31 december 2023 voor de Middelloonregeling, overeenkomstig wat hieromtrent in de abtn is opgenomen.

Hieronder staat de verdeling van de kostendekkende premie naar de drie pensioenregelingen van SBZ Pensioen (MLR staat voor Middelloonregeling, BPR voor Beschikbarepremieregeling en NPR voor Nettopensioenregeling).

	MLR	BPR	NPR
Premie 2024	30.356	94.418	501
Uitvoeringskosten	154	809	11
Solvabiliteitsopslag	5.191	1.489	15
Totaal	35.701	96.716	527

Het verschil bij de Beschikbarepremieregeling tussen de feitelijke premie en de (gedempte) kostendekkende premie wordt veroorzaakt door de risicokoopsom Anw en de risicokoopsom voor arbeidsongeschiktheidspensioen. Dit is omdat deze onderdelen in de ex-ante premie ook toegerekend worden aan de Beschikbarepremieregeling. Het betreft deelnemers die in de Beschikbarepremieregeling zitten en verzekerd zijn voor deze risico's. In de feitelijke premie wordt het overlijdens- en het arbeidsongeschiktheidsrisico geboekt in de Middelloonregeling.

Hieronder staat de verdeling van de gedempte kostendekkende premie naar de drie pensioenregelingen van SBZ Pensioen (MLR staat voor Middelloonregeling, BPR voor Beschikbarepremieregeling en NPR voor Netto-pensioenregeling).

Gedempte kostendekkende premie over 2024 (Bedragen x € 1.000):

Premie 2024 (incl. risicokoopsom overlijden, premievrijstelling en arbeidsongeschiktheid)	110.974
Uitvoeringskosten	974
Solvabiliteitsopslag (17,1%)	4.249
Voorwaardelijke toeslagverlening	11.785
Totaal	127.982

De procentuele solvabiliteitsopslag bij de gedempte kostendekkende premie is gelijk aan het percentage vereist eigen vermogen per 31 december 2023 voor de Middelloonregeling, overeenkomstig wat hieromtrent in de abtn is opgenomen.

Hieronder staat de verdeling van de gedempte kostendekkende premie naar de drie pensioenregelingen van SBZ Pensioen (MLR staat voor Middelloodregeling, BPR voor Beschikbarepremieregeling en NPR voor Nettopensioenregeling).

	MLR	BPR	NPR
Premie 2024	16.720	93.753	501
Uitvoeringskosten	154	809	11
Solvabiliteitsopslag	2.859	1.375	15
Voorwaardelijke toeslagverlening	11.785		
Totaal	31.518	95.937	527

Het verschil bij de Beschikbarepremieregeling tussen de feitelijke premie en de (gedempte) kostendekkende premie wordt veroorzaakt door de risicokoopsom Anw en de risicokoopsom voor arbeidsongeschiktheidspensioen. Dit is omdat deze onderdelen in de ex-ante premie ook toegerekend worden aan de Beschikbarepremieregeling. Het betreft deelnemers die in de Beschikbarepremieregeling zitten en verzekerd zijn voor deze risico's. In de feitelijke premie wordt het overlijdens- en het arbeidsongeschiktheidsrisico geboekt in de Middelloodregeling.

Bij de bepaling van de gedempte kostendekkende premie is rekening gehouden met de toeslagambitie op basis van verwachte prijsinflatie (CPI, alle bestedingen). Er is daarom sprake van een opslag voor voorwaardelijke toeslagverlening.

De hierboven vermelde premies zijn ex-post vastgesteld, in het boekjaar was de feitelijke premie hoger dan de gedempte kostendekkende premie. Daarmee voldoet de feitelijke premie aan artikel 128 van de Pensioenwet. Er is in het boekjaar geen sprake geweest van een premiekorting of terugstorting omdat de premie ex-ante wel kostendekkend was en de kostencomponent die daarin is opgenomen naar verwachting (en ook in de realisatie, blijkens de positieve resultaten op kosten in voorgaande jaren) toereikend was.

Premie arbeidsongeschiktheidspensioen

Het Bestuur stelt de premie voor het aanvullend arbeidsongeschiktheidspensioen separaat vast. Periodiek herijkt het Bestuur deze premie op grond van de opgedane ervaringen. Dat was in 2024 niet nodig.

Premie arbeidsongeschiktheidsverzekering 2024 (met tussen haakjes de cijfers over 2023):

	85% resp. 80% aanvulling gedurende derde tot en met zesde ziektejaar; 75% resp. 70% daarna	85% resp. 80% aanvulling tot de pensioendatum
Van het salaris tot maximum dagloon	0,11% (0,11%)	0,44% (0,44%)
Van het salarisdeel boven maximumdagloon	2,2% (2,2%)	2,422% (2,422%)

De premie voor de premievrije voortzetting van de pensioenopbouw gedurende arbeidsongeschiktheid bedraagt voor 2024 4,6% (2023: 4,6%) van de premie, die verschuldigd is voor de pensioenopbouw in het boekjaar.

SBZ Pensioen houdt rekening met een voorziening voor actieve deelnemers die ziek zijn geworden, maar nog niet als zodanig bij SBZ Pensioen zijn aangemeld, omdat ze korter dan twee jaar ziek zijn. Dit is de zogenoemde Incurred But Not Reported (IBNR) voorziening. Voor de vaststelling van die voorziening wordt uitgegaan van de risicopremies die in de laatste twee jaar zijn betaald. Er wordt verondersteld dat de risicopremie een goede inschatting geeft van de schadelast die uit het te verzekeren risico voortvloeit. De termijn van twee jaar sluit aan bij de wachttijd voor de WIA (Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen). Daarnaast kent SBZ Pensioen voor het arbeidsongeschiktheidspensioen ook een technische voorziening IBNR. Deze is ook gelijk aan de

6.4 Kosten

Kosten uitvoering pensioenbeheer alle pensioenregelingen

Het fonds maakt voor de uitvoering van de regeling diverse kosten. De kosten van pensioenbeheer bedroegen voor 2024 € 4,2 miljoen (2023: € 4,3 miljoen). Omgerekend is dit € 204 per deelnemer/pensioengerechtigde (2023 € 210). Een deel van de uitvoeringskosten heeft betrekking op het project om over te gaan naar het nieuwe pensioenstelsel. Dit bedrag betreft voorbereidingskosten van de pensioenuitvoeringsorganisatie APS. Indien die lasten worden afgetrokken van de kosten rekening houdend met een gelijk aantal normdeelnemers komen de genormaliseerde kosten (exclusief impact van het project) uit op € 180 per deelnemer/pensioengerechtigde (2023 € 199).

De kosten voor de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden hebben betrekking op alle werkzaamheden die direct aan het fonds in rekening worden gebracht onder aftrek van de toerekening aan het vermogensbeheer. Het bedrag aan uitvoeringskosten voor het pensioenbeheer bestaat dan uit:

Uitvoeringskosten pensioenbeheer (x € 1.000)	2024	2023
Kosten (gewezen) deelnemers en pensioenge-rechtigden	2.204	2.153
Kosten werkgevers	344	336
Kosten Bestuur	768	670
Kosten financieel beheer	931	1.116
Totaal	4.247	4.275

De stijging van de kosten (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden komt voornamelijk door stijging van pensioenadministratiekosten zoals vanuit de indexatie van tarieven. De afname van de kosten financieel beheer met name door afname van de kosten die hieraan toegerekend worden. Andere kosten, contributies en bijdragen zijn gestegen. De toename van de post Kosten Bestuur heeft onder andere te maken met de overeengekomen, tijdelijke verhoging van de vergoeding voor de Niet-Uitvoerende Bestuursleden vanwege de Wtp-transitie, met wervingskosten en kosten voor de behandeling van geschillen.

De verdeling kosten deelnemers en kosten werkgevers, ten behoeve van deze opstelling, zijn verdeeld op basis van vaste percentages (86,5% deelnemer, 13,5% werkgever).

Kosten (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden

De kosten voor de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden hebben betrekking op alle werkzaamheden die in de pensioenadministratie moeten worden verricht om de aanspraken te administreren en betrokkenen volledig te informeren. Dit zijn bijvoorbeeld werkzaamheden in het kader van de verwerking van werknemersgegevens, pensioentoekenningen, het verwerken van waardeoverdrachten en afkoop, het doen van uitkeringen en de communicatie hierover. Bij communicatie kan gedacht worden aan het beantwoorden van vragen, het verzorgen van de verplichte uitingen zoals het Uniform Pensioenoverzicht (UPO), de start- en stopbrief en het communiceren via het deelnemersportaal.

Kosten werkgevers

De kosten voor werkgevers hebben betrekking op alle werkzaamheden die in de pensioenadministratie moeten worden verricht als gevolg van contacten met werkgevers. Dit zijn werkzaamheden in het kader van de verwerking van werknemers- en werkgeversgegevens, de incasso van premienota's en de communicatie hierover. Bij communicatie kan gedacht worden aan het beantwoorden van vragen, het verzorgen van werkgeversbijeenkomsten, dan wel presentaties op de werkvloer aan werknemers van aangesloten organisaties en digitale nieuwsbrieven aan werkgevers.

Kosten Bestuur en financieel beheer

De kosten van Bestuur en financieel beheer hebben betrekking op kosten die verbonden zijn met het besturen van het fonds, de bestuursondersteuning en -advisering. Ook kosten verbonden aan het toezicht van DNB, AFM, certificerend actuaire, externe accountant, het financieel beheer en juridische kosten maken hier onderdeel van uit.

Oordeel Bestuur

Het Bestuur kijkt jaarlijks naar de ontwikkeling van de kosten en blijft streven naar verlaging daarvan. Ten opzichte van boekjaar 2023 zijn de kosten pensioenbeheer per normdeelnemer wederom afgenomen. Het aantal normdeelnemers is toegenomen. Het Bestuur stuurt op zowel de genormaliseerde kosten als de (tijdelijk) hogere totale kosten (inclusief effecten van het genoemde Wtp-project). Het Bestuur vindt de kosten gegeven de huidige omvang van het fonds acceptabel en realiseert zich dat de kosten per deelnemer lager moeten en werkt daar voortdurend aan.

Kosten vermogensbeheer en transactiekosten Middelloonregeling

De totale uitvoeringskosten van vermogensbeheer en de transactiekosten beliepen voor 2024 € 37,1 miljoen (2023: € 36,2 miljoen). In de tabel hieronder staat de opbouw van deze kosten.

Uitvoeringskosten vermogensbeheer (% berekend o.b.v. totaal gemiddeld belegd vermogen)	2024 (x € 1.000)	%	2023 (x € 1.000)	%
Bestuur, advies en administratie				
- kosten Bestuur en bestuursondersteuning	1.606	0,028	1.267	0,023
- fiduciaire fees (vast)	5.923	0,105	6.241	0,107
- bewaarloon	744	0,013	822	0,015
- advieskosten	382	0,007	390	0,007
<i>Totaal Bestuur, advies en administratie</i>	<i>8.655</i>	<i>0,153</i>	<i>8.720</i>	<i>0,152</i>
Beheerkosten (vast % AUM)				
- beheerkosten vermogensbeheerders	15.449	0,274	16.336	0,299
- overige kosten	4.891	0,087	5.059	0,093
<i>Totaal Beheerkosten (vast)</i>	<i>20.340</i>	<i>0,361</i>	<i>21.395</i>	<i>0,392</i>
Beheerkosten (resultaat afhankelijk)				
- resultaatafhankelijke fees	4.151	0,074	2.653	0,049
<i>Totaal Beheerkosten (resultaat afhankelijk)</i>	<i>4.151</i>	<i>0,074</i>	<i>2.653</i>	<i>0,049</i>
Subtotaal	33.146	0,588	32.768	0,593
Transactiekosten	3.919	0,069	3.477	0,064
Totaal	37.065	0,657	36.245	0,657

De beheerkosten (vast % van belegd vermogen) van de onderliggende uitvoerende (asset) managers op basis van het gemiddeld belegd vermogen zijn als volgt uit te splitsen:

Beheerkosten vermogensbeheerders	2024 (x € 1.000)	2023 (x € 1.000)
Vastrentend	3.764	3.952
Aandelen	3.262	3.153
Private equity	1.823	2.045
Infrastructuur	1.405	1.596
Impactbeleggingen	1.447	1.535
Vastgoed	3.748	4.055
Totaal	15.449	16.336

De resultaatafhankelijke fees op basis van het gemiddeld belegd vermogen zijn als volgt uit te splitsen:

Resultaatafhankelijke fees vermogensbeheerders	2024 (x € 1.000)	2023 (x € 1.000)
Manager of Managers	325	-
Private equity	790	-47
Infrastructuur	1.696	1.482
Impactbeleggingen	1.157	-80
Vastgoed	183	1.299
Totaal	4.151	2.654

De overige vaste beheerkosten bedragen € 4,891 miljoen waarvan € 4,245 miljoen kan worden toegerekend aan een beleggingscategorie. In die categorie bevinden zich verschillende posten die doorbelast worden zoals custody, accountantskosten bij beleggingsfondsen. Een bedrag van € 646.000 kan niet worden gerelateerd aan een beleggingscategorie omdat deze kosten betrekking hebben op de btw-aangifte en daarmee niet op een specifieke beleggingscategorie van toepassing zijn.

De overige beheerkosten van de onderliggende uitvoerende (asset) managers zijn als volgt uit te splitsen:

Overige beheerkosten vermogensbeheerders	2024 (x € 1.000)
Vastrentend	137,4
Aandelen	0,000
Private equity	882,6
Infrastructuur	478,9
Impactbeleggingen	353,7
Vastgoed	2.392
Totaal	4.245

De transactiekosten van de onderliggende uitvoerende (asset) managers zijn als volgt uit te splitsen:

Transactiekosten vermogensbeheerders	2024 (x € 1.000)
Vastrentend	1.707
Aandelen	1.940
Private equity	0.000
Infrastructuur	0.000
Impactbeleggingen	104
Vastgoed	168
Totaal	3.919

Toelichting uitvoeringskosten vermogensbeheer Middelloonregeling

In de jaarrekening worden de kosten vermogensbeheer verder gespecificeerd. Overeenkomstig de Richtlijnen voor de jaarverslaglegging 610 worden bepaalde kosten verrekend met aan het vermogensbeheer verbonden opbrengsten. Onderstaand worden de kosten van de uitvoering van het vermogensbeheer en de transactiekosten verder toegelicht. In tegenstelling tot de jaarrekening wordt hier uitgegaan van het principe: 'waar je kosten en opbrengsten hebt, saldeer je niet'. De jaarrekening en toelichting verantwoordt out of-pocket kosten. Dit bestuursverslag verantwoordt alle kosten, ook als deze onderdeel van de koers of opbrengst zijn. Hierdoor sluiten de kosten in dit bestuursverslag niet direct aan op de jaarrekening.

De in de jaarrekening gepresenteerde vermogensbeheerkosten ad € 14,1 miljoen betreffen fees aan fiduciar manager Achmea Investment Management, Manager of Managers Russell Investments en fees van de vermogensbeheerders. Ook zitten hier de kosten in van de dialoog en stemactiviteiten, het bewaren van de stukken (custodian) en de aan vermogensbeheer toegerekende administratiekosten, bestuurskosten en financieel beheer. Dit bij elkaar zijn de "directe kosten". De "indirecte" vermogensbeheerkosten bestaan daarnaast uit de kosten van transitie management, de kosten van onderliggende uitvoerende managers (inclusief die van beleggingsfondsen en fund of funds) en overige beleggingskosten. De kosten tellen op tot een totaal van € 33,1 miljoen zoals getoond in de tabel "uitvoeringskosten vermogensbeheer" hierboven.

Een groot deel van onze beheerkosten is gekoppeld aan de omvang van het belegd vermogen. Het gemiddeld belegd vermogen over 2024 is gestegen van € 5,4 miljard naar € 5,6 miljard euro. De vaste beheerfees (vast % van belegd vermogen) zijn zowel in absolute als in relatieve zin gedaald. De resultaat afhankelijke vergoedingen zijn in Euros toegenomen van € 2,6 miljoen naar € 4,2 miljoen. Wel zijn de resultaat afhankelijke fees gedaald. Per saldo zijn de totale beheerkosten (vast + variabel) in absolute zin toegenomen maar in relatieve zin (ten opzichte van het totale gemiddelde vermogen) juist afgenomen.

Toelichting resultaat afhankelijke fees

Dit zijn fees die beheerders in rekening brengen om mee te profiteren van de door hun bereikte rendementen. Het voordeel hiervan is dat de beheerder een extra belang heeft om voor SBZ Pensioen mooie rendementen te behalen. Een nadeel is dat deze kosten soms hoog uitvallen en er mogelijk ook verkeerde prikkels vanuit gaan (teveel risico nemen). In zijn algemeenheid geldt: hoe hoger de resultaten, hoe hoger de resultaat afhankelijke fees. Echter, sommige beheerders verwerken deze fees in het betreffende jaar en andere beheerders verwerken deze fees in het jaar erop. Dit kan ertoe leiden dat een jaar van magere rendementen toch hoge resultaat afhankelijke fees kent, of andersom.

Toelichting transactiekosten

De transactiekosten zijn de kosten die gemaakt worden om de effectentransacties tot stand te brengen en uit te voeren. De vaststelling van transactiekosten wordt bemoeilijkt doordat ze veelal onderdeel zijn van de koers- of prijsvorming. Hierdoor zijn deze kosten niet direct herkenbaar als kosten. Van deze kosten is, voor zover de werkelijke kosten niet bekend zijn, een inschatting gemaakt op basis van geldende transactiekosten per soort belegging en de omzet in de betreffende beleggingscategorie. De transactiekosten betreffen impliciete en expliciete transactiekosten, waaronder (prijs-)verschillen tussen de executieprijs en de mid-prijs op moment van handelen. Bij de beoordeling van de (relatieve) performance van de vermogensbeheerders hoeft hiermee geen rekening te worden gehouden, omdat deze kosten onderdeel vormen van het beleggingsresultaat. Van de transactiekosten van € 3,919 miljoen heeft € 3,691 miljoen betrekking op beleggingen in de modules Rente Return en Zakelijk Return. De overige transactiekosten hebben betrekking op de module Matching DB.

Beïnvloedingsaspecten kosten vermogensbeheer

De kosten die zijn verbonden aan het vermogensbeheer moeten worden gezien in relatie tot het gekozen uitvoeringsmodel alsmede de gekozen beleggingsmix, bijbehorende benchmarkkosten, het meerjarig rendement en het risico. De omvang van deze kosten wordt door een (combinatie van een) zestal aspecten beïnvloed:

1. De governance: de wijze waarop de beleidsvorming en de uitvoering van het vermogensbeheer is vormgegeven. Het fonds werkt samen met verschillende partijen op het gebied van vermogensbeheer. SBZ Pensioen gelooft in het selecteren van de beste partij voor de juiste taak in tegenstelling tot alle taken bij één

2. Beleggingsmix: het fonds maakt keuzes tussen liquide en illiquide beleggingen, waarbij nadrukkelijk rekening wordt gehouden met de daaraan verbonden risico's en kosten. De beheerkosten van alternatieve illiquide beleggingen zijn een veelvoud van de beheerkosten van liquide beleggingen.
3. De mate van actief of passief beheer: het fonds maakt per onderdeel van de beleggingsportefeuille op zorgvuldige wijze een keuze voor de mate van actief of passief beheer. Actief beheer is duurder dan passief beheer.
4. Directe of indirecte beleggingen: het fonds maakt bij de samenstelling van de beleggingsportefeuille per categorie een keuze voor direct of indirect beleggen (participaties in beleggingsfondsen).
5. Schaalgrootte: het fonds vormt qua vermogen een middelgroot pensioenfonds.
6. Met de externe managers gemaakte fee-afspraken, die naast de vaste vergoedingen op basis van over meer jaren behaalde rendementen kunnen leiden tot een additionele variabele vergoeding.

Resultaten actief beheer

Bij de keuzes tussen liquide en illiquide beleggingen, tussen actief en passief beheer en tussen directe en indirecte beleggingen accepteert het fonds een hoger kostenniveau wanneer het verwachte extra rendement de hogere kosten en het (beperkt) hogere risico meer dan compenseert. Continu wordt bewaakt of dit uitgangspunt wordt gerealiseerd. Tot nog toe heeft de gekozen vermogensbeheer structuur over een langere periode gemeten geleid tot een hoger extra rendement wat de hiermee gemoeide hogere kosten heeft goedgemaakt. Het extra rendement (vóór kosten) door actief beheer was over de afgelopen jaren als volgt:

Jaartal	Performance	
	Outperformance aandelen voor kosten	Outperformance bedrijfsobligaties voor kosten
2024	-6,25%	+0,82%
2023	-0,92%	+0,80%

Jaartal	Performance	
	Voor kosten	Voor kosten core
2022	+0,43%	+1,01%
2021	+1,03%	+0,91%
2020	+1,85%	+2,00%
2019	+1,20%	+0,55%

Tot nog toe heeft de gekozen vermogensbeheer structuur geleid tot een hoger extra brutorendement. Gemeten over de totale periode van het actief beheer bedraagt het extra brutorendement (dus voor beheerkosten, prestatiegerelateerde kosten en afgedragen btw) gemiddeld per jaar:

- 2,33% voor de aandelenportefeuille (gemeten over de periode ultimo juni 2007 t/m ultimo december 2024).
- 0,50% voor de bedrijfsobligatieportefeuille (gemeten over de periode ultimo maart 2010 t/m ultimo december 2024).

Oordeel Bestuur

Door heronderhandelingen zijn de vaste kosten voor fiduciaire vergoedingen, bewaarloon en beheerkosten van de vermogensbeheerders gedaald. De resultaatafhankelijke kosten zijn gestegen. Dit komt omdat de resultaatafhankelijke vergoedingen die het pensioenfonds betaalt deels gebaseerd zijn op in eerdere jaren behaalde rendementen

Kosten vermogensbeheer Beschikbarepremie- en Nettopensioenregeling (BPR en NPR)

Eind 2024 en 2023 waren dit de kosten voor het vermogensbeheer over alle deelnemers in deze regelingen genomen.

Totale uitvoeringskosten vermogensbeheer en transactiekosten	2024		2023	
	(x €1000)	%	(x € 1.000)	%
Kosten operationeel beheer	52,75	0,02	47,21	0,03
Kosten beleggingsmodules	578,59	0,23	329,77	0,24
Advieskosten	-	-	-	-
Transactiekosten (incl. aan- en verkoop kosten)	537,94	0,21	315,57	0,23
Totaal	1.169,28	0,46	692,55	0,55

De beheerkosten van de BPR/NPR over 2024 komen uit op 24,7 basispunten (2023: 26,9 basispunten). Ten opzichte van 2023 een daling van 2,2 basispunten. Deze daling is toe te schrijven aan de stijging van het vermogen waardoor de vaste kosten minder zwaar drukken en door een lagere beheerfee voor vastgoed.

De transactiekosten over 2024 van 22,1 basispunten voor de BPR/NPR liggen in lijn met vorig jaar (22,6 bps). De transactiekosten zijn relatief hoog door enerzijds de groei van deze regelingen en de daarmee gepaard gaande aankopen en anderzijds door actief beleid in een aantal van de beleggingsfondsen in de modules.

De kosten van de onderliggende beleggingsmodules zijn als volgt uit te splitsen:

Beheerkosten	(x € 1.000)		In % van GBV	
	2024	2023	2024	2023
Module Rente	183,8	95,7	0,07%	0,07%
Module Rendement	372,1	219,6	0,15%	0,16%
Module Matching	22,7	14,4	0,01%	0,01%
Totaal	578,6	329,7	0,23%	0,24%

De kosten per deelnemer voor het vermogensbeheer van deze regelingen zijn afhankelijk van de gekozen beleggingsmix. Deelnemers hebben de keuze uit drie lifecycles (die allen naarmate de pensioenleeftijd nadert minder in zakelijke waarden en meer in vastrentende waarden beleggen). en kunnen eventueel ook zelf hun eigen portefeuille samenstellen.

De beheerkosten zijn als volgt uit te splitsen

Beheerkosten (in duizenden euro's)	2024 (x € 1.000)
Vastrentend	183,7
Aandelen	326,4
Vastgoed	45,8
Overlay (renteswaps)	21,8
Overige beleggingen	0,85
Totaal	578,6

De uitsplitsing van de transactiekosten (incl aan/verkoopkosten) naar beleggingscategorie ziet er als volgt uit:

Transactiekosten (in duizenden euro's)	2024 (x € 1.000)
Vastrentend	166,3
Aandelen	145,3
Vastgoed	73,0
Overlay (renteswaps)	88,9
Overige beleggingen	64,5
Totaal	538

Oordeel Bestuur

Na een aanlooperperiode van een aantal jaren is de omvang van deze regelingen zodanig dat de operationele kosten als percentage van de omvang zijn gedaald tot een marktconform niveau. In de Beschikbarepremie- en Nettopensioenregeling is het uitvoeringsmodel eenvoudig ingericht en belegt SBZ Pensioen niet in illiquide categorieën. Hierdoor zijn de kosten lager dan in de Middelloonregeling. Deze keuzes hebben ook te maken met de kleine omvang van deze regelingen.

7. Beleggingsparagraaf

7.1 Risicohouding

De risicohouding is de mate waarin de deelnemers beleggingsrisico's willen nemen om de doelstellingen te realiseren en de mate waarin deze groep beleggingsrisico's kan lopen. Het pensioenfonds legt de risicohouding vast waarop het beleggingsbeleid is gebaseerd. De risicohouding van SBZ Pensioen wordt als volgt omschreven:

Middelloonregeling

- Uitgangspunt is een nominaal pensioen en een reële ambitie conform arbeidsvoorwaardelijke afspraken.
- Sociale partners van alle aangesloten organisaties wensen de pensioenen zo veel mogelijk waardevast en toekomstbestendig te houden. Hiervoor zijn zij bereid risico te nemen in de beleggingen. Zij accepteren dat dit leidt tot een kans op korten van de aanspraken en rechten. Sociale partners wensen echter wel het risico op een tegenvallend pensioenresultaat te beperken.
- Sociale partners van alle aangesloten organisaties spreken de wens uit om de premie te dempen om deze zo stabiel mogelijk te houden. Voornaamste overwegingen hierbij zijn een laag premiestuur en de verwachting dat verdere verhoging ondermijnend is voor de bereidheid tot (vrijwillige) deelname aan SBZ Pensioen.
- Uit hoofde van evenwichtigheid is een voor alle verzekerden gelijke toeslagmaatstaf gekozen (prijsinflatie).
- Bij financiële tegenvallers hebben sociale partners de voorkeur voor de volgende volgorde van maatregelen:
 - wijzigen risicoprofiel
 - verhogen van de premie
 - versoberen regeling (lagere opbouw)
- Het Bestuur werkt deze maatregelen nader uit in het Financieel crisisplan.
- Indien er gekort moet worden, hebben de sociale partners voorkeur voor een zo laag mogelijke korting om de pensioenuitkeringen van de pensioengerechtigden niet te veel te laten fluctueren. Derhalve wordt voor korten de maximaal toegestane spreiding gehanteerd.

Voor de lange termijn (de ondergrenzen)

De nieuwe aanvangshaalbaarheidstoets, uitgevoerd in 2022 vanwege de uitstroom van deelnemers naar de Beschikbarepremieregeling, kende de volgende uitkomsten:

- A. De mediaan van het verwacht pensioenresultaat op fondsniveau startend vanuit een dekkingsgraad die gelijk is aan de vereiste dekkingsgraad bedraagt 91%. Dit ligt hoger dan de vastgestelde ondergrens van 90%.
- B. Het verwacht pensioenresultaat op fondsniveau startend vanuit de feitelijke dekkingsgraad bedraagt 91%. Dit ligt hoger dan de vastgestelde ondergrens van 90%.
- C. Het verwacht pensioenresultaat op fondsniveau startend vanuit de feitelijke dekkingsgraad bedraagt in slecht weer (5% percentiel) 69%. De afwijking van de mediaan zou daarmee 25% bedragen en is kleiner dan de maximaal toegestane afwijking van 35%.

De afgesproken ondergrenzen hebben uitdrukkelijk een signaalfunctie. Worden de ondergrenzen overschreden dan geeft dit aanleiding tot nieuw overleg tussen Bestuur en sociale partners. De uitkomsten van de jaarlijkse haalbaarheidstoets in juni 2024 indiceerden dat het verwacht pensioenresultaat vanuit de feitelijke dekkingsgraad zich met 80,1% beneden de grens bevond uit de aanvangshaalbaarheidstoets. Hierover is gesproken met en tussen sociale partners. Zij hebben aangegeven hierin geen noodzaak tot ander beleid te zien, gegeven de verwachte overgang van de Middelloonregeling naar een pensioenregeling conform de Wtp.

Voor de korte termijn (bandbreedte VEV)

De bandbreedte rondom het vereist eigen vermogen is bedoeld om uitvoering te geven aan het feitelijke beleggingsbeleid binnen de toegestane bandbreedtes rondom het strategische beleid. De toegestane bandbreedte rondom het VEV bedraagt 4%-punt naar boven en 4%-punt naar beneden.

Beschikbarepremie- en Nettopensioenregeling

Voor een premieregeling of een variabele uitkering komt de risicohouding van het fonds tot uitdrukking in de door het fonds gekozen maximaal aanvaardbare afwijking van het pensioen in een pessimistisch scenario ten opzichte

van het verwachte pensioen in een verwacht scenario. In de opbouwfase gaat het hierbij om het verwachte pensioen op pensioendatum; in de uitkeringsfase om afwijking van het pensioen van jaar op jaar.

SBZ Pensioen heeft de volgende uitgangspunten gehanteerd voor de Beschikbarepremieregeling en voor de Nettopensioenregeling:

- De regelingen zijn eenvoudig van opzet en de keuzemogelijkheden zijn helder te communiceren met de deelnemers.
- De pensioenregelingen zijn goed te administreren tegen marktconforme kosten.
- De hoogte van de uitkeringen is door de jaren heen stabiel en naar verwachting stijgend, zodat er zicht is op aanpassingen aan de koopkrachtontwikkeling. De ingegane uitkeringen kunnen in enig jaar dalen, maar deze dalingen dienen beperkt te zijn.
- De beleggingsrisico's en biometrische risico's dienen in de uitkeringsfase collectief gedeeld te worden.
- Er dient een geleidelijke overgang te zijn van de opbouwfase naar de uitkeringsfase.
- De deelnemer dient de opt-out mogelijkheid te krijgen om de uitkeringen elders onder te brengen.
- Tijdens de opbouwfase dienen de deelnemers een individuele keuze te kunnen te maken voor leeftijdsafhankelijke lifecycles. De doelstelling is om de default lifecycle zodanig in te richten dat minimaal een zelfde pensioen wordt behaald als volgens de vaste mix van de middelloonregeling, ook in een slecht scenario.
- De premiestaffels zijn gebaseerd op 3% rekenrente of een marktrente staffel.

Opbouwfase

- Geleidelijke inkoop in het uitkeringscollectief over een periode van 10 jaar voorafgaand aan pensioendatum.
- Vastgestelde uitgangspunten voor de vormgeving van de lifecycles en het hieruit volgende resultaat.

Uitkeringsfase

- Vastgestelde uitgangspunten voor enerzijds koopkrachtbehoud en anderzijds stabiliteit en een gemiddeld dalend uitgavenpatroon.
- Bij een beleggingsmix van 30% rendementsportefeuille en 70% matchingportefeuille (vanuit een eerdere ALM-studie).
- Default geen stijging of daling inkopen, omdat in combinatie met deze gekozen beleggingsmix wordt voldaan aan de wens ten dele koopkrachtbehoud te bereiken en tegelijk ook aan te sluiten bij het gemiddelde uitgavenpatroon van een pensioengerechtigde.

Het Bestuur heeft de spreiding van beleggingsschokken en overige schokken bij de pensioengerechtigden getoetst. Dit vond laatstelijk plaats in het risicobereidheidsonderzoek BPR dat in het eerste kwartaal van 2022 is uitgevoerd. De uitkomst van het opvolgende overleg is dat er geen noodzaak is tot wijziging van de risicohouding (en aanpassing van de beleggingen in de Beschikbarepremieregeling en Nettopensioenregeling). Begin 2024 is hier wederom bij stil gestaan. Het beperkt gewijzigde beleid op detailpunten is opgenomen in de abtn van het fonds.

7.2 Beleggingsbeleid

SBZ Pensioen wil een goed en betaalbaar pensioen regelen voor zijn deelnemers. Om dit waar te kunnen maken zijn de pensioenpremies alleen niet genoeg. Daarom wordt het geld belegd en neemt het fonds beleggingsrisico. Die risico's dienen in lijn te zijn met de risicohouding van het fonds. Het Bestuur doet daarom normaliter om het jaar onderzoek naar de beste combinatie van rendement en risico (ALM-studie respectievelijk Lifecycle-studie). Hieruit volgt de strategische portefeuille respectievelijk de lifecycles.

Op grond van de Pensioenwet houdt het fonds bij het samenstellen en invullen van zijn beleggingsbeleid rekening met het volgende:

- Het beleggingsbeleid is vastgesteld door middel van gedegen onderzoek en sluit aan op de doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding van het fonds.
- Bij het hiervoor genoemde onderzoek worden realistische en haalbare aannames gehanteerd en gevoeligheidsanalyses uitgevoerd.

- In het onderzoek naar het beleggingsbeleid is expliciet rekening gehouden met de verplichtingenstructuur, inclusief het toeslagbeleid.

De uitgangspunten voor de uitvoering van het beleggingsbeleid zijn verwoord in de abtn en het Strategisch Beleggingsbeleid. SBZ Pensioen opereert in een maatschappelijke context. MVB speelt dan ook een grote rol binnen het pensioenfonds.

7.2.1 Portefeuillesamenstelling Middelloonregeling

Het fundament voor de portefeuillesamenstelling is in 2023 gelegd met het gebruik van drie modules. In 2025 vindt een nieuwe ALM-studie plaats voor het beleggingsbeleid in de middelloonregeling. Deze studie richt zich op de periode tot aan het moment van invaren.

In onderstaande tabellen vindt u de marktwaarde van de portefeuille en de verdeling van het vermogen over de verschillende modules en op totaalniveau (per ultimo 2024). In de jaarrekening worden de beleggingen weergegeven naar beleggingscategorie inclusief cash, vorderingen en schulden per beleggingscategorie.

(Bedragen in € 1000)

Tabel 1: Module Matching DB	Omvang ultimo 2024	2024 gewicht binnen module	2024 gewicht in totale fysieke beleggingsportefeuille
Staatsobligaties euro	1.324.635	100%	23,3%

Tabel 2: SBZ Module Rente Return	Omvang ultimo 2024	2024 gewicht binnen module	2024 gewicht in totale fysieke beleggingsportefeuille
Bedrijfsobligaties wereldwijd	1.502.796	72,5%	26,5%
Hypotheken	569.467	27,5%	10%
Totaal fysieke beleggingen in module (incl liquide middelen)	2.081.365	100%	36,5%

Tabel 3: SBZ Module Zakelijk Return	Omvang ultimo 2024	2024 gewicht binnen module	2024 gewicht in totale fysieke beleggingsportefeuille
Aandelen wereldwijd	1.294.604	56,8%	22,8%
Staatsobligaties opkomende landen in lokale valuta	277.500	12,2%	4,9%
Vastgoed	407.183	17,9%	7,2%
Private equity	128.230	5,6%	2,3%
Infrastructuur	67.847	3%	1,2%
Impact investments	102.347	4,5%	1,8%
Totaal fysieke beleggingen in module (incl liquide middelen)	2.289.309	100%	40,2%

Tabel 4: Overlays	Omvang ultimo 2024
Rente overlay	-62.262
Valuta overlay	-73.176

De werkelijke portefeuille wijkt geregeld, binnen bandbreedtes, af van de strategische normportefeuille. Dit komt door verschillen in waardeontwikkeling, verminderde liquiditeit of toegankelijkheid van de betreffende beleggingstitels (zoals vastgoed, infrastructuur en private equity).

Toelichting modules

Module Matching/matchportefeuille

De staatsobligaties zijn onderdeel van de matchingportefeuille. Deze portefeuille heeft als voornaamste doel om een deel van het renterisico af te dekken. Het vormt het meer 'zekere' blok van de beleggingsportefeuille. Naast de staatsobligaties zijn ook hypotheekrenteswaps onderdeel van de matchingportefeuille. Hoewel hypotheekrenteswaps in een andere module zitten wordt de rentegevoeligheid van de hypotheekrenteswaps meegeteld bij het afdekken van het renterisico.

Module Zakelijk Return

Deze module heeft als hoofddoel om extra rendement te behalen door een grotere verscheidenheid aan hogere risicobronnen aan te boren. Blootstelling naar aandelenrisico vormt de groeimotor voor de beleggingsportefeuille. Het brengt meer wisselvalligheid in de resultaten maar is van groot belang voor het behalen van voldoende rendement op de langere termijn. De aandelenportefeuille is wereldwijd belegd. Deze wereldwijde portefeuille is breed gespreid over meerdere beleggingsstrategieën, sectoren, landen en kapitalisatiewaarden. Naast aandelen wordt ook belegd in staatsobligaties in opkomende landen en in illiquide beleggingen zoals private equity, infrastructuur en vastgoed.

Module Rente Return

Deze module bestaat uit de categorieën Bedrijfsobligaties en Hypotheken. Beide categorieën bieden een aantrekkelijke premie (ook wel "spread" genoemd) boven de risicovrije rentevergoeding. De categorie Hypotheken is daarnaast zoals hierboven reeds gesteld ook onderdeel van onze renteafdekking en draagt bij aan het verminderen van renterisico op onze balans.

Afdekking renterisico

Tot 1 mei 2024 dekte SBZ Pensioen het renterisico strategisch voor 54% af met daaromheen een strategische bandbreedte van +/- 7,5% punt. Vanaf 1 mei is het renteafdekkingspercentage verhoogd naar 61,5%. De operationele bandbreedte rondom de renteafdekking is onveranderd op +/- 1% punt.

Afdekking aandelenrisico

Het pensioenfonds heeft in 2024 geen bescherming op de aandelenportefeuille gehad.

Afdekking valutarisico

De beleggingen in verschillende categorieën leveren blootstelling naar valutarisico op. SBZ Pensioen hanteert als beleid dat het valutarisico volledig wordt afgedekt voor categorieën waarbij valutarisico een dominante factor is voor het totaalrendement. Dit zijn vastrentende waarden. Voor categorieën waarbij het valutarisico minder dominant is, dekt SBZ Pensioen 50% van het valutarisico af. Dit zijn zakelijke waarden (aandelen en vastgoed).

Dit betekent dat binnen de module Rente Return het valutarisico van de grootste valuta's volledig wordt afgedekt. Dit betreft de Amerikaanse dollar (USD), het Britse pond (GBP), de Japanse yen (JPY) en de Canadese dollar (CAD). Binnen de module Zakelijk Return wordt het valutarisico van USD, GBP, JPY en CAD voor 50% afgedekt.

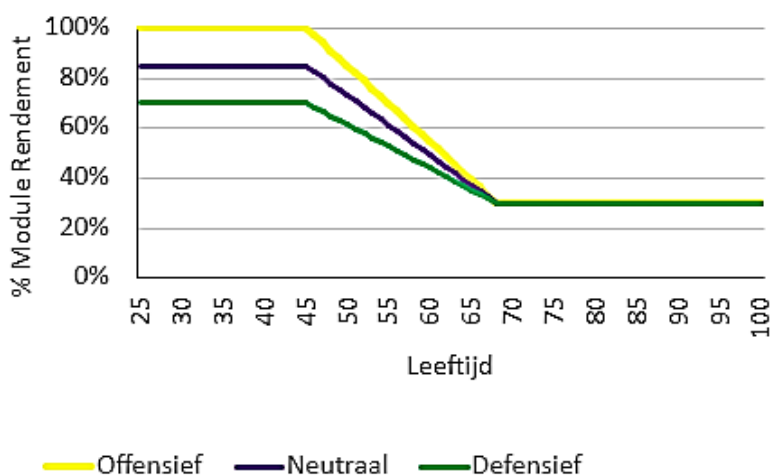
De uitvoering van de valuta afdekking voor de modules Rente Return en Zakelijk Return wordt verzorgd door Russell Investments. Indien in de staatsobligatieportefeuille valutablootstellingen ontstaan dan dekt fiduciair manager Achmea IM dit valutarisico in beginsel af.

Dynamisch beleid

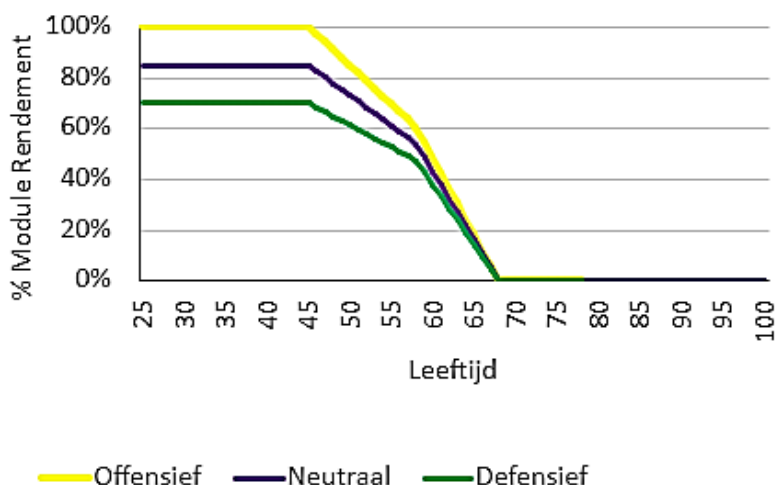
Binnen bandbreedtes kan het fonds dynamisch beleid voeren. Hierbij wordt op grond van diverse kwantitatieve en fundamentele beslisriteria risico toegevoegd of afgebouwd. Hieronder valt de verhoging van de rentehedge van 54% naar 61,5%.

7.2.2 Portefeuillesamenstelling Beschikbarepremie- en Nettopensioenregeling

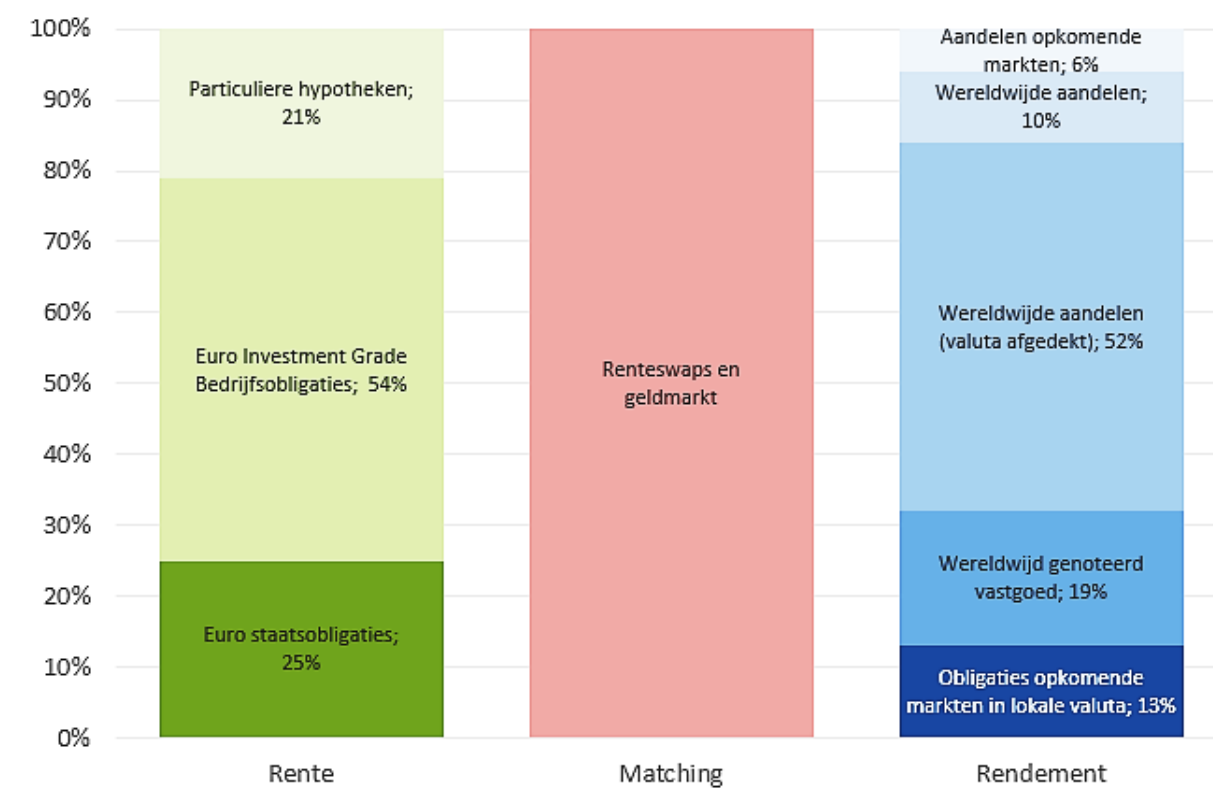
Bij deze regelingen is geen sprake van één strategische beleggingsportefeuille zoals in de Middelloonregeling. Onze deelnemers hebben een individueel pensioenkapitaal dat standaard tussen 58 en 68 jaar geleidelijk omgezet wordt in aanspraken in het Collectief Variabel Pensioen (CVP). Zolang een deelnemer een individueel pensioenkapitaal heeft, kan hij of zij kiezen tussen drie risicoprofielen. Ieder profiel kent zijn eigen lifecycle. Een lifecycle geeft aan hoe er belegd wordt door de levensjaren heen. In het CVP is het beleggingsbeleid voor iedere leeftijdscategorie gelijk. Door de geleidelijke inkoop in CVP is er tussen 58 en 68 jaar sprake van zowel een persoonlijk pensioenkapitaal als aanspraken in CVP. Onderstaande grafiek laat de doorkijk zien van het totaal.

Een deelnemer kan ook op 58-jarige leeftijd kiezen voor een toekomstig vast pensioen. In dat geval zijn de lifecycles vanaf dat keuzemoment anders (bouwen sneller risico af), en is er geen sprake van inkoop in het CVP. Onderstaande grafiek toont de lifecycles bij keuze vast pensioen.

De modules zijn samengesteld uit beleggingsfondsen. De strategische weging en doelstelling was eind 2024 als volgt:

De werkelijke portefeuille wijkt geregeld, binnen bandbreedtes, af van de strategische normportefeuille. Dit komt door verschillen in waardeontwikkeling.

Gezien de lifecycle-aanpak bij premieregelingen ziet de portefeuilleverdeling er per deelnemer anders uit. Onderstaande tabel laat de verdeling van alle beleggingscategorieën zien, geaggregeerd over alle deelnemers.

Bedragen	2024		2023	
(x € 1.000):	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht
Module Matching		7,10%	14.572	7,46%
Liquide middelen	7		473	
Geldmarktfonds	NVT		3.238	
Overlayfonds	22.435		10.861	
Module Rente		22,36%	41.860	21,40%
Bedrijfsobligaties	37.623		21.859	
Staatsobligaties	18.638		11.837	
Hypotheken	12.831		6.839	
Liquide middelen	1.537		1.325	
Module Rendement		70,37%	138.628	71,01%
Aandelen opkomend	13.271		8.821	
Aandelen ontwikkeld	139.121		86.285	
EMD LC	26.905		17.122	
Onroerend goed	40.427		25.383	
Liquide middelen	2.655		1.018	
Totaal	315.450		195.060	

Noot: De gewichtspercentages tellen niet op tot 100%. Het verschil heeft betrekking op de deelnemers die voor een opt out ("vrij beleggen") hebben gekozen en op de liquide middelen die geen onderdeel vormen van de modules. De waarde van die beleggingen zijn daarmee geen onderdeel van dit overzicht.

Rentemodule en Matchingmodule

De Modules Rente en Matching zorgen samen voor een gedeeltelijke afdekking van het renterisico voor deelnemers. Voor een jongere is het renterisico bijna niet afgedekt. Naarmate een deelnemer ouder wordt, dekken wij het renterisico meer af. De norm is dat het renterisico van iemand van 68 jaar of ouder voor 70% is afgedekt. Tenzij een deelnemer op 58-jarige leeftijd voorlopig kiest voor een vast pensioen vanaf de pensioendatum. In dat geval bouwt SBZ Pensioen het risico verder af.

Rendementsmodule

De Rendementsmodule heeft als hoofddoel om extra rendement te behalen door een verscheidenheid aan risicobronnen aan te boren. Blootstelling naar aandelenrisico vormt de groeimotor. Het brengt meer wisselvalligheid in de resultaten maar is van groot belang voor het behalen van voldoende rendement op de langere termijn.

Afdekking valutarisico

In de Modules Rente en Matching is geen sprake van valutarisico. In de Module Rendement dekt het pensioenfonds vreemde valuta gedeeltelijk af. Dit doet het door een verdeling over beleggingsfondsen met, en beleggingsfondsen zonder valuta-afdekking te kiezen. De norm was 46% vreemde valuta in de Rendementsmodule. Dit percentage is afgeleid van de blootstelling naar vreemde valuta in de Rendementsportefeuille (ook wel "returnportefeuille") voor de Middelloonregeling.

7.3 Verantwoord Beleggen

SBZ Pensioen beheert geld voor zijn deelnemers. Het belangrijkste doel daarbij is een goed pensioen realiseren. Daarbij vindt het fonds dat het als pensioenuitvoerder een maatschappelijke verantwoordelijkheid heeft die goed aansluit bij de deelnemers. SBZ Pensioen is ervan overtuigd dat financieel rendement en maatschappelijke verantwoordelijkheid samengaan.

Bij het beleggen kijken de vermogensbeheerders naar, onder andere, de bedrijfseconomische vooruitzichten van een bedrijf, maar ook naar het functioneren van een bedrijf. Ondernemingen die minder goed presteren in hun maatschappelijke context lopen het risico dat zij worden uitgesloten. Dit maakt een beroep op bijvoorbeeld de kapitaalmarkten moeilijker en daarmee duurder, en staat daarmee de groei en de winstgevendheid van de

producten links laten liggen. Daarom kiest SBZ Pensioen bewust voor verantwoord beleggen. Ondernemingen worden beoordeeld op hun “license to operate”.

Jaarlijks onderzoekt de Vereniging van Beleggers voor Duurzame Ontwikkeling (VBDO) wat de prestaties zijn van de 50 grootste pensioenfondsen op het gebied van verantwoord beleggen. In 2024 is SBZ Pensioen uitgekomen op een 29e plek in de ranglijst, met een totaalscore van 3,0 en twee sterren (2023: een 24^e plaats met een score van 3,1 en twee sterren).

Met ingang van 2024 baseert VBDO de scores op basis van een nieuwe methodologie waarin de focus vooral ligt op de duurzaamheidsimpact die pensioenfondsen hebben op de wereld. Dit maakt de score die SBZ Pensioen over 2024 heeft behaald minder goed vergelijkbaar met de score van het jaar ervoor.

Een analyse van de score leert dat SBZ Pensioen op het onderdeel “Governance” relatief goed scoort in het VBDO-onderzoek. Op het vlak van integratie van duurzaamheid in de (modellering van de) strategische asset allocatie kan SBZ Pensioen zichzelf nog verbeteren. SBZ Pensioen gaat met de verbeterpunten aan de slag. Het eerstvolgende VBDO-onderzoek vindt plaats in 2026.

Doorontwikkeling beleid Maatschappelijk Verantwoord Beleggen

In 2024 heeft SBZ Pensioen beliefs voor impactbeleggen vastgesteld.

1. Positieve impact en een aantrekkelijk risico-rendementsprofiel van de beleggingsportefeuille gaan op lange termijn hand-in-hand;
2. Binnen illiquide beleggingscategorieën kan meer impact bereikt worden dan binnen liquide beleggingscategorieën.

Ook is SBZ Pensioen eind 2024 gestart met het onderzoeken hoe het in 2023 vastgestelde klimaatbeleid verder kan worden aangescherpt en ook zijn in 2024 de voorbereidingen gestart voor een MVB-deelnemersonderzoek. Deze uitvraag is in 2025 verspreid onder de deelnemers. SBZ Pensioen gaat in 2025 aan de slag met belangrijkste inzichten die dit onderzoek heeft opgeleverd.

Naast de basisthema's ‘mensenrechten’, ‘wettelijke uitsluitingen’ en ‘goed bestuur’ kent SBZ Pensioen de volgende focusthema's:

1. Bevordering efficiency in en toegang tot gezondheidszorg;
2. Financiële zekerheid voor individuen;
3. Klimaat en milieu.

Voor de implementatie van het fondsbeleid gebruikt SBZ Pensioen vier methodes: ESG-integratie, Actief aandeelhouderschap, Uitsluiten en Impactbeleggen. Hieronder staat een update.

ESG-integratie

(ESG staat voor Environment, Social en Governance, oftewel Milieu, Sociale aspecten en Goed ondernemingsbestuur)

In de beleggingsprocessen van SBZ Pensioen wordt het effect van ESG-factoren op de beleggingsrisico's en het rendement expliciet meegewogen. Dit doet het pensioenfonds bijvoorbeeld bij de selectie en monitoring van vermogensbeheerders. Het pensioenfonds verwacht van de vermogensbeheerders dat zij een MVB-beleid hebben dat aansluit bij (inter)nationaal geaccepteerde normen en dat niet leidt tot te hoge risico's. Daarnaast brengt SBZ Pensioen in kaart hoe de portefeuille is verdeeld over ESG-scores en hoe deze scoort op CO₂-uitstoot (t.o.v. de benchmark). De ESG-beoordeling is een vast onderdeel van de due diligence die wordt uitgevoerd bij de selectie van een beheerder. Ook is dit onderdeel van de monitoring per kwartaal. Alleen vermogensbeheerders die een hoge ESG-score kennen worden geselecteerd. Het beleid en de organisatie van deze vermogensbeheerders kenmerken zich door integratie van maatschappelijke betrokkenheid in de ondernemings- en beleggingsprocessen.

Klimaatplan

Zoals hierboven reeds opgemerkt heeft SBZ Pensioen in 2023 een klimaatplan vastgesteld. In de periode 2023 t/m 2026 gaat SBZ Pensioen met de bedrijven die verantwoordelijk zijn voor 70% van de gefinancierde emissies in de prioriteitssectoren in onze aandelen- en bedrijfsobligatieportefeuille in gesprek. Deze dialoog heeft tot doel de bedrijven ertoe te bewegen dat zij concrete en ambitieuze doelstellingen formuleren voor de reductie van CO₂-uitstoot. In de periode 2027 t/m 2030 evalueert het pensioenfonds de effectiviteit van de gevoerde dialoog. Het uiteindelijke doel is het ervoor zorgen dat de CO₂-uitstoot (gemeten naar Weighted Averaged Carbon Intensity) in zowel de aandelen als bedrijfsobligatieportefeuille ten opzichte van eind 2022 met gemiddeld 7% per jaar is gedaald. In 2025 bekijkt SBZ Pensioen of en zo ja hoe het klimaatbeleid kan worden aangescherpt en hoe dit het beste in de beleggingsportefeuille kan worden geïmplementeerd.

Uitmo 2024 heeft SBZ Pensioen met betrekking tot CO₂-uitstoot de volgende resultaten behaald:

Portefeuille	2024	Benchmark	2023	Benchmark	Mutatie portefeuille	Mutatie benchmark
Aandelen	70,4	113,3	85,2	128,5	-17,4%	-11,8%
Bedrijfsobligaties	111,5	190,5	123,6	207,6	-9,8%	-8,2%
Totaal	181,9	303,8	208,8	336,1	-12,9%	-9,6%

Ook belegt SBZ Pensioen vanaf eind 2023 in de bedrijfsobligatieportefeuille voor 10% in green bonds. Dit is ook onderdeel het klimaatplan van SBZ Pensioen.

Actief aandeelhouderschap – in gesprek met bedrijven

Bij het beleggen kijkt SBZ Pensioen naar de winst van een bedrijf, maar ook naar het functioneren van een bedrijf. Een daarvoor door SBZ Pensioen aangesteld bedrijf (engagement manager) of de vermogensbeheerder gaat namens SBZ Pensioen actief in gesprek met bedrijven over, bijvoorbeeld, goed ondernemingsbestuur, sociale omstandigheden en milieubeleid. Dit heet 'engagement'. Het doel is bij de bedrijven verbeteringen op deze gebieden te realiseren. Per kwartaal publiceert SBZ Pensioen hiervan de rapportage op de website.

In 2024 afgesloten engagementthema's

Gedurende 2024 is er één thema, na de standaard 3 jaarsperiode, afgerond en zijn er twee nieuwe thema's gestart. Hieronder een korte samenvatting.

Afgerond engagement thema 'Arbeidspraktijken na Covid-19'

De coronacrisis was een wake-up call voor veel sectoren met een hoog gehalte aan menselijk kapitaal, doordat veel ontslagen frontliniewerkers terughoudend waren om weer aan het werk te gaan tenzij de arbeidspraktijken werden verbeterd. Dat onderstreept de financiële materialiteit van verantwoorde arbeidspraktijken. De engagements, die in 2021 van start gingen en nu zijn afgerond, waren gericht op de systemische arbeidsuitdagingen in enkele van de sectoren die het zwaarst waren getroffen door de pandemie.

Van 2021 tot 2024 ging Robeco namens SBZ Pensioen in dialoog met bedrijven in the food retail, online maaltijdbezorging en hotels sector. De engagements waren gericht op de systemische arbeidsuitdagingen in enkele van de sectoren die het zwaarst waren getroffen door de pandemie.

Terwijl ondernemingen zich door personeelstekorten, stijgende inflatie en onzekere regelgeving manoeuvreerden, zagen ze het belang ervan in om arbeidsuitdagingen het hoofd te bieden. Ondernemingen hebben flinke voortgang geboekt bij het heroverwegen van of investeren in gezondheid en veiligheid, sociale dialoog en de ontwikkeling van menselijk kapitaal, maar de belangrijkste uitdagingen rond lonen blijven grotendeels onopgelost.

Twee nieuwe engagementthema's

De twee nieuwe thema's gestart in 2024 zijn milieu-gerelateerde engagement thema's, gericht op pfas en oceanen.

Nieuw engagementthema's:

- **‘Giftige en gevaarlijke chemicaliën’:** In het derde kwartaal van 2024 is een nieuw engagementthema gelanceerd over het onderwerp ‘Giftige en gevaarlijke chemicaliën’. De engagement zal zich richten op het aanpakken van de vervuiling die wordt veroorzaakt door de productie en het gebruik van per- en polyfluoralkylstoffen (pfas), die uiterst gevaarlijk zijn voor de menselijke gezondheid en voor altijd aanwezig blijven in de biosfeer. In deze engagements vragen we om meer transparantie in de praktijken van de ondernemingen met betrekking tot de productie of het gebruik van pfas. Daarnaast streven we er met deze engagement naar dat ondernemingen een tijdlijn en actieplan ontwikkelen voor het uitfasen van pfas en veiligere alternatieven creëren voor de gehele productie en het gebruik van gevaarlijke chemicaliën.
- **‘Gezondheid van oceanen’:** De oceanen, die 70% van het aardoppervlak beslaan, spelen een cruciale rol in het leven op aarde: ze leveren zuurstof, voedsel en medicijnen. Klimaatverandering en verlies van mariene biodiversiteit bedreigen echter het vermogen van oceanen om deze diensten te leveren. Het nieuwe engagementthema ‘Gezondheid van oceanen’ richt zich op een aantal van de ondernemingen die centraal staan in deze discussie – visbedrijven, scheepvaartondernemingen, cruiseliners en zelfs diepzeemijnbouwers. Met onze engagement willen we de oceaanoetafdruk van de ondernemingen verbeteren en ze helpen veerkracht op te bouwen terwijl ze ook kansen grijpen in de duurzame blauwe economie. Met onze beoordelingsdoelstellingen willen we bijvoorbeeld dat ondernemingen beter inzicht krijgen in de risico’s en gevolgen voor het klimaat en de biodiversiteit, door bijvoorbeeld de kaders van de Taskforce for Nature (and Climate) Related Financial Disclosure toe te passen, zodat ze risico’s op het gebied van veerkracht effectief kunnen prioriteren en aanpakken.

Update engagementthema: Klimaat engagement blijft een belangrijk onderwerp

SBZ Pensioen blijft de klimaatprestaties van de ondernemingen volgen. In 2021 lanceerde Robeco namens SBZ Pensioen een Enhanced Engagementprogramma met ondernemingen die het risico liepen op desinvestering als ze hun klimaatprestaties niet zouden verbeteren. Het thema ‘Versnelling richting Parijs’ is gericht op landen met een hoge uitstoot en een zeer zwak beheer van de uitstoot van broeikasgassen. In 2024 waren de meeste engagements afgerond en werd een nieuwe reeks ondernemingen geselecteerd voor de tweede fase van dit thema.

In december 2021 is SBZ Pensioen een engagement aangegaan met een aantal ondernemingen die nieuwe kolencentrales aan het ontwikkelen waren, op basis van de Global Coal Exit List van Urgewald, een Duitse actiegroep voor het milieu. Deze engagement was gericht op het klimaattransitietraject van de ondernemingen, dat een toezegging zou moeten bevatten geen nieuwe kolencentrales te ontwikkelen, met een jaar voor uitfasering en uitstootreductiedoelen met geloofwaardige mijlpalen.

In 2024 heeft SBZ Pensioen duidelijke minimale klimaatverwachtingen gedefinieerd waaraan grote uitstoters moeten voldoen en zijn we een engagement aangegaan met een nieuwe groep ondernemingen die niet aan deze criteria voldeden. Ons vizier is gericht op ondernemingen met de hoogste uitstoot, die volgens het “klimaatverkeerslicht” van Robeco niet of slechts gedeeltelijk voldoen aan de doelen in het Akkoord van Parijs. Van deze ondernemingen wordt verwacht dat ze gegevens over de uitstoot broeikasgassen rapporteren en uitstootreductiedoelen opstellen. Bovendien wordt van ondernemingen met kolengestookte elektriciteitscentrales verwacht dat ze een transitieplan voor kolen hebben, met vergelijkbare criteria als voor ondernemingen met uitbreidingsplannen voor energie uit steenkool. Van ondernemingen die betrokken zijn bij upstream olie- en gasactiviteiten, verwachten we dat ze de methaanuitstoot beperken.

Vijf cruciale jaren op komst

De komende vijf jaar zijn cruciaal om de uitstoot te beteugelen en op koers te blijven om netto-nul te bereiken in 2050. In het kader van het ratchet mechanism van het Akkoord van Parijs moeten landen elke vijf jaar nieuwe Intended Nationally Determined Contributions (INDC's) indienen, waarin ze aangeven hoeveel ze hun uitstoot willen verminderen. Deze beleidsontwikkelingen zijn cruciaal om het momentum te behouden, dat we willen versterken via onze engagement met en stemaactiviteiten bij ondernemingen die hun inspanningen voor klimaatactie moeten opvoeren.

Naast 'Versnelling richting Parijs', blijft SBZ Pensioen ook engagement gesprekken voeren met bedrijven over klimaat-gerelateerde onderwerpen in de 'Klimaatneutraliteit' en 'Klimaat- en natuurtransitie in de financiële sector' thema's. Laatstgenoemde is in 2024 uitgebreid en verlengd.

Update engagementthema: 'Klimaat- en natuurtransitie in de financiële sector'

In 2021 lanceerde Robeco het engagementthema over de klimaattransitie van financiële instellingen. We selecteerden een groep beursgenoteerde banken, verspreid over verschillende markten, voor engagement. We hebben deze banken geselecteerd op basis van hun exposure naar CO2-intensieve sectoren, hun leenactiviteiten en hun algemene duurzaamheidsscore. De klimaatimpact van een bank is gebaseerd op de omvang en allocatie van haar kapitaal en diensten naar sectoren met een hoge CO2-uitstoot, de zogenoemde 'gefinancierde uitstoot'.

Vanaf het begin van dit engagement in 2021 is het raamwerk van de Task Force on Climate-related Financial Disclosure (TCFD) overgenomen, met als doel banken te helpen bij het verbeteren van de ontwikkeling van en de rapportage over hun strategieën voor de klimaattransitie. Vier belangrijke doelstellingen vormden de kern van onze engagement: governance, strategie, risicomanagement, en doelstellingen en maatstaven.

Na drie jaar konden we de eerste engagements succesvol afsluiten. Deze banken waren in staat de uitdagingen op het gebied van klimaatverandering goed en tijdig aan te pakken. We zijn er echter niet in geslaagd de engagement met Amerikaanse en Aziatische banken effectief af te ronden. Waar bijna alle banken uit de EU goede voortgang hebben geboekt bij het terugdringen van hun gefinancierde uitstoot, lieten de Amerikaanse banken weinig positieve voortgang zien en was de voortgang bij de Aziatische banken traag.

Uitbreiding en verbetering van het thema

Met het oog op de gemengde engagementresultaten tot nu toe is Robeco tot de conclusie gekomen dat het verstandig is onze engagement in deze sector voort te zetten, aangezien de focus op gefinancierde uitstoot in belang is toegenomen. Door dit thema uit te breiden beschikt Robeco over meer middelen om succesvol de dialoog aan te gaan met financiële instellingen. SBZ Pensioen verwacht dat het bewustzijn en de transparantie in de sector zal toenemen en dat het engagement meer effect zal hebben.

Dit sloot perfect aan bij iets anders dat we hadden waargenomen: de toenemende aandacht voor natuur of biodiversiteit als materiële risico's voor financiële instellingen. Dit veroorzaakte een sterk verlangen om een engagement aan te gaan over de risico's en kansen op het gebied van biodiversiteit waar de banksector mee wordt geconfronteerd.

Tot slot, om de recente veranderingen zo goed mogelijk weer te geven, is het thema hernoemd naar 'Klimaat-en natuurtransitie van financiële instellingen'.

Update engagementthema: Rechtvaardige transitie in opkomende markten

In het derde kwartaal van 2023, heeft Robeco een special engagementprogramma gelanceerd gericht op een rechtvaardige transitie in opkomende markten. Er is voor opkomende markten gekozen vanwege hun afhankelijkheid van industrieën met een hoge uitstoot en het potentieel voor economische transformatie door duurzame praktijken. Door te zorgen voor gelijkheid bevordert een rechtvaardige transitie de sociale cohesie en neemt het risico op maatschappelijke onrust af. Een jaar na de start van ons engagementprogramma van drie jaar kunnen we al enige voortgang melden, ondanks de aanvankelijke uitdagingen.

De voortgang verloopt wat langzamer dan verwacht, maar ondernemingen bewegen wel steeds meer in de richting van concrete toezeggingen en een groter bewustzijn van de rechtvaardige transitie. De volgende cruciale stap is het overbruggen van de kloof tussen toezeggingen en concrete resultaten.

Actief aandeelhouderschap – stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

Namens SBZ Pensioen stemt de engagement manager op aandeelhoudersvergaderingen van bedrijven waarin het fonds aandelen heeft. Dit betekent dat bij bedrijven waarvan SBZ Pensioen aandelen heeft voor of tegen voorstellen kan worden gestemd. Het gaat dan om voorstellen op het gebied van milieubeleid, sociale omstandigheden of ondernemingsbestuur. De stemrapportages staan op de website van het pensioenfonds.

Op de 526 jaarvergaderingen waarop het pensioenfonds gestemd heeft in 2024 is op gemiddeld 60% van die vergaderingen tegen één of meer door de beursgenoteerde onderneming ingebrachte agendapunten gestemd. Door het stemrecht te gebruiken motiveert SBZ Pensioen bedrijven om zijn MVB-oogmerken mee te wegen in hun besluitvorming.

Landen en bedrijven uitsluiten

SBZ Pensioen bezit geen beleggingen die volgens de wet verboden zijn. Hiervoor wordt er naar internationale sanctielijsten gekeken. Ook belegt SBZ Pensioen niet in bedrijven die zich bezighouden met controversiële wapens. Daarnaast kunnen bedrijven of landen op de lijst komen omdat ze op andere manieren de regels schenden op het gebied van milieu en klimaat, sociale omstandigheden, waarbij uitdrukkelijke aandacht aan mensenrechten wordt besteed, of goed ondernemingsbestuur. In principe sluit SBZ Pensioen bedrijven uit die zich schuldig maken aan grove schendingen van de richtlijnen van de OESO en Verenigde Naties ("in principe" is hier opgenomen omdat in de beleggingsfondsen mogelijk anderszins ondernemingen zijn opgenomen die in rechtstreekse mandaten uitgesloten zouden worden door SBZ Pensioen). Daarnaast heeft SBZ Pensioen al langer geleden besloten niet te beleggen in tabaksfabrikanten. Ook belegt SBZ Pensioen niet in bedrijven die:

- Zich voor meer dan 10% van de omzet met delving van thermische steenkool bezighouden of voor meer dan 10% van de omzet energie produceren op basis van thermische kolen, gecombineerd met een productie van energie uit hernieuwbare bronnen van minder dan 10%;
- Meer dan 10% van hun omzet genereren uit de winning van olie uit teerzanden;
- Meer dan 10% van hun omzet genereren uit olie- en gaswinning in de poolgebieden ('arctic drilling');;
- Niet positief reageren op het door Robeco gevoerde "enhanced engagement" in het kader van het "acceleration to Paris"-programma
- Palmolie produceren. SBZ Pensioen sluit bedrijven uit waarvan de plantages <50% voldoen aan de standaarden van de Roundtable on Sustainable Palm Oil (RSPO). Met de bedrijven waarvan >50% maar <80% voldoet gaat SBZ Pensioen de dialoog aan.

SBZ Pensioen heeft ook een uitsluitingenbeleid voor landen, dat van toepassing is op beleggingen in staatsobligaties, maar ook op bedrijven waarin de staat een groot aandeel heeft. Sommige landen worden uitgesloten op basis van wapenembargo's en sanctielijsten. Het universum dat dan overblijft screent SBZ Pensioen op basis van de UN Sustainable Development Goals en de Freedom House Index (een maatstaf voor de kwaliteit van mensenrechten). Per land beoordeelt SBZ Pensioen of het land wordt opgenomen in het SBZ Pensioen universum. Daarover rapporteert het via zijn website.

Positieve impact (voorlopig alleen in de Middelloonregeling)

SBZ Pensioen doet ook aan impactbeleggen. Daarmee richt het fonds zich naast financieel resultaat extra op (impact hebben op) maatschappelijk resultaat. Deze beleggingen zijn speciaal gericht op de focusthema's van SBZ Pensioen: verbeteren van de gezondheidszorg, de financiële zekerheid voor individuen of het milieu (klimaat). SBZ Pensioen wil een gespreide portefeuille opbouwen naar deze verschillende thema's. Per eind 2024 had deze portefeuille de grootste blootstelling naar het thema milieu (klimaat). Gevolgd door gezondheidszorg.

In 2024 heeft het pensioenfonds geen nieuwe impactbeleggingen in portefeuille genomen. De bestaande impactbeleggingen zijn wel uitgebreid in 2024. Het fonds wil grotendeels verder wachten tot de omvang van de impactportefeuille in de nieuwe Flexibele Premiereregeling bekend is en op de uitkomsten van het eerdergenoemde MVB deelnemersonderzoek.

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

De Sustainable Finance Disclosure Regulation verplicht financiële marktpartijen (waaronder pensioenfondsen) transparantie te betrachten met betrekking tot de wijze waarop zij omgaan met duurzaamheidsrisico's en de ongunstige effecten daarvan. Per 10 maart 2021 moesten financiële marktpartijen al voldoen aan level 1 van deze regelgeving. Dit betreft vooral de genoemde transparantie. SBZ Pensioen voldoet aan deze vereisten. SBZ Pensioen is geclassificeerd als een artikel 8 fonds onder SFDR. Deze classificatie staat bekend als "licht groen" en sluit goed aan bij het MVB-beleid van SBZ Pensioen. De 'licht groene' classificatie is bestemd voor pensioenregelingen die duurzaamheid promoten en SBZ Pensioen doet dat doordat MVB een integraal onderdeel

uitsluitingen- en stembeleid in zijn (discretionaire) beleggingsportefeuille. Ook is MVB een belangrijk criterium bij zowel het aanstellen als monitoren van de verschillende vermogensbeheerders die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Daarnaast investeert SBZ Pensioen middels zijn impactportefeuille een deel van het vermogen in thema's en/of bedrijven die een oplossing bieden voor een specifiek duurzaamheidsvraagstuk. Een van de drie thema's is het thema "klimaat".

Level 2 van de SFDR-wetgeving voorziet in een taxonomie voor groene of duurzame beleggingen (environmental objectives) en waarborgen voor minimale sociale en governance standaarden. Deze taxonomie is in 2021 gepubliceerd en is van toepassing per 2023. In 2023 heeft SBZ Pensioen de vereiste rapportages (artikel 4 en 8 SFDR) voor het eerst gepubliceerd op de website. Voor 1 juli 2025 worden de geactualiseerde rapportages over 2024 gepubliceerd. De artikel 8-rapportage wordt als bijlage toegevoegd aan dit jaarverslag. De artikel 4-rapportage wordt separaat op de website van SBZ Pensioen gepubliceerd.

Naast de SFDR-wetgeving heeft de Europese Commissie ook de Europese Taxonomieverordening voor duurzame activiteiten en investeringen gepubliceerd. Dit is een uniform EU-breed classificatiesysteem om duurzaamheid te meten. Per 1 januari 2022 is de Taxonomieverordening level 1, de milieudoelstellingen klimaatadaptatie en klimaatmitigatie in werking getreden. De milieudoelstellingen die SBZ Pensioen nastreefde in 2023 zijn niet zoals gedefinieerd in de EU Taxonomie. De beleggingen van de pensioenregeling kwalificeren daarmee niet volgens de criteria van de EU Taxonomie.¹ Niettemin houdt SBZ Pensioen, zoals in deze paragraaf beschreven, wel degelijk rekening met milieuaspecten in de beleggingsportefeuille, bijvoorbeeld bij de selectie en monitoring van vermogensbeheerders en via de impactportefeuille.

7.4 Performance

Algemene terugblik economische ontwikkelingen 2024

2024 gaat de boeken in als een goed beleggingsjaar

De robuuste Amerikaanse economie, de monetaire versoepeling en de AI-ontwikkelingen creëerden een positieve omgeving voor risicovolle beleggingen. Ook de verkiezingswinst van Trump pakte in eerste instantie positief uit voor de aandelenmarkten. Het beeld op de obligatiemarkten was gemengd. Maar de meeste beleggingscategorieën noteerden een positief totaalrendement.

Wereldwijde aandelenmarkten worden gestuwd door de magnificent seven

De wereldwijde aandelenmarkten sloten het jaar af met een winst van 20% (valutarisico afgedekt naar de euro). De stijging werd wederom gedreven door de *Magnificent Seven* (Apple, Microsoft, Alphabet, Amazon, Nvidia, Meta, Tesla). Het merendeel van deze bedrijven zag de winstgevendheid sterk stijgen. Daarnaast hebben ze een dominante positie in de AI-revolutie. De concentratie binnen de aandelenmarkten nam in 2024 verder toe. Onder andere door deze sterke performance steeg het gewicht van de van de Verenigde Staten binnen de MSCI World tot boven de 70%. Dat is een historisch hoog niveau. In de jaren tachtig en negentig van de vorige eeuw schommelde dit nog tussen de 40% en 50%. Sinds de financiële crisis van 2008 doet de Amerikaanse aandelenmarkt het echter structureel beter dan de andere regio's. En ook afgelopen jaar was dat het geval. Amerikaanse aandelen noteerden een rendement in euro van 30%, tegen 10% voor de overige ontwikkelde landen en 15% voor de opkomende markten. Ook de concentratie naar individuele aandelen neemt toe. De top 10 grootste bedrijven in de MSCI World index hebben momenteel een gezamenlijk gewicht van circa 27% tegen ongeveer 20% ultimo 2023. Dit zijn allemaal Amerikaanse bedrijven, waarvan er acht technologiebedrijven zijn.

Europese staatsobligaties onder druk door economische malaise

¹ De EU Taxonomie bestaat uit enkele beginselen, waaronder het beginsel geen ernstige afbreuk doen aan andere milieudoelstellingen van de EU Taxonomie. Het beginsel geen ernstige afbreuk doen is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het fonds (het financiële product) die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De beleggingen in het fonds (de onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product) houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Op de euro-obligatiemarkten stond vooral Frankrijk in de belangstelling. Helaas niet op een positieve manier. De risico-opslagen op Franse staatsobligaties zijn opgelopen naar de hoogste niveaus sinds de eurocrisis. Het gaat al langere tijd niet zo goed met Frankrijk. De economische groei valt al jaren tegen en het land kampt met hoge structurele begrotingstekorten. De tekorten zijn sinds de coronacrisis zo hoog dat de staatsschuld is gestegen tot boven de 110% van het bruto binnenlands product (bbp). Daarnaast creëerde de Franse president Macron politieke chaos door nieuwe verkiezingen uit te schrijven. Deze verkiezingen werden vervolgens verloren door de traditionele middenpartijen. Het vertrouwen in de Franse kredietwaardigheid kreeg hierdoor een deuk. Het totaalrendement op Franse staatsobligaties was in 2024 negatief door de oplopende risico-opslag. Dit terwijl het totaalrendement van staatsobligaties van de andere eurolanden wel positief was. Maar ook in Duitsland gaat het niet goed. Het Duitse groeimodel is vastgelopen en de Duitse industrie zit in een diepe malaise. De Duitsers blijven echter zuinig en de schuldquote is gedaald tot onder de 65% van het bbp. De Duitse 10-jaarsrente steeg gedurende 2024 met ongeveer 30 basispunten naar 2,3%. Per saldo was het totaalrendement van Duitse staatsobligaties licht positief. Het totaalrendement van de perifere landen Spanje en Italië was hoger door de hogere effectieve rentes in die landen.

Performance Middelloonregeling

Hieronder treft u de performance cijfers van de verschillende beleggingscategorieën en een vergelijking met de performance van de benchmark van die betreffende categorie. Ook zijn de cijfers over 2023 toegevoegd.

Omdat het valutarisico binnen de modules wordt afgedekt is het niet mogelijk om 1 integrale performance van de valuta te rapporteren.

Tabel 1: SBZ totale portefeuille	2024 portefeuille	2024 benchmark	2023 portefeuille	2023 benchmark
Fysieke beleggingen	5,28%	6,01%	7,24%	7,37%
Totaal inclusief renteoverlay	6,19%		7,07%	

Tabel 2: Module Matching DB	2024 portefeuille	2024 benchmark	2023 portefeuille	2023 benchmark
Staatsobligaties euro	-0,06%	-0,08%	3,54%	3,55%
Totaal fysieke beleggingen in module	-0,06%	-0,08%	3,54%	3,55%

Tabel 3: SBZ Module Rente Return	2024 portefeuille	2024 benchmark	2023 portefeuille	2023 benchmark
Bedrijfsobligaties wereldwijd	8,26%	7,43%	6,35%	5,54%
Hypotheke	5,90%	5,90%	3,83%	3,83%
Totaal fysieke beleggingen in module	7,59%	7,01%	4,11%	3,32%

Tabel 4: SBZ Module Zakelijk Return	2024 portefeuille	2024 benchmark	2023 portefeuille	2023 benchmark
Aandelen wereldwijd	19,08%	25,33%	17,15%	18,06%
Staatsobligaties opkomende landen in lokale valuta	3,02%	3,26%	8,39%	8,67%
Vastgoed	2,47%	2,47%	-5,43%	-5,29%
Private equity	2,09%	2,09%	4,12%	7,20%
Infrastructuur	5,54%	5,54%	1,08%	5,92%
Impact investments	9,39%	9,39%	-0,73%	-0,73%
Totaal fysieke beleggingen in module	11,79%	15,02%	5,76%	6,80%

Toelichting op rendementsontwikkeling

Er was over 2024 sprake van positieve rendementen op vastrentende waarden zoals staatsobligaties en bedrijfsobligaties maar ook op aandelen. De positieve rendementen op de staats- en bedrijfsobligaties laten zich verklaren door per saldo teruggelopen renteniveaus dat tot een tegengesteld effect op de koersen leidt.

De wereldwijde aandelenportefeuille deed het sterk in 2024 met als voornaamste oorzaken de sterker dan verwachte daling van de inflatie, een veranderende kijk op het toekomstige monetaire beleid en optimisme over Artificial Intelligence (AI).

De performance van vastgoed springt boven de andere asset classes uit. Dit heeft voornamelijk te maken met de vertraagde reactie van de sector. Zo zijn de verbeteringen van 2023 ook deels verwerkt in 2024. Het negatieve sentiment in 2022 is dus niet meer te herkennen in de cijfers.

Meerjarig rendementsoverzicht

Het bruto rendement over de afgelopen jaren kan als volgt worden weergegeven:

Jaar	Totale portefeuille	Exclusief Overlays	Benchmark Exclusief overlays	Relatief (vóór beheerkosten)
2024	+6,19%	+5,28%	+6,01%	-0,73%
2023	+7,07%	+7,24%	+7,37%	-0,13%
2022	-24,3%	-12,0%	-12,5%	+0,4%
2021	+ 1,5%	+ 8,8%	+ 7,8%	+1,0%
2020	+ 14,0%	+ 4,7%	+ 2,9%	+1,6%
Vijfjaarsgemiddeld rendement	-0,1%	2,5%	2,1%	+0,4%

Performance Beschikbarepremieregeling en Nettopensioenregeling

De performance over 2024 van de beleggingen in de modules van de premieregelingen geeft het volgende beeld:

	2024	2024	2023	2023
	portefeuille	benchmark	portefeuille	benchmark
Module Rente	3,57%	2,41%	6,43%	6,93%
Bedrijfsobligaties	3,72%	3,51%	8,24%	7,21%
Staatsobligaties	1,21%	0,95%	6,34%	6,47%
Particuliere Hypotheken	5,10%	1,19%	2,26%	7,18%
Module Rendement	17,48%	15,88%	15,86%	15,11%
Aandelen opkomende markten	14,13%	14,68%	5,62%	6,11%
Aandelen ontwikkelde markten (valutarisico afgedekt)	23,05%	19,89%	21,33%	20,96%
Aandelen ontwikkelde markten (valutarisico niet afgedekt)	29,81%	26,60%	20,02%	19,60%
Staatsobligaties opkomende landen in lokale valuta	1,88%	4,14%	13,19%	8,89%
Onroerend goed	10,64%	10,13%	5,56%	5,96%
Module Matching	5,82%	5,41%	15,74%	15,81%
Geldmarktfonds	3,08%	3,08%	3,24%	0,00%
Overlayfonds	-1,77%	-1,77%	22,04%	22,04%

Toelichting op rendementsontwikkeling

SBZ Pensioen zet de performance van de hypotheekportefeuille af tegen een benchmark. Deze benchmarkperformance was lager dan de beweging van de hypotheektarieven in de markt. Door de aanblijvende vraag naar hypotheek en de hoge rentestand in 2024 kennen de hypotheek over 2024 een outperformance.

In de modules van de Beschikbarepremie- en Nettopensioenregeling is hetzelfde beeld als bij de Middelloodregeling te zien. De gedaalde renteniveaus leiden tot positieve rendementen op de vastrentende waarden en ook de aandelenbeleggingen doen het over 2024 goed. De outperformance bij EMD LC wordt vooral veroorzaakt door het gevoerde landenbeleid in de DC-regeling.

Door de zeer hoge rentegevoeligheid van het overlayfonds presteerde dit fonds negatief over 2024. Dit is in lijn met de rentebewegingen over 2024. De hoge rentegevoeligheid van het overlayfonds is een bewuste keuze. Deze dient als tegenwicht ten opzichte van de inkoop prijs van pensioen. Hieronder volgt meer uitleg over de prijs van pensioen.

Rendementen en de prijs van pensioen

Bij een premieregeling is het verleidelijk om alleen naar het beleggingsresultaat te kijken. Een lager pensioenkapitaal betekent echter niet altijd een lager pensioen. Andersom geldt hetzelfde. Hoeveel pensioen iemand met het pensioenkapitaal kan inkopen is ook afhankelijk van de rentestand. Hoe hoger de rente, hoe hoger het pensioen bij hetzelfde kapitaal. Om een idee te geven is het effect op de verwachte pensioenuitkering getoond van een aantal maatmensen in de neutrale lifecycle. Het gaat hier om een vereenvoudigde berekening op basis van fictieve deelnemers en gaat uit van de gegevens aan het einde van 2024.

Leeftijd	Rendement beleggingsportefeuille 2024	Wijziging 'prijs van pensioen' 2024	Totaal effect op verwachte pensioenuitkering
28 jaar	15,45%	12,73% duurder	2,42%
38 jaar	15,45%	9,83% duurder	5,12%
48 jaar	14,50%	6,91% duurder	7,10%
58 jaar	11,35%	4,67% duurder	6,38%

Voor de 28-jarige fictieve deelnemer was het rendement in de beleggingsportefeuille positief en had de rentedaling een verhogend effect op de prijs van pensioen. Per saldo kan de 28-jarige fictieve deelnemer, die in de neutrale lifecycle belegt, met het hogere kapitaal een 2,42% hoger ouderdomspensioen vanaf 68 jaar in combinatie met partnerpensioen inkopen.

Performance Middelloonregeling vs. performance Beschikbarepremieregeling en Nettopensioenregeling

Wanneer we de performance van de DB en DC-regeling met elkaar vergelijken, zien we op onderdelen grote rendementsverschillen. Deze laten zich als volgt verklaren:

- Vastrentende waarden opkomende markten:
 - Het beleggingsfonds in de DC-regeling kent een ander landenuitsluitingenbeleid dan het mandaat in de middelloonregeling.
 - Het verschil in relatieve performance ten opzichte van de relevante benchmarks ontstaat doordat het beleggingsfonds in de DC-regeling tegen de reguliere benchmark wordt afgezet (zonder uitsluitingen) terwijl het mandaat in de middelloonregeling tegen een customized benchmark wordt afgezet. Daardoor zie je dat het rendement ook relatief goed aansluit op de customized benchmark.
- Vastgoed:
 - Binnen de DC-regeling wordt belegd in beursgenoteerd vastgoed. In de DB-regeling wordt (voornamelijk) belegd in niet-beursgenoteerd vastgoed. De categorie beursgenoteerd vastgoed reageert direct op marktontwikkelingen waar de categorie niet-beursgenoteerd vastgoed juist vertraagt op ontwikkelingen reageert.
- Bedrijfsobligaties:
 - Binnen de DC-regeling wordt belegd in euro credits. Deze categorie bestaat voor een belangrijk deel uit bedrijfsobligaties, maar ook uit beleggingen in gedekte/covered bonds en sub-sovereign (SSA's).
 - Binnen de DB-regeling wordt belegd in global credits. Deze categorie bestaat zo goed als volledig uit bedrijfsobligaties. Een groot deel van de portefeuille is belegd in Amerika. Er is dus sprake van een significant verschil in onderliggende beleggingen.

8. Risicoparagraaf

8.1 Risicobeleid

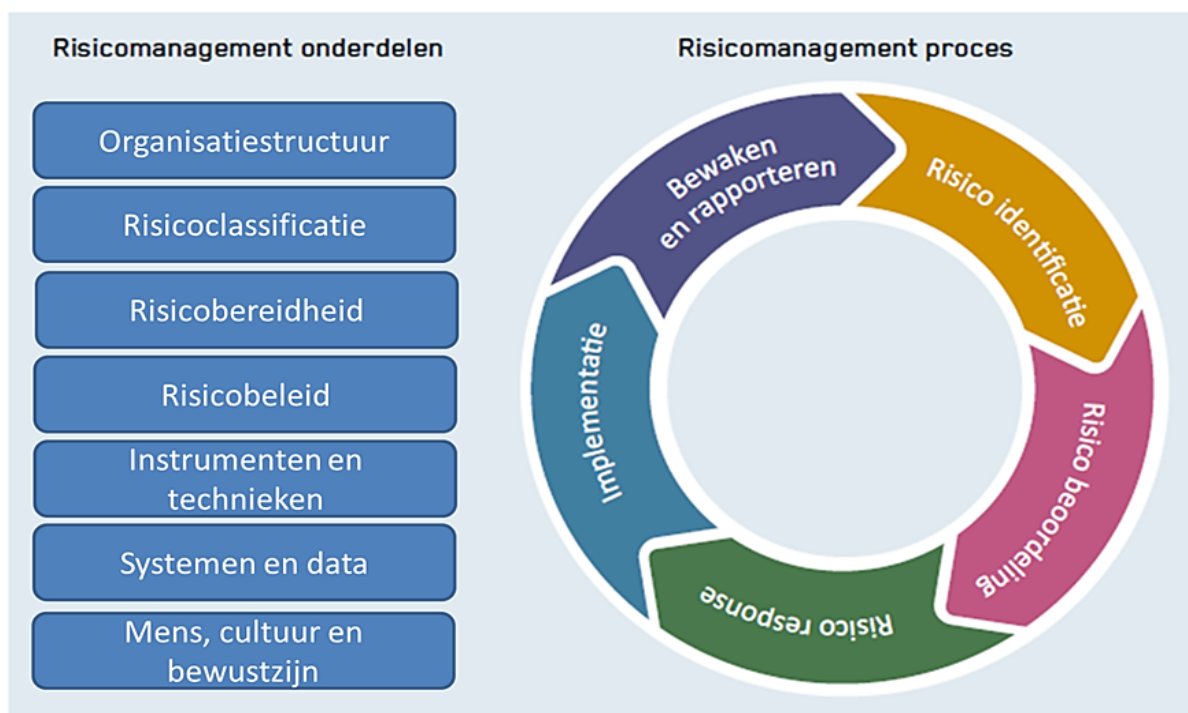
SBZ Pensioen beschikt over een risicomanagementbeleid. Hierin is op hoofdlijnen beschreven hoe het fonds risico's beheerst en welke kaders hiervoor het fonds en alle uitbestedingspartners daarbij hanteren. Het beleid bevat de uitgangspunten en op welke wijze SBZ Pensioen invulling geeft aan de risicogovernance en aan het risicomanagementraamwerk.

8.2 Risicogovernance

In de risicogovernance zijn Uitvoerende Bestuursleden eerste lijn verantwoordelijk. De Sleutelfunctiehouder Risicobeheer is tweede lijn verantwoordelijk en ondersteunt het Bestuur bij de vaststelling of alle risico's afdoende worden beheerst. Andere tweede lijn functies zijn de Sleutelfunctiehouder Actuarieel, de Compliance Officer en de Functionaris Gegevensbescherming. De Sleutelfunctiehouder Interne Audit is derde lijn verantwoordelijk. Deze ondersteunt en adviseert de eerste en tweede lijn en bewaakt of de eerste en tweede lijn hun verantwoordelijkheden ook daadwerkelijk nemen.

8.3 Risicomanagementraamwerk

Het raamwerk bestaat uit zeven risicomanagementonderdelen. Voor een eenduidige benadering van de beheersing van risico's binnen SBZ Pensioen is daartoe een risicomanagementproces gedefinieerd. De onderdelen en het proces zijn in onderstaande figuur beschreven.

Eigenrisicobeoordeling

Een wezenlijk onderdeel van het risicomanagementraamwerk is de ERB. De ERB is een instrument voor SBZ Pensioen om inzicht te krijgen in de samenhang tussen de strategie, de materiële risico's die SBZ Pensioen kunnen bedreigen, de mogelijke gevolgen hiervan voor de financiële positie van SBZ Pensioen en de pensioenaanspraken en pensioenrechten. De ERB geeft inzicht in de effectiviteit van het risicobeheer inclusief de (feitelijke) beheersmaatregelen. Dit inzicht is van essentieel belang voor de vormgeving van het risicobeheer van SBZ Pensioen. SBZ Pensioen voert tenminste driejaarlijks een reguliere ERB uit. Deze frequentie is geënt op de (strategische) beleidscyclus van het fonds, zodat de ERB een onderbouwing is voor strategische beleidsbesluiten. Daarnaast zijn er twee soorten omstandigheden die om een tussentijdse actualisatie van (een deel van) de ERB vragen:

- een significante wijziging in het risicoprofiel (bijvoorbeeld een significante wijziging in de risicohouding)

In 2024 is de tweede, reguliere ERB uitgevoerd. Het vertrekpunt voor die ERB was de situatie waarin duidelijk is dat het fonds de Flexibele Premieregeling met collectief variabel pensioen gaat uitvoeren. Daarbij is rekening gehouden met de overgangsdatum van 1 januari 2028. Dat resulteerde in een centrale vraagstelling waarmee is onderzocht hoe het fonds op een beheerste wijze overgaat bij de huidige PUO om daarna te groeien om de kosten (verder) te verlagen. In de ERB zijn de belangrijkste risico's die hiermee samenhangen geanalyseerd en, waar nodig, van vervolgacties voorzien. De vervolgacties zijn gegroepeerd rondom de aangegeven centrale vraagstelling, diverse stress scenario's (afwijkend van de centrale vraagstelling) en rondom nieuwe- en opkomende ontwikkelingen/risico's. De vervolgacties zijn inmiddels opgepakt dan wel sluiten aan bij reeds ingezette acties.

Risicohouding en risicobereidheid

De risicohouding van SBZ Pensioen beschrijft hoe het Bestuur op een bepaald risico de balans ziet tussen risico en rendement. Risicohouding is het startpunt bij een besluitvormingsproces. De risicohouding vormt het uitgangspunt voor het nader vaststellen van de risicobereidheid. De risicobereidheid wordt gedefinieerd als het maximum risico dat SBZ Pensioen kan en/of bereid is te accepteren bij het uitvoeren van de gekozen doelstellingen. Met de risicobereidheid legt het Bestuur vast wat nog wel acceptabel is en wat niet meer. Vanuit de kernelementen van de strategie heeft het Bestuur veertien strategische doelstellingen geformuleerd. Voor de strategische doelstellingen zijn meetbare en genormeerde Key Performance Indicators (KPI) en Key Risk Indicators (KRI) geformuleerd. Deze KPI en KRI zijn uitgedrukt in risicolimieten of andere meetbare indicatoren dan wel normen. De sturing op deze indicatoren geeft het Bestuur handvatten in de sturing op de strategische doelstellingen en de sturing naar de uitbestedingspartners. De Uitvoerende Bestuursleden rapporteren op basis van deze indicatoren aan de Niet-Uitvoerende Bestuursleden.

IRM jaarplan

In het IRM (Integraal Risicomanagement) jaarplan worden de thema's vastgelegd en ingepland, waarbij expliciet aandacht wordt besteed aan de daarmee gepaard gaande risico's. De belangrijkste risico-gerelateerde thema's in 2024 waren:

- uitwerken lifecycles opbouwfase, beleggingsbeleid CVP en in legacy nFTK inclusief beleid voor de verschillende reserves en toetsing aan de risicobereidheid
- projecten unitizing en uitbesteding backoffice bij Achmea IM
- doorontwikkeling van MVB in lijn met de maatschappelijke ontwikkelingen en wet- en regelgeving
- vergroten van het inzicht in de IT-risicobeheersing bij uitbestedingspartners vermogensbeheer
- laten landen nieuw beleggingsbeleid en implementatie nieuwe regeling in deelnemerscommunicatie
- overgang naar een nieuw administratiesysteem bij APS
- bewaking en beheersing van (de risico's bij) het project Wtp zodat er sprake kan zijn van een beoogde overgang op een zo spoedig mogelijke datum
- het relatiemanagement met bestaande werkgevers, acquisitie van nieuwe werkgevers en mogelijke fusie met andere pensioenfondsen
- datakwaliteit, en
- Digital Operational Resilience Act (DORA)

De grootste aandacht bij pensioenbeheer ging ook in 2024 uit naar de inrichting van de pensioenadministratie in het kader van de overgang naar het nieuwe pensioenadministratiesysteem in combinatie met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Voor communicatie is veel tijd besteed aan informatie rondom het pensioenakkoord en de besluitvorming binnen sociale partners en het Bestuur daarover. De website is daartoe opnieuw ingericht. Aandacht bij vermogensbeheer ging uit naar de verdere uitwerking van het Klimaatplan. De eerder afgesproken aangescherpte afspraken inzake IT-risicobeheersing zijn in het kader van de invoering van DORA meerdere malen besproken. Gedurende de tweede helft van 2024 lag de focus op de laatste ontwikkelingen in de regelgeving van DORA en de planning van de invoering daarvan bij SBZ Pensioen. Begin 2025 zijn fondsdocumenten aangepast in lijn met DORA-vereisten (inclusief de procedure voor ernstige ICT-incidenten) en is het verplichte informatieregister vormgegeven. Het informatieregister is in tijdig aangeleverd aan DNB. Via een Plan van Aanpak worden de beperkte, resterende actiepunten gevolgd binnen.

In het kader van dit jaarverslag heeft het Bestuur een continuïteitsanalyse uitgevoerd op advies van de door de ARC vastgestelde, volgende aspecten bij de continuïteitsveronderstelling:

- aspect continuïteitsveronderstelling (over 12-maandshorizon na balansdatum 2024)
- significant negatieve ontwikkeling dekkingsgraden, balans, staat van baten & lasten en/of kasstroomoverzicht
- significante verhoging van going concern risico in de sector van (vrijwillige) bedrijfstakpensioenfondsen
- veranderingen in wet- en regelgeving die een significant negatief effect hebben op SBZ Pensioen
- significante juridische claims (particulier en vanuit toezicht) tegenover SBZ Pensioen
- boetes, dwangsommen of verhoogd toezicht vanuit toezichthouders (m.n. DNB)
- negatieve aandacht van de pers of in de media van SBZ Pensioen
- significante tekorten in liquiditeitspositie
- significante problemen rondom onderpandposities
- significante vermindering van het aantal aangesloten ondernemingen bij SBZ Pensioen
- significante vermindering van het aantal normdeelnemers aan SBZ Pensioen
- significante personeelsproblemen binnen fondsgremia of bij uitbestedingspartijen
- snelle verslechtering van de concurrentiepositie van SBZ Pensioen
- significante toename van betalingsproblemen richting SBZ Pensioen
- onverwachte negatieve verschillen tussen ontvangen premie en verstrekte aanspraken (Middelloodregeling)
- onverwachte negatieve verschillen tussen datum ontvangst premies en beleggingsmoment (Beschikbarepremieregeling en Nettopensioenregeling)
- significante problemen rondom robuustheid budgettering en wijze van forecasting
- accountantsverklaring met materiële onzekerheid rondom continuïteit in voorgaande boekjaren en,
- eerdere discussie gemeld over verminderde continuïteitsveronderstelling in jaarverslag in voorgaande boekjaren

Gezien de stand van zaken op de balansdatum, de verwachting dat aspecten aan de orde zullen zijn in de twaalf maanden na mei 2025 wordt, gegeven de bestaande monitoring en verantwoording van die monitoring, geen continuïteitsrisico gezien.

Ook in 2024 heeft het Bestuur gesproken over frauderisico's van/binnen het fonds. Daarbij is gebruikgemaakt van de diverse SIRA's die partijen aanleveren, eigen ervaringen en inschattingen en een interne audit. Uit de interne audit kwamen geen bijzonderheden. Daarnaast is een fraude vragenlijst ingevuld, die niet tot bijzonderheden leidde: het frauderisico is laag. De conclusies zijn dat deze risico's zich binnen de tolerantiegrenzen van het Bestuur bevinden en op de plekken waar dat nog niet voldoende aantoonbaar is, worden voortdurend vervolgstappen gezet zijn om acties uit te zetten en aanpassingen in procedures te doen als en waar dat nodig bleek en blijkt.

8.4 Risicobeoordeling

Voor het identificeren van risico's is aangesloten op de door DNB onderscheiden risicogebieden in het basisprogramma van de Actualisatie Toezichtsmethodologie (ATM). Het fonds onderscheidt de volgende hoofd risicocategorieën (hoofdcategorieën zijn verder onder te verdelen naar deelrisico's):

- Bedrijfsmodel en strategie
 - Levensvatbaarheid bedrijfsmodel
 - Houdbaarheid strategie
- Governance, gedrag, cultuur (GGC) en risicomanagement
 - Interne Governance
 - Gedrag en cultuur
 - Risicomanagement
- Integriteit
 - Witwassen
 - Terrorismefinanciering
 - Sancties
 - Corruptie

- Prudentiële risico's
 - Kredietrisico (financieel)
 - Marktrisico (financieel)
 - Renterisico (financieel)
 - Operationeel risico
 - Liquiditeitsrisico (financieel)
 - Verzekeringstechnisch risico (financieel)
- Kapitaal
 - Kapitaalpositie (financieel)

Risico's worden kwantitatief en kwalitatief (aan de hand van vooraf in het risicomanagementbeleid vastgestelde referentieschalen) beoordeeld op basis van de waarschijnlijkheid van het optreden van het risico (kans) en de impact daarvan op het behalen van de doelstellingen. De analyse van de financiële risico's is gemaakt op basis van UFR. Indien deze op basis van markttrente gemaakt wordt, zouden de risico's groter zijn. Bovendien zijn de analyses gemaakt op geïsoleerde risico's waarbij in samenhang het cumulatieve risico nog aanzienlijk is. Bij de risicoanalyse wordt een onderscheid gemaakt tussen het bruto risico, het netto risico en de risicotolerantie (als weergave van de risicobereidheid). Het bruto risico is het risico zonder rekening te houden met eventuele beheersmaatregelen die het Bestuur treft om de waarschijnlijkheid en/of impact te beperken. Het bruto risico is afhankelijk van de context waarbinnen het fonds opereert en de doelstellingen.

Ten aanzien van het bruto risico zijn vanuit de risicobereidheid van het fonds vier mogelijke reacties:

- het risico accepteren
- het risico reduceren door het nemen van aanvullende beheersmaatregelen
- het risico vermijden door de activiteiten die geraakt worden door het risico te staken
- het risico overdragen door de activiteiten die door het risico geraakt worden (deels) uit te besteden

Het netto risico is het risico dat overblijft nadat is gereageerd op de bruto risico's. Indien het netto risico vanuit de risicobereidheid (nog) niet acceptabel is, worden aanvullende acties gedefinieerd om tot de risicotolerantie te komen. Hier in deze risicoparagraaf zijn de belangrijke risico's, waar meer toelichting op nodig is, weergegeven. De andere risico's zijn onderdeel van bijlage 4. In die bijlage staat een opsomming van de risico's waar sprake is van acceptatie van het netto risico.

Bedrijfsmodel en strategie

Levensvatbaarheid bedrijfsmodel

Dit risico is nader onderverdeeld in continuïteit uitbesteding, IT-aanpasbaarheid, kosten en productontwikkeling.

Het uitbestedingsrisico vormt een belangrijk aandachtsgebied voor het fonds. Zowel het pensioenbeheer als het vermogensbeheer is uitbesteed. Het fonds beheerst continuïteitsrisico's zoveel mogelijk door eisen te stellen aan de continuïteit van de door de externe dienstverleners te leveren werkzaamheden en van de bij deze dienstverleners werkzame personen. Het fonds laat zich regelmatig informeren over de wijze waarop de externe uitvoerders de risico's beheersen. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van diverse maand-, kwartaal- en/of jaarrapportages van de externe uitvoerders, zoals DVO/SLA/SLR-rapportages, beleggingsrapportages, rapportages niet-financiële risico's en ISAE-rapportages. Daarnaast voert het fonds jaarlijks evaluatiegesprekken met de externe uitvoerders. Ten aanzien van de IT-omgeving van de externe uitvoerders steunt het fonds op de beheersmaatregelen van de diverse dienstverleners. Het fonds werkt met een kostenbegroting en rapportages over de realisaties per kwartaal.

Per 31 december 2024 is het netto risico van de IT-aanpasbaarheid van pensioenbeheer en vermogensbeheer nog niet op het geambieerde niveau. Op hoofdlijnen ligt dit aan een vastgestelde noodzaak tot verdere monitoring van het Wtp-implementatietraject, zowel aan de pensioenbeheer kant als aan de vermogensbeheer kant. Om dat niveau te bereiken zijn plannen van aanpak en acties opgepakt in 2024. De invoering van DORA heeft zeker geholpen om de risico's op deze terreinen nog scherper te krijgen en (vooral) onder de aandacht te brengen bij de uitbestedingspartijen. Vanuit de IT-risicoanalyses, DORA en het Wtp-project is er voortdurende aandacht voor

Prudentiële risico's

Operationeel risico

Dit risico is nader onderverdeeld in (pre)acceptatie/transactie, informatie, IT-beschikbaarheid, IT-integriteit, IT-vertrouwelijkheid, kwaliteit uitbesteding, uitkering/betaling/settlement en verwerking.

Het Bestuur stelt hoge kwaliteitseisen op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts van zowel het fonds als de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn. Het fonds beschikt over een uitbestedingsbeleid waarin het proces rondom nieuwe en bestaande uitbestedingen is vastgelegd alsmede de eisen die daarbij aan een uitvoerder worden gesteld. Het uitbestedingsrisico vormt een belangrijk aandachtsgedebiet voor het fonds. Zowel het pensioenbeheer als het vermogensbeheer is uitbesteed. Het fonds beheerst operationele risico's zoveel mogelijk door eisen te stellen aan de kwaliteit van de door de externe dienstverleners te leveren werkzaamheden en van de bij deze dienstverleners werkzame personen. Het fonds laat zich regelmatig informeren over de wijze waarop de externe uitvoerders de risico's beheersen. Hiertoe wordt gebruik gemaakt van diverse maand-, kwartaal- en/of jaarrapportages van de externe uitvoerders, zoals DVO/SLA/SLR-rapportages, beleggingsrapportages, rapportages niet-financiële risico's en ISAE-rapportages. Daarnaast voert het fonds jaarlijks evaluatiegesprekken met de externe uitvoerders.

Door de volledige uitbesteding van het pensioen- en vermogensbeheer beschikt het fonds maar beperkt over een eigen IT-infrastructuur. Voor het fonds zelf beperkt dit risico zich tot de hardware en software die leden van het Bestuur en van de bestuursorganen gebruiken voor het uitoefenen van hun functie. SBZ Pensioen verwacht van deze leden dat de IT-middelen, die zij voor het uitoefenen van hun functie gebruiken, voldoen aan de normen die vandaag de dag aan de beschikbaarheid, integriteit, vertrouwelijkheid en aanpasbaarheid van IT worden gesteld. Deze normen zijn vastgelegd in het beleid veilig en bewust digitaal werken van SBZ Pensioen. Daarnaast heeft SBZ Pensioen voor alle operationele processen de beschikbaarheidseisen, vertrouwelijkheidseisen en integriteitseisen vastgelegd. Vastgesteld is dat de eigen IT-infrastructuur van het fonds eenvoudig zonder verlies van data gemigreerd kan worden indien noodzakelijk.

Ten aanzien van de IT-omgeving van de externe uitvoerders steunt het fonds op de beheersmaatregelen van de diverse dienstverleners. SBZ Pensioen heeft daarbij zijn eigen beschikbaarheidseisen, vertrouwelijkheidseisen en integriteitseisen vastgesteld en afgestemd met de externe uitvoerders.

Zoals eerder gesteld, per 31 december 2024 is het netto risico van IT-beschikbaarheid, IT-integriteit en IT-vertrouwelijkheid bij de externe uitvoerders nog niet op het geambieerde niveau. Eerdere, gewenste verbeteringen zaten met name in de transparantie rondom IT-beheersing. Ook daar heeft de invoering van DORA zeker geholpen om de risico's op deze terreinen nog scherper te krijgen en (vooral) onder de aandacht te brengen bij de uitbestedingspartijen. Vanuit de IT-risicoanalyses en DORA is er voortdurende aandacht voor acties die de integriteit en vertrouwelijkheid van data bij uitbestedingspartijen verbeteren voor het fonds.

9. Communicatieparagraaf

De fondsambitie, vastgelegd in het communicatiejaarplan 2024, vormde het vertrekpunt voor de communicatie-activiteiten. Dit jaarplan is opgesteld vanuit 3 pijlers:

1. Deelnemer in staat stellen passende keuzes te maken
2. Service werkgevers en betrekken van adviseurs
3. Inzicht in de (financiële) ontwikkelingen bij het fonds

De verschillende campagnes en onderliggende communicatiemiddelen, beschreven in het communicatiejaarplan, zijn ingericht langs deze pijlers. Daarbij keek het fonds ook naar de impact vanuit wettelijke ontwikkelingen en maatschappelijke trends, zoals het nieuwe pensioenstelsel, digitalisering en duurzaamheid.

SBZ Pensioen meet continu de effecten van de communicatie-inspanningen

Belangrijk hierbij is het verkrijgen van inzicht in wat deelnemers verwachten en analyseren of de communicatie hier succesvol op inspeelt. Voor de start van elke campagne maakt het fonds een campagneplan waarin doelstellingen, middelen en budget vooraf worden vastgelegd. Vanuit de pensioenuitvoeringsorganisatie wordt gericht gerapporteerd en geadviseerd over het behalen van de gestelde doelstellingen. Twee keer per jaar geeft een halfjaarrapportage een beeld van hoe het fonds scoort op deze doelstellingen. In het communicatiejaarplan 2024 zijn de lessen vanuit 2023 meegenomen. Door communicatieactiviteiten te meten, evalueren en verbeteren streeft SBZ Pensioen ernaar om effectiever én efficiënter te communiceren. In dit kader heeft SBZ Pensioen een deelnemerspanel waar regelmatig getoetst wordt hoe de communicatiemiddelen worden ontvangen. En heeft het fonds een onderzoek gedaan naar de informatiebehoeften bij zijn deelnemers. Verderop gaan wij verder in op de belangrijkste conclusies van dit onderzoek. De resultaten zijn meegenomen in de plannen voor 2025.

Het fonds ondersteunt zoveel mogelijk met digitale middelen

Om het digitaal communiceren te stimuleren is er een focus op het verzamelen van zoveel mogelijk (privé) e-mailadressen van deelnemers (zowel direct als via werkgevers). Verderop in dit hoofdstuk bij campagne Verzamelen e-mailadressen komen we hier op terug. Digitaal communiceren draagt ook bij aan het doel om de uitvoeringskosten verder omlaag te brengen en het milieu minder te belasten. Het tijdig en adequaat informeren van deelnemers en werkgevers via basismiddelen zoals de website, het portaal Mijn Pensioen, Pensioen 1-2-3 en het UPO blijft uitermate belangrijk.

Campagnes en terugblik op 2024

Het fonds heeft in 2024 mooie stappen gezet in communicatie. Keuzebegeleiding speelde een belangrijke rol. SBZ Pensioen organiseerde hiervoor meerdere webinars om de deelnemers zo goed mogelijk mee te nemen op dit onderwerp en verwees naar de opnames van de webinars in 2023 over keuzebegeleiding. In 2024 werd de SBZ Academy webpagina, de plek om te leren over pensioen, verder uitgebreid met de Pensioencursus en stappenplannen. In de SBZ Academy kan de deelnemer vlogs bekijken, zich opgeven voor webinars of bestaande webinars terugkijken en wordt de deelnemer gestimuleerd de Pensioencursus te volgen. Ook werden aparte webpagina's ingericht waar alle video's, waaronder vlogs en opnames van webinars, overzichtelijk bij elkaar staan.

Verder optimaliseerde SBZ Pensioen meerdere webpagina's, organiseerde een digitaal Pensioencafé, deelde het digitaal (verkort) jaarverslag en informeerde het fonds zijn doelgroepen zo goed mogelijk over de nieuwe pensioenregeling met behulp van verschillende webinars en vaste communicatiemiddelen. Om nog beter in te kunnen spelen op wat de deelnemer belangrijk vindt met betrekking tot de manier van informatie ontvangen, heeft het fonds een onderzoek informatiebehoeften uitgezet. Hiermee wordt vooruit gelopen op de richtlijnen van de AFM voor communicatie naar de deelnemers over het nieuwe pensioenstelsel. Bij communicatie wordt (waar dat zinnig en logisch is) onderscheid gemaakt tussen categorieën deelnemers: actieve deelnemers, pensioengerechtigden en gewezen deelnemers. Sommige campagnes richten zich vanwege hun aard meer op een specifieke categorie.

Pijler 1: Deelnemer in staat stellen passende keuzes te maken

- **PensioenActueel**

Het deelnemersmagazine PensioenActueel is de digitale nieuwsbrief vanuit het fonds. Hiermee speelt SBZ Pensioen in op de verdere digitalisering van de communicatie. In januari, juli en november 2024 zijn de nieuwsbrieven verzonden. De artikelen verwezen vaker en nadrukkelijker naar content op de website, zodat informatie blijvend beschikbaar is en we deelnemers bekend maken met onze website. Daarnaast zijn de nieuwsbrieven ook toegevoegd op de website zodat deze terug te lezen zijn. Het terugkerende onderwerp was het nieuwe pensioenstelsel in alle nieuwsbrieven, aangevuld met overige actualiteiten. Voor de nieuwsbrieven was sprake van een gemiddelde open rate van 67,5% en werd er gemiddeld 19,3% doorgeklikt op een artikel. De doorklik rate scoort iets beneden gemiddeld ten opzichte van andere vergelijkbare fondsen. Om de doorklik te verbeteren is eind 2024 de lay-out van de PensioenActueel aangepast. Zie Lay-out PensioenActueel.

- **Lay-out PensioenActueel**

Om de nieuwsbrief verder te verbeteren, is de nieuwsbrief vergeleken met nieuwsbrieven van andere fondsen en heeft de data-analist verbetersuggesties voorgesteld op basis van data. Hierin is ook het advies en learnings vanuit Spotler meegenomen en de learnings uit de eerdere A/B tests in de nieuwsbrieven. Als belangrijkste maatregelen om de doorklik te bevorderen, is gebruik gemaakt van korte tekst, werd de meest interessante informatie voor de deelnemer bovenaan in de mailing geplaatst en vielen de CTA's (call to actions) beter op door met buttons te werken. Om de open rate te verbeteren is extra aandacht besteed aan de onderwerpsregel. Hiervoor wordt een A/B test ingezet, waarbij dezelfde mail aan een kleine doelgroep wordt verzonden met 2 verschillende onderwerpregels. De mail die het beste wordt geopend, wordt aan de rest van de doelgroep verzonden. Alleen de PensioenActueel van november is in de nieuwe lay-out opgemaakt. De doorklik rate was 22,8% ten opzichte van de gemiddelde doorklik van 19,3%. Het is nog te vroeg om conclusies te trekken.

- **Het nieuwe pensioenstelsel**

Actuele ontwikkelingen werden gedurende het jaar meegenomen in de PensioenActueel, zowel in januari, juli als november 2024. In februari stond een algemene werkgeversbijeenkomst in het teken van het nieuwe pensioenstelsel en de keuzes die de werkgevers moesten maken voor de nieuwe pensioenregeling. Als vervolg hierop heeft SBZ Pensioen in april 2 lunchsessies georganiseerd. 1 voor werkgevers die de cao van Zorgverzekeraars Nederland volgen en de andere voor werkgevers die de cao Verzekeringsbedrijf volgen. De opkomst bij beide sessies was goed. Bij de eerste sessie op 3 april waren 14 van de 22 werkgevers vertegenwoordigd en bij de tweede sessie op 8 april waren dat er 15 van de 34. Verder is de specifieke webpagina over het nieuwe pensioenstelsel gedurende het jaar geüpdatet waar nodig. De webpagina werd in 2024 door 19.255 bezoekers gevonden. Een enorme stijging ten opzichte van 2023 met 2.341 bezoekers. Ook is in 2024 een start gemaakt met het opstellen van het Wtp communicatieplan.

- **SBZ Academy**

De webpagina SBZ Academy is ingericht om alle middelen rondom keuzebegeleiding handig bij elkaar te zetten. Op de SBZ Academy kan een deelnemer vlogs bekijken, zich opgeven voor de webinars en bestaande webinars terugkijken. In 2024 is de SBZ Academy uitgebreid met stappenplannen en de Pensioencursus. De webpagina trok 2.254 bezoekers. De pensioencursus is halverwege het jaar geïntroduceerd en telde aan het eind van het jaar 125 abonnees.

- **Webinars**

In 2024 heeft SBZ Pensioen nieuwe webinars georganiseerd en werd in bestaande middelen verwezen naar de opnames van de bestaande webinars 2023. In totaal namen 1854 deelnemers deel aan de webinars. Dit is 56% van het totaal aantal aanmeldingen. De webinars kregen een gemiddelde waardering van een 4 op een schaal van 1 tot 5. De opnames van bestaande webinars werden gemiddeld 70 keer bekeken. In 2024 zijn alle opnames van de webinars 2023 en 2024 overzichtelijk bij elkaar gezet op de webpagina met alle video's. In 2025 gaat het fonds minder webinars organiseren en verwijst het naar de opnames van de bestaande webinars. In plaats daarvan gaat het pensioenfonds meer fysieke bijeenkomsten organiseren en meer doelgroepgericht communiceren.

- **Keuzebegeleiding**

SBZ Pensioen schreef in 2023 een Beleidsplan Keuzebegeleiding om duidelijke kaders te stellen in het beleid rondom keuzebegeleiding. Deze kaders vormen de leidraad hoe het pensioenfonds zich zal inzetten om deelnemers een optimale keuzebegeleiding te kunnen blijven bieden. In 2024 heeft SBZ Pensioen stappenplannen ontwikkeld voor verschillende keuzemomenten: waardeoverdracht, risicoprofiel bepalen, keuze vast of variabel, aanvragen deeltijdpensioen, eerder of later met pensioen, pensioen uitruilen en hoog-/ laag pensioen. Vanuit de SBZ Academy wordt naar de speciaal hiervoor ingerichte webpagina Stappenplannen verwezen.

- **Nabestaanden**

Communicatie aan nabestaanden kan gevoelig liggen. Met het overlijden van een dierbare valt veel te regelen. SBZ Pensioen vindt het belangrijk om het deze doelgroep zo gemakkelijk mogelijk te maken en te ontzorgen. In 2024 heeft het fonds het proces en de communicatie met nabestaanden onder de loep genomen en in samenwerking met basiscommunicatie verbeteringen doorgevoerd in de huidige brievenset. De meeste wijzigingen zijn doorgevoerd in de eerste brief na overlijden. De brieven zijn meer empathisch, duidelijker en eenduidiger gemaakt. Ook is het belang van het doorgeven van een e-mailadres toegevoegd.

- **Mailing 'Bijna met pensioen'**

De Bijna met pensioen mailing, die half augustus is verzonden, is een campagne die het fonds sinds 2020 inzet. Het doel van deze campagne is om deelnemers in de doelgroep 58 jaar en ouder eerder 'wakker te maken'. Met de basis van de mailing 'Bijna met pensioen' maakt het fonds deelnemers bewust van de pensioenkeuzes die zij hebben op hun pensioendatum en laat zien hoe de deelnemer financieel inzicht krijgt. De mailing verwijst naar de landingspagina 'Bent u goed voorbereid op uw pensioen?'. Deze webpagina's vormen de basis van de Bijna met pensioen mailing. Het voordeel hiervan is dat de informatie altijd beschikbaar is en dat de bestaande mailing functioneert als een extra trigger. In 2024 had de pagina 5.673 bezoeken. De 162 deelnemers met een Beschikbarepremieregeling die konden kiezen voor 'vast of variabel pensioen' ontvingen bovenop de basismailing een uitnodiging voor het webinar CVP. De basismailing 'Bijna met pensioen' zonder uitnodiging CVP is naar 6.386 deelnemers verzonden en had een hoge open rate van 73,6% en een doorklik van 30,6%. De mailing met uitnodiging CVP had een open rate van 68,8% en een doorklik van 29,2%. Gemiddeld komt dit op een open rate van 73,3% en een doorklik rate van 30,5%.

- **CVP (Collectief Variabel Pensioen)**

Op 24 september 2024 heeft SBZ Pensioen een webinar georganiseerd over de keuze voor vast of variabel pensioen, oftewel Collectief Variabel Pensioen (CVP). De mailingen rondom dit webinar hadden een hoge open- en doorklik rate. De reminders 2 weken voor het webinar en op de dag zelf hadden een gemiddelde open rate van 69,1% en een doorklik van 27,6%. In totaal hebben zich 59 deelnemers van de 162 genodigden aangemeld voor het webinar en waren er 30 deelnemers aanwezig tijdens het webinar. We zien hier een duidelijke daling ten opzichte van 2023. Dit heeft er mogelijk mee te maken dat veel van de genodigden in 2023 al aan het webinar hadden deelgenomen. Het digitale webinar is opgenomen en op de webinarpagina 2024 geplaatst. Het webinar is beoordeeld met een 4,2 op een schaal van 1 tot 5.

- **Pensioencafé**

Op 17 september 2024 werden 2 digitale sessies van het Pensioencafé gehost. Eén sessie voor bijna-pensioengerechtigden en één sessie voor pensioengerechtigden. De doelgroep bestond uit 60+ actieven, slapers en pensioengerechtigden. In het Pensioencafé ging de host in gesprek met een bestuurslid en bespraken zij aan de hand van een interactieve quiz, verschillende onderwerpen rondom de Wet toekomst pensioenen. Daarnaast gaven zij extra aandacht aan het onderwerp beleggen in de nieuwe pensioenregeling. Er was tijdens de sessies ruimte voor het stellen van vragen. De opnames van beide Pensioencafé sessies werden op de webinar pagina geplaatst. In totaal hadden er 216 deelnemers van de 347 aanmeldingen live ingebeld voor de bijna pensioengerechtigden sessie en 127 deelnemers van de 180 aanmeldingen voor de pensioengerechtigden sessie. In 2025 willen we weer fysieke pensioencafés gaan doen, daar is vanuit deze doelgroepen behoefte aan.

- **Verzamelen e-mailadressen**

Het verzamelen van e-mailadressen blijft een belangrijk terugkerend onderwerp voor SBZ Pensioen. Door gebruik te maken van digitale communicatie, zijn de kosten van het fonds lager en kan communicatie op een meer milieubewuste manier ingezet worden.

Percentage verkregen e-mailadressen op 31 december 2024

Deelnemersgroep	Percentage
Actief	6.958 van de 10.608 e-mailadressen: 66% (62% 2023)
Arbeidsongeschikt	589 van de 694 e-mailadressen: 85% (83% 2023)
Pensioengerechtigde	8.232 van de 9.784 e-mailadressen: 84% (81% 2023)
Gewezen	18.596 van de 29.987 e-mailadressen: 62% (51% 2023)
Ex-partner	2.604 van de 5.041 e-mailadressen 52% (19% 2023)

Bovenstaande tabel laat alle deelnemers zien waarvan een e-mailadres bekend is. Over de gehele populatie van deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden vertalen zich de bovenstaande percentages naar 65,9% van alle betrokkenen van het fonds waarvan een e-mailadres bekend is. Wat opvalt is dat 52% van de ex-partners digitaal bereikbaar zijn ten opzichte van 19% in 2023.

Eind 2024 is een campagne gestart om de werkgever te betrekken bij de digitale bereikbaarheid van de actieve deelnemers. De eerste stap was het verzamelen van zakelijke e-mailadressen, zodat daarna de deelnemers gevraagd werd hun privé e-mailadres te registreren. Het belang van digitale bereikbaarheid in het kader van het nieuwe pensioenstelsel werd benadrukt. Veel communicatie over het nieuwe stelsel en de gevolgen daarvan gaat digitaal. Als de zakelijke e-mailadressen worden ingelezen in MAIA, is de verwachting dat het percentage van actieve deelnemers wordt verhoogd van 66% naar 69%. Deze actie krijgt vervolg in 2025.

- **Pensioencursus**

Om deelnemers zo goed mogelijk te begeleiden, zowel naar hun pensioen als zodra ze met pensioen zijn, heeft SBZ Pensioen in 2024 een online Pensioencursus ingericht. Deze online omgeving geeft de deelnemer handvatten om met pensioen te gaan. Daarnaast geeft het ook hulp aan gepensioneerden. De cursus biedt een goede balans tussen de zachte en de praktische serieuze kant van pensioen en ondersteunt keuzebegeleiding. In bestaande middelen, zoals de Off-boarding mailing, de Off-boarding webpagina en de SBZ Academy webpagina, is verwezen naar de Pensioencursus. Eind 2024 waren er 125 abonnees.

- **Jongeren**

Op 12 november organiseerde SBZ Pensioen het webinar Wat moet ik minimaal weten over mijn pensioen? Dit webinar was specifiek bedoeld voor de jongeren van SBZ Pensioen, maar kon ook voor andere leeftijdsgroepen interessant zijn. In dit webinar werd benadrukt waarom pensioen ook op jongere leeftijd belangrijk kan zijn en wat deelnemers op hun portaal (Mijn Pensioen) kunnen vinden. De mailings rond dit webinar zijn goed geopend (57,4%), maar de doorklik van 8,2% bleef achter bij het gemiddelde. De belangstelling voor het webinar was groot. Van de totaal 606 aanmeldingen, belden er 240 deelnemers in. Het webinar werd beoordeeld met een 3,9 uit 5. Jongerenverenigingen werden benaderd om jongeren bij het fonds te betrekken. De behoefte vanuit de jongerenvereniging is uitgesproken dat ze het bestuur graag een keer op locatie willen ontvangen. Dit gaan we in 2025 doen.

- **Optimalisatie website**

SBZ Pensioen heeft in 2024 verschillende stappen gezet om de website verder te optimaliseren. Er zijn verschillende nieuwe webpagina's live gegaan, waaronder een nieuwe webpagina waar alle video's overzichtelijk bij elkaar zijn gezet, een pagina waar alle stappenplannen staan en een webpagina waar de deelnemer informatie vindt hoe het e-mailadres geregistreerd kan worden. Daarnaast zijn bestaande webpagina's geoptimaliseerd, zoals de webpagina over Verantwoord Beleggen en het nieuwe pensioenstelsel.

Op de webpagina's Middelloodregeling, Beschikbarepremieregeling en Nettopensioenregeling stond per webpagina informatie over het beleggingsbeleid van de betreffende regeling. Omdat veel informatie elkaar

nu overzichtelijk bij de andere bestaande webpagina's over beleggen, zoals Verantwoord Beleggen. Zo wordt de informatie logischer aangeboden en makkelijker gevonden.

Voor werkgevers heeft SBZ Pensioen in 2024 een speciale webpagina toegevoegd aan de toolbox. Op deze nieuwe webpagina 'Transitie naar nieuw pensioenstelsel', vinden zij alle informatie terug over het nieuwe pensioenstelsel die zij kunnen delen met hun werknemers, zoals presentaties, verwijzingen naar vlogs en webinars over het nieuwe pensioenstelsel.

In november is SBZ Pensioen overgegaan naar een nieuwe website. Deze nieuwe website heeft een verbeterde zoekfunctie, een heldere navigatie en de informatie wordt meer gelaagd weergegeven ter bevordering van de leesbaarheid.

Statistieken bezoekersaantallen website en portaal in 2024 en 2023

✓	Eindstand aantal unieke bezoekers website per 31 december 2024	123.402
✓	Eindstand aantal unieke bezoekers portaal per 31 december 2024	134.040
✓	Eindstand aantal unieke bezoekers website per 31 december 2023	118.800
✓	Eindstand aantal unieke bezoekers portaal per 31 december 2023	98.382

• Onderzoek informatiebehoeften

In september 2024 ontvingen alle digitale deelnemers van SBZ Pensioen een uitnodiging om deel te nemen aan het onderzoek informatiebehoeften. Het onderzoek werd ingezet om te achterhalen welke communicatiekanalen de voorkeur hebben van de deelnemers van SBZ Pensioen en aanzetten tot actie. Ook werd het kennisniveau over de nieuwe regels van pensioen uitgevraagd. SBZ Pensioen heeft dit onderzoek ingezet om inzicht te krijgen in het pensioenbewustzijn, houding en kennis ten aanzien van het pensioen, zodat zij hun deelnemers goed kunnen blijven informeren over (de ontwikkelingen van) de nieuwe pensioenregeling.

Uit het onderzoek kwam naar voren dat het grootste deel van de respondenten, 59% gemiddeld pensioenbewust is. Ongeveer evenveel zijn laag pensioenbewust en hoog pensioenbewust (resp. 23% en 19%). Bij een hogere leeftijd en inkomen werd een hoger pensioenbewustzijn gezien. Waarbij actieven de minst pensioenbewuste groep en gepensioneerden het meest bewust was. De pensioenkennis bij actieven is wel groter dan bij andere groepen. Over de houding kwam naar voren dat een 'negatieve' houding de overhand had. Waakzaam, onzeker of bezorgd is vaker aangegeven door jongeren en lagere inkomens. 29% van de respondenten gaf aan geïnteresseerd te zijn ('positieve' houding). Eén derde heeft een hoge pensioenkennis en veel respondenten (86%) zijn niet bekend met kenmerken van de nieuwe pensioenregeling.

Communicatievoorkeuren: de digitale nieuwsbrief en het persoonlijk portaal Mijn Pensioen hebben duidelijk de voorkeur als communicatiekanaal. Jongeren gaven aan de voorkeur te hebben voor animaties. En over het algemeen wilden de meeste respondenten de informatie lezen (78%), 34% gaf aan te willen kijken naar informatie.

Een e-mail werd als het middel aangegeven waardoor respondenten getriggerd waren actie te ondernemen (74% waarschijnlijk of zeer waarschijnlijk). Met name de ouderen gaven aan dat ze graag bericht ontvangen als er iets klaarstaat op Mijn Pensioen (61% waarschijnlijk of zeer waarschijnlijk). De uitnodiging werd door 68,8% geopend.

Pijler 2: Service aan werkgevers en informeren van adviseurs

• Service werkgevers

SBZ Pensioen wil werkgevers zelf in staat stellen hun medewerkers (deelnemers) te informeren. Pensioen is immers een belangrijk onderdeel van het totale pakket aan arbeidsvoorwaarden. In 2024 was het extra belangrijk korte lijnen te hebben tussen SBZ Pensioen en de werkgevers omdat alle werkgevers dit jaar de transitieplannen moesten maken en aanleveren.

Via de werkgever hoopt SBZ Pensioen meer deelnemers te bereiken dan (alleen) rechtstreeks vanuit het fonds. Om de werkgever hierbij te ondersteunen heeft SBZ Pensioen in 2024 een speciale webpagina gemaakt waar

werknemers. Zoals presentaties, verwijzingen naar vlogs en webinars over het nieuwe pensioenstelsel. Een speciaal logo werd ontwikkeld die werkgevers in hun communicatie over het nieuwe pensioenstelsel met hun werknemers konden gebruiken. Zo werd het duidelijk dat de betreffende communicatie over de nieuwe pensioenregeling gaat. Op de pagina is ook een banner opgenomen met de contactgegevens van Edwin Schokker, zodat werkgevers nog eenvoudiger de weg richting SBZ Pensioen konden vinden.

Begin 2024 zijn er 3 bijeenkomsten op locatie in Zeist georganiseerd voor werkgevers. 1 algemene bijeenkomst in februari waar het fonds in gesprek ging met de werkgevers over de nieuwe pensioenregeling. Werkgevers deelden ervaringen met elkaar, waardoor er van elkaar geleerd kon worden. Uit de reactie tijdens deze bijeenkomst werd besloten 2 extra lunchbijeenkomsten begin april te organiseren. De lunchbijeenkomsten werden gesplitst in 2 groepen, 1 voor werkgevers die de cao van Zorgverzekeraars Nederland volgen en de andere voor werkgevers die de cao Verzekeringsbedrijf volgen. Deze bijeenkomsten stonden in het teken van het transitieplan. De mailings rond deze bijeenkomsten hadden een open van 41,0% en een doorklik van 32,5%. Vooral de terugkoppelingen werden goed gelezen met een open van 47% en een doorklik van 37,9%.

In mei 2024 heeft het fonds een enquête gestuurd aan alle werkgevers waarin de werkgevers gevraagd werd of en hoe zij keuzebegeleiding in de vorm van persoonlijke adviesgesprekken aanbieden aan hun werknemers.

Op 19 september stond er een webinar op de agenda voor werkgevers. In dit webinar werden de werkgevers bijgepraat over het transitieproces. Het belang van het insturen van de transitieplannen werd benadrukt en wat SBZ Pensioen van de werkgevers verwachtte hierin. Verder werd dieper ingegaan op de communicatie richting de werknemers. De gemiddelde open rate van de uitnodiging en reminders was 45,2%, de doorklik rate 35,8%.

Verder stelde het fonds serviceberichten en intranetberichten op en maakte gebruik van de interne communicatiemiddelen van de werkgever. In 2024 is er 1 nieuwsbrief voor werkgevers verzonden eind september. Deze mailing had een open rate van 36,9% en een doorklik rate van 36,4%. In deze nieuwsbrief stond een artikel over de terugkoppeling van het webinar van 19 september.

- **Betrekken adviseurs**

In november 2024 is er een nieuwsbrief aan alle adviseurs en andere geïnteresseerden verzonden, met als doel te informeren en enthousiasmeren over SBZ Pensioen en zijn innovatieve regeling. In deze nieuwsbrief is de uitnodiging voor het webinar in februari 2025 verzonden. Daarnaast zijn gedurende het jaar nieuwsberichten geplaatst op de SBZ Pensioen LinkedIn pagina. De nieuwsbrief had een open rate van 40,2%. Het Bestuur heeft in het kader van relatiebeheer regelmatig direct contact met vertegenwoordigers van diverse adviesbureaus.

- **LinkedIn/Pers**

In 2024 is gemiddeld 2 keer per week een LinkedIn bericht geplaatst vanuit SBZ Pensioen. De berichten gingen over actualiteiten binnen het fonds en ook over het nieuwe pensioenstelsel. Daarnaast gaf het een inkijk binnen het fonds door verschillende interviews met het Bestuur en Verantwoordingsorgaan (VO). Op 22 februari 2024 hield SBZ Pensioen een LinkedIn campagne om privé e-mailadressen op te halen. In juni heeft het fonds een reeks van een 5-tal berichten over vermogensbeheer geplaatst. Zie verder bij Maatschappelijk Verantwoord Beleggen (MVB). Eind 2024 zat SBZ Pensioen in het totaal op 960 volgers van de SBZ Pensioen LinkedIn pagina.

Pijler 3: Inzicht in de (financiële) ontwikkelingen bij het fonds

- **Financiële situatie en regeling, inclusief jaarverslag**

In de PensioenActueel van juli 2024 informeerde SBZ Pensioen alle deelnemers over de financiële situatie met aandacht voor het jaarverslag. De open rate van deze mailing was 68,2% en de doorklik 15,5%. De speciaal ingerichte webpagina '2024 in vogelvlucht' is ingericht voor het (verkort) jaarverslag en had in 2024 1.223 bezoeken. Zowel het verkort als het volledig jaarverslag 2024 was op deze pagina te downloaden in pdf-formaat. In een cijfermatig overzicht waren in 1 oogopslag de belangrijkste kerncijfers te zien.

Over de financiële situatie zijn er op regelmatige basis berichten over de dekkingsgraad via nieuwsberichten op

werd de webpagina 'Financiële situatie' geüpdatet en werd er een nieuwsbericht geplaatst met actuele cijfers. Verder zijn alle deelnemers met een nieuwsbericht op de website geïnformeerd over de toeslagverlening. Pensioengerechtigden hebben een brief hierover ontvangen. De webpagina over de financiële situatie werd 5.603 keer bezocht in 2024.

- **Waardering**

Het Klant Contact Center van SBZ Pensioen staat altijd klaar voor deelnemers bij vragen. Het fonds is trots op het werk dat zij doen en op hun toewijding. De medewerkers van het Klant Contact Center van SBZ Pensioen nemen gemiddeld binnen 25 seconden de telefoon op. Deelnemers waarderen het klantteam met een 8,5.

In alle middelen zijn zoveel mogelijk feedbacktools ingezet om met de mening van de deelnemer de communicatie zoveel mogelijk te optimaliseren. In de vaste communicatiemiddelen zoals de nieuwsbrieven en webinars werd dit waar mogelijk ingezet. Ook vraagt SBZ Pensioen regelmatig de mening van deelnemers via polls op de website. In 2024 was dat een poll op de homepage 'SBZ Pensioen – u bent aan zet'. De uitvraag in 2024 was of deelnemers de vlogs weleens bekeken. Van de 593 ingevulde polls, hadden 78 deelnemers de vlogs weleens bekeken.

Deelnemers beoordelen de communicatie van SBZ Pensioen gemiddeld met een 7,4 en het vertrouwen in het fonds met gemiddeld een 7,8. Het Maatschappelijk verantwoord beleggen beleid werd in 2024 laag beoordeeld door de deelnemers, met een 4,4 gemiddeld. Naast het uitvragen van feedback bij deelnemers, vroeg SBZ Pensioen ook de mening van het deelnemerspanel op verschillende onderwerpen. Zo kon SBZ Pensioen ook in 2024 zijn communicatie steeds meer laten aansluiten op de wensen van de deelnemers.

- **Maatschappelijk verantwoord beleggen (MVB)**

Regelmatig worden posts geplaatst op LinkedIn over het onderwerp Verantwoord Beleggen. In de maand juni plaatste SBZ Pensioen een reeks van een 5-tal LinkedInberichten over vermogensbeheer, waaronder 2 interviews. Het eerste interview was met Jeroen Roskam van Achmea Investment Management waarin hij meer vertelde over de beleggingen bij SBZ Pensioen. Het 2^e interview met Jaap Hoek van Russell Investments gaat dieper in op het beheer van de beleggingen. In de andere artikelen werden de belangrijkste doelen in het klimaatplan besproken en deelden SBZ Pensioen waarin zij wel en niet belegt. De pagina's over Verantwoord Beleggen telden in 2024 1.556 bezoeken. In 2023 waren dit er nog 659.

Vooruitblik communicatie 2025

In 2025 richt SBZ Pensioen zijn communicatie op inzicht en begrip van pensioen én keuzebegeleiding ten aanzien van het huidige stelsel, richting het nieuwe pensioenstelsel. Een beter begrip van de huidige situatie met een doorkijk naar het nieuwe pensioenstelsel staat daarbij centraal. Dit vertaalt zich naar de volgende strategische pijlers: vertrouwen in het SBZ Pensioen pensioenproduct en mijn pensioeninkomen voor later, deelnemer in staat stellen passende keuzes te maken, de propositie van SBZ Pensioen (acquisitie), service werkgevers en betrekken adviseurs (relatiebeheer) en inzicht in de (financiële) ontwikkelingen bij het fonds. SBZ Pensioen maakt gebruik van data en leerpunten uit voorgaande jaren bij het opstellen van de nieuwe campagnes. Zo is besloten in 2025 geen nieuwe webinars te organiseren. Hierbij wordt verwezen naar de opnames van de eerdere webinars van 2023 en 2024.

Vertrouwen in het SBZ Pensioen pensioenproduct en mijn pensioeninkomen voor later

Met de nieuwsbrief PensioenActueel betreft het fonds zijn deelnemers bij hun pensioen op verschillende pensioenthema's. Deelnemers worden geholpen inzicht te krijgen in de mogelijke consequenties van de nieuwe pensioenregeling en informeren over actualiteiten en wat dit concreet betekent. In de nieuwsbrieven verwijst het fonds actief naar informatie op de website.

Deelnemer in staat stellen passende keuzes te maken

De hoofdfocus komt te liggen op kennisvergroting en begrip voor pensioen bij actieve deelnemers. SBZ Pensioen wil actieve deelnemers meer laagdrempelig benaderen via hun werkgever. Daarnaast richt het fonds zich op jongeren en vrouwen, om zo deze doelgroepen ook te betrekken bij het begrip pensioen en ze pensioen bewuster te maken. Dit doet het fonds door gedurende het jaar 3 specifieke thema mailings te versturen, met de focus op

jongeren en vrouwen. Ook zet het fonds de informatie voor jongeren op een speciale webpagina: Toolbox jongeren.

Op deze pagina wordt alle informatie die jongeren interessant kunnen vinden en waar jongeren iets aan kunnen hebben, overzichtelijk bij elkaar gezet. Hierbij valt te denken aan handige linkjes, de SBZ Academy, animaties en pensioentermen. De pagina wordt, in tegenstelling tot de rest van de website, opgemaakt in de je-vorm. Om zijn deelnemers te blijven betrekken op de ontwikkelingen van de nieuwe pensioenregeling, roept SBZ Pensioen zijn deelnemers ook in 2025 op om het privé e-mailadres te registreren. Zo zijn ze ook te bereiken als ze uit dienst gaan of met pensioen.

Keuzebegeleiding is en blijft een speerpunt in de Wtp. SBZ Pensioen is actief op dit vlak, heeft zijn propositie sinds 2022 uitgebreid en werkt ook in 2025 aan doorontwikkeling. Het benaderen van deelnemers via persoonlijk contact vindt het fonds zeer belangrijk en onderzoekt hierin de mogelijkheden.

Het fonds onderscheidt drie lagen van keuzebegeleiding: Kennis en begrip/educatie, generieke keuzebegeleiding en persoonlijke keuzebegeleiding.

Kennis en begrip/educatie: SBZ Pensioen begeleidt deelnemers bij het maken van keuzes door ze inzicht, overzicht en uitzicht te geven via de nieuwsbrieven en de website. Ze verwijst naar bestaande video's, vlogs, stappenplannen en webinars. Ook het klantteam speelt hierin een belangrijke rol door deelnemers te begeleiden in het maken van keuzes. SBZ Pensioen informeert deelnemers zoveel mogelijk over de regelingen en de gevolgen van actualiteiten zoals het nieuwe pensioenstelsel. Het laat handelingsperspectief zien zodat deelnemers zelf keuzes kunnen maken in hun pensioen. De SBZ Academy is een landingspagina waar video's, vlogs, stappenplannen en webinars deelnemers informatie bieden over uiteenlopende onderwerpen, zoals uitleg van de regeling, pensioenkeuzes, MVB en uitleg over de financiële situatie en dekkingsgraad.

Generieke keuzebegeleiding: Het fonds helpt bij het maken van keuzes rondom pensioen, bijvoorbeeld bij het kiezen van een passend risicoprofiel of tussen een vast en variabel pensioen. Deze keuzes zijn vooral in de nieuwe pensioenregeling extra belangrijk. SBZ Pensioen activeert deelnemers om bewust keuzes te maken.

Persoonlijke keuzebegeleiding: SBZ Pensioen helpt via persoonlijke brieven, portaal en planner met keuzearchitectuur gebaseerd op de persoonlijke pensioensituatie om de gevolgen op korte en lange termijn van gecombineerde keuzes inzichtelijk te maken. Een middel om dit te ondersteunen zijn de stappenplannen, die in 2024 aan de SBZ Academy zijn toegevoegd. Het klantteam staat dagelijks klaar om persoonlijke vragen te beantwoorden.

Het pensioenfonds werkt aan doorontwikkeling van persoonlijke keuzebegeleiding. Denk hierbij aan verbeterde klantreizen in het portaal en persoonlijke advies- of begeleidingsgesprekken. Dit bevindt zich in de oriëntatiefase.

De propositie van SBZ Pensioen (acquisitie) en Service werkgevers en betrekken adviseurs (relatiebeheer)

Het bestuur van SBZ Pensioen heeft voor 2025 voor een persoonlijke benadering van adviseurs en werkgevers gekozen. Op de pagina Aansluiten bij SBZ Pensioen plaatst het fonds daarom een persoonlijke boodschap van Edwin Schokker, zodat zowel adviseurs als werkgevers laagdrempelig het bestuur van SBZ Pensioen kunnen benaderen. Dit is in 2024 al gedaan op de Toolbox van de werkgeverpagina. Daarnaast laat SBZ Pensioen haar adviseurs en werkgevers zoveel mogelijk zien hoe zij voorsorteren op de nieuwe pensioenregeling.

Inzicht in de (financiële) ontwikkelingen bij het fonds

In 2025 doet SBZ Pensioen een onderzoek om de voorkeuren over Maatschappelijk Verantwoord Beleggen te peilen onder deelnemers. Zij informeert deelnemers over de toeslagverlening en rapporteert via de website over de financiële ontwikkelingen bij het fonds. Ook doet SBZ Pensioen in 2025 een Risico Preferentie Onderzoek om te kijken hoeveel risico deelnemers willen nemen voor hun pensioen.

10. Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen belangrijke gebeurtenissen na balansdatum geweest.

11. Ondertekening Bestuur

In de op de volgende pagina's opgenomen jaarrekening staan de financiële gegevens over het boekjaar 2024 vermeld.

Namens het Bestuur van SBZ Pensioen,

Zeist, 16 juni 2025

De heer K. Bangma

Mevrouw D. Dijkhuis

De heer S. de Groot

De heer R. van Hees

Mevrouw N. Oosterheert

De heer H. Radder

De heer E. Schokker

De heer T. Tiessen (voorzitter)

Mevrouw P.M.B. Wilson

JAARREKENING

12.1 BALANS PER 31 DECEMBER

(na voorgestelde bestemming van het saldo van baten en lasten)

(x € 1.000)

		2024	2023
ACTIVA			
Beleggingen voor risico pensioenfonds	(1)	6.040.634	5.793.017
Beleggingen voor risico deelnemers	(2)	315.993	195.284
Langlopende vorderingen	(3)	2.027	2.335
Vorderingen en overlopende activa	(4)	11.992	11.237
Overige activa	(5)	14.688	12.637
		<u>6.385.334</u>	<u>6.014.510</u>
PASSIVA			
Stichtingskapitaal en reserves	(6)	992.916	889.893
Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds	(7)	4.809.070	4.698.294
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	(8)	315.993	195.284
Overige voorzieningen	(9)	6.563	6.125
Overige schulden en overlopende passiva	(10)	260.792	224.914
		<u>6.385.334</u>	<u>6.014.510</u>

12.2 STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

		2024	2023
BATEN			
Premiebijdragen voor risico pensioenfondsen	(11)	38.209	34.218
Premiebijdragen voor risico deelnemers	(12)	93.137	85.957
Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen	(13)	316.852	357.920
Beleggingsresultaten voor risico deelnemers	(14)	31.283	19.041
Overige baten	(15)	1.215	1.163
		<u>480.696</u>	<u>498.299</u>
LASTEN			
Pensioenuitkeringen	(16)	135.941	128.127
Pensioenuitvoeringskosten	(17)	4.247	4.275
Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfondsen	(18)	110.776	246.674
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	(19)	120.709	102.848
Mutatie overige voorzieningen	(20)	438	125
Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfondsen	(21)	8.438	13.245
Saldo overdrachten van rechten voor risico deelnemers	(22)	-3.694	-4.813
Overige lasten	(23)	818	534
		<u>377.673</u>	<u>491.015</u>
Saldo van baten en lasten		<u><u>103.023</u></u>	<u><u>7.284</u></u>

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

	2024	2023
Bestemming van het saldo van baten en lasten		
Mutatie vrij vermogen	143.244	-1.316
Mutatie reserve beleggingsrisico's voor risico fonds	-40.188	8.580
Mutatie reserve minimaal vereist eigen vermogen beschikbare premieregeling en nettopensioenregeling	-33	20
	<u>103.023</u>	<u>7.284</u>

12.3 KASSTROOMOVERZICHT

(x € 1.000)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2024	2023
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico pensioenfonds	37.896	34.157
Ontvangen premiebijdragen voor risico deelnemers	92.608	85.805
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico pensioenfonds	1.843	2.972
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico deelnemers	5.296	5.220
Betaalde pensioenuitkeringen	-136.037	-127.539
Betaalde waardeoverdrachten voor risico pensioenfonds	-9.841	-15.776
Betaalde waardeoverdrachten voor risico deelnemers	-1.602	-407
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-3.132	-4.214
Diverse ontvangsten en uitgaven	-524	1.403
	-13.493	-18.379
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	3.800.474	3.603.895
Betaald inzake aankopen beleggingen	-3.856.994	-3.857.560
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	133.973	140.112
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-49.951	153.854
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-11.958	-17.349
	15.544	22.952
Mutatie liquide middelen	2.051	4.573
Samenstelling geldmiddelen		
	2024	2023
Liquide middelen per 1 januari	12.637	8.064
Mutatie liquide middelen	2.051	4.573
Liquide middelen per 31 december	14.688	12.637

12.4 ALGEMENE TOELICHTING

Inleiding

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Zorgverzekeraars is statutair gevestigd in Zeist.

Adresgegevens: Handelsweg 2, 3707 NH Zeist

KvK nummer: 41178751

Activiteiten

Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Zorgverzekeraars (hierna: het fonds, het pensioenfonds of SBZ Pensioen) stelt zich ten doel, overeenkomstig de voorwaarden als in de statuten en de desbetreffende pensioenreglementen nader is bepaald, aanspraken op te bouwen voor de deelnemers en rechten uit te keren aan de deelnemers, gewezen deelnemers en hun nabestaanden, ter zake van ouderdom, overlijden en arbeidsongeschiktheid. Het fonds werkt volgens een Actuariële en Bedrijfstechnische Nota (ABTN), waarbij de financiële opzet en de grondslagen waarop de stichting rust, gemotiveerd zijn omschreven.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het bijzonder Richtlijn 610.

De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

Het bestuur heeft op 16 juni 2025 de jaarrekening opgemaakt.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling. Voor een nadere onderbouwing wordt verwezen naar de toelichting 6. Stichtingskapitaal en reserves.

Vergelijking met voorgaand verslagjaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van voorgaand verslagjaar, met uitzondering van de schattingswijzigingen zoals opgenomen in de paragraaf "Schattingwijzigingen". Vergelijkende cijfers zijn waar nodig geherclassificeerd om in lijn te brengen met presentatie huidig jaar.

Schattingswijzigingen

Prognosetafel

De actuariële grondslagen en/of methoden worden periodiek beoordeeld en mogelijk herzien ten behoeve van de berekening van de actuele waarde van de pensioenverplichtingen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van interne en externe actuariële deskundigheid.

Dit betreft onder meer de vergelijking van veronderstellingen ten aanzien van sterfte en langlevens met werkelijke waarnemingen voor zowel de gehele bevolking als specifiek voor de populatie van het pensioenfonds. Vanaf boekjaar 2024 is de grondslag voor overlevingskansen gebaseerd op de Prognosetafel AG2024 met startjaar 2025 (2023: Prognosetafel AG2022 met startjaar 2024) zoals gepubliceerd door het Koninklijk Actuarieel Genootschap (AG). Dit heeft geleid tot een verlaging van de voorziening pensioenverplichtingen van € 7,7 miljoen. De verlaging is bepaald per 31 december 2024. Dit resultaat is via de Staat van Baten en Lasten als "Wijzigingen actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord. Het effect op de dekkingsgraad per 31 december 2024 is 0,2 procentpunt positief.

Vanaf boekjaar 2024 is bij toepassing van de Prognosetafel AG2024 met startjaar 2025 rekening gehouden met de ervaringssterfte van het pensioenfonds "SBZ 2024" (2023: "SBZ 2022"). Dit heeft geleid tot een verlaging van de voorziening pensioenverplichtingen van € 54,0 miljoen. De verlaging is bepaald per 31 december 2024. Dit resultaat is via de Staat van Baten en Lasten als "Wijzigingen actuariële uitgangspunten" in het verslagjaar verantwoord. Het effect op de dekkingsgraad per 31 december 2024 is 1,1 procentpunt positief.

Beschrijving Middelloonregeling

Onderstaand volgt een globale beschrijving van de in 2024 geldende pensioenregeling die door het fonds wordt uitgevoerd (Pensioenreglement Middelloonregeling). Aan deze beschrijving kunnen geen rechten worden ontleend.

Pensioensysteem

Het pensioensysteem is een middelloonregeling met een voorwaardelijk recht op toeslagen voor deelnemers pensioengerechtigden en gewezen deelnemers.

Pensioenleeftijd

De pensioenleeftijd voor deelnemers is 68 jaar.

Pensioengrondslag

De pensioengrondslag wordt bepaald door het jaarsalaris te verminderen met de franchise en wordt jaarlijks vastgesteld op 1 januari op grond van het per die datum geldende jaarsalaris en franchise. Onder jaarsalaris wordt verstaan het tussen de deelnemer en de werkgever contractueel overeengekomen vaste bruto salaris per jaar inclusief de vakantietoeslag, eindejaarsuitkering en andere vaste toeslagen. Vanaf 2015 is het salaris dat meetelt voor de pensioenopbouw gemaximeerd op het fiscale maximum. In 2024 is dat € 137.800. Onder het jaarsalaris worden ook andere beloningsbestanddelen begrepen, waarvan de deelnemer en de werkgever zijn overeengekomen dat deze onderdeel van bovengenoemd jaarsalaris zijn.

Franchise en opbouwpercentages worden vanaf 1 januari 2019 opgenomen in een aparte werkgeversbijlage bij het pensioenreglement Middelloonregeling; de werkgever kan zelf kiezen voor een bepaalde franchise en opbouwpercentage.

Wezenpensioen

Het wezenpensioen bedraagt 20% van het te bereiken partnerpensioen en wordt uitgekeerd tot 21 jaar of tot 27 jaar voor studerende kinderen. Als beide ouders zijn overleden, wordt het wezenpensioen verdubbeld.

Premie

De premie wordt per deelnemer berekend en is in beginsel gelijk aan de actuariële premie.

Arbeidsongeschiktheid

Bij ingang van een arbeidsongeschiktheidspensioen is sprake van een vast percentage van het salaris als aanvulling op de WIA-uitkering van het UWV. Dit houdt in (naar rato van de mate van arbeidsongeschiktheid, waarbij laatstgenoemde percentages gelden voor het derde tot en met het zesde ziektejaar):

* tot de WIA-dagloongrens: 0% en 10%.

* boven de WIA-dagloongrens: 70% en 80% (WGA) / 75% en 85% (IVA).

Beschrijving beschikbarepremieregeling

De beschikbare premieregeling (BPR) betreft qua ouderdomspensioen een premieovereenkomst met als standaard pensioenrichtleeftijd 68 jaar.

Voor de deelnemers is een variabel ouderdomspensioen vanaf 68 jaar bij SBZ Pensioen verzekerd tenzij de deelnemer kiest voor een vast pensioen bij een andere pensioenuitvoerder.

Daarnaast is op risicobasis partnerpensioen, wezenpensioen en premievrije deelname bij arbeidsongeschiktheid verzekerd.

Gespaard wordt voor ouderdomspensioen en partnerpensioen vanaf pensioendatum (Staffel II).

Het pensioengevend salaris is, behalve voor het arbeidsongeschiktheidspensioen gemaximeerd op de fiscale grens (hierna: maximum pensioengevend salaris). Deze grens wordt jaarlijks vastgesteld door de overheid en bedraagt in 2024 € 137.800.

De pensioengrondslag is gelijk aan het (gemaximeerde) vaste jaarsalaris verminderd met een franchise.

Het arbeidsongeschiktheidspensioen bestaat, in geval van arbeidsongeschiktheid, uit een vast percentage van het parttime salaris als aanvulling op de WIA-uitkering.

Het tijdelijk partnerpensioen betreft een aanvulling tot maximaal de ongekorte Anw en wordt uitgekeerd tot de AOW-gerechtigde leeftijd van de partner, voor zover er geen recht op Anw bestaat voor de nabestaande of de Anw wordt gekort wegens inkomsten. De werkgever kan ervoor kiezen om het tijdelijk partnerpensioen niet aan te bieden. Bij de keuze voor het wel aanbieden van tijdelijk partnerpensioen kan de werkgever dit doen voor alle werknemers óf individuele deelnemers de keuze geven voor het al of niet verzekeren ervan.

Het wezenpensioen per kind is gelijk aan 20% van het te bereiken partnerpensioen. Voor volle wezen wordt het wezenpensioen verdubbeld.

Vanwege het karakter van de pensioenregeling bestaat er geen recht op toeslagverlening vanuit SBZ Pensioen met uitzondering van de aanspraakgerechtigden op partner- en wezenpensioen van een overleden (gewezen) deelnemer.

De pensioenregeling kent diverse flexibele elementen, te weten vervroeging of uitstel van de ingangsdatum van het ouderdomspensioen en deeltijdpensionering.

Bij overlijden van de (gewezen) deelnemer vervalt het op dat moment aanwezige pensioenkapitaal (saldo beleggingen) aan de stichting. Dit pensioenkapitaal wordt door de stichting verdeeld over alle pensioenkapitalen van de overige (gewezen) deelnemers van de Beschikbarepremieregeling.

Bij overlijden van de (gewezen) deelnemer die deelneemt in de collectieve toedelingskring vervalt het pensioenkapitaal dat samenhangt met de voor hem ingekochte aanspraken op variabel pensioen aan de collectieve toedelingskring van de Beschikbarepremieregeling. Dit is onderdeel van het sterfteresultaat dat ten laste of ten gunste van de deelnemers komt in de collectieve toedelingskring.

De financiële middelen (premies) ten behoeve van de risico-elementen van het Pensioenreglement

Beschikbarepremieregeling worden gezamenlijk met de Middelloonregeling ondergebracht binnen het pensioenfonds.

Beschrijving Nettopensioenregeling

Voor deelnemers met een salaris hoger dan € 137.800 is het op vrijwillige basis mogelijk om, indien de werkgever deelneemt aan de nettopensioenregeling, deel te nemen aan de nettopensioenregeling.

De deelnemers betalen maandelijks een premie vanuit het nettosalaris. Deze premies worden op een beleggingsrekening gestort en belegt in beleggingsfondsen. De Nettopensioenregeling kent hiervoor 3 risicoprofielen: Offensief, Neutraal (standaard) of Defensief. Bij elk risicoprofiel horen bepaalde lifecycles. In deze 3 lifecycles wordt het beleggingsrisico automatisch geleidelijk afgebouwd naarmate de pensioendatum nadert. Met de ingelegde premies en het rendement op de beleggingen wordt een individueel pensioenkapitaal gevormd.

In het jaar dat de deelnemer de 58-jarige leeftijd bereikt wordt gevraagd een keuze te maken tussen een vast pensioen of een variabel pensioen. Indien voor een vast pensioen wordt gekozen dan wordt het individuele pensioenkapitaal belegd tot ingang pensioen. De deelnemer koopt het vaste pensioen vervolgens aan bij een andere pensioenuitvoerder. Indien de deelnemer kiest voor een variabel pensioen dan wordt het individuele pensioenkapitaal vanaf die leeftijd, geleidelijk in 10 jaar, omgezet in Collectief Variabel Pensioen (CVP). In het CVP delen de deelnemers beleggings- en verzekeringsrisico's met alle andere deelnemers.

De risico-elementen zijn extern verzekerd.

In de jaarrekening zijn de beleggingen voor deelnemers die deelnemen aan de beschikbarepremieregeling respectievelijk de nettopensioenregeling gepresenteerd als beleggingen voor risico deelnemers.

Premievaststelling, actuariële grondslagen en veronderstellingen

De feitelijke premie van de middelloonregeling is gelijk aan de premie op basis van een "dekkingsgraad neutrale pensioeninkoop", maar is niet minder dan de gedempte kostendeekkende premie (wettelijke toetspremie).

De feitelijke premie voor wezenpensioen is gelijk aan 2% van de feitelijke premie voor partnerpensioen. De financiering voor het arbeidsongeschiktheidspensioen vindt plaats door middel van een premie. Deze premie wordt jaarlijks door het bestuur vastgesteld, zodanig dat het toekomstig uit te keren arbeidsongeschiktheidspensioen wordt gedekt.

Aan de berekening van de feitelijke premie 2024 voor de Middelloonregeling liggen de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen ten grondslag:

- Rente: de rente is gelijk aan de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 30 september van het voorafgaande jaar.
- Sterftekanen: voor mannen en vrouwen worden de sterftekanen ontleend aan de prognosetabel AG 2022 met startjaar 2024 (2023: prognosetabel AG 2022 met startjaar 2023), gecorrigeerd voor fondsspecifieke ervaringssterfte. Voor kinderen worden de sterftekanen verwaarloosd.
- Wezenpensioen: De voorziening voor latent wezenpensioen is gelijk aan 2% van de voorziening voor latent partnerpensioen bij nog niet ingegane ouderdomspensioenen. Bij een ingegaan wezenpensioen wordt voor wezen jonger dan 21 jaar aangenomen dat het wezenpensioen voortduurt tot de 21-jarige leeftijd; voor wezen van 21 jaar of ouder wordt het wezenpensioen jaarlijks tot uiterlijk de 27-jarige leeftijd verlengd op basis van ontvangen studieverklaringen.
- Partnerfrequentie: Zolang nog geen pensioenuitkering is ingegaan, wordt voor de berekening van de voorziening voor partnerpensioen elke (gewezen) deelnemer verondersteld een partner te hebben (onbepaalde partnersysteem met een partnerfrequentie van 100% vanaf 60 jaar). Voor pensioengerechtigden wordt uitgegaan van de werkelijke burgerlijke staat.
- Leeftijdverschil: Voor het partnerpensioen wordt verondersteld dat de mannelijke deelnemer een 3 jaar jongere vrouwelijke partner heeft en dat de vrouwelijke deelnemer een 3 jaar oudere mannelijke partner heeft.

- Premievrijstelling invaliditeit: Aangenomen is dat de kosten, verbonden aan de in de toekomst te verlenen vrijstelling van premiebetaling (pvi) wegens arbeidsongeschiktheid, kunnen worden gedekt door een risicopremie ter grootte van 4,6% van de actuariële premie exclusief pvi en exclusief AOP premie.
- Opslag voor kosten: Bij de vaststelling van de feitelijke premie wordt rekening gehouden met een opslag voor toekomstige uitbetalingskosten van 2,4%. De kosten verbonden aan de administratie en het beheer zijn gesteld op 0,5% van de pensioengrondslag.
- Solvabiliteitsopslag: Er wordt geen solvabiliteitsopslag gehanteerd zolang de opslag in verband met toeslagverlening hoger is dan de opslag benodigd voor de vereiste dekkingsgraad primo boekjaar.
- Premiedekkingsgraadopslag: De premiedekkingsgraadopslag is gelijk aan de actuele dekkingsgraad van september van het voorafgaande jaar, met een minimum gelijk aan de minimaal vereiste dekkingsgraad en een maximum gelijk aan de vereiste dekkingsgraad. De premiedekkingsgraadopslag wordt gerekend over de actuariële premies van het ouderdomspensioen, partnerpensioen en risicopremies overlijden (niet over risicopremies arbeidsongeschiktheidspensioen, risicopremie premievrijstelling bij invaliditeit en de administratiekosten).
- Tijdelijk partnerpensioen: De feitelijke premie voor het tijdelijk partnerpensioen is gelijk aan 75% van de premie voor een volledig (niet gekort) tijdelijk partnerpensioen. De werkgever heeft de keuze tussen geen, verplicht of vrijwillige dekking van het tijdelijk partnerpensioen (ANW-hiaat). Bij een verplichte dekking wordt de risicopremie door de werkgever betaald. Bij een vrijwillige dekking wordt de risicopremie door de werkgever doorbelast aan de werknemer.
- Arbeidsongeschiktheidspensioen: De premie voor het arbeidsongeschiktheidspensioen bedraagt een percentage van de relevante loonsom:
 - In geval van 85% resp. 80% aanvulling in de eerste vier jaar van arbeidsongeschiktheid ziektejaar en 75% resp. 70% daarna: 0,11% van het parttime salaris tot maximum dagloon en 2,2% van het parttime salarisdeel boven maximum dagloon.
 - In geval van 85% resp. 80% aanvulling tot de pensioendatum: 0,44% van het parttime salaris tot maximum dagloon en 2,422% van het parttime salarisdeel boven maximum dagloon. Deze optie is voor nieuw toetredende werkgevers per 1 januari 2019 vervallen.

Feitelijke premie 2024 beschikbarepremieregeling:

De vaststelling van de pensioengrondslag vindt jaarlijks per 1 januari plaats op grond van het per die datum geldende jaarsalaris, franchise en parttimegraad. Bij aanvang van het deelnemerschap op een andere datum dan 1 januari wordt de pensioengrondslag vastgesteld op grond van het per de datum van aanvang van het deelnemerschap geldende jaarsalaris en op grond van de per 1 januari voorafgaand aan de aanvang van het deelnemerschap geldende franchise. Als de deelnemer niet op de eerste dag van een maand in dienst treedt bij zijn werkgever, wordt de beschikbare maandpremie voor die maand op pro rata basis vastgesteld en toegevoegd aan het pensioenkapitaal van de deelnemer. De feitelijke premie wordt als volgt vastgesteld:

- Staffelpremie: er wordt een premie vastgesteld aan de hand van de pensioengrondslag en de premietabel op de wijze zoals beschreven in de werkgeversbijlage van het Pensioenreglement voor de Beschikbarepremieregeling.
- Risicopremies bij overlijden, premievrijstelling bij invaliditeit en arbeidsongeschiktheidspensioen: SBZ Pensioen heeft de premievrijstelling bij overlijden, invaliditeit en arbeidsongeschiktheidspensioen ondergebracht binnen de Middeloonregeling. De actuariële grondslagen zoals beschreven voor de Middeloonregeling zijn ook van toepassing voor de risicopremies van de Beschikbarepremieregeling.
- Opslag administratiekosten: de vaste administratiekosten bedragen € 103,03 per jaar per deelnemer (niveau 2024) en worden bij de werkgever in rekening gebracht. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd per 1 januari.

Feitelijke premie 2024 nettopensioenregeling:

De feitelijke Nettopremie wordt op maandbasis bij de werkgever in rekening gebracht. Deze regeling is alleen van toepassing voor deelnemers met een salaris hoger dan het maximum pensioengevende salaris van € 137.800 (niveau 2024).

De vaststelling van de pensioengrondslag vindt jaarlijks per 1 januari plaats op grond van het per die datum geldende jaarsalaris en franchise.

Als de deelnemer niet op de eerste dag van een maand in dienst treedt bij zijn werkgever, wordt de beschikbare maandpremie voor die maand op pro rata basis vastgesteld en toegevoegd aan het Nettopensioenkapitaal van de deelnemer. Daarnaast wordt de feitelijke premie als volgt vastgesteld:

- Nettostaffelpremie: er wordt een Nettopremie vastgesteld aan de hand van de pensioengrondslag en de premietabel op de wijze zoals beschreven in de werkgeversbijlage van het Pensioenreglement voor de Nettopensioenregeling. De risicopremies bij overlijden en invalideit worden onttrokken aan de nettopremie.
- Opslag administratiekosten De vaste administratiekosten bedragen € 124,78 per jaar per deelnemer (niveau 2024) en worden bij de werkgever in rekening gebracht. Dit bedrag wordt jaarlijks geïndexeerd per 1 januari.
- Opslag MVEV: de financiering van het MVEV is gelijk een opslag van 3% van de totale ingelegde spaarpremies.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname in de balans en staat van baten en lasten

Een actief is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een verplichting is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een actief of verplichting is niet (meer) in de balans opgenomen:

- Als door een transactie (nagenoeg) alle toekomstige economische voordelen en (nagenoeg) alle risico's van een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen.
- Vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Hierdoor kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties", die zowel een actief als een passief kan zijn.

Baten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermeerdering van het economisch potentieel -samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting- heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Lasten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermindering van het economisch potentieel -samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting- heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een actief en een verplichting zijn gesaldeerd (netto) opgenomen, als er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen én de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De hiermee samenhangende rentebaten en rentelasten zijn eveneens gesaldeerd opgenomen.

Reële waarde

Activa en verplichtingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij anders is aangegeven.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening volgens Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt, die van invloed zijn op de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen, baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren, die -gegeven de omstandigheden- als redelijk zijn beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen, die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen zijn opgenomen:

- in het verslagjaar waarin de schatting is herzien, als de herziening alleen voor dat verslagjaar gevolgen heeft, of
- in het verslagjaar van herziening en toekomstige verslagjaren, als de herziening gevolgen heeft voor zowel het verslagjaar als toekomstige verslagjaren.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen, e.d., zijn als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

De jaarrekening is opgesteld in euro's, zijnde de functionele en de presentatie valuta van het pensioenfonds.

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

	2024	2023
AUD	1,67	1,62
CHF	0,94	0,93
CAD	1,49	1,46

HKD	8,04	8,63
JPY	162,74	155,73
USD	1,04	1,10
SEK	11,44	11,13
SGD	1,41	1,46

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico pensioenfondsen

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde, slechts indien de reële waarde van de beleggingen niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs. Overlopende activa en passiva worden tevens gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs. De liquiditeiten vermogensbeheer worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Het verschil tussen reële waarde en nominale waarde is bij deze activa en passiva in het algemeen gering.

Participaties in beleggingspools en -instellingen die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor die onderliggende beleggingen (look-through benadering). Bij gemengde beleggingsfondsen wordt aangesloten bij de hoofdcategorie, bepaald op basis van reële waarde.

Vorderingen en schulden uit beleggingen welke samenhangen met een specifieke beleggingscategorie worden onder beleggingsdebiteuren dan wel -crediteuren opgenomen in de betreffende beleggingscategorie.

Financiële instrumenten worden gebruikt ter afdekking van beleggingsrisico's en het realiseren van het vastgelegde beleggingsbeleid. De derivatenposities zijn opgenomen als een afzonderlijke beleggingscategorie. Derivaten die deel uitmaken van een beleggingsfonds zijn opgenomen in de beleggingscategorie waarin dit beleggingsfonds is gerubriceerd.

(Reële) waardebepaling

De beleggingen van het pensioenfonds worden gewaardeerd tegen de reële waarde per balansdatum. Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het pensioenfonds kan gebruik worden gemaakt van genoteerde marktprijzen. Derivaten worden gewaardeerd door gebruik te maken van netto contante waardeberekeningen. Bepaalde instrumenten, zoals participaties in beleggingsfondsen worden gewaardeerd door gebruik te maken van de intrinsieke waarde. Het is gebruikelijk en mogelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Voor financiële instrumenten zoals beleggingsvorderingen en -schulden geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het korte termijn karakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde vastgoedfondsen worden gewaardeerd tegen de reële waarde, zijnde de beurskoers per balansdatum. Niet-beursgenoteerde beleggingen in vastgoedfondsen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen. Indien de waarderingsgrondslagen van vastgoedfondsen afwijken, wordt de waardering zo mogelijk aangepast aan de waarderingsgrondslagen van het pensioenfonds.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op reële waarde. De reële waarde is de beursnotering per balansdatum. De reële waarde van niet-beursgenoteerde participaties is bepaald op basis van de laatst bekende intrinsieke waarde. Dit is het aandeel in het zichtbare eigen vermogen.

Private equity beleggingen worden gewaardeerd op marktwaarde, zijnde de intrinsieke waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fundmanagers en de fund-of-fund-managers, gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum. Daarnaast wordt bij de waardering rekening gehouden met eventuele negatieve gevolgen van materiële gebeurtenissen in het verslagjaar na ontvangst van deze rapportages. De managers bepalen de intrinsieke waarde op basis van lokale wet- en regelgeving.

Niet-beursgenoteerde belangen in infrastructuur beleggingen worden gewaardeerd op het aandeel in de reële waarde van de onderliggende beleggingen, de overige onderliggende activa en de onderliggende verplichtingen.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd op marktwaarde. De marktwaarde is de per balansdatum geldende beurskoers, onder toevoeging van opgelopen rente. De marktwaarde van leningen en hypotheekleningen betreft een berekende marktwaarde. Deze marktwaarde wordt, via een yield-curve methodiek onder gebruikmaking van zo te noemen spreads voor debiteurencategorieën, afgeleid van de marktwaarde van openbare leningen (obligaties). Ook bij deze vastrentende beleggingen wordt de opgelopen intrest in de marktwaarde meegenomen en aan de hiervoor beschreven koerswaarde toegevoegd. Deposito's en tegoeden bij banken worden gewaardeerd op nominale waarde.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, zijnde de marktwaarde van het contract. Voor beursgenoteerde contracten is dit de beurskoers per balansdatum. Voor niet-beursgenoteerde contracten is de waardering gebaseerd op beschikbare marktinformatie als input voor gehanteerde waarderingsmodellen of door de bepaling van de contante waarde van de kasstromen. Hierbij wordt onder andere gebruik gemaakt van Swap-curves. Creditposities (ongerealiseerde negatieve waarde) in derivaten worden separaat verantwoord onder de overige schulden.

In het kader van vermogensbeheer kan gebruik gemaakt worden van financiële instrumenten zoals valutatermijncontracten, putopties, futures en swaps met als doel het afdekken van risico's of efficiënt portefeuillebeheer.

Valutatermijncontracten worden per balansdatum gewaardeerd tegen de overeengekomen termijnkoersen onder aftrek van de aan- of verkoopkoers. Het resultaat op valutatermijncontracten wordt verantwoord onder de beleggingsopbrengsten.

Futurecontracten worden in eerste instantie in de balans opgenomen tegen de reële waarde op datum waarop een futurecontract wordt afgesloten en vervolgens iedere handelsdag gewaardeerd tegen de reële nieuwe waarde. Wijzigingen in de reële waarde worden direct afgerekend middels margin calls (marked-to-market) en worden verwerkt via de staat van baten en lasten. Na iedere afrekening komt de boekwaarde op nihil te staan. (Rente)swaps worden in de balans opgenomen tegen de reële waarde. De waarde van de (rente)swaps wordt periodiek aangepast naar aanleiding van renteontwikkelingen op de financiële markten.

Overige beleggingen

Geldmarktbeleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde, zijnde de contante waarde van de toekomstige kasstromen (rente en aflossing). Posities in rekening courantsaldi worden tegen nominale waarde gewaardeerd.

Beleggingen voor risico deelnemers

De waarderingsgrondslagen voor beleggingen voor risico deelnemers zijn gelijk aan die voor beleggingen voor risico pensioenfondsen.

Langlopende vorderingen

Hieronder worden vorderingen uit hoofde van pensioenverplichtingen verantwoord, waarvoor rechten op andere pensioenuitvoerders verhaald kunnen worden. Verwezen wordt naar de toelichting op de technische voorziening voor risico van het pensioenfonds.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, als er sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Onder overige activa zijn liquide middelen opgenomen, voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden zijn. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen.

In de toelichting wordt opgenomen het krachtens de Pensioenwet minimaal vereiste eigen vermogen volgens de in het Besluit financieel toetsingskader (FTK) voorgeschreven berekeningsmethodiek als het surplusvermogen.

Reserve beleggingsrisico's

Het doel van de reserve beleggingsrisico's is het opvangen van risico's met betrekking tot de beleggingen voor risico pensioenfonds. De reserve beleggingsrisico's is gelijk aan het vereist eigen vermogen dat resulteert volgens het standaardmodel van DNB, gebruik makend van de op balansdatum geldende door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid vastgestelde parameters.

Er wordt rekening gehouden met:

- Het renterisico.
- Het aandelen- en vastgoedrisico.
- Het valutarisico.
- Het grondstoffenrisico.
- Het kredietrisico.
- Het verzekeringstechnisch risico.

Jaarlijks wordt overeenkomstig het standaardmodel van DNB een solvabiliteitstoets uitgevoerd om vast te stellen of de reserve beleggingsrisico's tot het niveau van het vereist eigen vermogen kan worden aangevuld. Aan het standaardmodel is een extra risicocomponent toegevoegd waarmee het met actief beheer verbonden extra risico wordt uitgedrukt. De reserve beleggingsrisico's kan niet negatief zijn.

Reserve minimaal vereist eigen vermogen van de beschikbare premieregeling

De reserve is gelijk aan het minimaal vereist eigen vermogen voor de beschikbare premieregeling.

Het minimaal vereist eigen vermogen is gelijk aan 25% van de beheerslasten. Voor de biometrische risico's wordt geen minimaal vereist eigen vermogen aangehouden. Dit aangezien de biometrische risico's (arbeidsongeschiktheid en overlijden) voor de deelnemers aan de beschikbare premieregeling zijn ondergebracht in de Middelloonregeling.

Reserve minimaal vereist eigen vermogen van de netto pensioenregeling

De reserve is gelijk aan het minimaal vereist eigen vermogen voor de netto pensioenregeling. Het minimaal vereist eigen vermogen is gelijk aan 25% van de beheerslasten verhoogd met een bedrag ten behoeve van de biometrische risico's. Voor de vaststelling van de biometrische risico's heeft SBZ Pensioen ontheffing van DNB gekregen. Deze ontheffing blijft van kracht onder de voorwaarde dat de herverzekering van het overlijdensrisico voor de netto pensioenregeling niet wijzigt.

Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds***Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds***

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is gewaardeerd tegen reële waarde op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen uit hoofde van de middelloonregeling.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds is uitgegaan van het op de balansdatum geldende ABTN en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of op de opgebouwde pensioenaanspraken toeslagverlening kan worden toegepast. Alle per balansdatum bestaande toeslagbesluiten (ook voor toeslagbesluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van de toekomstige opbouw waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen per 31 december 2024:

Overlevingstafels

Prognosetafels AG2024 met startjaar 2025 (2023: prognosetafels AG2022 met startjaar 2024) waarbij de sterftekansen zijn vermenigvuldigd met een leeftijdsafhankelijke factor die is gebaseerd op de ervaringssterfte van het pensioenfonds: "SBZ 2024" (2023: "SBZ 2022").

Partnerfrequentie

Voor het nabestaandenpensioen tot de pensioendatum wordt het zogenaamde onbepaalde partnersysteem gehanteerd, waarbij de partnerfrequenties vanaf 60 jaar worden verondersteld gelijk te zijn aan 1. Voor de pensioentrekkenden wordt rekening gehouden met de werkelijke burgerlijke staat en gereserveerd volgens het bepaalde partner systeem.

Leeftijdsverschil man-vrouw

Voor partnerpensioen is aangenomen dat de partner 3 jaar jonger is dan de verzekerde man en 3 jaar ouder dan de verzekerde vrouw.

Voorziening voor uitgesteld wezenpensioen

De lasten van nog niet ingegaan wezenpensioen zijn gesteld op 2% van de lasten van het nog niet ingegaan partnerpensioen tot de feitelijke pensioendatum; bij de vaststelling van de lasten van ingegaan wezenpensioen wordt verondersteld dat het pensioen moet worden uitgekeerd tot 21 jaar of tot 27 jaar voor studerende kinderen, waarbij geen rekening wordt gehouden met sterftekansen.

Voorziening voor toekomstige administratie- en excassokosten

Kostenopslag ter grootte van 2,4% (2023: 2,4%) van de technische voorziening in verband met toekomstige administratie- en excassokosten.

Voorziening voor toekomstige pensioenopbouw arbeidsongeschikten

Bij de bepaling van de pensioenopbouw voor arbeidsongeschikte deelnemers is uitgegaan van een revalidatiekans van 4%. Voor ingegaan AOP is uitgegaan van een revalidatiekans van 0%.

IBNR-voorziening

Het fonds houdt rekening met een voorziening voor deelnemers die ziek zijn geworden, maar nog niet als zodanig bij het pensioenfonds zijn aangemeld, omdat ze korter dan twee jaar ziek zijn. De zogenaamde IBNR voorziening. Voor het arbeidsongeschiktheidspensioen wordt ook een IBNR voorziening aangehouden.

De IBNR is vastgesteld op basis van de risicopremies voor premievrijstelling en arbeidsongeschiktheidspensioen van de afgelopen twee boekjaren.

De IBNR voorziening kan niet negatief zijn.

Schadereserve

De schadereserve is gelijk aan de contante waarde van de toekomstige premievrijgestelde opbouw voor alle deelnemers die gedeeltelijk dan wel volledig arbeidsongeschikt zijn, rekening houdend met de actuariële grondslagen en veronderstellingen.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers is bepaald door de waardering van de tegenover deze voorziening aangehouden beleggingen voor risico deelnemers van de beschikbarepremieregeling en de nettopensioenregeling.

Overige voorzieningen

Het egalisatiedepot is gevormd voor (maximaal) vier jaar omdat het pensioenfonds de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel uiterlijk eind 2026 dient te maken. Het egalisatiedepot bedraagt € 6 miljoen bij aanvang per 31 december 2022 en is gevormd uit het positieve verschil tussen de feitelijke premie 2022 en de (ex-post) gedempte kostendekkende premie 2022.

Het egalisatiedepot is bestemd om, bij eenzelfde premie, kortingen in het opbouwpercentage ouderdomspensioen (en meeverzekerd nabestaandenpensioen) te voorkomen doordat in enig jaar de feitelijke premie niet minimaal gelijk is aan de gedempte kostendekkende premie.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten).

Dekkingsgraad

De actuele dekkingsgraad voor risico pensioenfonds en risico deelnemers wordt berekend door op balansdatum het balanstotaal minus de overige voorzieningen en de overige schulden en overlopende passiva te delen op de technische voorzieningen voor risico pensioenfonds en de voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers zoals opgenomen in de balans.

Onder het FTK is de beleidsdekkingsgraad leidend voor alle beleidsmaatregelen. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden en is daarmee minder afhankelijk van dagkoersen.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn sterk gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten zijn opgenomen in het resultaat.

Premiebijdragen voor risico pensioenfondsen

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Premiebijdragen voor risico deelnemers

Dit zijn bijdragen van deelnemers in het kader van de beschikbarepremieregeling en de nettopensioenregeling.

Beleggingsresultaten

Directe en indirecte beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Directe beleggingsopbrengsten zijn rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten, e.d. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Indirecte beleggingsopbrengsten zijn gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten:

- Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen.
- Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen.
- Verkoopkosten zijn verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden zowel de externe vermogensbeheerkosten als daaraan toegerekende pensioenuitvoeringskosten verstaan.

Verantwoording van kosten

De kosten uit hoofde van beheervergoeding alsmede bewaarkosten gerelateerd aan beleggingen en kosten van oversight zijn in mindering gebracht op de directe en indirecte beleggingsopbrengsten.

Overige baten

Overige baten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfondsen

Pensioenopbouw

Pensioenopbouw is de contante waarde van de pensioenaanspraken toegekend in het verslagjaar.

Toeslagen

Voor alle (gewezen) deelnemers op basis van prijsinflatie, voor actieven op basis van de CAO voor Zorgverzekeraars aangevuld tot maximaal loonontwikkeling.

In 2024 heeft het bestuur besloten om per 1 januari 2025 de lopende pensioenuitkeringen en de tot en met 31 december 2024 opgebouwde pensioenen van de actieven en gewezen deelnemers in de middelloonregeling en de ingegane nabestaandenpensioenen in de beschikbarepremieregeling te verhogen met 0,85% (2023: 1,88%). Dit heeft geleid tot een negatief resultaat van € 40,4 miljoen.

Voor zowel het persoonlijk pensioenkapitaal of aanspraak in het Collectief Variabel Pensioen in de beschikbare premieregeling alsmede de netto pensioenregeling is toeslagverlening niet van toepassing.

Rentetoevoeging

De pensioenverplichtingen worden contant gemaakt tegen de nominale marktrente op basis van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur. De interesttoevoeging wordt tegen de rekenrente primo boekjaar berekend over de beginstand en de mutaties gedurende het jaar.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen zijn vooraf actuarieel berekend en opgenomen in de technische voorzieningen. De afname van de voorzieningen is het bedrag dat vrijkomt voor de financiering van pensioenen in het verslagjaar.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Jaarlijks valt een percentage van de uitkeringen vrij uit de technische voorziening ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten (excassokosten). Daarnaast wordt een percentage van de pensioenopbouw en de inkomende waardeoverdrachten toegevoegd aan de technische voorzieningen ten behoeve van pensioenuitvoeringskosten.

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Hieronder zijn opgenomen de aan het verslagjaar toe te rekenen overdrachtswaarde van de overgenomen respectievelijk overgedragen pensioenaanspraken met betrekking tot de actuariële waarde.

Wijziging marktrente

Jaarlijks wordt per 31 december de reële waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Mutatie technische voorzieningen uit hoofde van wijziging actuariële uitgangspunten heeft betrekking op de overgang ultimo boekjaar op de Prognosetafel AG2024 met startjaar 2025 en overgang op ervaringssterfte SBZ 2024. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting in de grondslagen inzake schattingswijzigingen.

Overige wijzigingen

De onder deze post opgenomen mutaties van de voorziening hebben betrekking op de kanssystemen.

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De mutatie voorzieningen pensioenverplichtingen voor risico van deelnemers is bepaald door de mutatie in de waardering van de tegenover deze voorzieningen aangehouden beleggingen.

Mutatie overige voorzieningen

De mutatie overige voorzieningen betreft de wijziging van de overige voorzieningen in het boekjaar.

Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds en risico deelnemers

Dit is het saldo van overgenomen en overgedragen pensioenaanspraken.

Overige lasten

Overige lasten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode:

- Alle ontvangsten en uitgaven zijn hierbij als zodanig gepresenteerd.
- Er is onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioen- en beleggingsactiviteiten.

12.5 TOELICHTING OP DE BALANS

(x € 1.000)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico pensioenfonds

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2024	407.560	1.285.440	3.568.913	-39.430	355.922	5.578.405
Aankopen	10.793	537.292	2.059.322	240.640	868.318	3.716.365
Verkopen	-21.295	-558.213	-2.021.551	-225.192	-921.755	-3.748.006
Overige mutaties	-	-1.718	20	-14.624	64.754	48.432
Waardemutaties	9.831	189.294	58.158	-73.175	13.218	197.326
Stand per 31 december 2024	406.889	1.452.095	3.664.862	-111.781	380.457	5.792.522
Bij: Derivaten met een negatieve waarde						248.112
						6.040.634
	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2023	434.092	1.503.243	3.397.229	-50.082	44.997	5.329.479
Aankopen	16.256	317.061	2.369.094	117.437	933.045	3.752.893
Verkopen	-18.568	-560.599	-2.324.375	-	-678.553	-3.582.095
Overige mutaties	-811	-124.512	19.985	-2.486	-47.056	-154.880
Waardemutaties	-23.409	150.247	106.980	-104.299	103.489	233.008
Stand per 31 december 2023	407.560	1.285.440	3.568.913	-39.430	355.922	5.578.405
Bij: Derivaten met een negatieve waarde						214.612
						5.793.017

In de waardemutaties bij de overige beleggingen zijn inbegrepen de valutaresultaten die worden geboekt op de valuta-overlay, zoals deze voor de gehele beleggingsportefeuille wordt toegepast.

De overige mutaties hebben o.a. betrekking op mutaties liquide middelen vallend onder beheer van de vermogensbeheerder, inclusief af te handelen beleggingstransacties.

Derivaten met een negatieve waarde zijn verantwoord onder de overige schulden en overlopende passiva.

Het fonds kent geen beleggingen in aangesloten organisaties of premiebijdragende ondernemingen.

Onderpand met betrekking tot derivaten

Binnen de beleggingsportefeuille wordt gebruik gemaakt van derivaten, hierbij is sprake van collateral management. Ultimo 2024 bedraagt het saldo van ontvangen en gesteld collateral € 109,6 miljoen. Ultimo 2023 was dit € 11,9 miljoen.

Het door SBZ Pensioen verstrekte onderpand staat ter vrije beschikking van het fonds in die zin, dat het de managers van het fonds vrij staat het onderpand te verhandelen en ander gelijkwaardig onderpand ten behoeve van de tegenpartij te stellen.

Securities lending

Binnen de beleggingsportefeuille worden beleggingen uitgeleend. De waarde van de uitgeleende beleggingen bedraagt ultimo 2024 € 174,1 miljoen (2023: € 205,4 miljoen). Hiervoor is onderpand ontvangen met een waarde ultimo 2024 van € 183,7 miljoen (2023: € 217,0 miljoen).

Reële waarde

Schattingen en oordelen

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor de meerderheid van de beleggingen van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde beleggingen zijn gewaardeerd door gebruikmaking van waarderingsmodellen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

Op basis van deze indeling kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

	Marktnotering direct (genoteerde marktprijzen)	Waarderings- modellen en technieken (andere geschikte methode)	Totaal
Per 31 december 2024			
Vastgoedbeleggingen	-	406.889	406.889
Aandelen	1.256.654	195.441	1.452.095
Vastrentende waarden	3.455.473	209.389	3.664.862
Derivaten	-15.129	-96.652	-111.781
Overige beleggingen	138.973	241.484	380.457
Totaal	4.835.971	956.551	5.792.522

	Marktnotering direct (genoteerde marktprijzen)	Waarderings- modellen en technieken (andere geschikte methode)	Totaal
Per 31 december 2023			
Vastgoedbeleggingen	-	407.560	407.560
Aandelen	1.078.342	207.098	1.285.440
Vastrentende waarden	3.371.669	197.244	3.568.913
Derivaten	-501	-38.929	-39.430
Overige beleggingen	68.818	287.104	355.922
Totaal	4.518.328	1.060.077	5.578.405

Opgemerkt wordt dat schattingen naar hun aard subjectief zijn en dat de geschatte actuele waarden van financiële instrumenten derhalve inherent onderhevig zijn aan onzekerheden en waardeoordelen ten aanzien van volatiliteit, rentestand en kasstromen. Deze schattingen zijn momentopnames, gebaseerd op de marktomstandigheden en de op dat moment beschikbare informatie.

Schatting van reële waarde

- Vastgoedbeleggingen
Het deel van de waarde aan vastgoedbeleggingen dat is opgenomen op basis van waarderingsmodellen en -technieken betreft voornamelijk niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen. Waardering vindt plaats op basis van de reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde. Deze waarde is ontleend aan de meest recente rapportages van fundmanagers en de fund-of-fund-managers. Door de fundmanagers is de waarde gebaseerd op de taxatiewaarde. Deze taxaties worden verricht door verscheidene externe erkende taxateurs. Iedere externe taxateur hanteert, binnen de algemene richtlijnen zoals binnen de branche gelden, eigen uitgangspunten. De richtlijnen binnen de branche geven aan dat voor de waardebepaling in dit geval moet worden uitgegaan van de verkoopwaarde van een object met als doelstelling om met het object huurinkomsten te genereren. Als basis wordt hiervoor een contante waardeberekening gebruikt van de toekomstige kasstromen.
- Aandelen
Van de belegde waarde in aandelen staat de waarde van private equity beleggingen, infrastructuur- en impactfondsen opgenomen als vastgesteld op basis van 'waarderingsmodellen en -technieken'. Private equity, infrastructuur- en impactbeleggingen worden gewaardeerd op reële waarde, zijnde de intrinsieke waarde. Deze waarde wordt ontleend aan de meest recente rapportages van de fundmanagers en de fund-of-fund-managers, gecorrigeerd voor kasstromen in de periode tot balansdatum. Daarnaast wordt bij de waardering rekening gehouden met eventuele negatieve gevolgen van materiële gebeurtenissen in het verslagjaar na ontvangst van deze rapportages. De managers bepalen de intrinsieke waarde op basis van lokale wet- en regelgeving. Voor de waardering van deze beleggingen wordt uitgegaan van de waardebepaling die is opgesteld ten behoeve van deze externe fondsbeheerders. De waardering vindt plaats op basis van fair value. De wijze waarop de fair value wordt bepaald is afhankelijk van de externe fondsbeheerder en van de aard van de belegging. De volgende variabelen kunnen hierbij een rol spelen: de aanschafwaarde voor wat betreft recente investeringen, toekomstige kasstromen, waarde van de activa en waardering van vergelijkbare objecten.
- Vastrentende waarden
Het deel van de vastrentende waarden waarvan de reële waarde op basis van schatting wordt vastgesteld, betreft leningen op schuldbekentenis (waaronder bank loans) en hypotheekleningen. De berekeningsgrondslag staat vermeld in de algemene toelichting op de grondslagen.
- Derivaten
Bij de schatting van de reële waarde van derivaten wordt uitgegaan van verwachte toekomstige kasstromen. Deze kasstromen worden op basis van Eonia contant gemaakt.

Vastgoedbeleggingen

De vastgoedbeleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	2024	2023
Specificatie naar soort:		
Participaties in vastgoedmaatschappijen	406.889	407.560

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	2024	2023
Specificatie naar soort:		
Beursgenoteerde aandelen	1.251.787	1.071.757
Private equity aandelen en infrastructuur	195.441	207.098
Beleggingsdebiteuren	7.109	7.569
Beleggingscrediteuren	-2.242	-984
	1.452.095	1.285.440

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	2024	2023
Specificatie naar soort:		
Staatsobligaties (of gelijkwaardig)	1.837.876	1.735.347
Corporate bonds	1.100.709	1.147.039
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	102.346	94.788
Covered fondsen	13.408	15.577
Hypotheken	567.316	530.603
Overige	8.396	10.768
Beleggingsdebiteuren	46.598	38.650
Beleggingscrediteuren	-11.787	-3.859
	3.664.862	3.568.913

De onder de vastrentende waarden opgenomen opgelopen interest bedraagt € 42.157 (2023: € 35.892).

Derivaten

	2024	2023
Specificatie naar soort:		
Valutaderivaten	-71.421	35.592
Rentederivaten / swaps	-24.225	-73.867
Credit default swaps	-1.008	-652
Beleggingsdebiteuren	42.930	50.136
Liquide middelen	3.093	3.344
Beleggingscrediteuren	-61.150	-53.983
	<u>-111.781</u>	<u>-39.430</u>

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruikgemaakt van financiële derivaten. Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het pensioenfonds gebruikt derivaten voornamelijk om het valutarisico en het renterisico af te dekken. Eén van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met solvabele partijen. Bovendien geldt dat zoveel mogelijk wordt gewerkt met onderpand.

Gebruik wordt gemaakt van onder meer de volgende instrumenten:

- Valutatermijncontracten: dit zijn met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het verkopen van een valuta en de aankoop van een andere valuta, tegen een vooraf vastgestelde prijs en op een vooraf vastgestelde datum. Door middel van valutatermijncontracten worden valutarisico's afgedekt.
- Renteswaps: dit betreft met individuele banken afgesloten contracten waarbij de verplichting wordt aangegaan tot het uitwisselen van rentebetalingen over een nominale hoofdsom. Door middel van swaps kan het pensioenfonds de rentegevoeligheid van de portefeuille beïnvloeden.

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	2024	2023
Specificatie naar soort:		
Geldmarktfondsen	241.030	286.227
Overige	453	877
Liquide middelen	138.974	68.818
	<u>380.457</u>	<u>355.922</u>

Overige toelichting beleggingen

Beleid en risicobeheer

Voor risicobeheer heeft het bestuur de beschikking over de volgende beleidsinstrumenten:

- ALM-beleid en duration-matching.
- Premiebeleid.
- Indexatiebeleid.
- Herverzekeringsbeleid.
- Risicobeleid (alternatieve) beleggingen.
- Risicobeleid ten aanzien van uitbesteding.

Welke beleidsinstrumenten het bestuur op welke manier zal hanteren wordt bepaald op basis van uitvoerige analyses van de te verwachten toekomstige ontwikkelingen van de verplichtingen en de ontwikkelingen op de financiële markten. Voor deze analyses gebruikt men onder andere ALM-studies. Een ALM-studie analyseert de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's. Een nadere toelichting op de wijze waarop het bestuur omgaat met deze problematiek is opgenomen in de paragrafen die ingaan op risico en beheermaatregelen.

De duration van de verplichtingen van het fonds bedraagt 19,2 op basis van marktrente. De duration van de vastrentende waarden bedraagt 6,7. Met rentederivaten (interest rate swaps) wordt de duration van de vastrentende waarden verlengd van 9,6 naar 16,3 en voor de totale beleggingen verlengd naar 11,0. Het renterisico van de verplichtingen is voor ruim 60% afgedekt. De hier vermelde duration van de verplichtingen (19,2) is vastgesteld op basis van de marktrente, omdat dit aansluit bij het beleggingsbeleid. De duration van de verplichtingen, die is vermeld in paragraaf 'Beleid en risicobeheer', is in aansluiting op DNB richtlijnen vastgesteld op basis van UFR (18,2).

2. Beleggingen voor risico deelnemers

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2024	24.583	92.141	56.248	10.861	11.451	195.284
Aankopen	43.050	33.246	38.769	21.514	4.050	140.629
Verkopen	-30.765	-260	-2.600	-13.501	-5.342	-52.468
Overige mutaties	800	-387	285	2.023	-1.202	1.519
Waardemutaties	2.759	24.557	2.096	1.539	78	31.029
Stand per 31 december 2024	40.427	149.297	94.798	22.436	9.035	315.993

	Vastgoed- beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2023	11.068	45.633	30.063	3.145	2.527	92.436
Aankopen	12.890	42.369	29.950	13.427	6.031	104.667
Verkopen	-	-4.805	-5.930	-7.534	-3.531	-21.800
Overige mutaties	-800	-3.122	-1.409	-	6.357	1.026
Waardemutaties	1.425	12.066	3.574	1.823	67	18.955
Stand per 31 december 2023	24.583	92.141	56.248	10.861	11.451	195.284

Reële waarde

Schattingen en oordelen

Afgezien van de beleggingsvorderingen en -schulden zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Het is over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

De beleggingen zijn gewaardeerd door gebruikmaking van waarderingssystemen en -technieken, inclusief verwijzing naar de huidige reële waarde van vergelijkbare instrumenten.

Waarderings-
modellen en
technieken
(andere
geschikte
methode)

Per 31 december 2024

Vastgoedbeleggingen	40.427
Aandelen	149.297
Vastrentende waarden	94.798
Derivaten	22.436
Overige beleggingen	9.035
Totaal	315.993

	Waarderings- modellen en technieken (andere geschikte methode)
Per 31 december 2023	
Vastgoedbeleggingen	24.583
Aandelen	92.141
Vastrentende waarden	56.248
Derivaten	10.861
Overige beleggingen	11.451
Totaal	195.284

Belegde waarden in vastgoed

	2024	2023
Vastgoed beleggingsfondsen	40.427	25.383
Beleggingscrediteuren	-	-800
	40.427	24.583

Belegde waarden in aandelen

	2024	2023
Aandelenbeleggingsfondsen	152.807	95.264
Beleggingscrediteuren	-3.510	-3.123
	149.297	92.141

Belegde waarden in vastrentende waarden

	2024	2023
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	83.167	50.818
Hypotheke	12.755	6.839
Beleggingsdebiteuren	76	141
Beleggingscrediteuren	-1.200	-1.550
	94.798	56.248

Belegde waarden in derivaten

De derivatenposities per 31 december 2024:

Type contract	Contractomvang	Activa	Passiva	Waarde per saldo
Interest rate swaps	54.812	22.436	-	22.436
		22.436	-	22.436

De derivatenposities per 31 december 2023

Type contract	Contract omvang	Actuele waarde activa	Actuele waarde passiva	Waarde per saldo
Interest rate swaps	30.763	10.861	-	10.861
		10.861	-	10.861

Overige beleggingen

	2024	2023
Geldmarktfondsen	-	3.237
Beleggingsdebiteuren	244	-
Liquide middelen	9.185	8.214
Beleggingscrediteuren	-394	-
	9.035	11.451

3. Langlopende vorderingen

	2024	2023
Specificatie langlopende vordering		
Stand per 1 januari	2.335	2.562
Mutatie	-308	-227
Stand per 31 december	2.027	2.335

De langlopende vorderingen betreffen vorderingen uit hoofde van dat deel van de technische voorziening voor risico van het fonds, waarvoor rechten kunnen worden verhaald op andere pensioenuitvoerders (elders verzekerde bedragen).

4. Vorderingen en overlopende activa

	2024	2023
Vordering op werkgevers	7	10.971
Te vorderen bankrente	179	252
Nog te factureren premie	11.806	-
Overige vorderingen	-	14
	11.992	11.237

Bij de waardering van vorderingen wordt rekening gehouden met het risico van oninbaarheid door hiervoor een voorziening in aftrek te brengen op het saldo van de uitstaande vorderingen. Voor gelijksoortige posten met gelijksoortige risico's wordt gezamenlijk een schatting gemaakt van verliezen en risico's op balansdatum. Deze systematiek om de voorziening vast te stellen wordt gerekend tot de statische methode.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

5. Overige activa

	2024	2023
ABN AMRO Bank	14.688	12.637

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn. Bankrekeningen die beheerd worden door de vermogensbeheerder zijn onder de beleggingen opgenomen.

Er zijn geen kredietfaciliteiten van toepassing.

PASSIVA

6. Stichtingskapitaal en reserves

	2024	2023
Reserve beleggingsrisico's voor risico fonds	763.793	803.981
Reserve minimaal vereist eigen vermogen beschikbarepremieregeling en nettopensioenregeling	127	160
Vrij vermogen	228.996	85.752
	<u>992.916</u>	<u>889.893</u>

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Reserve beleggings- risico's	Reserve minimaal vereist eigen vermogen	Vrij vermogen	Totaal
Stand per 1 januari 2024	803.981	160	85.752	889.893
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-40.188	-33	143.244	103.023
Stand per 31 december 2024	<u>763.793</u>	<u>127</u>	<u>228.996</u>	<u>992.916</u>

De reserve minimaal vereist eigen vermogen bestaat uit het het minimaal vereist eigen vermogen van de beschikbare premieregeling € 110 (2023: € 108) en het minimaal vereist eigen vermogen van de nettopensioenregeling € 17 (2023: € 52).

	Reserve beleggings- risico's	Reserve minimaal vereist eigen vermogen	Vrij vermogen	Totaal
Stand per 1 januari 2023	795.401	140	87.068	882.609
Uit bestemming saldo van baten en lasten	8.580	20	-1.316	7.284
Stand per 31 december 2023	<u>803.981</u>	<u>160</u>	<u>85.752</u>	<u>889.893</u>

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Solvabiliteit				
Pensioenvermogen (totaal activa - overige voorzieningen - schulden)	6.117.979	119,4	5.783.471	118,2
Af: technische voorzieningen risico pensioenfonds en risico deelnemer	5.125.063	100,0	4.893.578	100,0
Eigen vermogen	992.916	19,4	889.893	18,2
Af: vereist eigen vermogen	763.793	14,9	803.981	16,4
Vrij vermogen (inclusief Reserve minimaal vereist eigen vermogen)	229.123	4,5	85.912	1,8
Minimaal vereist eigen vermogen	211.350	4,1	206.302	4,2
Actuele dekkingsgraad		119,4		118,2
Beleidsdekkingsgraad		120,3		122,4

Voor het bepalen van het vereist eigen vermogen (de solvabiliteitstoets) in de evenwichtssituatie maakt het fonds gebruik van het standaardmodel. Aan het standaardmodel is een extra risicocomponent toegevoegd waarmee het met actief beheer verbonden extra risico wordt uitgedrukt. De uitkomsten van de solvabiliteitstoets zijn opgenomen onder de toelichting in paragraaf 'Risicobeheer en derivaten'.

In de evenwichtssituatie is het eigen vermogen zodanig dat de kans op onderdekking in het komende jaar geacht wordt maximaal 2,5% te zijn.

Het vereist eigen vermogen bestaat uit een vereist eigen vermogen voor de middelloonregeling, een vereist eigen vermogen voor de beschikbarepremieregeling en een vereist eigen vermogen voor de nettopensioenregeling. Het vereist eigen vermogen voor de middelloonregeling bedraagt 14,9% van de technische voorziening. Het vereist eigen vermogen voor de beschikbarepremieregeling en de nettopensioenregeling wordt nihil verondersteld.

De actuele dekkingsgraad voor risico pensioenfonds en risico deelnemers is als volgt berekend: (Totale activa -/- overige voorzieningen -/- overige schulden en overlopende passiva) / (Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds + voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers) * 100%.

Als de beleidsdekkingsgraad lager is dan de dekkingsgraad die overeenkomt met het minimaal vereist eigen vermogen bevindt het fonds zich in een situatie van dekkingstekort. Indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de dekkingsgraad die overeenkomt met het vereist eigen vermogen, maar wel tenminste gelijk is aan de dekkingsgraad die overeenkomt met het minimaal vereist eigen vermogen, bevindt het fonds zich in een situatie van reservetekort.

Er is geen dekkings- en geen reservetekort ultimo 2024. De solvabiliteit van het pensioenfonds is toereikend.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2024	2023
	%	%
Dekkingsgraad per 1 januari	118,2	119,4
Premie	-0,4	-0,2
Uitkeringen	0,5	0,6
Toeslagverlening	-1,0	-2,2
Verandering rentetermijnstructuur	-2,2	-3,7
Rendement op beleggingen	2,4	3,9
Overige oorzaken en kruiseffecten	1,9	0,4
Dekkingsgraad per 31 december	119,4	118,2

De overige oorzaken en kruiseffecten hebben een negatieve impact op het verloop van de dekkingsgraad van 1,9% (2023: 0,4%) en wordt met name veroorzaakt door kruiseffecten.

De bepaling van de procentuele effecten van de diverse resultaatbronnen op de dekkingsgraad zijn conform de richtlijnen van DNB uitgedrukt ten opzichte van de primo dekkingsgraad. Dit zorgt ervoor dat de optelling van de primo dekkingsgraad plus alle afzonderlijke procentuele effecten niet leidt tot de ultimo dekkingsgraad. Het verschil betreft de kruiseffecten. Naarmate de diverse resultaatbronnen groter zijn worden ook de effecten tussen deze resultaatbronnen (kruiseffecten) groter.

7. Technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

	2024	2023
Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds:		
Middelloonregeling	4.750.645	4.644.242
Schadereserve	44.086	40.429
IBNR	14.460	13.764
Doorbetaling toeslag elders	-121	-141
	4.809.070	4.698.294

Mutatieoverzicht technische voorzieningen

	2024	2023
Stand per 1 januari	4.698.294	4.451.620
Pensioenopbouw	29.711	19.691
Toeslagen	40.377	86.432
Rentetoevoeging	158.965	142.567
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-136.398	-128.785
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-2.628	-2.676
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-11.217	-12.498
Wijziging marktrente	93.085	146.239
Wijziging actuariële uitgangspunten	-61.711	-
Overige wijzigingen	592	-4.296
Stand per 31 december	4.809.070	4.698.294

Specificatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds:

	31-12-2024		31-12-2023	
	Aantal		Aantal	
Actieve deelnemers	11.127	367.165	11.094	346.796
Gewezen deelnemers	23.391	2.702.235	23.545	2.690.194
Pensioentrekkenden	9.723	1.681.245	9.240	1.607.252
Schadereserve	-	44.086	-	40.429
IBNR	-	14.460	-	13.764
Doorbetaling toeslag elders	-	-121	-	-141
	44.241	4.809.070	43.879	4.698.294

Naar hun aard hebben de technische voorzieningen in het algemeen een langlopend karakter.

8. Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	2024	2023
Beschikbarepremieregeling (BPR)	310.188	190.492
Nettopensioenregeling (Netto DC)	5.805	4.792
	315.993	195.284

Mutatieoverzicht voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers 2024

	2024	2024	2024
	Risico deelnemer Bruto DC	Risico deelnemer Netto DC	Risico deelnemer totaal
Stand per 1 januari	190.492	4.792	195.284
Actuarieel benodigd nieuwe onvoorwaardelijke aanspraken	94.726	499	95.225
Benodigde intresttoevoeging	30.995	588	31.583
Overgenomen pensioenverplichtingen	5.296	-	5.296
Uitkeringen	-314	-25	-339
Vrijgevallen kosten	-264	-5	-269
Overgedragen pensioenverplichtingen	-1.602	-	-1.602
Resultaat op sterfte	-3.379	-37	-3.416
Resultaat op pensioneren	-5.744	-6	-5.750
Resultaat op mutaties	-18	-1	-19
Stand per 31 december	<u>310.188</u>	<u>5.805</u>	<u>315.993</u>

Mutatieoverzicht voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers 2023

	2023	2023	2023
	Risico deelnemer Bruto DC	Risico deelnemer Netto DC	Risico deelnemer totaal
Stand per 1 januari	88.601	3.835	92.436
Actuarieel benodigd nieuwe onvoorwaardelijke aanspraken	86.700	525	87.225
Benodigde intresttoevoeging	18.679	501	19.180
Overgenomen pensioenverplichtingen	5.220	-	5.220
Uitkeringen	-60	-32	-92
Vrijgevallen kosten	-146	-6	-152
Overgedragen pensioenverplichtingen	-407	-	-407
Resultaat op sterfte	-2.765	-28	-2.793
Resultaat op pensioneren	-5.331	-6	-5.337
Resultaat op mutaties	<u>1</u>	<u>3</u>	<u>4</u>
Stand per 31 december	<u>190.492</u>	<u>4.792</u>	<u>195.284</u>

9. Overige voorzieningen

	2024	2023
Egalisatiedepot	6.563	6.125
Egalisatiedepot	2024	2023
Stand per 1 januari	6.125	6.000
Dotatie	438	125
Stand per 31 december	6.563	6.125

10. Overige schulden en overlopende passiva

	2024	2023
Derivaten met negatieve waarde	248.112	214.612
Crediteuren	312	-
Belastingen en premies sociale verzekeringen	3.145	3.241
Pensioenuitvoerders inzake waardeoverdrachten	1.324	884
Te betalen vermogensbeheerkosten	7.077	4.842
Overige schulden	822	1.335
	260.792	224.914

Alle schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

De derivaten met negatieve waarde bestaan uit valutaderivaten € 77,3 miljoen (2023: € -), rentederivaten € 169,7 miljoen (2023: € 214,6 miljoen) en credit default swaps € 1,1 miljoen (2023: € -).

Risicobeheer en derivaten

Het fonds heeft een risicobeheerraamwerk ontwikkeld aan de hand waarvan de tien binnen FIRM onderscheiden risicogebieden worden gevolgd. In hoofdstuk 6 worden de ontwikkelingen in 2024 ten aanzien van de tien risicocategorieën besproken. De kwantificering van de diverse risicocategorieën in het kader van de solvabiliteitstoets per 31 december 2024 komt hieronder aan de orde. De hieronder genoemde financiële risico's kennen een indeling die op onderdelen afwijkt van de indeling die wordt gehanteerd in het totale risicobeheerraamwerk, zowel ten aanzien van de vier financiële risicocategorieën als de subcategorieën daarbinnen. Het betreft de volgende vier risicocategorieën:

1. Matching-/renterisico.
2. Marktrisico.
3. Kredietrisico.
4. Verzekeringstechnisch risico.

Enkele hieronder benoemde risico's raken meerdere risicocategorieën en worden daarom afzonderlijk benoemd (het solvabiliteits- en liquiditeitsrisico).

Solvabiliteitsrisico

Het pensioenfonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen risico fonds (middelloonregeling) en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de reële waarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd. Indien de solvabiliteit van het pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het pensioenfonds de premie voor de ondernemingen moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslag van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

	2024	2023
Het overschot op FTK-grondslagen is als volgt:		
Technische voorzieningen (UFR) voor risico pensioenfonds en risico deelnemers	5.125.063	4.893.578
Buffers:		
S1 Renterisico	189.441	243.838
S2 Risico zakelijke waarden	526.750	520.523
S3 Valutarisico	164.982	152.436
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	166.837	181.608
S6 Verzekeringstechnisch risico	128.975	126.514
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerisico	73.091	110.741
Diversificatie effect	-486.283	-531.679
Totaal S (vereiste buffers)	763.793	803.981
Vereist vermogen (artikel 132 Pensioenwet)	5.888.856	5.697.559
Pensioenvermogen (totaal activa - schulden)	6.117.979	5.783.471
Surplus/Surplus	229.123	85.912

Het pensioenfonds heeft ter afdekking van risico's derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers rekening gehouden. Aan het standaardmodel is een extra risicocomponent toegevoegd waarmee het met actief beheer verbonden extra risico wordt uitgedrukt.

Het vereist eigen vermogen (VEV) is het vermogen dat hoort bij de evenwichtssituatie van het fonds en is, conform de ABTN van het fonds, vastgesteld door toepassing van het standaardmodel van DNB. In de evenwichtssituatie is het eigen vermogen zodanig dat de kans op onderdekking in het komende jaar geacht wordt maximaal 2,5% te zijn.

Het VEV per 31 december 2024 op basis van het strategische beleggingsbeleid van het fonds bedraagt € 763.793. Het VEV bestaat uit de som van het VEV voor de Middelloonregeling, VEV voor de Beschikbarepremieregeling en VEV voor de Nettopensioenregeling. Het VEV voor de Beschikbarepremieregeling en de Nettopensioenregeling wordt nihil verondersteld.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- beleggingsbeleid;
- premiebeleid;
- herverzekeringsbeleid;
- toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen wijzigen als gevolg van veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	2024		2023	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Bijdrage vastrentende waarden (exclusief derivaten)	3.664.862	6,7	3.568.913	7,0
Technische voorzieningen (Marktrente)	5.125.228	19,2	4.894.086	19,0
Technische voorzieningen (UFR) voor risico pensioenfonds en risico deelnemers	5.125.063	18,2	4.893.578	18,4

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van de beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen daalt en de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". Dit kan bijvoorbeeld gebeuren door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen (aandelen hebben per definitie een duration van nul), door binnen de portefeuille kortlopende obligaties te vervangen door langlopende obligaties of door middel van renteswaps. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (Eonia). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Door de inzet van swaps is de mismatch tussen beleggingen en verplichtingen op basis van marktrente teruggebracht van 11,5 naar 7,2 (2023: van 11,5 naar 8,7).

S2 Risico zakelijke waarden

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico of marktrisico wordt gemitigeerd door diversificatie.

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar soort:				
Participaties in vastgoedmaatschappijen	406.889	100,0	407.560	100,0
	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:				
Europa	210.162	51,7	189.426	46,5
Buiten Europa	196.727	48,3	218.134	53,5
	406.889	100,0	407.560	100,0

	31-12-2024		31-12-2023	
	ln %		ln %	
Specificatie aandelen naar sector:				
Handel	229.688	15,8	202.602	15,8
Energie	35.317	2,4	64.190	5,0
Financiële instellingen	247.484	17,1	199.304	15,4
Gezondheid	109.747	7,6	117.976	9,2
Industrie	125.331	8,6	116.539	9,1
Informatietechnologie	295.873	20,4	214.860	16,7
Materialen	72.735	5,0	70.430	5,5
Nutsbedrijven	8.367	0,6	9.760	0,8
Communicatie services	118.771	8,2	74.032	5,8
Infrastructuur fondsen	67.393	4,6	71.103	5,5
Private Equity fondsen	128.048	8,8	135.096	10,5
Overige	8.474	0,6	2.963	0,2
Beleggingsdebiteuren	7.109	0,5	7.569	0,6
Beleggingscrediteuren	-2.242	-0,2	-984	-0,1
	1.452.095	100,0	1.285.440	100,0
	31-12-2024		31-12-2023	
	ln %		ln %	
Specificatie aandelen naar regio:				
Europa	258.011	17,8	262.138	20,4
Noord-Amerika	849.249	58,4	699.218	54,4
Pacific Rim	83.534	5,8	84.906	6,6
Emerging Markets	156.647	10,8	124.644	9,7
Mondiaal	99.787	6,9	107.949	8,4
Beleggingsdebiteuren	7.109	0,5	7.569	0,6
Beleggingscrediteuren	-2.242	-0,2	-984	-0,1
	1.452.095	100,0	1.285.440	100,0

S3 Valutarisico

Het valutarisico betreft het risico als gevolg van onvoldoende afstemming tussen activa en passiva, dan wel inkomsten en uitgaven op het gebied van vreemde valuta's. Van de gehele beleggingsportefeuille is ultimo 2024 € 2.580,5 miljoen (2023: € 2.375,7 miljoen) buiten de euro belegd. Van dit bedrag is 60,4% (2023: 59,9%) afgedekt naar de euro. Het strategische beleid van het fonds is om alle grote OESO-valuta's (deels) af te dekken. Valuta's van Emerging Markets worden niet afgedekt vanwege de kosten en de impliciete veronderstelling dat deze valuta's door hoge economische groei zullen appreciëren.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta- derivaten	Nettopositie na afdekking 2024	Nettopositie na afdekking 2023
Amerikaanse Dollar	1.958.333	-1.438.551	519.782	493.984
Engelse Pond	98.376	-68.881	29.495	27.886
Japanse Yen	50.489	-40.221	10.268	11.925
Canadese Dollar	-	-	-	1.697
Hong Kong Dollar	38.363	6	38.369	31.219
Australische Dollar	-	-	-	15.542
Zwitserse Frank	37.887	2.583	40.470	36.650
Singapore Dollar	-	-	-	1.980
Zweedse Kroon	-	-	-	1.306
Overige	397.093	-12.424	384.669	354.729
Euro	3.283.402	1.486.067	4.769.469	4.601.487
	<u>5.863.943</u>	<u>-71.421</u>	<u>5.792.522</u>	<u>5.578.405</u>

S5 Kredietrisico

Het kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het pensioenfonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee "Over The Counter (OTC)"-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het pensioenfonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten, waardoor het pensioenfonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door overwegend te handelen op gereguleerde markten en/of door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het pensioenfonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het pensioenfonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen op dit gebied. Met betrekking tot OTC-derivaten wordt door het pensioenfonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het pensioenfonds adequaat worden afgedekt door onderpand.

	31-12-2024		31-12-2023	
		In %		In %
Specificatie vastrentende waarden naar sector:				
Staatsobligaties	1.837.876	50,2	1.735.347	48,6
Corporate Bonds	1.100.709	30,0	1.147.039	32,1
Hypotheke	567.316	15,5	530.603	14,9
Vastrentende waarden beleggingsfondsen	102.346	2,8	94.788	2,7
Covered fondsen	13.408	0,3	15.577	0,4
Overige	8.396	0,2	10.768	0,3
Beleggingsdebiteuren	46.598	1,3	38.650	1,1
Beleggingscrediteuren	-11.787	-0,3	-3.859	-0,1
	<u>3.664.862</u>	<u>100,0</u>	<u>3.568.913</u>	<u>100,0</u>

	31-12-2024		31-12-2023	
	In %		In %	
Specificatie vastrentende waarden naar regio:				
Mondiaal	201.471	5,4	79.666	2,2
Europa	2.376.832	64,9	2.431.269	68,1
Pacific Rim	27.902	0,8	49.033	1,4
Emerging Markets	344.825	9,4	295.911	8,3
Noord-Amerika	679.021	18,5	678.243	19,0
Beleggingsdebiteuren	46.598	1,3	38.650	1,1
Beleggingscrediteuren	-11.787	-0,3	-3.859	-0,1
	3.664.862	100,0	3.568.913	100,0

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	2024		2023	
	In %		In %	
AAA	1.336.107	36,5	1.243.405	34,8
AA+ / AA / AA-	897.310	24,5	876.230	24,6
A+ / A / A-	390.550	10,7	435.434	12,2
Lagere rating	867.537	23,7	852.667	23,9
Geen rating	138.547	3,8	126.386	3,5
Beleggingsdebiteuren	46.598	1,3	38.650	1,1
Beleggingscrediteuren	-11.787	-0,5	-3.859	-0,1
	<u>3.664.862</u>	<u>100,0</u>	<u>3.568.913</u>	<u>100,0</u>

De beleggingen met een "lagere rating" bestaan voornamelijk uit de debiteuren in de Corporate Bonds (€ 681,2 miljoen) en Staatsobligaties (€ 184,7 miljoen) met rating van BB tot BBB.

Ultimo 2023 bestaan de beleggingen met een "lagere rating" voornamelijk uit de debiteuren in de Corporate Bonds (€ 683,3 miljoen) en Staatsobligaties (€ 168,3 miljoen) met rating van B tot BBB.

De beleggingen zonder rating bestaan voornamelijk uit debiteuren in de Corporate Bonds (€ 32,7 miljoen) en Vastrentende waarden beleggingsfondsen (€ 102,8 miljoen).

S6 Verzekeringstechnisch risico

Het verzekeringstechnisch risico is het risico dat uitkeringen (nu dan wel in de toekomst) niet gefinancierd kunnen worden vanuit premie- en/of beleggingsinkomsten als gevolg van onjuiste en/of onvolledige (technische) aannames en grondslagen bij de ontwikkeling en premiestelling van het product. De mate waarin het fonds gevoelig is voor het sterfte-/langlevensrisico en het arbeidsongeschiktheidsrisico is hieronder weergegeven.

Langlevensrisico

Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening voor risico pensioenfonds (middelloonregeling). Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting.

Door toepassing van Prognosetafel AG2024 met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het pensioenfonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het pensioenfonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het pensioenfonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek herzien. Het beleid van het pensioenfonds is om het overlijden- en arbeidsongeschiktheidsrisico niet te herverzekeren.

Voor de nettopensoenregeling geldt dat het overlijdensrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico wel is herverzekerd.

S7 Liquiditeitsrisico

Het liquiditeitsrisico is een subcategorie binnen het matching-/renterisico. Het betreft het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen. Hierdoor kan het pensioenfonds mogelijk op korte termijn niet aan zijn verplichtingen voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico wordt beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Inzake het liquiditeitsrisico wordt vermeld dat het fonds in haar beleggingsportefeuille over voldoende obligaties beschikt die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

S8 Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen, moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Concentratierisico is gemeten naar concentratie van een land.

Dit betreft per 31 december 2024 de volgende posten:

	2024	2023
Staatsobligaties Duitsland	450.217	442.220
Staatsobligaties Nederland	587.112	636.176
Staatsobligaties Frankrijk	290.773	293.232
Staatsobligaties EU	125.581	-
Overige < 2%	4.338.839	4.206.777

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen het pensioenfonds en de sponsors, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Transacties met bestuurders

Inzake de beloning van bestuurders wordt verwezen naar Pensioenuitvoeringskosten. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) bestuurders. Enkele bestuurders nemen deel aan de pensioenregeling van het fonds op basis van voorwaarden in de pensioenregeling en hun dienstverband met één van de aangesloten ondernemingen.

Overige transacties met verbonden partijen

Betreffende de uitvoering van de overeenkomst tussen het pensioenfonds en de werkgever met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling wordt verwezen naar de uitvoeringsovereenkomst.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Langlopende contractuele verplichtingen

Het fonds heeft ingaande 1 januari 2024 een nieuwe uitbestedingovereenkomst afgesloten met Achmea Pensioenservices N.V. voor een periode van 2,5 jaar. De in 2024 in rekening gebrachte vergoeding bedraagt € 2,7 miljoen.

Investerings- en stortingsverplichtingen

Private Equity

Het fonds belegt in durfkapitaal (private equity). Dit gebeurt via "fund of fundbeleggingen". In totaal zijn commitments (toezeggingen) gedaan tot een bedrag van € 241,8 miljoen ten behoeve van regio- en wereldwijde fondsen. Van deze commitments is eind 2024 een belangrijk deel (€ 209,1 miljoen) afgeroepen. In 2025 vinden distributies plaats (beleggingen worden verkocht).

Infrastructuur

De commitments aan infrastructuur bedragen ultimo boekjaar € 165,4 miljoen. Van deze commitments is eind 2024 een aanzienlijk deel (€ 146,7 miljoen) afgeroepen. In 2025 vinden distributies plaats.

Impact investeringen

De commitments aan impact beleggingen, beleggingen met naast een financiële doelstelling ook een maatschappelijke doelstelling, bedragen ultimo boekjaar € 125,1 miljoen. Van deze commitments is eind 2024 een deel (€ 102,7 miljoen) afgeroepen.

Voor deze beleggingen is strategisch 2,0% van het belegd vermogen beschikbaar.

Vastgoed

De commitments aan vastgoed bedragen ultimo boekjaar € 580,5 miljoen. Van deze commitments is eind 2024 aanzienlijk deel (€ 619,2 miljoen) afgeroepen. In 2025 vinden distributies plaats.

Verstrekte zekerheden en garanties

Er zijn geen zekerheden verstrekt of garanties gesteld. Binnen de beleggingsportefeuille wordt gebruik gemaakt van derivaten en is sprake van collateral management. In toelichting 1. Beleggingen voor risico pensioenfondsen is dit nader toegelicht.

12.6 TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN

(x € 1.000)

11. Premiebijdragen voor risico pensioenfonds

	2024	2023
Premie ouderdoms- en nabestaandenpensioenverzekering	38.209	34.218

De premies worden bij de werkgevers (aangesloten organisaties) in rekening gebracht.

De kostendekkende, gedempte kostendekkende en feitelijke premie volgens artikel 130 van de Pensioenwet zijn als volgt:

	2024	2023
Kostendekkende premie	132.944	113.528
Gedempte kostendekkende premie	127.982	119.740
Feitelijke premie	131.346	120.175

De feitelijke premie is gelijk aan de som van de premiebijdragen voor risico pensioenfonds (€ 38.209) en de premiebijdragen voor risico deelnemer (€ 93.137).

De feitelijke premie ad € 131,3 miljoen (2023: € 120,2 miljoen) is € 1,6 miljoen lager (2023: € 6,7 miljoen hoger) dan de kostendekkende premie ad € 132,9 miljoen (2023: € 113,5 miljoen).

De gedempte kostendekkende premie bedraagt € 128,0 miljoen (2023: € 119,7 miljoen) en is daarmee lager dan de feitelijke premie.

De kostendekkende premie is gebaseerd op de primo boekjaar geldende (door DNB gepubliceerde) rentetermijnstructuur. De gedempte kostendekkende premie is gebaseerd op het verwacht rendement en onderscheidt zich qua actuariële grondslagen niet van de feitelijke premie.

In het boekjaar was de feitelijke premie hoger dan de gedempte kostendekkende premie, daarmee voldoet de feitelijke premie aan artikel 128 van de Pensioenwet.

De samenstelling van de kostendekkende premie is als volgt:

	2024	2023
Kosten pensioenopbouw	125.275	107.305
Pensioenuitvoeringskosten	974	1.184
Solvabiliteitsopslag	6.695	5.039
	132.944	113.528

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2024	2023
Kosten pensioenopbouw	110.974	103.609
Pensioenuitvoeringskosten	974	1.184
Solvabiliteitsopslag	4.249	4.377
Voorwaardelijke delen	11.785	10.570
	<u>127.982</u>	<u>119.740</u>

De samenstelling van de feitelijke premie is als volgt:

	2024	2023
Kosten pensioenopbouw	123.342	113.641
Pensioenuitvoeringskosten	1.412	1.309
Solvabiliteitsopslag	6.592	5.225
	<u>131.346</u>	<u>120.175</u>

12. Premiebijdragen voor risico deelnemers

	2024	2023
Premie beschikbarepremieregeling	92.610	85.455
Premie nettopensioenregeling	527	502
	<u>93.137</u>	<u>85.957</u>

13. Beleggingsresultaten voor risico pensioenfondsen

2024	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-	9.831	-	9.831
Aandelen	25.908	189.294	-6	215.196
Vastrentende waarden	106.028	58.158	189	164.375
Derivaten	-1.115	-73.175	-239	-74.529
Overige beleggingen	2.831	13.218	-14.070	1.979
	<u>133.652</u>	<u>197.326</u>	<u>-14.126</u>	<u>316.852</u>
2023	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	3.008	-23.409	-	-20.401
Aandelen	28.392	150.247	-6	178.633
Vastrentende waarden	94.258	106.980	264	201.502
Derivaten	11.035	-104.299	-268	-93.532
Overige beleggingen	3.282	103.489	-15.053	91.718
	<u>139.975</u>	<u>233.008</u>	<u>-15.063</u>	<u>357.920</u>

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder(s) direct bij het pensioenfonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan voor € 13.801 uit beheervergoedingen en overige vermogensbeheerkosten (2023: € 13.563) en voor € 325 uit performance-gerelateerde vergoedingen (2023: € 1.500).

De overige vermogensbeheerkosten omvatten de kosten voor bewaarloon € 859 (2023: € 905) en advieskosten vermogensbeheer € 823 (2023: € 788).

Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2024 € 8.380 (2023: € 8.156).

Beheerkosten en performance gerelateerde kosten die niet direct aan het fonds in rekening zijn gebracht zijn onderdeel van de waardemutaties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2024 € 14.560 (2023: € 18.983).

14. Beleggingsresultaten voor risico deelnemers

2024	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-	2.759	-	2.759
Aandelen	-	24.557	-	24.557
Vastrentende waarden	254	2.096	-	2.350
Derivaten	-	1.539	-	1.539
Overige	67	78	-67	78
	<u>321</u>	<u>31.029</u>	<u>-67</u>	<u>31.283</u>
2023	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	-	1.425	-	1.425
Aandelen	-	12.066	-	12.066
Vastrentende waarden	101	3.574	-	3.675
Derivaten	-	1.823	-	1.823
Overige	36	67	-51	52
	<u>137</u>	<u>18.955</u>	<u>-51</u>	<u>19.041</u>

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder(s) direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan voor € 67 uit beheervergoedingen en overige vermogensbeheerkosten (2023: € 51).

Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2024 € 538 (2023: € 316).

Beheerkosten die niet direct aan het fonds in rekening zijn gebracht zijn onderdeel van de waardemutaties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten en bedragen over 2024 € 564 (2023: € 326).

15. Overige baten

	2024	2023
Baten uit elders verzekerde bedragen	342	404
Interest	808	696
Andere baten	65	63
	<u>1.215</u>	<u>1.163</u>

Onder de baten uit elders verzekerde bedragen worden de uitkeringen verantwoord die worden ontvangen van pensioenuitvoerders uit hoofde van polissen die aan het fonds zijn overgedragen. De uitkeringen belopen een bedrag van € 342 (2023: € 404).

16. Pensioenuitkeringen

	2024	2023
Ouderdomspensioen - nettopensioenregeling	28	27
Ouderdomspensioen - beschikbare premieregeling	196	61
Ouderdomspensioen	110.029	102.815
Partnerpensioen - beschikbare premieregeling	-	19
Partnerpensioen	22.457	21.733
Wezenpensioen	331	324
Arbeidsongeschiktheid	2.550	2.710
Afkopen	350	438
	<u>135.941</u>	<u>128.127</u>

De post afkopen is de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 592,51 (2023: € 594,89) per jaar overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

17. Pensioenuitvoeringskosten

	2024	2023
Administratiekosten	2.548	2.403
Controle- en advieskosten (excl. accountantskosten)	870	710
Onafhankelijke accountant	71	126
Bestuurskosten inclusief bestuursondersteuning	1.465	1.335
Contributies en bijdragen	504	577
In mindering op beleggingsopbrengsten	-1.211	-876
	<u>4.247</u>	<u>4.275</u>

Honoraria onafhankelijke accountant

	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
2024			
Controle van de jaarrekening	71	-	71
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	13	13
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>71</u>	<u>13</u>	<u>84</u>
	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
2023			
Controle van de jaarrekening	126	-	126
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	106	106
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>126</u>	<u>106</u>	<u>232</u>

Deze werkzaamheden zijn zowel in 2024 als in 2023 uitgevoerd door PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

In bovenstaande opstelling is de methode gehanteerd waarbij wordt opgegeven de in het boekjaar ten laste gebrachte totale honoraria voor onderzoek van de jaarrekening en verslagstaten en de totale honoraria voor andere controleopdrachten, uitgevoerd door de externe onafhankelijke accountant.

De kosten voor de fiscale advisering zijn opgenomen in het beleggingsresultaat.

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat:

- het pensioenfonds in het boekjaar 2024 geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd;
- het pensioenfonds in het boekjaar 2024 geen aanwijzing als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet is gegeven;
- in het boekjaar 2024 geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet is aangesteld;

Personeelsleden

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst. De pensioenuitvoering is volledig uitbesteed aan Achmea Pensioenservices N.V.

Bezoldiging bestuurders

De vergoedingen aan het bestuur houden verband met werkzaamheden voor bestuurs- en commissievergaderingen. De hierna toegelichte vergoedingen zijn in hele euro's.

De vergoedingsregeling voor niet uitvoerende bestuursleden kent een vacatiegeld van € 36.720 per jaar gebaseerd op een inzet van 1 dag per week.

De vergoedingsregeling voor het uitvoerend bestuurslid beleggingen en vermogensbeheer kent een vacatiegeld van € 138.822 per jaar gebaseerd op een inzet van 3,5 dagen per week.

De vergoedingsregeling voor het uitvoerend bestuurslid pensioenen en risicobeheer kent een vacatiegeld van € 157.968 per jaar gebaseerd op een inzet van 4 dagen per week .

De vergoedingsregeling voor onafhankelijke voorzitter kent een vacatiegeld van € 65.280 per jaar gebaseerd op een inzet van 2 dagen per week.

De vergoedingsregeling voor leden van het verantwoordingsorgaan kent een vacatiegeld van € 5.296 per jaar (voorzitter € 6.988 per jaar).

18. Mutatie technische voorzieningen voor risico pensioenfonds

	2024	2023
Pensioenopbouw	29.711	19.691
Toeslagen	40.377	86.432
Rentetoevoeging	158.965	142.567
Onttrekking voor pensioenuitkeringen	-136.398	-128.785
Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten	-2.628	-2.676
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	-11.217	-12.498
Wijziging markttrente	93.085	146.239
Wijziging actuariële uitgangspunten	-61.711	-
Overige wijzigingen	592	-4.296
	<u>110.776</u>	<u>246.674</u>

Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen het effect op de voorziening pensioenverplichtingen uit hoofde van de in het verslagjaar opgebouwde nominale pensioenrechten.

Toeslagen

In de staat van baten en lasten is de last uit hoofde van indexering en overige toeslagen welke aan het verslagjaar moet worden toegerekend verantwoord.

In 2024 heeft het bestuur besloten om per 1 januari 2025 de lopende pensioenen en de tot en met 31 december 2024 opgebouwde pensioenen van de actieven en gewezen deelnemers in de middelloonregeling te verhogen met 0,85% (2023: 1,88%). Dit heeft geleid tot een negatief resultaat van € 40.377.

De toeslagverlening op het nabestaandenpensioen en een eventueel arbeidsongeschiktheidspensioen in de beschikbare premieregeling is met 0,85% verhoogd. Dit heeft geleid tot een resultaat van nihil.

Voor zowel het persoonlijk pensioenkapitaal of aanspraak in het Collectief Variabel Pensioen in de beschikbare premieregeling alsmede de netto pensioenregeling is toeslagverlening niet van toepassing.

Rente toevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is in het boekjaar opgerent met 3,439% (2023: 3,264%). Dit is de éénjaarsrente uit de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur per 31 december 2023.

Onttrekking voor pensioenuitkeringen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariëel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de uitbetaling van pensioenen van de verslagperiode.

Onttrekking voor pensioenuitvoeringskosten

Toekomstige pensioenuitvoeringskosten (in het bijzonder excassokosten) worden vooraf actuariëel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de verwachte uitvoeringskosten in de verslagperiode.

Wijziging markttrente

Jaarlijks wordt per 31 december de actuele waarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging markttrente.

Wijziging actuariële uitgangspunten

Mutatie technische voorzieningen uit hoofde van wijziging actuariële uitgangspunten heeft betrekking op de overgang ultimo boekjaar op de Prognosetafel AG2024 met startjaar 2025 en overgang op ervaringssterfte SBZ 2024. Voor verdere toelichting wordt verwezen naar de toelichting in de grondslagen inzake schattingswijzigingen.

Overige wijzigingen

	2024	2023
Resultaat op kanssystemen:		
Resultaat op sterfte	-1.187	-6.064
Resultaat op arbeidsongeschiktheid	5.221	2.384
Resultaat op mutaties	-3.442	-616
	<u>592</u>	<u>-4.296</u>

De risico's voor de Beschikbarepremieregeling zijn ondergebracht bij SBZ Pensioen in de Middelloonregeling. Ter financiering van deze risico's is in de premie van de Beschikbarepremieregeling een risicopremie voor overlijden en premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid inbegrepen.

Het resultaat op sterfte bestaat uit een positief resultaat op langlevens van 8,2 miljoen en een negatief resultaat op kortleven van 7,0 miljoen. Dit betekent dat de deelnemers in werkelijkheid minder lang leven dan volgens de fondsgrondslagen wordt verwacht. Rekening houdend met de bij de Beschikbarepremieregeling in het boekjaar in rekening gebrachte risicopremie voor overlijden van 3,4 miljoen is een resultaat op sterfte van 4,6 miljoen behaald.

Het resultaat op arbeidsongeschiktheid bedraagt 5,2 miljoen negatief. Rekening houdend met de bij de Beschikbarepremieregeling in het boekjaar in rekening gebrachte risicopremie voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid van 5,8 miljoen is een positief resultaat op arbeidsongeschiktheid van 0,6 miljoen behaald.

Het resultaat op mutaties bedraagt 3,4 miljoen positief en bestaat onder meer uit het resultaat op flexibilisering, resultaat op pensionering en overige mutaties.

19. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	2024	2023
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	<u>120.709</u>	<u>102.848</u>

De specificatie van de mutatie is opgenomen onder de toelichting op de voorziening voor risico deelnemers.

20. Mutatie overige voorzieningen

	2024	2023
Mutatie egalisatiedepot	<u>438</u>	<u>125</u>

21. Saldo overdrachten van rechten voor risico pensioenfonds

	2024	2023
Inkomende waardeoverdrachten	-1.403	-2.531
Uitgaande waardeoverdrachten	9.841	15.776
	<u>8.438</u>	<u>13.245</u>

Dit betreft de ontvangst van of betaling aan pensioenfonds of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. De ontvangen koopsommen worden aangewend voor de inkoop van extra dienstjaren.

De toevoeging aan de technische voorziening uit hoofde van de overgenomen pensioenverplichtingen bedraagt € 1.984 (2023: € 2.651). Het resultaat op de overgenomen pensioenverplichtingen bedraagt in 2024 € 581 negatief (2023: € 120 negatief).

De afname van de technische voorziening uit hoofde van de overgedragen pensioenverplichtingen bedraagt € 13.201 (2023: € 15.149). Het resultaat op de overgedragen pensioenverplichtingen bedraagt in 2024 € 3.360 positief (2023: € 627 negatief).

22. Saldo overdrachten van rechten voor risico deelnemers

	2024	2023
Inkomende waardeoverdrachten	-5.296	-5.220
Uitgaande waardeoverdrachten	1.602	407
	<u>-3.694</u>	<u>-4.813</u>

23. Overige lasten

	2024	2023
Mutatie langlopende vorderingen uit hoofde van elders verzekerde bedragen	308	227
Interest	54	28
Andere lasten	412	124
Herverzekeringspremie (nettopensioenregeling)	44	155
	<u>818</u>	<u>534</u>

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Bestemming saldo van baten en lasten

Het voorstel resultaatbestemming 2024 is opgenomen in de paragraaf van de staat van baten en lasten in de jaarrekening.

Vaststelling van de jaarrekening door het bestuur

Het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Zorgverzekeraars heeft de jaarrekening 2024 vastgesteld in de vergadering van 16 juni 2025.

De heer K. Bangma

Niet-uitvoerend bestuurslid

Mevrouw D.F. Dijkhuis

Uitvoerend bestuurslid Vermogensbeheer en Communicatie

De heer S.A. de Groot

Niet-uitvoerend bestuurslid

De heer R.M. van Hees

Niet-uitvoerend bestuurslid

Mevrouw N. Oosterheert

Uitvoerend bestuurslid Uitbesteding en IT

De heer H. Radder

Niet-uitvoerend bestuurslid

De heer E.W.J.M Schokker

Uitvoerend bestuurslid Pensioenzaken en Relatiebeheer

de heer T.G. Tiessen

Onafhankelijk voorzitter

Mevrouw P.M.B. Wilson

Niet-uitvoerend bestuurslid

OVERIGE GEGEVENS

Statutaire winstbestemming

Er is geen statutaire winstbestemming.

Actuariële verklaring 2024

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Zorgverzekeraars te Zeist is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2024.

Onafhankelijkheid

Als waarmede actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Zorgverzekeraars, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 36.000.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 2.400.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- Toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- Het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- De kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- Het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Zorgverzekeraars is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Amstelveen, 16 juni 2025

drs. R.T. Schilder AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Zorgverzekeraars

Verklaring over de jaarrekening 2024

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Zorgverzekeraars ('de stichting') een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de stichting op 31 december 2024 en van het resultaat over 2024 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek ('BW').

Wat we hebben gecontroleerd

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening 2024 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Zorgverzekeraars te Zeist gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2024;
- de staat van baten en lasten over 2024; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

Het stelsel voor financiële verslaggeving dat is gebruikt voor het opmaken van de jaarrekening is Titel 9 Boek 2 BW.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Onafhankelijkheid

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Zorgverzekeraars zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot fraude en continuïteit bepaald in de context van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. De informatie ter ondersteuning van ons oordeel, zoals onze bevindingen en observaties ten aanzien van de controleaanpak frauderisico's en de controleaanpak continuïteit, moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude geïdentificeerd en ingeschat. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Zorgverzekeraars en haar omgeving en de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort. Wij verwijzen naar de paragraaf 'Governance, gedrag, cultuur (GGC) en risicomanagement' in 'Bijlage 4: Overzicht risicobeoordeling binnen tolerantie per 31 december 2024' van het jaarverslag, waarin het bestuur haar frauderisicoanalyse heeft opgenomen.

Wij hebben ten aanzien van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude de opzet en implementatie van de interne beheersing geëvalueerd, waaronder de frauderisicoanalyse van het bestuur, de gedragscode, klokkenluidersregeling en de integriteitsincidentenregeling, en voor zover wij dat noodzakelijk achtten voor onze controle, de werking getoetst van deze interne beheersmaatregelen.

Wij hebben om inlichtingen gevraagd bij de leden van het bestuur of zij op de hoogte zijn van feitelijke, vermeende of vermoede fraude. Hieruit volgden geen signalen van feitelijke, vermeende of vermoede fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van frauderisico's, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van frauderisico's.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

Geïdentificeerde frauderisico's	Onze controlewerkzaamheden en observaties
Frauderisico inzake de inherente mogelijkheid van het bestuur om interne beheersingsmaatregelen te doorbreken Het bestuur bevindt zich in een unieke positie om fraude te plegen, omdat het bestuur in staat is de administratieve vastleggingen te manipuleren en frauduleuze financiële overzichten op te stellen door interne beheersingsmaatregelen te doorbreken die anderszins effectief lijken te werken. Daarom besteden wij bij al onze controles aandacht aan het risico van het doorbreken van maatregelen van interne beheersing door het bestuur met betrekking tot: • journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn gemaakt; • schattingen; • significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsuitoefening.	Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij aandacht voor belangrijke schattingsposten die zijn gebaseerd op subjectieve input, zoals de fonds specifieke elementen in de technische voorzieningen en de waardering van niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen. Wij hebben naar aanleiding van onze controle en de uitkomsten daarvan, deze schattingsposten beoordeeld op aanwijzingen van tendenties die mogelijk een risico vormen op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. Daarbij hebben wij onder meer de volgende werkzaamheden uitgevoerd: • Aansluiting van waardering van niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen met de nettovermogenswaarde zoals vermeld in de door de onafhankelijke accountant gecontroleerde jaarverslagen van de beleggingsfondsen. • Evaluatie van de gehanteerde actuariële grondslagen en eventuele wijzigingen hierin, de uitkomsten van de actuariële analyse, en bespreking hiervan met het pensioenfonds en de certificerende actuaaris. • Beoordeling van de toelichting op de financiële positie en het toetsen aan de vereisten uit de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Wij zijn alert geweest op mogelijk significante transacties buiten het kader van de normale bedrijfsvoering van de stichting of die in een ander opzicht ongebruikelijk lijken in het licht van zowel ons inzicht in de stichting en de omgeving als andere tijdens de controle verkregen informatie. Wij hebben bij onze controle van de schattingsposten geen aanwijzingen van tendenties als gevolg van belangen van het bestuur geïdentificeerd. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot specifieke aanwijzingen voor fraude of vermoedens van fraude ten aanzien van het doorbreken van de interne beheersing door het bestuur.

Wij hebben in onze controle een element van onvoorspelbaarheid ingebouwd. Daarnaast hebben we kennisgenomen van correspondentie met toezichthouders en zijn wij tijdens de controle alert gebleven op indicaties voor fraude. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing vormen voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Controleaanpak continuïteit

Pensioenfondsen zijn op grond van de wetgeving gehouden om een adequate vermogensdekking, het vereist eigen vermogen, aan te houden. Het vereist eigen vermogen wordt op basis van het financieel toetsingskader bepaald. Als de dekkingsgraad van een pensioenfonds lager is dan het vereist eigen vermogen, moet een herstelplan worden opgesteld waaruit blijkt hoe het pensioenfonds het eigen vermogen op het vereiste niveau brengt. Als het pensioenfonds niet kan voldoen aan het herstel zullen aanvullende maatregelen moeten worden getroffen. Daar waar nodig zullen de rechten van de (gewezen) deelnemers moeten worden aangepast zodat weer aan het vereist eigen vermogen wordt voldaan.

Zoals toegelicht in de paragraaf '6. Stichtingskapitaal en reserves' in de toelichting van de jaarrekening, bevindt het pensioenfonds zich op balansdatum niet in een (reserve) tekortsituatie. Het is de verwachting van het bestuur dat het pensioenfonds over voldoende potentieel beschikt om uit een situatie van reservetekort te blijven. Het bestuur heeft de continuïteitsbeoordeling van de stichting voor ten minste twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening uitgevoerd en geen gebeurtenissen of omstandigheden geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de stichting om haar continuïteit te handhaven.

Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- Overwegen of de continuïteitsbeoordeling het bestuur alle relevante informatie bevatte waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hadden door het bestuur bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten.
- Inwinnen van inlichtingen bij het bestuur over haar kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door het bestuur verrichte continuïteitsbeoordeling.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat ook andere informatie. Dat betreft alle informatie in het jaarverslag anders dan de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening en de accountantscontrole

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor:

- het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW; en voor
- een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van het genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze doelstellingen zijn een redelijke mate van zekerheid te verkrijgen over de vraag of de jaarrekening als geheel geen afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of van fouten en een controleverklaring uit te brengen waarin ons oordeel is opgenomen. Een redelijke mate van zekerheid is een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid en is geen garantie dat een controle die overeenkomstig de controlestandaarden is uitgevoerd altijd een afwijking van materieel belang ontdekt wanneer hier sprake van is.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 16 juni 2025

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door:

drs. H.C. van der Rijst RA

Bijlage bij onze controleverklaring over de jaarrekening 2024 van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds Zorgverzekeraars

In aanvulling op wat is vermeld in onze controleverklaring hebben wij in deze bijlage onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening nader uiteengezet en toegelicht wat een controle inhoudt.

De verantwoordelijkheden van de accountant voor de controle van de jaarrekening

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Ook op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een organisatie haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen en het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

BIJLAGEN

Bijlage 1 Overzicht naleving Code pensioenfondsen boekjaar 2024

Over boekjaar 2024 geldt een nieuwe versie van de Code. Op basis daarvan wordt gerapporteerd. De code kent 5 thema's met onderliggende normen. De Code werkt op basis van het uitgangspunt comply or explain. M.a.w. als een fonds niet voldoet aan een norm wordt dat toegelicht. SBZ Pensioen heeft ook bij voldoen aan een code een toelichting opgenomen in het kade van transparantie. De gehanteerde afkortingen zijn uitgeschreven onder de tabel.

Nr.	Norm Code 2024	Compliant (ja/nee/deels)	Voorgestelde tekst BV 2024
Thema 1: Goed zorgen voor het pensioenfonds van belanghebbenden.			
1	Aandacht voor de missie, visie, strategie Het fonds heeft een missie, visie en strategie. Daarin beschrijft het fonds wat het fonds wil betekenen en bereiken voor zijn belanghebbenden, rekening houdend met hun voorkeuren en belangen. Op deze wijze bepaalt het fonds wat zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten, waaronder de risicohouding zijn. Het fonds evalueert zijn missie, visie en strategie periodiek (= elke 3 jaar) en rapporteert hierover in zijn bestuursverslag.	Ja	Het Bestuur evalueert periodiek de missie, visie en strategie. Daarbij weegt het bestuur de omgeving van het fonds mee en de voorkeuren en belang van belanghebbenden. De missie, visie en de strategie worden toegelicht in ieder jaarverslag.
2	Aandacht hebben voor duurzaamheid Het fonds heeft, rekening houdend met de voorkeuren en belangen van belanghebbenden, een beleggingsbeleid waarvan milieu- en klimaat- en sociale en governance factoren een uitdrukkelijk en kenbaar onderdeel zijn. Het fonds houdt op een proportionele wijze rekening met mogelijke lange termijn effecten van het beleggingsbeleid op mens, milieu en maatschappij en de effecten van duurzaamheidsrisico's op beleggingsbeslissingen.	Ja	SBZ Pensioen vraagt periodiek uit wat belanghebbenden belangrijk vinden op het gebied van duurzaamheid. De uitkomsten van uitvragen worden betrokken bij het opstellen van thema's en doorlopend beleid. Het Bestuur is zich bewust van de dubbele materialiteit en neemt dat mee in zijn overwegingen op het terrein van beleid en uitvoering.
3	Belangen evenwichtig afwegen Het fonds voert de pensioenregeling naar beste vermogen uit op basis van een evenwichtige afweging van belangen en is transparant in hoe deze afweging plaatsvindt.	Ja	Het Bestuur woog alle belangen al af om tot evenwichtige besluiten te komen. En besluiten die uitlegbaar zijn aan de belanghebbenden. In het kader van oordeel- en besluitvorming m.b.t. de Wtp heeft dit een extra impuls gekregen.
4	Kennen van de voorkeuren van de belanghebbenden Het fonds verdiept zich in de voorkeuren van de bij het fonds betrokken belanghebbenden en betreft deze voorkeuren bij het bepalen van zijn strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten en gaat daarover met de belanghebbenden in gesprek. Het fonds	Ja	Door middel van onderzoeken, gesprekken met deelnemers en werkgevers, via bestuursleden en via het VO heeft het Bestuur goed zicht op wat er speelt in de bedrijfstak. Het acteert daarop en dat is in meerdere vormen: via aangepaste communicatie, webinars en op het terrein van beleid en uitvoering waar het duurzaamheid betreft.

Nr.	Norm Code 2024	Compliant (ja/nee/deels)	Voorgestelde tekst BV 2024
	rapporteert hierover jaarlijks in het bestuursverslag.		
5	Keuzebegeleiding vaststellen Het fonds heeft een beleid over de wijze waarop het deelnemers keuzebegeleiding biedt bij keuzes binnen de pensioenregeling. Het fonds evalueert periodiek (= elke 3 jaar) de uitvoering en de effectiviteit van dit beleid en stuurt waar nodig bij.	Ja	Het Bestuur bespreekt periodiek of het de breedte en de diepte van keuzebegeleiding die in place is, voldoende vindt. Als er redenen toe zijn overlegt het Bestuur met de PUO om wijzigingen hierin aan te brengen. Het Bestuur ontvangt ook voortdurend feedback via de PUO over de belevingswereld van belanghebbenden.
6	Visie hebben op kwaliteit, kosten en uitbesteding Het fonds heeft een visie op de kwaliteit van de uitvoering van de pensioenregeling en het daarbij behorende kostenniveau. Het pensioenfonds monitort de kwaliteit en kosten van uitvoering en evalueert deze jaarlijks.	Ja	Uitbesteding en kosten van uitbesteding zijn focuspunten van het Bestuur aangezien SBZ Pensioen vrijwel alles heeft uitbesteed. Het risicomanagementbeleid (en de uitvoering) biedt daartoe voldoende aanknopingspunten. Het lopende Wtp-project heeft de frequentie van gesprekken met de belangrijkste uitbestedingspartijen verder doen toenemen.
7	a. Het fonds legt in zijn uitbestedingsbeleid vast wanneer en onder welke voorwaarden het fonds besluit tot uitbesteding van taken of werkzaamheden. b. Bij uitbesteding van taken of werkzaamheden neemt het fonds adequate maatregelen in de overeenkomst op voor als de dienstverlener of een door hem ingeschakelde derde onvoldoende presteert, de overeenkomst niet naleeft en/of schade veroorzaakt door handelen of nalaten.	Ja	Al deze zaken vormen onderdeel van het Uitbestedings- en Inkoopbeleid van SBZ Pensioen.
Thema 2: Goed besturen			
Besluiten motiveren en onderbouwen			
8	Het bestuur legt duidelijk vast: - op grond van welke overwegingen een besluit is genomen, - wat de relatie is met de strategische doelstellingen en beleidsuitgangspunten en - op welke wijze het bestuur de overige organen van het fonds betreft of heeft betrokken.	Ja	De routing van besluiten (procesmatig) is vastgelegd en wordt strikt gevolgd. Het inhoudelijke aspect wordt geborgd via de standaard van de voorlegger bij adviezen en bij besluiten en komt terug in de notulen.
9	Het bestuur weegt de aanbevelingen van het intern toezicht en de adviezen van overige organen zorgvuldig en motiveert afwijkingen.	Ja	Dit gebeurt via afstemmingsgesprekken, rapportages en met toelichtingen op afwijkende standpunten die het Bestuur inneemt en waarom het bestuur dat besluit neemt.
10	a. Het bestuur legt vast wanneer het bestuur het oordeel van de SFH's in zijn besluiten betreft.	Ja	Via de periodieke rapportage van de SFH RB is het belang van risicoparagrafen voortdurend onder de aandacht gebracht.

Nr.	Norm Code 2024	Compliant (ja/nee/deels)	Voorgestelde tekst BV 2024
	b. Wanneer het bestuur het oordeel van de SFH's in zijn besluiten betreft, legt het bestuur vast hoe het bestuur dit oordeel heeft gewogen en betrokken in zijn besluiten.		Daar hoort ook bij het vastleggen van de rol van oordelen in de besluitvorming van het Bestuur. Een oordeel van de SFH's wordt vastgelegd als er sprake is van wijziging van beleid. Door voortdurende afstemming met de SFH's is dit een proces dat zich voortdurend verbetert. Het meewegen van het oordeel wordt vastgelegd in notulen.
Beleidscyclus vastleggen			
11	Het bestuur legt zijn beleid op strategische aandachtsgebieden schriftelijk vast en zorgt voor een gedocumenteerde beleids- en verantwoordingscyclus. Daarnaast toetst het bestuur periodiek de effectiviteit van zijn beleid en stuurt waar nodig bij.	Ja	Dit ligt vast op hoofdniveau in de abtn van het fonds en in de diverse fondsdocumenten.
Bestuurlijke taken verdelen en stemrecht bepalen			
12	Het bestuur zorgt voor een heldere en expliciete taak- en rolverdeling tussen bestuur en uitvoering. Daarbij betreft het bestuur de taak- en rolverdeling van bestuur, bestuurlijke commissies en SFH's.	Ja	Ook dit ligt vast in de abtn op hoofdniveau en daarnaast is het wettelijk verankerd in de statuten en eventueel in huishoudelijke reglementen (zoals die van de SFH's).
13	Het bestuur is collectief verantwoordelijk voor zijn functioneren. De voorzitter is eerste aanspreekpunt; hij/zij is als eerste verantwoordelijk voor zorgvuldige besluitvorming en procedures waarin ruimte en aandacht is voor de inbreng en diverse perspectieven van alle leden van het bestuur.	Ja	De abtn bevat de afspraken op dit vlak en de wettelijke verankering bevindt zich in de statuten.
14	Elk bestuurslid heeft stemrecht.	Ja	Er is geen onderscheid binnen het Bestuur.
15	Open en transparant zijn Het bestuur vervult zijn taken op een voor belanghebbenden transparante, open en toegankelijke wijze. Het bestuur rapporteert jaarlijks in zijn bestuursverslag in ieder geval over: - de missie, visie en strategie - de naleving van deze code en de interne gedragscode - de evaluatie van het functioneren van het bestuur; - de afhandeling van klachten en geschillen en de wijzigingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.	Ja	Dit gebeurt in ieder jaarverslag van SBZ Pensioen.
16	Integraal risicomanagement bevorderen a. Het bestuur bevordert en borgt een cultuur waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is.	Ja	Risicomanagement is een belangrijke taak van het Bestuur en het heeft dit geborgd via beleid. Het fonds kent een noodprocedure bij calamiteiten.

Nr.	Norm Code 2024	Compliant (ja/nee/deels)	Voorgestelde tekst BV 2024
	b. Het bestuur zorgt ervoor dat het integrale risicomanagement adequaat georganiseerd is en dat er een noodprocedure beschikbaar is om in spoedeisende situaties te kunnen handelen.		
Thema 3: Effectief intern toezichthouden en controle uitvoeren			
Toezichtvisie ontwikkelen			
17	Het intern toezicht legt een toezichtvisie ten grondslag aan zijn toezicht. Deze visie omvat ten minste de volgende elementen: - de doelstelling van het intern toezicht; - de rol, rolinvulling en de werkwijze van het intern toezicht; - de interactie tussen intern toezicht en bestuur; - de interactie tussen interne toezicht en de diverse SFH's; - de interactie tussen intern toezicht en het VO of BO.	Ja	Deze visie is een composiet van diverse fondsdocumenten. Omdat het fonds het omgekeerd gemengd bestuursmodel gebruikt, is die scheiding en taakverdeling bovengemiddeld goed vastgelegd.
18	Het intern toezicht legt vast hoe het intern toezicht het functioneren van het bestuur toetst, wat daarbij het normenkader is, wat het intern toezicht daarvoor nodig heeft, over welke onderwerpen het intern toezicht zich in een specifieke periode een oordeel wenst te vormen en waarover het in gesprek wil met bestuur en VO of BO.	Ja	Hiertoe dient het jaarplan van de NUB's van SBZ Pensioen.
Rolbewust zijn			
19	Het intern toezicht is zich bewust van zijn verantwoordelijkheid als toezichthouder en gedraagt zich ernaar.	Ja	Vanwege het omgekeerd gemengd bestuursmodel is de focus op rolzuiverheid bovengemiddeld hoog. En wordt daarnaar geacteerd.
20	Het intern toezicht stelt zich op als gesprekspartner van het bestuur.	Ja	De NUB's staan de UB's bij met raad en daad als daar vraag naar is. Dat is de praktijk en zo vastgelegd via toezichtskoppel per aandachtsgebied.
21	Het intern toezicht stelt zich onafhankelijk op t.o.v. andere toezichthouders, overige fondsorganen en van welk ander belang dan ook en kan kritisch opereren.	Ja	De NUB's (kunnen) fungeren in onafhankelijkheid in state, mind en appearance.
Werkzaamheden van actuaire en accountant vaststellen			
22	Het bestuur draagt de accountant en actuaire die controle uitvoert c.q. certificeert in beginsel geen andere werkzaamheden op dan controle c.q. certificering. Geeft het bestuur wel een andere opdracht, dan	Ja	Dat is geborgd in fondsdocumenten en wordt in de praktijk strikt nageleefd.

Nr.	Norm Code 2024	Compliant (ja/nee/deels)	Voorgestelde tekst BV 2024
	vraagt dit zorgvuldige afweging en een afzonderlijke opdrachtformulering.		
23	Het bestuur beoordeelt vierjaarlijks het functioneren van de accountant en de actuaris en stelt het intern toezicht en verantwoordingsorgaan of belanghebbendenorgaan van de uitkomst op de hoogte.	Ja	Het Bestuur beoordeelt elk jaar het functioneren van accountant en actuaris. In 2024 is daartoe nog een uitgebreide vergelijking gemaakt voor de werkzaamheden van de huidige accountant.
Thema 4: Verantwoording en inspraak organiseren			
Verantwoording afleggen door Bestuur			
24	Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het voor de toekomst maakt. Het bestuur maakt daarbij inzichtelijk hoe het de verschillende belangen heeft afgewogen. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn.	Ja	Het Bestuur licht deze zaken toe in het jaarverslag.
25	Het bestuur gaat met het VO of BO bij het afleggen van verantwoording in gesprek.	Ja	Er wordt periodiek overlegt tussen bestuur en VO. Het fonds kent geen BO.
Verantwoording afleggen door Intern Toezicht			
26	Het intern toezicht legt in het bestuursverslag op basis van een vooraf door het intern toezicht vastgestelde toezichtvisie en een eerder geformuleerd normenkader, verantwoording af over de verrichte werkzaamheden, rapporteert de bevindingen en doet (zo nodig) aanbevelingen.	Ja	De rapportage van de NUB's over de bevindingen van hun intern toezicht is uitgewerkt vanuit hun visie. Deze visie is vastgelegd en komt tot uitdrukking in het jaarplan van de NUB's.
27	Het intern toezicht is aanspreekbaar op de wijze waarop het toezicht houdt en is bereid in gesprek te gaan over de wijze waarop het toezicht is uitgevoerd en hoe daarover is gerapporteerd.	Ja	De NUB's lichten hun bevindingen toe aan het UB en gaan hierover het gesprek aan. Tevens lichten de NUB's ieder kwartaal hun rapportage toe aan het VO van SBZ Pensioen.
Bevoegdheden uitoefenen door een VO			
28	Het VO maakt het mogelijk dat het bestuur en het intern toezicht verantwoording kunnen afleggen en geeft een oordeel over het handelen van het bestuur. Daarnaast oefent het VO de aan hem toegekende adviesrechten uit, tenzij het VO daar gemotiveerd niet voor kiest. Het VO houdt bij zijn taken rekening met alle belanghebbenden.	Ja.	De adviesrechten liggen vast in een reglement van het VO. Het VO biedt de aanwezige leden van het Bestuur in VO-vergaderingen de ruimte om keuzes op adviezen toe te lichten. Van het Bestuur zijn UB's en NUB's samen aanwezig in de VO-vergaderingen.

Nr.	Norm Code 2024	Compliant (ja/nee/deels)	Voorgestelde tekst BV 2024
29	Het VO bewaakt of het bestuur de verschillende belangen evenwichtig afweegt.	Ja.	Het VO let daar doorlopend op, bij adviezen die het geeft en licht dit toe in zijn jaarlijkse rapportage.
Bevoegdheden uitvoeren door een BO			
30	Het BO maakt het mogelijk dat het bestuur en het intern toezicht verantwoording kunnen afleggen en geeft een oordeel over het handelen van het bestuur. Daarnaast oefent het BO de aan hem toegekende adviesrechten uit, tenzij het BO daar gemotiveerd niet voor kiest. Ook oefent het BO de aan hem toegekende goedkeuringsrechten uit. Het BO houdt bij zijn taken rekening met alle belanghebbenden.	N.v.t.	N.v.t.
31	Het BO bewaakt of het bestuur de verschillende belangen evenwichtig afweegt.	N.v.t.	N.v.t.
32	Betrekken van belanghebbenden Het bestuur organiseert en stimuleert zijn dialoog met belanghebbenden op een manier die past bij het fonds en zijn (diverse groepen van) belanghebbenden.	N.v.t.	N.v.t.
Thema 5: Effectief functioneren van fondsorganen			
Geschiktheids-, diversiteits- en inclusiebeleid naleven en uitdragen			
33	De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit en inclusie, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid.	Ja	Het Bestuur onderschrijft het belang van D&I en ziet en ervaart de voordelen van complementariteit en diversiteit. Tegelijkertijd heeft het fonds (m.n. nu in de Wtp-transitie) behoefte aan continuïteit in de samenstelling van het Bestuur en VO. Bij werving wordt rekening mee gehouden met diversiteit & inclusie wensen.
34	Het fonds heeft een schriftelijk beleid vastgesteld om de diversiteit en inclusie in zijn fondsorganen te vergroten of in stand te houden. Dit beleid stelt passende doelen op t.a.v. de mate van diversiteit op alle voor het fonds relevante maatschappelijke aspecten, waaronder tenminste geslacht of genderidentiteit, leeftijd en sociaal-culturele achtergrond. Op basis van dit beleid heeft het fonds een planmatige aanpak gericht op het bereiken van deze doelen. Het bestuur herijkt dit beleid periodiek (=elke 3 jaar) en rapporteert jaarlijks in het bestuursverslag over de resultaten van dit beleid.	Ja	SBZ Pensioen kent overkoepelend beleid op het gebied van diversiteit & inclusie. Het beleid maar vooral de tastbare effecten wordt jaarlijks besproken in de Commissie Bestuurlijke Aangelegenheden.

Nr.	Norm Code 2024	Compliant (ja/nee/deels)	Voorgestelde tekst BV 2024
35	T.a.v. leeftijdsdiversiteit geldt als minimum dat er tenminste één persoon zitting heeft in het bestuur en het VO of het BO die jonger is dan 40 jaar. T.a.v. genderdiversiteit geldt als minimum dat er in de genoemde organen variatie is in geslacht of genderidentiteit.	Deels	Dat is het streven. In de loop van 2024 is dit gelukt bij het VO en niet in het Bestuur. Per 1 januari 2025 is de situatie omgekeerd omdat het VO-lid overgestapt is naar het Bestuur als aspirant bestuurslid. In de werving van nieuwe leden van het VO is hier rekening mee gehouden en in 2025 is er weer een lid jonger dan 40 jaar toegetreden. SBZ Pensioen kent geen BO.
36	Het bestuur, het intern toezicht, het VO en het BO houden rekening met het diversiteits- en inclusiebeleid bij het opstellen van de eisen waaraan nieuwe leden van het orgaan dienen te voldoen.	Ja	Bij het opstellen van functieprofielen/profielschetsen wordt gewezen op de wens tot diversiteit. SBZ Pensioen kent geen BO.
Benoeming, zittingstermijn en ontslag van leden van organen vastleggen			
37	De eerste zittingstermijn van een lid van het bestuur, de Raad van Toezicht, het BO of VO is maximaal 4 jaar. Deze leden kunnen voor een tweede termijn van maximaal 4 jaar worden benoemd. Een bestuurslid en een lid van het BO of VO kunnen als daarvoor aanleiding bestaat voor een 3e termijn van maximaal 4 jaar worden benoemd. In dat geval onderbouwt het bestuur de aanleiding voor een derde benoeming en deelt het bestuur dit met de overige organen. Leden van een Visitatiecommissie zijn maximaal 8 jaar betrokken bij hetzelfde fonds.	Deels	Dit geldt voor één Niet-Uitvoerend Bestuurslid en is ingegaan voor de aanpassing van deze norm. M.a.w. het voldeed aan de 2018 versie van de Code. De reden daarvoor is de bestuurlijke behoefte aan continuïteit die het lid in kwestie meebrengt in ervaring en kennis. Dat is met name dit moment van groot belang gezien de voorbereidingen voor de transitie in het kader van de Wtp. Het Bestuur had in zijn pre 2023-statuten bepaald dat als gebruik wordt van een termijn die leidt tot een zittingsduur langer dan twaalf jaar uitsluitend kan indien dit noodzakelijk is ter waarborging van de continuïteit, voor een periode van maximaal vier jaar, onder voorwaarde dat er een jaarlijkse bevestiging van de noodzaak plaatsvindt en een schriftelijke motivatie wordt gegeven in tenminste het jaarverslag. De statuten vanaf 2024 omvatten norm 37 uit de 2024 code. Een derde benoemingstermijn is ook van toepassing op een VO-lid. De reden daarvoor is de behoefte aan continuïteit die het lid in kwestie meebrengt in ervaring en kennis. Dat is met name dit moment van groot belang gezien de voorbereidingen voor de transitie in het kader van de Wtp. SBZ Pensioen kent geen Raad van Toezicht, BO en Visitatiecommissie maar NUB's.
38	Benoeming en ontslag van de leden van de organen van het fonds zijn geregeld in de statuten van het fonds waarbij - behoudens in het geval van beroepspensioenfondsen - de procedure voor benoeming en ontslag als	Ja	Ook dit ligt vast in de abtn op hoofdniveau en daarnaast is het wettelijk verankerd in de statuten en eventueel in huishoudelijke reglementen (zoals die van de SFH's).

Nr.	Norm Code 2024	Compliant (ja/nee/deels)	Voorgestelde tekst BV 2024
	beschreven in bijlage 2 wordt gevolgd. Schorsing van de leden van het bestuur, het BO, het VO en het intern toezicht wordt geregeld in de statuten of reglementen van het fonds.		
Beloningsbeleid beheerst en duurzaam belonen			
39	Het fonds voert een beheerst en duurzaam beloningsbeleid voor de beloning van de leden van de organen van het fonds, aan commissies verbonden adviseurs en medebeleidsbepalers. Dit beleid is in overeenstemming met de doelstellingen van het fonds. Ook is het beleid passend gelet op de bedrijfstak, onderneming of beroepsgroep waarvoor het fonds de pensioenregeling uitvoert.	Ja	Jaarlijks evalueert het Bestuur het beleid en doet voorstellen tot aanpassing. Die aanpassingen zijn adviesplichtig bij het VO. Het beleid is dusdanig opgezet en ingevuld dat het past bij de missie van SBZ Pensioen, bij de bedrijfstak waar het fonds voor werkt en dat het geen prikkels bevat tot excessieve risk-taking (ook op gebied van duurzaamheid).
40	De beloningen staan in redelijke verhouding tot verantwoordelijkheid, functie-eisen en tijdsbeslag.	Ja	Dat toetst het bestuur elk jaar opnieuw. Het kan bijsturen als daar aanleiding toe is, zoals met de extra eisen als gevolg van de Wtp (voor bestuur en VO).
41	Het bestuur is terughoudend als het gaat om prestatiegerelateerde beloningen. Prestatiegerelateerde beloningen zijn niet hoger dan 20 procent van de vaste beloning. Ze zijn niet gerelateerd aan de financiële resultaten van het fonds.	Ja.	SBZ Pensioen kent geen prestatiegerelateerde beloningen. Breder is dit wel aan de orde bij sommige onderliggende vermogensbeheer-contracten.
42	Het bestuur vertrekt bij tussentijds ontslag van een bestuurslid zonder arbeidsovereenkomst of een lid van het intern toezicht geen transitie- of ontslagvergoeding. Bij ontslag van een andere medebeleidsbepaler moet een eventuele transitie- of ontslagvergoeding passend zijn gelet op de functie en de ontslagreden.	Ja	De statuten sluiten transitie- of ontslagvergoedingen uit. Vanaf 2025 heeft SBZ Pensioen bestuursleden met een arbeidsovereenkomst waarvoor wel een transitievergoeding geldt.
Gewenste gedrag, cultuur en integriteit naleven en uitdragen			
43	Het bestuur spreekt zich uit over de gewenste cultuur en gedraagt zich daarnaar. Aspecten in de cultuur waar het bestuur zich rekenschap van geeft, zijn onder meer het openstaan voor kritiek, het leren van fouten en de mate van inclusie in besluitvorming en functioneren.	Ja	Board room dynamics is onderdeel van de jaarlijkse collectieve zelfevaluatie (zowel extern begeleid als onbegeleid). SBZ Pensioen streeft naar een open cultuur waar elkaar aanspreken kan en mag. De rol van inclusie daarin is vormgegeven doordat voorzitters ieder bestuurslid of VO-lid de ruimte geven hun mening vanuit hun beleving te uiten.
44	Tegenstrijdige belangen, reputatiesico's en nevenfuncties worden gemeld. De leden van het bestuur, het VO en BO, het intern	Ja	In elke vergadering hebben bestuursleden en VO-leden een open mogelijk om eventuele tegenstrijdige belangen te melden en zich te

Nr.	Norm Code 2024	Compliant (ja/nee/deels)	Voorgestelde tekst BV 2024
	toezicht en andere medebeleidsbepalers vermijden elke vorm en elke schijn van persoonlijke bevoordeling of belangenverstrengeling. Zij laten zich op hun functioneren toetsen.		verexcuseren van besluitvorming als dat nodig is. De externe Compliance Officer ziet achteraf toe op het beoogde functioneren van Bestuur en VO in termen van integer gedrag en een integere cultuur. SBZ Pensioen kent geen BO.
45	Het bestuur zorgt dat onregelmatigheden kunnen worden gemeld en dat betrokkenen weten hoe en bij wie.	Ja	SBZ Pensioen kent diverse regelingen voor het melden van incidenten, eventueel klokkenluiden en niet gewenste omgangs- en gedragsvormen. Het is betrokkenen bekend hoe en waar gemeld kan worden.
46	De leden van het bestuur, het VO of het BO, het intern toezicht en andere medebeleidsbepalers ondertekenen de interne gedragscode van het fonds en een jaarlijkse nalevingsverklaring en gedragen zich daarnaar.	Ja	Dit wordt bij toetreden en jaarlijks achteraf gedaan. De externe Compliance Officer rapporteert hierover en monitort naleving. SBZ Pensioen kent geen BO.
47	De voorzitter is samen met het bestuur verantwoordelijk een open cultuur te bevorderen waarin sprake is van een lerende omgeving waarin ruimte en aandacht is voor de inbreng en diverse perspectieven van alle leden van het bestuur.	Ja	In collectieve zelfevaluaties (extern begeleid en onbegeleid) komt de wijze van communiceren en vergaderen standaard aan de orde. In het verleden zijn op dat vlak ook acties ondernomen om ervoor te zorgen dat iedereen zich gehoord voelt en dat men kan delen wat mee wenst te delen, zonder angst daarop aangesproken te worden. SBZ Pensioen ziet dit als lerend en open.
48	a. Het bestuur waarborgt dat de leden van de organen van het fonds en medebeleidsbepalers onafhankelijk en kritisch kunnen opereren. b. De organen hebben daarnaast een eigen verantwoordelijkheid om het mogelijk te maken dat hun leden onafhankelijk en kritisch kunnen functioneren.	Ja	SBZ Pensioen kent en cultiveert een cultuur waarin positief kritisch gedrag belangrijk is. Daar spreken leden van het Bestuur en VO elkaar ook op aan. Uiteraard is er een gedeelde cultuur waarmee VO en Bestuur hun eigen invulling kunnen geven, die past bij hun rol bij SBZ Pensioen.
49	Jaarlijks zelfevalueren Het eigen functioneren is voor het bestuur, het intern toezicht, het BO en het VO een continu aandachtspunt. Deze organen evalueren in elke geval jaarlijks het eigen functioneren van het orgaan als geheel en van de individuele leden. Hierbij betrekken zij minstens 1x per 3 jaar een onafhankelijke 3e partij. De organen besteden daarbij in elk geval periodiek (=1x per 3 jaar) aandacht aan bestuursmodel, integriteit, geschiktheid, continuïteit, diversiteit en inclusie, de wijze van opereren en de mate waarin de	Ja	SBZ Pensioen kent geen BO. Het Bestuur organiseer ieder jaar een collectieve zelfevaluatie en individuele evaluatiegesprekken met de bestuursleden. Daarbij worden de benoemde onderdelen zoals integriteit, bestuursmodel, continuïteit en diversiteit geraakt in de besprekingen. De zelfevaluatie van het VO is in 2024 in lijn gebracht met deze norm. Het VO evalueerde zich collectief met een eigen periodiciteit.

Nr.	Norm Code 2024	Compliant (ja/nee/deels)	Voorgestelde tekst BV 2024
	individuele leden zich voldoende onafhankelijk en kritisch kunnen opstellen.		

Gehanteerde afkortingen

Abtn	Actuariële- en Bedrijfstechnische Nota (zie bijlage 5 voor toelichting)
BO	Belanghebbendenorgaan (verplicht onderdeel van een algemeen pensioenfonds)
NUB	Niet-Uitvoerende Bestuursleden (de vorm van verplicht intern toezicht binnen SBZ Pensioen)
PUO	Pensioenuitvoeringsorganisatie (zie bijlage 5 voor toelichting)
SFH	Sleutelfunctiehouder (personen aangesteld om te controleren op risk, actuarialaas en interne audit)
UB	Uitvoerende Bestuursleden (bestuursleden belast met uitvoerende taken)
VO	Verantwoordingsorgaan (intern orgaan dat oordeelt over het handelen van het bestuur)

Bijlage 2: Personalia

Het Bestuur is op 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Onafhankelijk voorzitter	Benoemd tot	Jonger dan 40	
Ties Tiessen	17-06-2027	Nee	
Uitvoerende Bestuursleden	Benoemd tot	Jonger dan 40	
Reiniera van der Feltz (tot 1 juli 2024)	-	Nee	
Dominique Dijkhuis (vanaf 1 augustus 2024)	01-08-2028	Nee	
Edwin Schokker	20-05-2025	Nee	
Niet-Uitvoerende Bestuursleden	Benoemd tot	Jonger dan 40	Organisatie
Namens werkgevers			
Ronald van Hees	05-11-2025	Nee	Zorgverzekeraars Nederland
Henk Radder	29-07-2025	Nee	Zorgverzekeraars Nederland
Desiree Wareman (tot 16 december 2024)	-	Nee	Zorgverzekeraars Nederland
Mark van Schagen (beoogd)	-	Ja	Zorgverzekeraars Nederland
Niet-Uitvoerende Bestuursleden			
Namens de werknemers en pensioengerechtigden			
Sjirk de Groot	01-07-2026	Nee	Aangewezen door de pensioengerechtigden in het VO
Klaas Bangma	30-05-2028	Nee	FNV
Peggy Wilson	01-01-2026	Nee	CNV

De samenstelling van het Bestuur is in 2024 gewijzigd. In juli 2024 is Reiniera van der Feltz afgetreden. Zij is per 1 augustus 2024 opgevolgd door Dominique Dijkhuis. Nienke Oosterheert is per 1 januari 2025 aangesteld als 3e Uitvoerend Bestuurslid (Uitbestedingen & IT). In december 2024 is Desiree Wareman afgetreden. In deze zelfde maand is Mark van Schagen als aspirant bestuurslid gaan deelnemen aan vergaderingen. Het Bestuur heeft in 2025 besloten de heren Edwin Schokker en Henk Radder te herbenoemen. Peggy Wilson wordt, na vaststelling in het Bestuur, jaarlijks herbenoemd: de eerste maal voor boekjaar 2024 en de tweede maal voor boekjaar 2025. Dit kan een maximum van vier maal, dus tot 1 januari 2028. De uitgebreide argumentatie daarvoor is terug te vinden in bijlage 1 (bij norm 37).

De sleutelfunctiehouders Risicobeheer en Interne Audit hebben een 'standing invitation' om aanwezig te zijn in bestuursvergaderingen.

De Audit-, Risk- en Compliancecommissie is op 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Leden
Ronald van Hees
Klaas Bangma
Peggy Wilson (voorzitter)

Edwin Schokker is als vaste genodigde aanwezig bij de vergaderingen van de Audit-, Risk- en Compliance-commissie. En de sleutelfunctiehouders Risicobeheer en Interne Audit zijn altijd aanwezig bij ARC-vergaderingen.

De BeleggingsAdviesCommissie is op 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Leden
Sjirk de Groot
Henk Radder (voorzitter)
Mark van Schagen (aspirant)

Reiniera van der Feltz en later Dominique Dijkhuis is als vaste genodigde aanwezig bij de vergaderingen van de BeleggingsAdviesCommissie. Marcel Andringa is aanwezig als extern adviseur van deze commissie. Ortec adviseert de commissie ten aanzien van ALM-vraagstukken. Vanaf 16 december 2024 heeft de heer Radder de voorzittersrol overgenomen van Desiree Wareman die afgetreden is. Mark van Schagen is als aspirant bestuurslid aangetreden op dat moment.

De Commissie Bestuurlijke Aangelegenheden is op 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Leden
Ronald van Hees (voorzitter)
Henk Radder
Peggy Wilson

Henk Radder is per 16 december 2024 Desiree Wareman opgevolgd in deze commissie. De heer Ties Tiessen is als vaste genodigde aanwezig bij de vergaderingen van de Commissie Bestuurlijke Aangelegenheden.

De sleutelfuncties waren per 31 december 2024 als volgt ingevuld:

Sleutelfunctie Risicobeheer	Joop Winterink
Sleutelfunctie Interne Audit	Willem van Duijn
Sleutelfunctie Actuarieel	Rob Schilder

Gedurende het jaar 2024 waren dit de (neven)functies van leden van het Bestuur:

Bestuur	(Neven)functie(s)	Organisatie
Klaas Bangma	Pensioenfondsbestuurder en beleidsmedewerker Economie en Belastingen	FNV
Dominique Dijkhuis (vanaf 1 augustus 2024)	Lid Beleggingscommissie Lid Modelcommissie	Pensioenfonds TNO Waarborgfonds Sociale Woningbouw
Reiniera van der Feltz (tot 1 juli 2024)	Lid Raad van Toezicht Lid Advisory Committee Penningmeester bestuurder	Bedrijfstakpensioenfonds SAG (Schilders) EPFIF Pensioen Bestuurstafel Quiet Nederland
Sjirk de Groot	-	-
Ronald van Hees	Financieel directeur Stafdirecteur Interim CFRO	CZ (tot 1 juni 2024) CZ (van 1 juni tot 1 oktober 2024) ONVZ (vanaf 1 oktober 2024)
Henk Radder	Extern bestuurslid en vz. BAC Partner Extern lid beleggingscommissie Eigenaar Eigenaar Lid beleggingscommissie	Stichting Pensioenfonds Cosun Collective Action CZ M-Square Gasthuis True Impact Company Stichting Mars Pensioenfonds

Bestuur	(Neven)functie(s)	Organisatie
Mark van Schagen (vanaf 16 december 2024 aspirant bestuurslid)	Sr. Portfolio manager	CZ
Edwin Schokker	Voorzitter Penningmeester Lid Raad van Advies	Vereniging Ondernemend Volendam Nazorgstichting Nieuwjaarsbrand Volendam CARE-IS
Ties Tiessen	Lid Raad van Commissarissen (tot 12 juni 2024) Lid Raad van Commissarissen Lid Raad van Toezicht Voorzitter Investment Committee Lid Beleggingsadviescommissie	Afvalzorg Holding NV Krasnapolsky Hotels & Restaurants NV (Minor NH Hotel) Stichting Spaarne Gasthuis (ziekenhuis) Triodos Impact Strategies NV Ubbo Emmius Fonds, Rijksuniversiteit Groningen
Desiree Wareman (tot 16 december 2024)	Expertise Centrum lead Treasury & Vermogensbeheer	Menzis
Peggy Wilson	Niet-uitvoerend bestuurslid Niet-uitvoerend bestuurslid Pensioenfondsbestuurder	PME pensioenfonds Pensioenfonds Rail & OV CNV

Het VO is op 31 december 2024 als volgt samengesteld:

Leden deelnemers	Benoemd tot	Jonger dan 40	Organisatie
Jantina Polling (tot juni 2024)	-	Nee	De Unie
Janine Buikema (vanaf 7 oktober 2024)	07-10-2028	Nee	De Unie
Changita Verveer	13-03-2025	Nee	CNV Vakmensen
Mark van Schagen (tot 16 december 2024)	-	Ja	FNV

Leden pensioengerechtigden	Benoemd tot	Jonger dan 40	Organisatie
Cees de Graaff	01-07-2026	Nee	Gekozen door pensioengerechtigden
Josine Derks	01-07-2026	Nee	Gekozen door pensioengerechtigden
Mat Maijer (tot 1 september 2024)	01-07-2026	Nee	Gekozen door pensioengerechtigden
Willem Versloot (vanaf 1 september 2024)	01-07-2026	Nee	Gekozen door pensioengerechtigden

Leden werkgevers	Benoemd tot	Jonger dan 40	Organisatie
Etta van der Weijden	01-10-2027	Nee	Zorgverzekeraars Nederland
Roland Verbist	01-01-2025	Nee	Zorgverzekeraars Nederland

De samenstelling van het VO is in 2024 als volgt gewijzigd: op 26 juni 2024 overleed Jantina Polling. Zij werd opgevolgd door Janine Buikema. Mark van Schagen trad 16 december 2024 af (om aspirant bestuurslid te worden). Hij is in 2025 opgevolgd door Ruben Colen (FNV). Eind augustus 2024 trad Mat Maijer af en hij werd opgevolgd door

Willem Versloot. Changita Verveer trad af per 13 maart 2025 en is opgevolgd door Robert Buszkiewicz (CNV). Maurice de Wert is technisch voorzitter (geen lid en dus zonder stemrecht) van het VO.

Gedurende het jaar 2024 waren dit de (neven)functies van leden van het VO en de technisch voorzitter:

Verantwoordingsorgaan	(Neven)functie(s)	Organisatie
Janine Buikema (vanaf oktober 2024)	Actuariel Analist	Univé
Josine Derks	Eigenaar	FJD Fiscaal Jur Dienstverlening mr. Josine Derks
Cees de Graaff	-	-
Mat Maijer	-	-
Jantina Polling (tot juni 2024)	Sr. Verzekeringsadviseur	Univé
Mark van Schagen	Sr. Portfolio manager	CZ
Roland Verbist	Manager P&O Arbeidszaken en Beheer	Menzis
Willem Versloot	-	-
Changita Verveer	Verpleegkundige	MCH Ziekenhuis en Elyse Klinieken
Etta van der Weijden	Sr. Analist zorgkosten en risico-verevening	VGZ
Maurice de Wert	Consultant	Oude Toren Consultancy

Tot 1 mei 2024 kende SBZ Pensioen een onafhankelijke Commissie van Beroep. Die is opgeheven omdat het fonds (evenals andere fondsen) verplicht aangesloten is bij de Geschilleninstantie Pensioenfondsen ('GIP'). De commissie bestond uit de heer C.J. van Dolder, mevrouw J. Kooman en de heer E. van der Reijden.

controversieel gedrag en sluiten regeringen en bedrijven waarin deze regeringen een meerderheidsbelang hebben uit die zich schuldig maken aan grove mensenrechtenschendingen. Voor bedrijven die hun "license to operate" dreigen te verliezen, wordt daar waar mogelijk engagement toegepast.

Het pensioenfonds heeft eind 2023 een klimaatplan en klimaatbeleid vastgesteld voor haar Middelloonregeling. De beleggingen worden afgestemd op de doelstellingen van het Akkoord van Parijs, met als langetermijndoelstelling een klimaatneutrale portefeuille in 2050. In lijn hiermee wordt gestuurd op een jaarlijkse gemiddelde CO₂e-reductie van ten minste 7% binnen de aandelenportefeuille en bedrijfsobligatieportefeuille ten opzichte van 2022, met behulp van Weighted Average Carbon Intensity als meetinstrument. Via actieve dialoog wordt ingezet op gedragsverandering bij ondernemingen in prioriteitssectoren, waarbij concrete reductiedoelstellingen (voor scope 1 en 2) worden gevraagd en geëvalueerd. Als bedrijven onvoldoende voortgang tonen, volgt desinvestering. Ook belegt het pensioenfonds actief in groene obligaties (het pensioenfonds streeft ernaar ten minste 10% van de bedrijfsobligatieportefeuille hierin te beleggen) conform de Green en Social Bond ICMA Principles. Het fonds rapporteert jaarlijks over CO₂e-data, uitsluitingen, engagementactiviteiten en PAI-indicatoren, waarmee invulling wordt gegeven aan transparantieverplichtingen onder de SFDR.

De Impact portefeuille (±2%, alleen Middelloonregeling) bestaat uit investeringen die de intentie hebben een bijdrage te leveren aan de klimaattransitie en/of verbetering van het milieu en/of de gezondheidszorg toegankelijker en goedkoper maken en/of toegang geven tot financiële diensten. De impact wordt gemeten en gerapporteerd. Een deel van de infrastructuurportefeuille (alleen Middelloonregeling) draagt tevens bij aan een aantal van deze doelen, maar de fondsbeheerders sturen niet op impact en beperken zich niet tot deze investeringen. In de zin van SFDR-wetgeving hanteert het pensioenfonds geen referentiebenchmark. Het bovenstaand beleid is in 2024 toegepast.

Hoe hebben de duurzaamheidsfactoren gepresteerd?

Onderstaande teksten en antwoorden hebben betrekking op de Middelloonregeling.

1. *ESG risico score: De mate waarin de economische waarde van een bedrijf risico loopt als gevolg van ESG factoren.*

Per ultimo december 2024 was het ESG risico van de aandelenportefeuille met een score van 19.1- laag (low) volgens de toegepaste Risk Ratings van Sustainalytics. Het ESG risico van de bedrijfsobligatieportefeuille was met een score van 20.55 gematigd (moderate).

2. *Carbon footprint: Het gewogen gemiddelde van de carbon intensiteit van de bedrijven in de portefeuille, gemeten in ton emissie per 1 miljoen EUR omzet.*

Per ultimo december 2024 bedroeg de gewogen gemiddelde carbon intensiteit van de portefeuille 43.42 (CO₂e/€1M) gemeten over de beursgenoteerde beleggingen.

3. *UN Global Compact, UN Guiding Principles (On Business and Human Rights) en OESO richtlijnen:*

Bedrijven die structureel regels overschrijden op het gebied van milieu, sociale omstandigheden of goed bestuur worden uitgesloten indien blijkt dat engagement geen zin heeft of onsuccesvol is. Het pensioenfonds maakt gebruik van een screening op de UN Global Compact, UN Guiding Principles en OESO richtlijnen.

Per ultimo december 2024 had het pensioenfonds 7 beleggingen in bedrijven die regels overschrijden op het gebied van milieu, sociale omstandigheden of goed bestuur volgens de UN Global Compact, UN Guiding Principles en de OESO richtlijnen. Met twee bedrijven vond engagement plaats. De overige bedrijven betreffen Russische ondernemingen waarvan de beleggingen niet verhandelbaar zijn.

Uitsluitingen:

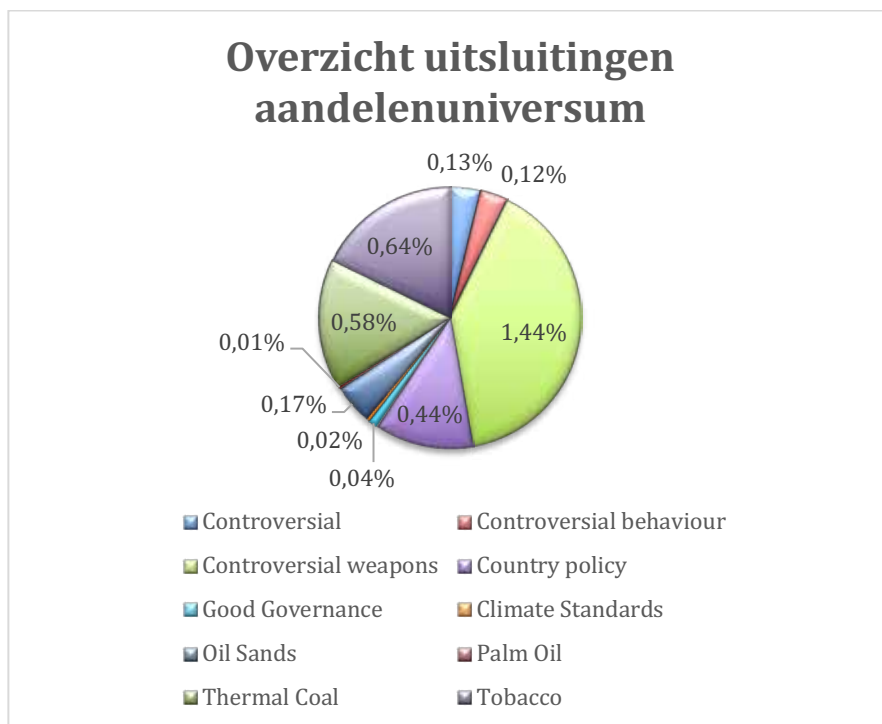
Het pensioenfonds hanteert voor haar uitsluitingsbeleid een proces waarbij bedrijven gescreend worden o.b.v. schenders en potentiële schenders van de UN Global Compact, UN Guiding Principles en OESO-richtlijnen. Na de

screening wordt getoetst of er een engagement traject loopt met (potentiële) schenders. Indien dit laatste niet het geval is en/of er is sprake van een grove schending wordt er overgegaan tot uitsluiting.

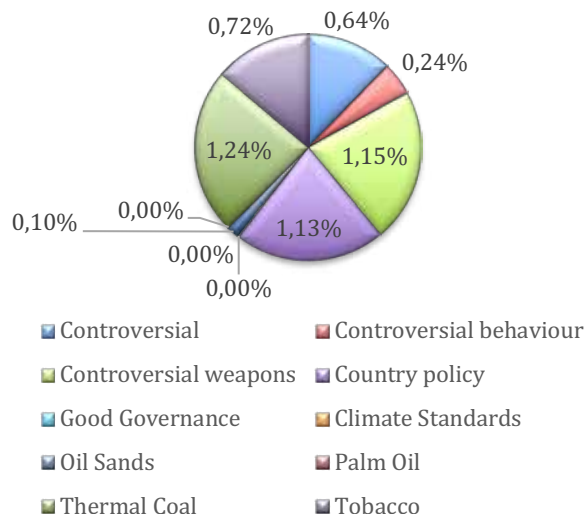
In 2024 sluit het pensioenfonds 716 bedrijven uit.

Als onderdeel van het duurzame beleggingsbeleid wordt per ultimo december 2024 3,6% van het aandelenuniversum (MSCI ACWI) en 5,2% van het bedrijfsobligatie-universum (Bloomberg Global Aggregate Credit index) uitgesloten op basis van de gehanteerde screeningscriteria.

De uitsluitingen zijn onderverdeeld in verschillende thema's. Het is mogelijk dat meerdere thema's van toepassing zijn voor een bedrijf. In onderstaande verdeling is ieder bedrijf onder één thema geplaatst.

Overzicht uitsluitingen bedrijfsobligatie universum

Bron: MSCI, Sustainalytics, Russell Investments. Berekeningen Russell Investments op standen per ultimo december 2024.

Op basis van het landenbeleid zijn er in 2024 twee landen toegevoegd aan de uitsluitingenlijst: Bahrain en Vietnam. SBZ Pensioen belegt niet in staatsobligaties en obligaties en aandelen uit landen die op de uitsluitingenlijst staan als de overheid een belang heeft van meer dan 50%. Per ultimo 2024 is de lijst samengesteld op basis van Sustainalytics. In het landenbeleid wordt daarnaast gebruik gemaakt van data van de Freedomhouse index

Voor beleggingen in schulden uit opkomende markten hanteert het pensioenfonds de Bloomberg EM Local Currency Government index als uitgangspunt. Deze index maximeert het gewicht van een land op 10%. Op basis van het uitsluitingenbeleid is deze benchmark voor het pensioenfonds aangepast. Per saldo is per eind december 10% van het beleggingsuniversum van schulden uit opkomende markten uitgesloten.

Focus mensenrechten:

4. *Blootstelling aan controversieel gedrag gemeten door bedrijven die verantwoordelijk zijn voor het schenden van de UN Global Compact, UN Guiding Principles en OESO-richtlijnen:*

Per ultimo 2024 waren er in totaal zeven bedrijven die de UN Global Compact Principles, UN Guiding Principles en /of OESO-richtlijnen hebben geschonden in de portefeuille.

Het pensioenfonds hanteerde in 2024 een proces waarbij naast de screening ook werd gekeken naar de mogelijkheden voor het voeren van een engagement traject. Voor twee bedrijven (Baidu en Tencent) voerde het pensioenfonds engagement dat betrekking heeft op de schendingen van de richtlijnen.

Voor vijf bedrijven is het engagement traject opgeschort. Het gaat hier om Russische bedrijven.

Nr.	Bedrijf	Weging	Land	Uitsluiting/ Engagement
1.	Tencent Holdings Ltd.	0.02%	China	Engagement traject

2.	Baidu	0.03%	China	Engagement traject
3.	Gazprom PJSC	0.00%	Rusland	Russisch bedrijf, engagement traject is opgeschort
4.	Rosneft Oil Co.	0.00%	Rusland	Russisch bedrijf, engagement traject is opgeschort
5.	Sberbank Russia PJSC	0.00%	Rusland	Russisch bedrijf, engagement traject is opgeschort
6.	Tatneft PJSC	0.00%	Rusland	Russisch bedrijf, engagement traject is opgeschort
7.	VTB Bank PJSC	0.00%	Rusland	Russisch bedrijf, engagement traject is opgeschort

Bron: Achmea AIM standen portefeuille per ultimo December. SFDR PAI report - Sustainalytics, Russell Investments

Per ultimo 2024 was de blootstelling 0.05% van de portefeuille van de Middelloonregeling, die de UN Global Compact, UN Guiding Principles en OESO-richtlijnen schenden. De beleggingen in de Russische bedrijven zijn gewaardeerd op nul.

De blootstelling aan regeringen die zich schuldig maken aan mensenrechten schendingen, wordt gemeten door een minimumdrempel vast te stellen in de Freedom House-index.

Op basis van haar uitsluitingsbeleid had het pensioenfonds in 2024 geen blootstelling aan regeringen die zich schuldig maken aan grove mensenrechten schendingen zoals die conform het landenbeleid worden vastgesteld.

Focus gezondheidzorg:

Het pensioenfonds had in 2024 conform haar uitsluitingsbeleid geen blootstelling in ondernemingen waar de belangrijkste bedrijfsactiviteit aan de productie van tabak (inclusief e-sigaretten en vaping producten) worden toegeschreven en/of bedrijven die meer dan 10% van hun omzet behalen uit tabak.

Dit betrof een uitsluiting van 0.64% van het aandelen beleggingsuniversum en 0.72% van het credit beleggingsuniversum.

Focus milieu/klimaat:

In 2024 had het pensioenfonds geen blootstelling aan bedrijven die klimaatstandaarden schonden, noch aan bedrijven die actief zijn in de winning en energieopwekking uit thermische kolen, olie- of Arctische boringen, waarbij deze activiteiten meer dan 10% van de omzet en/of productie uitmaken. De uitsluiting van bedrijven die klimaatstandaarden schonden en/of actief zijn in thermische kolen, olie- of Arctische boringen met een omzet- of productieaandeel van meer dan 10%, betrof in totaal 0,77% van het aandelenbeleggingsuniversum en 1,13% van het bedrijfsobligatiebeleggingsuniversum.

Engagement en actief aandeelhouderschap

5. Het pensioenfonds voert voor haar aandelen en obligatieportefeuille engagement uit. Hierbij maakt het pensioenfonds gebruik van een Engagement Manager en de Manager of Managers. Deze partijen voeren engagement direct uit en/of via collectieven. Zo is de Engagement Manager o.a. lid van Climate 100 Action. Met behulp van deze collectieven is de Manager en daarmee het pensioenfonds in staat om met een groot aantal bedrijven het gesprek aan te gaan. Per de stand ultimo december 2024 golden de volgende cijfers.

- a. Voor 19,9 % van de aandelen in de aandelenportefeuille (o.b.v. het beheerd vermogen) liep een engagement traject dan wel via de engagement manager, collectief initiatief of Manager of Managers.
- b. Voor 20,3 % van de obligaties in de bedrijfsobligatieportefeuille (o.b.v. het beheerd vermogen) liep een engagement traject dan wel via de engagement manager, collectief initiatief of Manager of Managers.

6. In 2024 heeft het pensioenfonds 8189 stemmen uitgebracht; afgerond werd er 88% voor het management gestemd, 12% tegen het management en 1% onthoudingen.

... en in vergelijking met voorafgaande perioden? *[opnemen voor financiële producten waarvoor ten minste één eerder periodiek verslag is verstrekt]*

Het pensioenfonds heeft haar beleid in 2024 gecontinueerd.

Het ESG risico van de aandelenportefeuille is gedaald ten opzichte van vorig jaar (van gematigd naar laag) en het ESG risico voor de credit portefeuille is net als vorig jaar gematigd.

Het pensioenfonds heeft op basis van de minimumdrempel van de Freedomhouse index en aanvullende analyse twee landen toegevoegd aan haar uitsluitingenlijst. De uitsluitingenlijst is ten opzichte van vorig jaar uitgebreid, met name op het gebied van bedrijven die betrokken zijn bij controversieel gedrag, slecht bestuur vertonen, of uitgesloten zijn op basis van het landenbeleid.

Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen? *[vermelden voor financiële producten die duurzame beleggingen hebben gedaan. Omschrijf de doelstellingen, voor zover niet opgenomen in het antwoord op de vorige vraag. Beschrijf hoe de duurzame beleggingen aan de duurzame beleggingsdoelstelling hebben bijgedragen. Voor de financiële producten bedoeld in artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EU) 2020/852: vermeld de in artikel 9 van die verordening genoemde ecologische doelstellingen waaraan de onderliggende duurzame belegging van het financiële product heeft bijgedragen]*

Het pensioenfonds heeft geen doelstelling vastgesteld waarbij rekening gehouden wordt met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan, geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen? *[vermeld of het financiële product duurzame beleggingen omvat]*

De pensioenregelingen bevatten geen doelstellingen ten aanzien van duurzame beleggingen die voldoen aan de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De pensioenregelingen houden rekening met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren door ESG-screening als onderdeel van de beleggingsstrategie te hanteren.

- Uitsluitingen zijn gebaseerd op (1) bedrijven die betrokken zijn bij de gebieden die de E, S, G-kenmerken schenden (tabak, oliezanden, arctische boringen, controversiële wapens, controversieel gedrag) en (2) bedrijven zonder 'license to operate' (bedrijven die onvoldoende rekening houden met milieubeleid, sociale omstandigheden en goed ondernemingsbestuur). De uitsluitingenlijst voor 2024 is gepubliceerd op de webpagina.

Deze lijst bevat de reden voor uitsluiting.

- Voor bedrijven die hun 'license to operate' dreigen te verliezen, wordt (indien mogelijk) engagement toegepast. Engagementdoelstellingen en resultaten worden gerapporteerd. Dit geeft inzicht in de materialiteit. Een mislukte engagement met dergelijke bedrijven leidt tot desinvestering en uitsluiting.

Per ultimo 2024 waren er 7 bedrijven die de UN Global Compact Principles hebben geschonden. Van deze 7 bedrijven loopt er voor twee bedrijven een engagement traject.

Voor vijf bedrijven is het engagement traject momenteel opgeschort omdat deze betrekking hebben op Russische entiteiten. Deze vijf bedrijven zaten per ultimo december nog in de beleggingsportefeuille van het pensioenfonds omdat handel in deze beleggingen niet mogelijk is.

- De bedrijven die in 2024 zijn uitgesloten zijn een significant onderdeel van het beleggingsuniversum.

In 2024 heeft het pensioenfonds:

- 716 bedrijven uitgesloten
- 3.60% van de aandelenbenchmark uitgesloten
- 5.21 % van de bedrijfsobligatiebenchmark uitgesloten
- 23 landen uitgesloten waarin niet belegd wordt in staatsobligaties of State Owned Enterprises
- 10% van de benchmark van schulden uit opkomende landen uitgesloten

Het pensioenfonds brengt periodiek kwantitatief en kwalitatief verslag uit over onze screening, engagement, stemming en uitsluitingen en publiceert dit op de website.

De webpagina bevat de uitsluitingen per ultimo 2024.

Waren de duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Het pensioenfonds beoogt te beleggen in ondernemingen die praktijken van een goed bestuur volgen. Het pensioenfonds streeft ernaar in lijn te handelen met de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business and Human Rights. Het pensioenfonds verwacht van haar vermogensbeheerders dat het OESO-richtsnoer voor institutionele beleggers als leidraad wordt gehanteerd. Hiermee beoogt het pensioenfonds dat de ondernemingen waarin belegd wordt conform internationale standaarden handelen en dit publiekelijk kenbaar maken.

Per eind 2024 had het pensioenfonds beleggingen in zeven bedrijven die de OESO- richtlijnen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights schonden. Voor twee bedrijven loopt een engagement traject. Vijf bedrijven hebben betrekking op Rusland. De betreffende beleggingen zijn, als gevolg van de opgelegde beleggingssancties voor Rusland, niet meer verhandelbaar.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren? *[deze rubriek opnemen indien het financiële product rekening heeft gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren]*

Indicator ongunstige effecten op duurzaamheid		Parameter	Waarde	Coverage
Klimaat – en andere milieu-indicatoren: Indicator 4	Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen. Dit wordt als een groot risico gezien voor een aantal sectoren. Hier wordt dan ook een actief uitsluitingen en/of engagement en/of stembeleid gevoerd.	Aandeel beleggingen in ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen binnen de categorie corporates	5.71%	33.7%
Sociale thema's en arbeidsomstandigheden: Indicator 10	Schendingen van de beginselen van het UN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO) – Dit wordt als een groot risico gezien omdat een bedrijf zijn license to operate kan verliezen. Hier wordt dan ook een actief uitsluitingen en/of engagement en/of stembeleid gevoerd.	Aandeel beleggingen in ondernemingen die betrokken zijn geweest bij schendingen van de beginselen van de UN Global Compact of van de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen	0.15%	33.7%
Sociale thema's en arbeidsomstandigheden: Indicator 14	Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens) – Dit wordt als een groot risico gezien omdat een bedrijf zijn license to operate kan verliezen. Hier wordt dan ook een actief uitsluitingenbeleid gevolgd	Aandeel beleggingen in ondernemingen die zijn betrokken bij de productie of verkoop van controversiële wapens	0%	33.7%
Sociale thema's en arbeidsomstandigheden: Indicator 16	Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten. – Dit wordt als onwenselijk gezien. Hier wordt dan ook een actief uitsluitingenbeleid gevolgd.	Aantal landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten (absoluut aantal en relatief aantal gedeeld door alle landen waarin is belegd), als bedoeld in internationale verdragen en overeenkomsten, beginselen van de Verenigde Naties en, in voorkomend geval, nationaal recht	0%	27.4%

Bron : Portefeuille standen per ultimo december 2024 (Achmea AIM). PAI rapportage Sustainalytics.

De cijfers in kolom laten het aantal van de beleggingen zien in dat deel waar Coverage (Het deel van de portefeuille dat zowel in aanmerking komt voor deze PAI als gedekt is door de gegevens van Sustainalytics).

Op het moment van schrijven waren alleen de gegevens van beursgenoteerde beleggingen verwerkt.

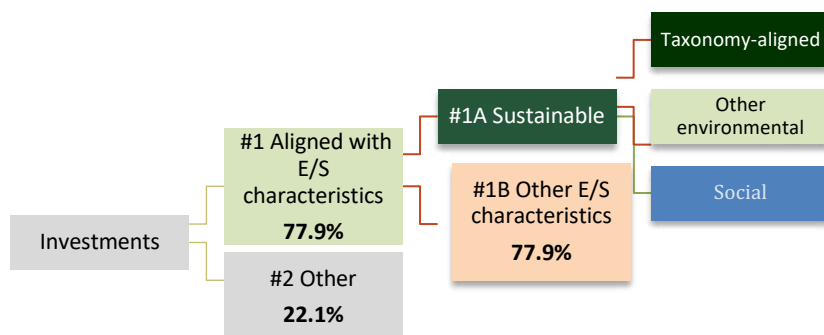
Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

Belegging	Categorie	Gewicht
NN Dutch Residential Mortgage Fund I DIS EUR	Fondsbelegging - Nederlandse woninghypotheken	4.89%
Achmea IM Euro Local Gov Loans Fund Z Share Class	Fondsbelegging - Geldmarkt	3.86%
AeAM Dutch Mortgage Fund	Fondsbelegging - Nederlandse woninghypotheken	2.39%
European union 2.750% 04/02/2033	Obligaties	1.85%
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	Fondsbelegging - Nederlandse woninghypotheken	1.85%
Pantheon Global Select 2017	Fondsbelegging - Infrastructuur	1.52%
Netherlands Government Bond 3,75% 15/01/2042	Obligaties	0.94%
Netherlands Government Bond 4% 15/01/2037	Obligaties	0.91%
Netherlands Government 2.750% 15/01/2047	Obligaties	0.90%
Morgan Stanley Real Estate AdvisorsPrime Property Fund	Fondsbelegging - Vastgoed	0.85%

Bron : Portefeuille 31 december 2024 – Achmea IM

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen? *[neem alleen de voor het financiële product relevante vakken op; de overige vakken kunt u weglaten]*

Hoe zag de activa allocatie eruit?

- **#1 Afgestemd op E/S kenmerken :77.9%**
- **#2 Overige :22.1%**
- **#1A Duurzaam : 0%**
- **#1B overige : 77.9%**

Uitsluiting, stemmen en engagement worden toegepast op de liquide portefeuille (76.2%), dit zijn beleggingen in aandelen en obligaties. De Impact portefeuille (1,7%, alleen voor de Middelloonregeling) bestaat uit investeringen die de intentie hebben een bijdrage te leveren aan de klimaattransitie en/of verbetering van het milieu en/of de gezondheidszorg toegankelijker en goedkoper maken en/of toegang geven tot financiële diensten.

Overige E/S kenmerken: 22.1%

In welke economische sectoren werd belegd? *[informatie als bedoeld in artikel 54 van deze verordening opnemen]*

Sector	Gewicht
Aerospace & Defense	0.15%
Auto Components	0.38%
Automobiles	0.70%
Banks	7.48%
Building Products	0.39%
Chemicals	0.97%
Commercial Services	0.41%
Construction & Engineering	0.20%
Construction Materials	0.09%
Consumer Durables	0.08%
Consumer Services	0.63%
Containers & Packaging	0.15%
Diversified Financials	3.59%
Diversified Metals	0.29%
Electrical Equipment	0.30%
Energy Services	0.20%
Food Products	1.03%
Food Retailers	0.19%
Healthcare	1.57%
Homebuilders	0.04%
Household Products	0.08%
Industrial Conglomerates	0.11%
Insurance	1.56%
Machinery	0.71%
Media	0.87%
Oil & Gas Producers	1.41%
Paper & Forestry	0.03%
Pharmaceuticals	2.08%
Precious Metals	0.45%
Real Estate	0.99%
Refiners & Pipelines	0.49%
Retailing	1.20%
Semiconductors	2.00%
Software & Services	4.96%
Sovereigns	29.30%
Steel	0.11%
Technology Hardware	1.40%
Telecommunication Services	1.27%
Textiles & Apparel	0.53%
Traders & Distributors	0.61%
Transportation	0.31%
Transportation Infrastructure	0.08%
Utilities	1.49%
Overig*	29.14%

Bron: Achmea AIM, Sustainalytics, standen per ultimo 2024.

De categorie overig bevat beleggingen waar geen mapping beschikbaar voor is binnen Sustainalytics zoals fondsbeleggingen.

Sector mapping naar beleggingen in staatsobligaties zijn overschreven.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de E U-taxonomie? *[deze rubriek opnemen voor de financiële producten bedoeld in artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EU) 2020/852 en informatie opnemen als bedoeld in artikel 51 van deze verordening]*

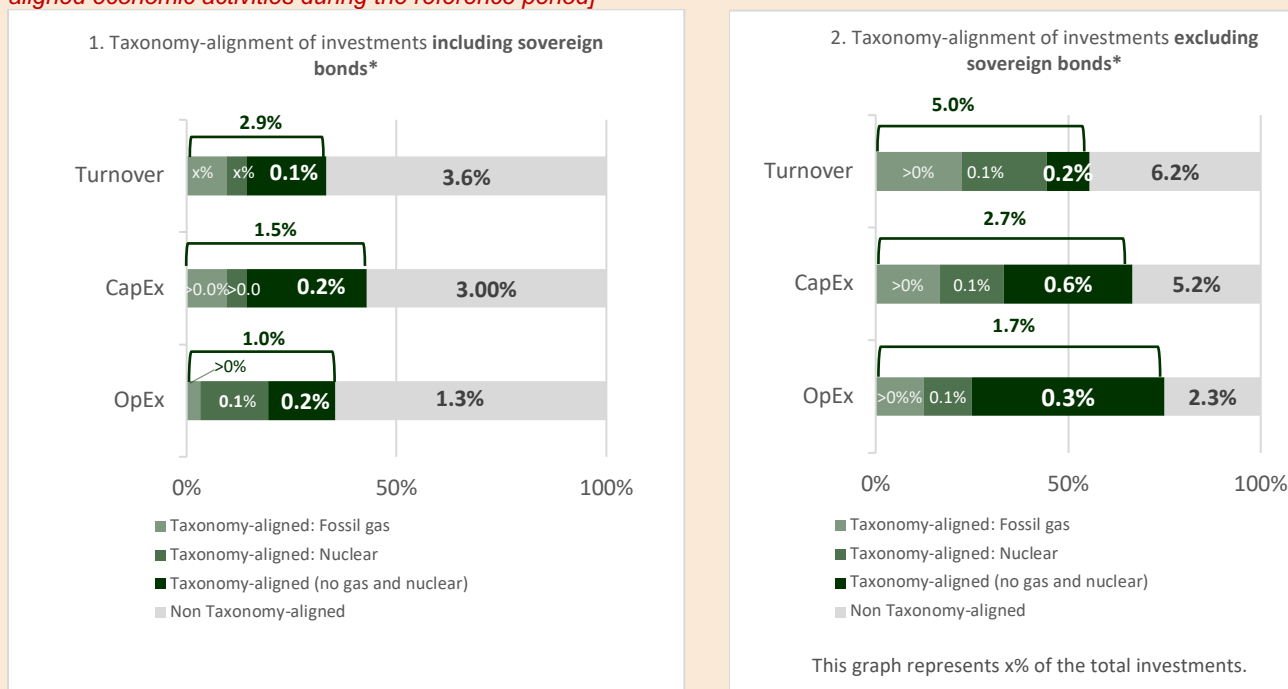
SBZ Pensioen streeft geen milieudoelstelling na zoals gedefinieerd in de EU-taxonomie. Het minimumaandeel duurzame beleggingen met een milieudoelstelling die zijn afgestemd op de EU-Taxonomie, is 0%. Maar het pensioenfonds heeft in haar portefeuille wel beleggingen die afgestemd zijn op de EU taxonomie.

Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossielgas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen?

☒ Yes: *[specify below, and details in the graphs of the box]*
 In ☐ fossil gas In ☐ nuclear energy
☐ Nee

The graphs below show in green the percentage of investments that were aligned with the EU Taxonomy. As there is no appropriate methodology to determine the taxonomy-alignment of sovereign bonds*, the first graph shows the Taxonomy alignment in relation to all the investments of the financial product including sovereign bonds, while the second graph shows the Taxonomy alignment only in relation to the investments of the financial product other than sovereign bonds.

[Include information on Taxonomy aligned fossil gas and nuclear energy and the explanatory text in the left hand margin on the previous page only if the financial product invested in fossil gas and/or nuclear energy Taxonomy-aligned economic activities during the reference period]

Voor een gedetailleerde breakdown van de bovenstaande grafiek zie de onderstaande tabel

Alignment EU taxonomy - Alle investeringen inclusief overheidsobligaties	Inkomsten	Kapitaaluitgaven (Capex)	Operationele uitgaven (Opex)
Eligible	6.5%	4.7%	2.5%
Eligible Not Aligned	3.6%	3.0%	1.3%
Alignment Unknown	0.0%	0.1%	0.1%
Aligned	2.9%	1.5%	1.0%
Aligned – Nuclear	>0.0%	>0.0%	0.1%
Aligned – Gas	>0.0%	>0.0%	>0.0%
Aligned – Non Gas & Nuclear	0.1%	0.3%	0.2%
Undisclosed breakdown	2.7%	1.2%	0.8%
Eligible	11.3%	8.2%	4.3%
Eligible Not Aligned	6.2%	5.2%	2.3%
Alignment Unknown	0.0%	0.3%	0.2%
Aligned	5.0%	2.7%	1.7%
Aligned – Nuclear	0.1%	0.1%	0.1%
Aligned – Gas	>0.0%	>0.0%	>0.0%
Aligned – Non Gas & Nuclear	0.2%	0.6%	0.3%
Undisclosed breakdown	4.8%	2.0%	1.3%

Bron: Sustainalytics EU Taxonomy Report - Data heeft betrekking op de listed portefeuille per ultimo december 2024 inclusief LDI portefeuille

Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten? [Geef een uitsplitsing van het aandeel beleggingen tijdens de referentieperiode]

De onderstaande tabel toont de mate waarin de activiteiten van de investeringen van het pensioenfonds zijn afgestemd op de taxonomie (faciliterende of transitie activiteiten) in termen van hun inkomsten, kapitaaluitgaven en operationele uitgaven. Er wordt een onderscheid gemaakt in de investering inclusief overheidsobligaties en de investeringen exclusief overheidsobligaties.

Alignment EU taxonomy - Alle investeringen inclusief overheidsobligaties	Inkomsten	Kapitaaluitgaven (Capex)	Operationele uitgaven (Opex)
Total aligned	2.9%	1.5%	1.0%
Enabling	2.3%	0.7%	0.7%
Transitional	>0.0%	0.1%	0.1%
Own performance	0.5%	0.7%	0.2%
Unknown Alignment	>0.0%	>0.0%	>0.0%
Total aligned	5.0%	2.7%	1.7%
Enabling	4.0%	1.3%	1.2%
Transitional	0.1%	0.1%	0.1%
Own Performance	0.9%	1.3%	0.4%
Unknown - Alignment	0.1%	>0.0%	>0.0%

Bron: Sustainalytics EU Taxonomy Report - Data heeft betrekking op de listed portefeuille per ultimo december 2024 inclusief LDI portefeuille

Hoe verhiel het percentage op de EU-Taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes? *[opnemen indien ten minste een eerder periodiek verslag is verstrekt]*

Niet van toepassing.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen? *[alleen opnemen wanneer het financiële product duurzame beleggingen met een sociale doelstelling omvatte]*

Niet van toepassing.

Welke beleggingen zijn opgenomen in “overige”? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die behoren tot #2 Overig zijn de illiquide beleggingen van de portefeuille. In dit deel van de portefeuille wordt het waarborgen van ESG toegepast door beleggingsfondsen en vermogensbeheerders te selecteren die de PRI van de VN hebben ondertekend of die een deugdelijk proces van integratie van ESG-risico's hebben en door de beleggingen te beoordelen op potentiële negatieve effecten van de onderliggende beleggingen (gespecificeerd als potentiële schendingen van de UN Global Compact en de OESO-richtsnoeren).

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen? *[vermeld de maatregelen die tijdens de door dit periodiek verslag bestreken periode zijn getroffen om te voldoen aan de door het financiële product gepromote ecologische of sociale kenmerken, met inbegrip van de betrokkenheid van aandeelhouders als bedoeld in artikel 3 opties van Richtlijn 2007/36/EG, en iedere andere vorm van betrokkenheid ten aanzien van de door het financiële product gepromote ecologische of sociale kenmerken]*

Het pensioenfonds heeft nog geen doelstelling vastgesteld waarbij rekening gehouden wordt met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark? *[deze rubriek opnemen indien, om te voldoen aan de door het financiële product gepromote ecologische of sociale kenmerken, een index als referentiebenchmark is aangewezen. Vermeld ook waar de methode voor het berekenen van de aangewezen index te vinden is]*

In de zin van SFDR wetgeving hanteert het pensioenfonds geen referentiebenchmark. Er is namelijk geen benchmark beschikbaar om te bepalen of de pensioenregelingen zijn afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

- **Waar verschilt de referentiebenchmark van een brede marktindex?**

Niet van toepassing. Het pensioenfonds hanteert voor de pensioenregelingen geen referentiebenchmark.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd wat betreft de duurzaamheidsindicatoren voor het bepalen van de afstemming van de referentiebenchmark op de gepromote ecologische of sociale kenmerken?**

Niet van toepassing. Het pensioenfonds hanteert voor de pensioenregelingen geen referentiebenchmark.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?**

Niet van toepassing. Het pensioenfonds hanteert voor de pensioenregelingen geen referentiebenchmark.

- **Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de brede marktindex?**

In 2024 realiseerde het pensioenfonds een absolute rendement (inclusief overlays) van 6,19% en een relatief rendement van 0,18 %.

Bijlage 4: Overzicht risicobeoordeling binnen tolerantie per 31 december 2024

Bedrijfsmodel en strategie

Houdbaarheid strategie

Dit risico is nader onderverdeeld in concurrentie, ondernemingsklimaat en reputatie.

Het fonds volgt ontwikkelingen in zijn nabije omgeving op de voet. Dit betreft met name ontwikkelingen bij aangesloten werkgevers, media-aandacht voor pensioen in algemene zin en media-aandacht voor het fonds in het bijzonder. Communicatie en engagement zijn belangrijke instrumenten voor het fonds. Het fonds beschikt over een crisisplan, reglement crisiscommissie en persbeleid. SBZ Pensioen voert een proactief (communicatie)beleid omtrent de uitgebreide werkingssfeer van het fonds. Onderdeel hiervan is dat het fonds meerdere pensioenregelingen uitvoert waarmee de potentiële aansluitende werkgevers keuzes over de inhoud van de regeling worden geboden.

Governance, gedrag, cultuur (GGC) en risicomanagement

Risicomanagement

De Sleutelfunctie Risicobeheer vervult een zelfstandige en onafhankelijke rol ten opzichte van het Bestuur en monitort de risicobeheersing bij de uitvoering en bij het Bestuur. Hij is verantwoordelijk voor de opzet en de inrichting van het risicobeheersysteem. De Sleutelfunctie Risicobeheer speelt een rol in het realiseren en verder uitbouwen van de ambitie van SBZ Pensioen ten aanzien van risicomanagement.

Het doel is een cultuur waarin risicobewustzijn vanzelfsprekend is en zorgt voor een adequate organisatie van het integrale risicomanagement. De Sleutelfunctie Risicobeheer informeert het Bestuur na afloop van een kwartaal over de actuele stand van zaken inzake het risicobeheer van SBZ Pensioen. De risicorapportage omvat de belangrijkste strategische, tactische en operationele ontwikkelingen vanuit risicoperspectief en deze worden gerelateerd aan de betreffende risicohouding en risicobereidheid van het Bestuur en beoordeeld door de Sleutelfunctie Risicobeheer. De beoordeling is gebaseerd op de bespreking met de Uitvoerende Bestuursleden, onder andere, aan de hand van hun meest recente rapportage, de daarin benoemde onderliggende rapportages en de daarin genoemde bevindingen. Het is aan de Uitvoerende Bestuursleden om de risico's te identificeren en te beschrijven. De Sleutelfunctie Risicobeheer geeft onafhankelijk een risico-opinie bij kritische bestuursbesluiten.

Governance, gedrag, cultuur (GGC) en risicomanagement

Interne Governance

Dit risico is nader onderverdeeld in aansprakelijkheid, afdwingbaarheid contracten, naleving, personeel en wet- en regelgeving. Het fonds maakt bij de opstelling van alle voor het fonds relevante juridische documenten gebruik van de diensten van daarin gespecialiseerde partijen. Veranderingen in wet- en regelgeving, op terreinen die direct dan wel indirect pensioenen raken, worden besproken en waar nodig wordt actie ondernomen. Het Bestuur blijft op de hoogte van wijzigingen in wet- en regelgeving door het volgen van seminars en opleidingen en het lezen van vakliteratuur en nieuwsbrieven van gerenommeerde organisaties. Voorleggers bij bestuursbesluiten bevatten een paragraaf waarin wordt vastgelegd of het gevraagde besluit in overeenstemming is met het beleid van SBZ Pensioen. Juridisch risico wordt, indien aanwezig en onderkend, standaard in de bestuursnotities vermeld en wordt daardoor meegenomen in de afwegingen van het Bestuur voorafgaand aan de besluitvorming. Voor de bestuursleden is een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afgesloten. SBZ Pensioen kent een Klachten- en geschillenprocedure voor klachten en geschillen die ontstaan naar aanleiding van het pensioenreglement of de uitvoering daarvan. SBZ Pensioen beschikt tevens over een onafhankelijke Commissie van Beroep. Het fonds beschikt over een Geschiktheidsplan inclusief Opleidingsplan. Jaarlijks evalueert het Bestuur het eigen functioneren. Verantwoording over het gevoerde beleid wordt afgelegd aan het VO.

Gedrag en cultuur

Dit risico is nader onderverdeeld in afhankelijkheid, benadeling derden, cybercrime, externe fraude, fiscale fraude, integriteit uitbesteding, interne fraude, onoorbaar handelen en voorwetenschap.

Integer handelen is binnen het fonds verankerd in de totale compliancestructuur. Alle betrokkenen bij het fonds, zowel intern als extern, worden geacht te voldoen aan het geheel van interne en externe wet- en regelgeving, dat

dat deze beleidsbeslissingen vrij van belangenverstrengeling worden genomen. Bij bestuursbesluiten wordt altijd in ogenschouw genomen of er voldoende rekening is gehouden met evenwichtige belangenbehartiging en of sprake is van mogelijke integriteitsissues. Tijdens iedere bestuursvergadering worden als apart agendapunt ontvangen uitnodigingen en relatiegeschenken, mogelijke belangenverstrengeling en wijzigingen in nevenfuncties besproken. Het fonds beschikt onder andere over een Integriteitsbeleid, Compliance Program, gedragscode, Regeling Melden vermoeden integriteitsincidenten, Incidentenregeling, Klachten- en geschillenprocedure en een onafhankelijke Commissie van Beroep. Een externe Compliance Officer ziet toe op naleving van de gedragscode en brengt hierover verslag uit aan het Bestuur. Verder adviseert de externe Compliance Officer het Bestuur over compliance-gerelateerde onderdelen van het beleid. De bij de gedragscode behorende nalevingsverklaring wordt jaarlijks door de daaraan verbonden personen ondertekend. Van de externe uitvoerders wordt jaarlijks een complianceverklaring vereist.

Het fonds verwacht van de externe uitvoerders een minimaal aan dat van het fonds gelijkwaardig niveau van beheersing van integriteitsrisico's. Het fonds beheerst integriteitsrisico's zoveel mogelijk door eisen te stellen aan de integriteit van de door externe dienstverleners te leveren werkzaamheden en van de bij deze dienstverleners werkzame personen. SBZ Pensioen verlangt van de externe uitvoerders dat zij een integriteitsbeleid hebben dat in lijn is met het dat van het fonds.

Integriteit

Witwassen

Op het gebied van witwassen volgt het Bestuur de wet- en regelgeving en ziet erop toe dat de externe uitvoerders deze opvolgen.

Terrorismedfinanciering

Op het gebied van terrorismedfinanciering volgt het Bestuur de wet- en regelgeving en ziet erop toe dat de externe uitvoerders deze opvolgen.

Sancties

Op het gebied van sanctiewetgeving volgt het Bestuur de wet- en regelgeving en ziet erop toe dat de externe uitvoerders deze opvolgen.

Corruptie

Verwezen wordt naar de beheersmaatregelen genoemd onder het risico Gedrag en cultuur.

Maatschappelijke onbetamelijkheid

Ten aanzien van maatschappelijk verantwoord ondernemen vindt frequente analyse en actieve monitoring van wet- en regelgeving en marktontwikkelingen aangaande maatschappelijk ondernemen en de implicaties hiervan op de organisatie en governance alsmede op het beleggingsbeleid plaats, voert SBZ Pensioen een uitsluitingenbeleid en is een externe engagement manager aangesteld. SBZ Pensioen rapporteert over maatschappelijk verantwoord ondernemen in het bestuursverslag, via de website en schenkt er aandacht aan in de nieuwsbrieven. Gedurende 2023 heeft de ARC en het Bestuur in meerdere beenskomsten stilgestaan bij belastingontwijking en fiscale uitgangspunten vastgesteld.

Prudentiële risico's

Kredietrisico

Dit risico is nader onderverdeeld in derivaten, geldmarktfondsen, herverzekering, hypotheek, obligaties, transactieafwikkeling, verbruikleen en vorderingen.

Het fonds let scherp op kredietwaardigheid en liquiditeit. Belangrijke aandachtspunten betreffen hierbij de door het fonds gehanteerde derivatenconstructies in het kader van de afdekking van het rente- en valutarisico. In de rapportages van de vermogensbeheerders wordt onder andere inzicht gegeven in ratings, concentraties, collateral en de tegenpartijen.

Marktrisico

Dit risico is nader onderverdeeld in concentratie en correlatie - diversificatie en correlatie, concentratie en correlatie - grote posten, maatschappelijke opvattingen of ontwikkelingen, marktliquiditeit - complexiteit en transparantie, marktliquiditeit – illiquiditeit, marktliquiditeit – OTC, prijsvolatiliteit - tracking error, prijsvolatiliteit – volatiliteit en prijsvolatiliteit – voorspelbaarheid.

Het fonds kiest voor spreiding in de beleggingsportefeuille qua risicoprofiel van de achterliggende beleggingen in relatie tot de verplichtingen van het fonds dan wel de deelnemers. Beleggen in risicovollere producten wordt bewust gedaan in de veronderstelling dat daar een hoger rendement tegenover staat. Hierbij hanteert het fonds een risicobeleid, waarbij op basis van een risicokader, scorecards en discussie daarover bepaald wordt wat de gewenste allocatie naar de rendementsportefeuille is en wat de gewenste omvang van de renteafdekking is. De strategische mix volgt uit een ALM-studie. Nadere invulling vindt plaats in het jaarlijkse beleggingsplan dat vervolgens gedurende het jaar continu wordt gemonitord. In de rapportages van de vermogensbeheerders wordt onder andere inzicht gegeven in bandbreedtes, tracking errors, performance, diversificatie, concentratie en correlatie. Ten aanzien van maatschappelijke opvattingen of ontwikkelingen vindt frequente analyse en actieve monitoring van wet- en regelgeving en marktontwikkelingen aangaande maatschappelijk ondernemen en de implicaties hiervan op de organisatie en het beleggingsbeleid plaats, voert SBZ Pensioen een uitsluitingenbeleid en is een externe engagement manager aangesteld.

Bij de beoordeling van het marktrisico houdt het Bestuur rekening met de waardering:

- De beleggingen zijn gewaardeerd op basis van marktwaardering, zoals vastgelegd in het jaarverslag van het fonds en de abtn.
- Indien geen marktwaardering mogelijk is (voor bijvoorbeeld illiquide beleggingen), dan dient te zijn aangegeven welke alternatieve waarderingsmethode is toegepast. Deze waarderingsmethodiek is controleerbaar.

Renterisico

Dit risico is nader onderverdeeld in inflatie, rente - gevoeligheid yieldcurve, rente – looptijdverschil, rente - voorspelbaarheid renteontwikkeling en valuta.

Het fonds kiest bewust om een gedeelte van het renterisico niet af te dekken om herstelcapaciteit te behouden. Hierbij hanteert SBZ Pensioen een risicobeleid, waarbij op basis van een risicokader, scorecards en discussie daarover bepaald wordt wat de gewenste allocatie naar de rendementsportefeuille is en wat de gewenste omvang van de renteafdekking is. Het valutarisico wordt grotendeels afgedekt waarbij de matchingportefeuille volledig voor valutarisico wordt afgedekt. Het inflatierisico wordt voor een klein deel afgedekt door middel van het beleggen in producten die een natuurlijke inflatiebescherming in zich herbergen (zoals vastgoed en infrastructuur). Het inflatierisico ligt voor een belangrijk deel bij de aangesloten werkgevers (ten behoeve van hun deelnemers) en bij pensioengerechtigden en gewezen deelnemers via het toeslagbeleid van het fonds. Het fonds houdt voortdurend in de gaten of er ontwikkelingen zijn die zouden kunnen leiden tot wijzigingen in de mate van afdekking van deze risico's. In de rapportages van de vermogensbeheerders wordt onder andere inzicht gegeven in de looptijden, yield curve exposure, gevoeligheidsanalyse, stress tests, valuta exposure en liquiditeit.

In aanvulling op de drie genoemde financiële hoofd-risico's (krediet, markt en rente) houdt het Bestuur ook uitdrukkelijk rekening met:

- Concentratierisico
 - Het Bestuur zorgt voor inzicht op mandaats- of beleggingsfonds- en portefeuilleniveau naar spreiding over landen, regio's, bedrijven en ratingcategorieën.
- Debiteurenrisico
 - Het Bestuur zorgt voor adequate verdeling van (bedrijfs)obligaties naar diverse ratingklassen.
 - Het Bestuur houdt rekening met de risico's, die verbonden zijn aan het uitlenen van activa.
 - Er zijn richtlijnen opgesteld inzake collateral management en deze worden gevolgd.
- Tegenpartijrisico
 - Tegenpartijrisico wordt zo mogelijk op basis van algemeen in de financiële wereld geaccepteerde standaard overeenkomsten en een onderpand (collateral) verkleind.

- De beleggingen in aandelen en obligaties naar regio of sector dan wel naar bedrijf of land zijn gebaseerd op een gedegen onderzoek. De feitelijke spreiding is in voldoende detail bekend.
- Het concentratierisico is tot een prudent niveau beperkt.
- Relatie tussen beleggingen en de verwachte pensioenuitkeringen
 - Bij de vaststelling van het beleggingsbeleid is rekening gehouden met de verwachte kasstromen van het fonds (Middelloodregeling) en de deelnemers (Beschikbarepremieregeling en Nettopensioenregeling).
 - Het Bestuur heeft bewust gekozen voor het gedeeltelijk matchen van de nominale kasstromen.
- Financiële derivaten
 - Derivatenposities worden alleen aangegaan om het risicoprofiel te verminderen of het portefeuillebeheer te vergemakkelijken.

Liquiditeitsrisico

Het fonds zorgt voor afdoende liquiditeit van de portefeuille als geheel. Het Bestuur heeft inzicht in de verwachte liquiditeitsbehoefte, zowel voor wat betreft de pensioenverplichtingen als voor wat betreft de beleggingsverplichtingen. De hoeveelheid beleggingen in illiquide beleggingscategorieën is tot een prudent niveau beperkt.

Verzekeringstechnisch risico

Dit risico is nader onderverdeeld in arbeidsongeschiktheid en sterfte.

De belangrijkste risico's voor het fonds zijn de levensverwachting en arbeidsongeschiktheid. Het verzekeringstechnisch risico wordt bewaakt aan de hand van de jaarlijkse actuariële analyses van het fonds en landelijke publicaties inzake levensverwachting en arbeidsongeschiktheid.

Langlevenrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de technische voorziening. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van de meest recente prognosetafel met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevenrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het pensioenfonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen. Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het pensioenfonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid en het toekennen van een arbeidsongeschiktheidspensioen (schadereserve). Voor dit risico wordt jaarlijks een risicopremie in rekening gebracht. Het verschil tussen de risicopremie en de werkelijke kosten wordt verwerkt via het resultaat. De actuariële uitgangspunten voor de risicopremie worden periodiek beoordeeld.

Het pensioenfonds herverzekert het overlijden- en arbeidsongeschiktheidsrisico in de Middelloodregeling en Beschikbarepremieregeling niet. Voor de Nettopensioenregeling geldt dat het overlijdensrisico en arbeidsongeschiktheidsrisico wel is herverzekerd.

Kapitaal

Kapitaalpositie

De periodieke rapportages vanuit de verschillende uitbestedingspartners waarin de kapitaalpositie van SBZ Pensioen en risico's die de kapitaalpositie bedreigen zijn opgenomen, worden beoordeeld door de Uitvoerende Bestuursleden. De belangrijkste bevindingen worden besproken binnen bestuurscommissies en het Bestuur.

Bijlage 5: Begrippenlijst

Abtn

Pensioenfondsen dienen te werken volgens een abtn (Actuariële- en bedrijfstechnische nota). Hierin zijn zaken zoals de financiële opzet van een fonds en de grondslagen waarop deze berust, gemotiveerd omschreven.

Actuariële grondslagen

Wanneer een contante waarde van een reeks toekomstige uitkeringen moet worden bepaald, maakt een actuaire gebruik van actuariële grondslagen, zoals: de rekenrente, de kansstelsels (sterftekansen, arbeidsongeschiktheids- en revalidatiekansen, frequenties van gehuwd zijn, toekomstige salarisontwikkeling of toeslagenbeleid et cetera), kostenopslagen (bijvoorbeeld voor administratiekosten en/of excassokosten) en solvabiliteitsopslagen.

Actuele dekkingsgraad

De waarde van het pensioenvermogen uitgedrukt als percentage van de waarde van de pensioenverplichtingen. De dekkingsgraad wordt als graadmeter beschouwd voor de mate van zekerheid dat de toegezegde pensioenen ook daadwerkelijk kunnen worden uitbetaald.

ALM (Asset & Liability Management)

Een methode om modelmatig de samenstelling van de strategische beleggingsportefeuille te bepalen, rekening houdend met de pensioenverplichtingen.

ATM

De huidige toezichtmethodiek van DNB. Enerzijds gebruikt de toezichthouder ATM om zijn toezicht te kunnen toesnijden op instellingen die ook het meeste toezicht behoeven en anderzijds geeft de methodiek een indeling van het soort risico's waar DNB naar kijkt bij instellingen die onder toezicht staan. Pensioenfondsen kunnen het soort en de indeling van risico's gebruiken om hun eigen risicomanagement vorm en inhoud te geven.

Beleidsdekkingsgraad

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraden dekkingsgraad over de voorgaande twaalf maanden. De beleidsdekkingsgraad is leidend in pensioengerelateerde vraagstukken als het premie- en toeslagbeleid.

Benchmark

Vergelijkingsmaatstaf. Representatieve herbeleggingsindex waartegen de prestaties van een beleggingsportefeuille worden afgezet.

CPI

Consumentenprijsindex, vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.

Collateral

Het onderpand dat iemand die iets leent of huurt achterlaat bij de eigenaar om zo te waarborgen dat het geleende goed terugkomt.

Corporate Governance

Goed ondernemerschap; onder andere integer en transparant handelen door het Bestuur, alsmede goed toezicht hierop. Ook het afleggen van verantwoording over het uitgevoerde beleid en het toezicht hierop valt eronder.

Custodian

De bewaarbank van effecten. Waar op een bankrekening geldbedragen worden geadministreerd, worden door een effectenbewaarder (custodian) beleggingen zoals aandelen en obligaties bewaard.

CVP

Collectief Variabel Pensioen. Als onderdeel van de Beschikbarepremie- en Nettopensioenregeling bouwen deelnemers een pensioenkapitaal op. Wanneer een deelnemer 58 jaar wordt (tien jaar voor de standaard datum van pensionering in beide pensioenregelingen) maakt de deelnemer een voorlopige keuze voor een variabel of een vast levenslang pensioen vanaf 68 jaar. Net voor 68 jaar ligt het definitieve keuzemoment. Kiezen voor variabel pensioen betekent dat SBZ Pensioen blijft beleggen na 68 jaar: die regeling heet CVP. In het CVP delen deelnemers onderling (beleggings)risico's en rendementen. Daardoor hebben deelnemers de mogelijkheid om mee te profiteren van goede beleggingsresultaten. Let op dat ook in CVP de pensioenuitkering kan variëren op basis van de beleggingsprestaties van SBZ Pensioen.

Defined benefit regeling (DB)

De internationale aanduiding voor een pensioenregeling waarbij de pensioenuitkering vooraf al vastligt. In Nederland gaat het dan om eindloon- en middelloonregelingen. Daarin is de hoogte van het pensioen gekoppeld aan het salaris en aantal dienstjaren. De pensioenpremie staat niet van tevoren vast.

Derivaten

Financiële contracten waarvan de waarde is afgeleid van een andere (onderliggende) waarde, zoals een aandeel, obligatie of grondstof. Bijvoorbeeld: futures, swaps.

Discretionair beheer

Op maat gemaakt vermogensbeheer.

Digital Operational Resilience Act (DORA)

Is een EU-verordening die is ontworpen om de IT-beveiliging van financiële instellingen, zoals banken, verzekeringsmaatschappijen en beleggingsondernemingen, te verbeteren. Het doel is om ervoor te zorgen dat de financiële sector in Europa veerkrachtig blijft bij ernstige operationele verstoringen.

Duration

Gewogen gemiddelde looptijd van een (reeks van) leningen. Maatstaf om de prijsgevoeligheid van de lening te bepalen voor renteveranderingen. Het begrip wordt ook gebruikt om de rentegevoeligheid van verplichtingen van een pensioenfonds in kaart te brengen.

Engagement

Door middel van actief gebruik maken van de rechten van eigendom van bijvoorbeeld aandelen, invloed uitoefenen op bedrijven via dialoog. Vaak wordt hierbij ook gebruik gemaakt van het stemmen op aandeelhoudersvergaderingen.

Fiduciair (management)

Dienstverlening die bestaat uit onderliggende deelservices aangeboden door vermogensbeheerders. Aan fiduciair management wordt in de praktijk verschillende invulling gegeven. Hierbij kan gedacht worden aan de bundeling van strategische advisering, portefeuillemanagement, integrale rapportering, risicomanagement en *client servicing*. Het is een vorm van uitbesteding waarbij de fiduciaire manager handelt binnen een mandaat, waarbij een pensioenfondsbestuur verantwoordelijk blijft voor het beleid en de monitoring.

Franchise

Vrijgesteld bedrag. Over dit deel van het pensioengevend salaris wordt geen pensioen(kapitaal) opgebouwd.

(n)FTK

Het (nieuwe) Financieel Toetsingskader is het stelsel van DNB voor te hanteren waarderingmethoden.

Future

Een financieel contract tussen twee partijen die zich verbinden om in de toekomst een bepaalde hoeveelheid van een product of financieel instrument te verhandelen tegen een vooraf bepaalde prijs.

High Yield

Hoogrenderende obligaties, uitgegeven door ondernemingen met een relatief lagere kredietwaardigheid.

Invaren

Dit houdt in dat eerder opgebouwde pensioenaanspraken en/of pensioenkapitalen onderdeel worden van een nieuw pensioenstelsel (zie daar).

Hypotheekbeleggingen

Beleggingen in leningen (aan particulieren), waarbij vastgoed (zoals woonhuizen) via een notariële akte door de geldnemer aan de geldgever als onderpand wordt gegeven.

Impactbeleggen

Bij deze vorm van beleggen wordt naast een financieel rendement ook expliciet een (meetbaar) sociaal maatschappelijk rendement nagestreefd.

Infrastructuur

De systemen en fysieke structuren die nodig zijn voor de werking van een economie en daar bijhorende organisaties.

Matching

Het optimaal afstemmen van de looptijd van de activa met de looptijd van de passiva van een pensioenfonds. Wanneer een pensioenfonds aan zijn verplichtingen moet voldoen (pensioenen uitbetalen), dienen daarvoor op tijd de beschikbare middelen vrij te komen. Perfecte matching/afstemming is nauwelijks mogelijk of niet altijd wenselijk. Een zo goed mogelijke benadering wordt bereikt met asset & liability management (ALM).

Minimaal vereiste dekkingsgraad

De minimaal vereiste dekkingsgraad geeft aan hoe hoog de beleidsdekkingsgraad moet zijn wanneer het minimumbedrag aan eigen vermogen wordt aangehouden. Is de beleidsdekkingsgraad lager dan de minimaal vereiste dekkingsgraad, dan is de buffer onvoldoende groot (en is sprake van een dekkingstekort).

MoM (Manager of Managers)

Financieel intermediair die onderliggende managers inhuurt, controleert en vervangt voor de uitvoering van de verschillende onderdelen van een beleggingsportefeuille. Tot diens takenpakket kan ook coördinatie van het MVB-beleid behoren.

Outperformance

Er wordt een beter resultaat behaald dan de benchmark.

Overlays

Dit zijn instrumenten die als het ware over beleggingen 'heen gelegd' worden om (tot op bepaalde hoogte en met een bepaald doel) de risico's daarvan bij te sturen. Voorbeelden zijn renteswaps (zie daar) en instrumenten om de risico's van valuta tegenover de euro te verminderen.

Pensioenakkoord en nieuw pensioenstelsel

Het Pensioenakkoord is enige tijd geleden gesloten en mondt uit in een nieuw pensioenstelsel. In het nieuwe pensioenstelsel kunnen sociale partners kiezen tussen een flexibel of solidair contract. Pensioenuitvoerders toetsen vervolgens of zij dat contract kunnen uitvoeren.

Pensioenuitvoeringsorganisatie (PUO)

Een partij die in opdracht van een pensioenfonds de uitvoering van de pensioenregeling op zich neemt. Andere organisaties die in opdracht werkzaamheden uitvoeren voor een pensioenfonds zijn bijvoorbeeld vermogensbeheerders en organisaties die bestuursondersteuning aanbieden.

Private equity

Investerings in ondernemingen die niet beursgenoteerd zijn.

Rating

De rating van een belegging of een onderneming geeft het 'credit risk' of debiteurenrisico van een bepaalde belegging weer. Vastrentende waarden hebben een bepaalde kredietwaardigheid, weergegeven in de vorm van een rating bijvoorbeeld BBB, A, AA of AAA. Ratings worden vastgesteld door gespecialiseerde bureaus.

Rebalancing

Doordat de financiële markten altijd in beweging zijn, kan de verhouding tussen verschillende soort beleggingen in een portefeuille schommelen ten opzichte van elkaar en tegenover de gekozen benchmarks. De periodieke herschikking, om ervoor te zorgen dat de verhouding bijgesteld wordt, wordt 'rebalancing' genoemd.

Reële dekkingsgraad

De verhouding tussen het pensioenvermogen gemeten naar de beleidsdekkingsgraad en de pensioenverplichtingen rekening houden met het volledig indexeren daarvan.

Renteswap

Ruil van het rendement op een vastgestelde referentiewaarde tegen een variabele rente gedurende een vastgestelde looptijd.

Rentetermijnstructuur (RTS)

De rentetermijnstructuur is het verband tussen de looptijd van diverse vastrentende belegging enerzijds en de daarop te ontvangen marktrente anderzijds.

Solvabiliteit

Het vermogen dat op langere termijn aanwezig moet zijn om verplichtingen te kunnen nakomen.

Technische voorziening

De passiva van een pensioenfonds (vrijwel) gelijk aan de waarde van de pensioenverplichtingen.

Toeslagverlening

De aanpassingen van de pensioenen aan loonstijgingen (welvaartsvast) of het prijspeil (waardevast).

UFR (Ultimate Forward Rate)

Binnen het toetsingskader voor pensioenfondsen (zie nFTK) wordt voor de berekening van de (contante) waarde van de verplichtingen een door DNB periodiek gepubliceerde rentetermijnstructuur (zie daar) gehanteerd.

Vastrentende waarden

Beleggingssoort waarover, in beginsel, een vaste rentevergoeding en een vaste looptijd geldt, zoals obligaties, onderhandse leningen en hypotheekleningen.

Vereiste dekkingsgraad

De vereiste dekkingsgraad geeft aan hoe hoog de beleidsdekkingsgraad van een pensioenfonds wettelijk moet zijn. Is de beleidsdekkingsgraad hoger dan de vereiste dekkingsgraad, dan beschikt een fonds over een financiële buffer die voldoende is. Deze buffer dient om schommelingen in de waarde van de beleggingen en (deels) de verplichtingen op te vangen. Is de beleidsdekkingsgraad lager dan de vereiste dekkingsgraad, dan is de buffer onvoldoende groot (en is sprake van een reservetekort). De hoogte van de vereiste dekkingsgraad verschilt per pensioenfonds en is met name afhankelijk van het beleggingsbeleid. Hoe meer risico in het beleggingsbeleid wordt genomen, hoe hoger de vereiste dekkingsgraad.

Volatiliteit

(Maatstaf voor) de beweeglijkheid of het risico van een economische grootheid (bijvoorbeeld het rendement op aandelen) ten opzichte van het gemiddelde van deze grootheid.

Waardeoverdracht

Het naar een andere pensioenregeling overdragen van de waarde van een tot zeker moment opgebouwde pensioenaanspraak of pensioenkapitaal, in het geval de deelnemer verandert van werkgever of verzekeraar.

Wtp

Staat voor Wet toekomst pensioenen; de wet waarin de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel (uiterlijk per 1 januari 2028 geregeld is). De Wtp kent twee zogenaamde contractvormen: de solidaire en flexibele premieregeling. Wat overeenkomt in de twee vormen is dat de pensioenen meer individueel zijn vastgesteld dan dat nu het geval is. Zowel de solidaire als de flexibele premieregeling kunnen elementen van risicodeling bevatten. SBZ Pensioen heeft met de Beschikbarepremie- en Nettopensioenregeling een voorloper van de flexibele premieregeling.

Zakelijke waarden

Een verzamelnaam voor een bepaald soort belegging, met name aandelen en vastgoed. Kenmerkend dat er niet vooraf zekerheid is over de uiteindelijke waarde van een dergelijke belegging omdat de waarde fluctueert als gevolg van vraag en aanbod naar de belegging.

SBZ Pensioen (Stichting bedrijfstakpensioenfonds zorgverzekeraars)

Postbus 20005 • 7302 HA Apeldoorn

T (030) 245 30 01 • I sbzpensioen.nl • E info@sbz.nl

De uitvoering van de regelingen van dit fonds is opgedragen aan Achmea Pensioenservices.